

EXCELLENCE

ศึกษาศาสตร์ มมร

MBU Education Journal

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

การศึกษา

สังคมศาสตร์

เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เผยแพร่งานวิชาการ

งานวิจัยด้านการบริหารการศึกษา ด้านการสอนภาษาไทย
ด้านการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการสอนพระพุทธศาสนา
ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการประถมศึกษา

[ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560
Vol.5 No.2, July – December 2017]

ISSN 2408-199X

9 772408 199006

ศึกษาศาสตร์ มจร

MBU Education Journal

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2560

Vol. 5 No.2 Junly – December 2017

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์ของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและวิชาการด้านการศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์
3. เพื่อนำเสนอองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามวิถีของการศึกษาศาสตร์เชิงพุทธศาสนา และสหวิทยาการด้านการศึกษาศาสตร์

เจ้าของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
248 หมู่ที่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิติธรรมการพิมพ์
76/251-3 หมู่ที่ 15 ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้ ได้รับการตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะสาขาวิชา การตีพิมพ์จะต้องได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

ที่ปรึกษา

พระเทพบัณฑิต
พระมงคลธรรมวิธาน, ดร.
พระมหาสมัคร มหาวีโร
พระครูปลัดณัฐพงษ์ ยโส

พระเมธาวิเชียร, ผศ.ดร.
พระกิตติสารสุธี
พระมหาอรุณ อรุโณ

บรรณาธิการ

พระมหาฉัตรชัย สุนตตชโย, ผศ.ดร.

รองบรรณาธิการ

พระราชรัตน์มงคล, ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ดร.

กองบรรณาธิการ

พระศากยวงศ์วิสุทธิ, ดร.
พระมหาทองเชิด กตปุณโญ, ผศ.ดร.
ผศ.ดร.ดำรงค์ เบญจศิริ
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว
พระมหาจิตนเรศ วุฑฒินโม, ผศ.ดร.
พระมหาพรชัย สิริวิโร, ดร.
พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.
พระบุญเสริม กิตติวัฒน์, ดร.
ผศ.ดร.โกวิท พิพิมพ์วง
ผศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา
ผศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาสมเจต สมจारी
นางสาวสุธามาศ นพเทศน์

พระมหาสุขชาน ชาครธมโม

กองบรรณาธิการภายใน ประจำปีที่ 2 ปีที่ 5

รศ.ดร.จวัช หอมทวนลม
 พระครูธรรมภาณโกวิท, ดร.
 พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.
 รศ.วิรัตน์ กางทอง
 พระมหาฉัตรชัย สุฉตตชโย, ผศ.ดร.
 ผศ.เฉลิม จันปฐมพงษ์
 พระมหาบุญนา ฐานวีโร, ดร.
 พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.
 ผศ.ชวลิต ผู้ภักดี
 พระมหาสมศักดิ์ ธนปถุญ
 พระครูสุธีวรสาร, ดร.

พระครูธรรมภาณสมัย, ดร
 พระมหาสามารถ ฐานิสโร
 พระมหานรินทร์ สุมโน
 นายพนมนคร มีราคา
 ผศ.สุริวัตร จันทรโสภา
 พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.
 พระอุดมธีรคุณ, ดร.
 ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล
 พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

กองบรรณาธิการภายนอก ประจำปีที่ 2 ปีที่ 5

ดร.เมธา หริมเทพาธิป
 พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมโม, ดร.
 ดร.ครรชิต แสนอุบล
 ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ
 รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक
 ดร.บุญมี พรธษา
 พระปริยัติสารเวที, ดร.
 ดร.ชัตติยา ดั่งสำราญ
 พระมหาเอกชัย อธิปถุญ, ดร.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 นักวิชาการอิสระ
 นักวิชาการอิสระ
 นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการและบทความวิจัยในวารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2560 นี้ มีความหลากหลายทางด้านเนื้อหาและประเด็นที่น่าสนใจ ตรงตามวัตถุประสงค์ของวารสาร กล่าวคือ เพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา การบริหารการศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ การสอนพระพุทธศาสนา การประถมศึกษา ปฐมวัย และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผลงานบทความวิชาการและบทความวิจัยทุกงานยังคงไว้ซึ่งคุณภาพจากการกลั่นกรองของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการประเมินงานคุณภาพตามลำดับขั้นตอนของการตรวจสอบคุณภาพของงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกองบรรณาธิการได้ทำหน้าที่ในการประสานงานและการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของงานงานเขียนทุกชิ้น ซึ่งกองบรรณาธิการมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการนำเสนอผลงานวิชาการให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Journal Citation index Centre (TCI) ในอนาคต

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ฉบับนี้ที่ได้ทำการตีพิมพ์บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาองค์กรทางการศึกษาทุกระดับ เพื่อยังประโยชน์แก่การพัฒนาการศึกษา ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติต่อไป โดยบทความวิชาการ บทความวิจัยและบทวิจารณ์ประจำฉบับนี้ ที่งานเขียนที่มีความน่าสนใจดังต่อไปนี้

พระมหาสมศักดิ์ ธนปญโญ (ทองบ่อ) ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “การใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย” โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาบาลีสันสกฤตด้านรูปคำ เสียง และความหมายในภาษาไทย โดยเลือกภาษาทั้ง 2 ที่มีใช้ในภาษาไทยจำนวนภาษาละ 10 คำ รวม 20 คำด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจับสลาก เพื่อเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ภาษาต่างประเทศในภาษาไทยสำหรับผู้สนใจสืบไป โดยใช้ในการเปรียบเทียบพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542, กับหนังสือพจนานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ดังนั้นบทความชิ้นนี้จึงเป็นงานที่น่าสนใจโดยเฉพาะวิธีการนำเสนอของผู้เขียนที่ทำการศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสารอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

พนมนครมีราคา ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “ครูต้องมีลักษณะอย่างไร...ในศตวรรษที่ 21” โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่อการศึกษาลักษณะของครูอาจารย์ที่ดี ในศตวรรษที่ 21 โดยผลการศึกษาพบว่า ครูยุคใหม่ต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ครูที่รักศิษย์ เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยังไม่ใช่วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (learning

facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” งานเขียนนี้ถือได้ว่าผู้เขียนได้รวบรวมความคิดเห็นและแนวความคิดการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ได้อย่างครบถ้วนเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่สนใจในประเด็นเรื่องของการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ หรือ Teacher profession development

ฐนิตา หมาขยพทุม ได้เขียนบทความวิชาการเรื่อง “กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ” โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่อศึกษากระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยผลการศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญ 10 ประการ คือ ครูผู้สอน พิจารณาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวางเป้าหมายในการสอน การวางแผนการสอนที่ดี การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนและครู และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง การสอนให้จำความรู้ การสอนให้นักเรียนคิด เทคนิคการสอนการสะกดคำและการออกเสียง เทคนิคการสอนไวยากรณ์ด้วยมโนทัศน์ การเลือกใช้สื่อที่น่าสนใจ การถ่ายโอนภาษาอังกฤษสู่การสื่อสาร และความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมให้การสอนมีประสิทธิภาพ และผสมกลมกลืน ถือได้ว่าบทความวิชาการเรื่องนี้ได้นำเสนอเนื้อหาได้อย่างครบถ้วนและมีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนและบุคคลที่สนใจและเกี่ยวข้องอย่างมาก

ปวีศรี โชติพงษ์วิวัฒน์ ได้เขียนบทความวิชาการ เรื่อง “วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม” โดยผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาเสรีภาพของมนุษย์ ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม กับแนวคิดเรื่องโพธิจิต ใน 2 ประเด็น คือ 1) ความรู้กับความเป็นจริง 2) เป้าหมายของการศึกษากับเจตจำนงเสรี ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ยืนยันเสรีภาพจำเป็นต่อการศึกษา เพราะการศึกษาคือชีวิตไม่ใช่เตรียมพร้อมเพื่อชีวิต ดังนั้น ความรู้ต้องไม่ใช่ความเป็นจริงตายตัว แต่เปลี่ยนแปลงตามประสบการณ์ของแต่ละคน ความรู้เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้น เป้าหมายและวิธีการศึกษา เป็นเจตจำนงของผู้เรียนไม่ใช่เจตจำนงของครู บทความวิชาการนี้จึงมีความน่าสนใจในด้านของการตั้งคำถามกับปรัชญาการศึกษาของไทย โดยการนำเอามุมมองทางด้านปรัชญาตะวันตกมานำเสนอ ถือได้ว่าบทความชิ้นนี้มีความใหม่ในด้านของแนวคิดและมีมุมมองของการวิเคราะห์และวิจารณ์ปรัชญาการศึกษาไทยได้อย่างแหลมคม

ผศ.เฉลิม จันปฐมพงศ์ ได้เขียนบทความวิชาการ เรื่อง “ภาษาถิ่นปักซีใต้” โดยผู้เขียนได้มีความเชี่ยวชาญในภาษาถิ่นใต้ นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจผ่านมุมมองของผู้เชี่ยวชาญพร้อมกับความเป็นท้องถิ่นด้วยบทความนี้จึงเขียนออกมาได้อย่างละเอียดละไม ตัวอย่างเช่นผู้เขียนได้แสดงความเห็นว่า ภาษาถิ่นใต้นั้น ใช้คุยกันในเฉพาะภาคใต้ของไทย โดยปกติแล้ว ภาษาถิ่นใต้ สำเนียงส่วนใหญ่ จะเป็นเสียงเดียว สั้น ๆ และเร็ว ๆ เป็นส่วนมาก ผู้คนชาวใต้มักจะพูดกันเร็ว ๆ ก็เข้าใจกัน และก็จะเป็นความลำบากและเข้าใจยากของคนถิ่นอื่น ๆ แต่ก็ยังใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการสื่อสารกันและกันในภาคอื่น ๆ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ภาษาถิ่นใต้มีความคล้ายภาคกลาง ต่างกันในเรื่องสำเนียงและเสียงวรรณยุกต์ โดยภาพรวมแล้วบทความชิ้นนี้จึงเป็นดังภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกนำเสนอผ่านการเรียบเรียงให้เป็นงานวิชาการที่มีการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการอย่างน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อผู้สนใจโดยเฉพาะกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่สนใจในภาษาท้องถิ่น

พระบัญชา ธรรมบุตร ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบhumวาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ” โดยบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยแยกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มปกติและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 ซึ่งผลของการวิจัยได้ชี้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มที่สอนแบบปกติ ซึ่งข้อมูลจากการทำวิจัยนี้จึงถือได้ว่าเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแก่ผู้สนใจทดลองใช้เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนต่อไป

พระจักรพัทธ์ หิรัญคำ ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดย ใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ” โดยบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ในการวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความ ของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบKWL กับวิธีการสอนแบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุป ของนักเรียน ที่ได้รับวิธีการสอนแบบKWL ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความ ของนักเรียนที่สอนโดยใช้วิธีการสอนปกติก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยชี้ว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีระดับความสามารถในการเรียนใกล้เคียงกัน โดยมีความน่าสนใจอยู่ที่ความสามารถในการเรียนคละกัน ผู้อ่านที่เป็นครูผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลจากงานวิจัยนี้เพื่อแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนได้

พระมหาชา ประณีตพลกรัง ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติ” โดยบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ในการวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ของนักเรียน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ใน กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยแยกเป็นกลุ่มปกติ จำนวน 13 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 15คน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ จำนวน 5 แผน เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น วิธีสอนแบบชิปปาและวิธีสอนแบบปกติ อย่างละ 5 แผน ซึ่งผลของการวิจัยนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านที่มีความสนใจในการนำวิธีการสอนแบบชิปปาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

พระมหาแมนมิตร อาจหาญ ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส ระหว่างวิธีการสอน แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยไว้ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD และ เพื่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ของการอ่านจับใจความของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ พร้อมกันนั้นการแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน งานวิจัยชิ้นนี้จึงมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบ STAND ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระมหาพิเชษฐ์ คำงาม ได้เขียนบทความวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และวิธีสอนแบบปกติ” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และการเรียนแบบปกติ โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ในด้านของความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยการสอนแบบร่วมมือ Co-op Co-op จึงกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน และผลของการวิจัยสามารถเป็นที่ยอมรับและนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนได้

ดร.ประสิทธิ์พันธ์ โสวาปี ได้เขียนบทความวิชาการ เรื่อง “ปรากฏการณ์ “อิคิโคโมริ” อีกด้านของระบบการศึกษาญี่ปุ่นที่ไทยควรระวัง!” โดยบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลของปรากฏการณ์ “อิคิโคโมริ” ซึ่งเป็นอีกด้านหนึ่งของการศึกษาญี่ปุ่น ซึ่งทำให้ผู้อ่านจะได้รับรู้ข้อมูลอีกด้านหนึ่งของระบบโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นมีการเรียนการสอน การฝึกทักษะชีวิตในหลากหลายด้าน โดยให้นักเรียนได้เรียนตามแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ก็ปรากฏการณ์ “อิคิ” ที่ระบุถึงพฤติกรรมของเด็กที่แยกตัวออกมาจากสังคม พยายามพบผู้คนให้น้อยที่สุด ซึ่งมีสาเหตุจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะเกิดจากแรงกดดันจากพ่อแม่ผู้ปกครอง บทความนี้จึงถือได้ว่าผู้เขียนได้นำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการเรียบเรียงเนื้อหาและได้ทำการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างเป็นเหตุเป็นผล และเป็นประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้างที่จะหันกลับมาทบทวนระบบการศึกษาของไทยที่ดูเหมือนจะมีลักษณะปรากฏการณ์ดังกล่าวเช่นกัน

ผศ.ชวลิต ผู้ภักดี ได้เขียนบทความวิชาการ เรื่อง “มองพระอภัยมณีในเชิงอุปลักษณ์ตอนอาวุธของสินสมุทร” ผู้เขียนได้นำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณคดี เอกของท่านสุนทรภู่ เรื่องพระอภัยมณี ตอนสินสมุทร โดยได้เสนอแง่คิดที่น่าสนใจว่า ผู้ประพันธ์มีเจตนาที่แฝงนัยให้ผู้่านได้คิดและวิเคราะห์บริบทหรือสภาพการณ์ของสังคม ในยุคของการประพันธ์ และก่อนหน้านั้นรวมทั้งการคาดการณ์อนาคต ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอว่าผู้แต่งบทวรรณคดีได้ประมวลความรู้จากศาสตร์ต่างมาเป็นเหตุและปัจจัยประกอบในการดำเนินเรื่อง เช่น ความรู้ทางด้านพันธุศาสตร์ ที่ทำให้งานวรรณคดีเอกของไทย มีตัวละครที่แปลกพิสดารและเป็น

ที่จดจำของผู้อ่าน เช่น นางผีเสื้อสมุทร นางเงือก ส่วนประเด็นสำคัญของบทความนี้คือ การวิเคราะห์ท้าวอุธของสินสมุทร ที่เป็นขี้ขลาด นั้นผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์ออกมาได้อย่างลุ่มลึกซึ่งการนำเสนอการตีความของผู้เขียนจึงเป็นประโยชน์มากต่อการศึกษาวรรณคดีในรูปแบบใหม่ ในมุมมองใหม่ ๆ

นางวรรณษา พ่วงพร้อม ได้เขียนบทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง “ความยุติธรรม” โดยผู้วิจารณ์ได้นำเสนอทัศนะที่เห็นด้วยกับผู้เขียน คือ ไมเคิล แซนเดล ในประเด็น ๆ ต่าง ๆ เช่น ประเด็นเรื่องความยุติธรรมเป็นการสร้างประโยชน์สูงสุดของสวัสดิการของรัฐ ความยุติธรรมคือการเคารพในเสรีภาพของบุคคล และประเด็นสุดท้ายที่ว่า ความยุติธรรมจะต้องมาคู่กับหลักคุณธรรมอยู่เสมอ ซึ่งผู้เขียนบทวิจารณ์ได้นำเสนอมุมมองที่กระชับและได้ใจความในประเด็นที่สำคัญของเนื้อหา พร้อมกับสรุปบทวิจารณ์ในมุมมองของวิชาการสั้น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการคิดต่อยอดออกไปในแง่มุมที่เป็นเหตุเป็นผลและทิ้งท้ายด้วยข้อเสนอแนะแก่ผู้อ่านว่าจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอ่านหนังสือเล่มดังกล่าวด้วยวิธีใด ด้วยการตั้งมุมมองหรือการวางทัศนะไว้ตรงไหน หรือจะเลือกอ่านโดยการวิเคราะห์อย่างไรจึงจะได้ประโยชน์สูงสุดจากการอ่าน หนังสือเรื่อง ความยุติธรรม

พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, ผศ.ดร.
บรรณาธิการ

สารบัญ

- 1** การใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย
To apply Pali & Sanskrit in Thai
พระมหาสมศักดิ์ ธนปญโญ (ทองบ่อ) : Phramaha Somsak Thanapanyo (Thongbo)
- 23** ครูต้องมีลักษณะอย่างไร... ในศตวรรษที่ 21
Teacher's Charecteristic of 21st Century
นายพนมนคร มีราคา : Phanomnakorn Meeraka
- 36** กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
Process of Teaching English
ธนิดา หมายปทุม : Thanida Maipathum
- 49** มองพระอภัยมณีในเชิงอุปลักษณ์ตอนอาวุธของสินสมุทร
Metaphors Phra Aphaimani Scene The Weapons of Sinsamut
ชวลิต ผู้ภักดี : Chawalit Pupakdee
- 66** ภาษาถิ่นปักษ์ใต้
Southern dialect of Thailand
เฉลิม จันทร์ปฐมพงศ์ : Chalerm Chunpathompong
- 75** บทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง ความยุติธรรม ผู้แปล สฤณี อาชวานันทกุล
The Book Review of the title Justice
นางวรรณภา พ่วงพร้อม : Wanna Puangprom
- 90** วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม
Analysis of The Progressivism Philosophy
ปวรศรั โขติพงษ์วิวัฒน์ : Pavaris shotipongviwat
- 99** การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL)
กับวิธีสอนแบบปกติ
A Comparison of Learning Achievement in Thai subject on Kinds of Words
of secondary school grade one Watdaokanong school Between Cippa model
method teaching and normal method teaching.
พระมหาคชา ปราณีตพลกรัง : Pramahakhacha Praneetpolkrung
- 113** ปรากฏการณ์ “ฮิโนโคมอริ” อีกด้านของระบบการศึกษาญี่ปุ่นที่ไทยควรระวัง
“Hinokomori” Phenomenon Other Side of Japan Education System that Thai
should Aware of
ประสิทธิ์พันธ์ โสวาปี : Prasitthipon Sowapee

123 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL
กับวิธีการสอนแบบปกติ

A Comparative Study of Ability in Writing Thai Language Curriculum of
secondary school grade 2 Wat Daokanong School Using the KWL teaching
method with normal teaching methods

พระจักรพัทธ์ หิรัญคำ : Prajakkapat Hirankame

138 วิเคราะห์วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
Analysis of the Learning Methods in 21st Century

มนัสวี ศรีนนท์ : Manatsawee Srinont

149 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และวิธีสอนแบบปกติ
A Comparative Study of main point reading Ability of primary school
grade Five Students at WatSommanut School Use cooperative teaching
methods Co-Op Co-Op and Normal teaching method

พระมหาพิเชษฐ์ คำงาม : Pramahaphichet Kamngam

159 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวัดโสมนัส ระหว่างวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบ
ปกติ

Comparison of reading ability of primary school grade 4 Watsomanut
school between the teaching methods of technical cooperation (STAD)
with regular teaching.

พระมหาแมนมิตร อาจหาญ : Pramahamanmit Athan

172 หลักการ การจัดการเรียนการสอน และประเด็นที่ควรสอดแทรกในการจัดการเรียนการ
สอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

Concept, Instructional Management and Useful Issues of the instructional
Management in Environmental Education

อมรรักษ์ สวนชูผล : Amonlux shouchupon

181 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ
SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

Comparative Study of Thai Reading Comprehension of primary school
grade 4 watpatumvanaram school under the patronage of the king Be-
tween the groups taught SQ3R and the group taught the normal.

บัญญัติ ธรรมบุตร : Bancha Thammabut

การใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

พระมหาสมศักดิ์ ธนปญโญ (ทองบ่อ)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อีเมล : pm.somsak2555@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวិเคราะห์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาบาลีสันสกฤต ด้านรูปคำ เสียง และความหมายในภาษาไทย โดยเลือกภาษาทั้ง 2 ที่มีใช้ในภาษาไทยจำนวนภาษาละ 10 คำ รวม 20 คำด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจับสลาก เพื่อเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ภาษาต่างประเทศ ในภาษาไทยสำหรับผู้สนใจสืบไป โดยใช้การเปรียบเทียบพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542, กับหนังสือปทานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาท

ผลการวิเคราะห์ พบว่า

1. ภาษาบาลี เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีคงรูปคำไว้ตามแบบของบาลี 3 คำ แปลงคำหรือเพิ่มสัญลักษณ์ 7 คำ ด้านเสียงในภาษาบาลีกับภาษาไทยนั้นคงเสียงเดิม 6 คำ เปลี่ยนแปลงเสียง 4 คำ และ ด้านความหมายกว้างออก 8 คำ ความหมายย้ายที่ 2 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

2. การศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาสันสกฤต เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีการคงรูป 1 คำ เปลี่ยนรูปคำเป็นอย่างอื่น 9 คำ ด้านเสียงในภาษาสันสกฤตกับภาษาไทยนั้นเปลี่ยนแปลง 9 คำ และคงเสียงเดิม 1 คำ ด้านความหมาย มีทั้งความหมายกว้างออก 9 คำ ความหมายย้ายที่ 1 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

คำสำคัญ: ภาษาบาลี, สันสกฤต

To apply Pali & Sanskrit in Thai

Phramaha Somsak Thanapanyo (Thongbo)
Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University
E-mail: pm.somsak2555@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this analysis was to analyze study of modify the word, sound and meaning of Sanskrit in Thai. The example from both languages 10 each total 20 words by drawing for analysis form of foreign language for interest people. To comparative the Royal Institute dictionary 1999 with Pali - Thai-English Dictionary issue by Her Royal Highness Princess, Princess of Phranchanburinareunat.

The results of the study were as follows:

1. When we use the Pali language in Thai language have to keep original in to 3 words, to change or added in to 7 words, also 6 sounds of both language have to change in to 4 words, the wide meaning has 8 words, the moving meaning got 2 words but don't found it out of narrow meaning and the source meaning.

2. To analyze study about the change of Sanskrit language, when we apply to Thai language have to keep original in 1 word and change the vocable in 9 words. The sound in Sanskrit and Thai have to change in 9 vocals and keep the original one in 1 vocal. We found it out of the wide meaning in 9 words and the moving meaning was 1 word, but not for narrow meaning and the source meaning in any place.

Keywords: Pali, Sanskrit

ความสำคัญและความเป็นมา

คนไทยนับว่าเป็นชาติที่มีแบบ มีภาษาเป็นของตนเอง และมีอักษรไทย เป็นตัวอักษร ประจำชาติ อันเป็นมรดกล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าไทยเราเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมสูงส่งมาแต่โบราณกาลและยั่งยืนมาจนปัจจุบัน คนไทยผู้เป็นเจ้าของภาษา ควรภาคภูมิใจที่ชาติไทยใช้ภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติมากกว่า 700 ปีแล้ว และจะยั่งยืนตลอดไป ถ้าทุกคนตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคง ทางสังคม และเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตศันโลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการและความรู้สึก เมื่อภาษาเป็นวัฒนธรรมที่จะถ่ายทอดกันได้ดีจึงทำให้ภาษาเกิดการปะปนกันขึ้นเป็นอย่างมาก ลักษณะของการปะปนกันนี้ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาไปตามอิทธิพลของภาษาที่ยืมคำมาใช้ ภาษาที่ยืมภาษาอื่นมาใช้ต้องมีวิธีการในการนำมาใช้ เช่น การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ซึ่งมีข้อดีและข้อจำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาบาลีสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทยด้านรูปคำ เสียง และความหมาย

ขอบเขตการวิเคราะห์

คำภาษาบาลีสันสกฤตที่เลือกมาเพื่อศึกษาวิเคราะห์ ภาษาละ 10 คำ รวม 20 คำ โดยเลือกวิเคราะห์ภาษา ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับสลากคำที่กำหนดไว้ว่าเป็นภาษาบาลีสันสกฤตตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

สาเหตุที่ทำให้ภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย

การติดต่อสัมพันธ์กันทำให้ภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทย ด้วยสาเหตุหลาย

ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. สภามหาวิทยาลัย คือ ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ได้แก่ พม่า ลาว เขมร มาเลเซีย จึงทำให้คนไทยที่อยู่อาศัยบริเวณชายแดนเดินทางข้ามแดนไปมาหาสู่กันและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จึงมีการแลกเปลี่ยนภาษาถิ่น เช่น คนไทยที่อยู่ในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ก็จะสามารถสื่อสารด้วยภาษาเขมรได้ คนไทยที่อยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา รับเอาภาษามลายูเข้ามาใช้ เป็นต้น

2. ประวัติศาสตร์ คนชาติไทยเป็นชนชาติที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีการอพยพโยกย้ายของคนไทยเข้ามาอยู่ในถิ่นอาศัยปัจจุบัน ซึ่งแต่เดิมมีชนชาติอื่นอาศัยอยู่ก่อน เช่น เขมร ละว้า มอญ หรือมีการทำศึกสงครามกับชนชาติอื่น มีการกวาดต้อนเชลยศึกและประชาชน พลเมืองชนชาติอื่น ๆ ให้มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ผู้คนเหล่านี้ได้นำถ้อยคำภาษาเดิมของตนเองมาใช้ปะปนกับภาษาไทยด้วย

3. ศาสนา คนไทยมีเสรีภาพในการนับถือศาสนามาเป็นเวลาช้านาน เมื่อนับถือศาสนาใดก็ย่อมได้รับถ้อยคำภาษาที่ใช้ในคำสอน หรือคำเรียกชื่อต่าง ๆ ในทางศาสนาของศาสนานั้น ๆ มาปะปนอยู่ในภาษาไทยด้วย เช่น ศาสนาพราหมณ์ใช้ภาษาสันสกฤต ศาสนาพุทธใช้ภาษาบาลี ศาสนาอิสลามใช้ภาษาอาหรับ และศาสนาคริสต์ใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นภาษาต่าง ๆ ที่ใช้ ในทางศาสนา ก็จะเข้ามาปะปนในภาษาไทยด้วย

4. การค้าขาย จากหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ คนชาติไทยมีการติดต่อค้าขาย แลกเปลี่ยนสินค้ากับชนชาติต่าง ๆ มาเป็นเวลาอันยาวนาน เช่น ชาวจีน ชาวโปรตุเกส ฝรั่งเศส อังกฤษ ฮอลันดา ตลอดจนญี่ปุ่น ทำให้มีถ้อยคำในภาษาของชนชาตินั้น ๆ เข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ตลอดเวลาไม่มีวันสิ้นสุด

5. วรรณคดี วรรณคดีอินเดียที่ไทยนำเข้ามา เช่น เรื่องมหากาพย์รามายณะ และ มหาภารตะ แต่งขึ้นเป็นภาษาสันสกฤต อิเหนา เป็นวรรณคดีที่มีเค้าเรื่องมาจากเรื่องดาหลังของชาว ด้วยเหตุนี้ วรรณคดีทำให้ภาษาสันสกฤตและภาษาชวาเข้ามาปะปนในภาษาไทย

6. ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณี เมื่อชนชาติต่าง ๆ เข้ามาสัมพันธ์ติดต่อกับชนชาติไทย หรือเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทย ย่อมนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีที่เคยยึดถือปฏิบัติอยู่ในสังคมเดิมของตนมาประพฤติปฏิบัติในสังคมไทย นาน ๆ เข้าถ้อยคำภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีเหล่านั้น ก็กลายมาเป็นถ้อยคำภาษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น

7. การศึกษาและวิทยาการต่าง ๆ จากการที่คนไทยเดินทางไปศึกษาต่างประเทศ ทำให้ได้ใช้และพูดภาษาอื่น ๆ และรับเอาวิทยาการต่าง ๆ เมื่อสำเร็จการศึกษา จึงนำภาษาของประเทศนั้น มาใช้ปะปนกับภาษาของตน เช่น ภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและมาตรฐานสากล โดยการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษา

และวัฒนธรรมประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนและภาษาที่สามารถสื่อสารกันในโลก ดังนั้นการหลังไหลของภาษาต่าง ๆ ที่จะเข้ามาปะปนในภาษาไทยก็จะเพิ่มมากขึ้น

8. ความสัมพันธ์ทางการทูต การเจริญสัมพันธไมตรีทางการทูต ในการอพยพ โยกย้ายหรือในการติดต่อทางการทูต ย่อมทำให้ภาษาของเจ้าของถิ่นเดิมหรือผู้อพยพโยกย้ายมาใหม่นำมาใช้ร่วมกัน เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส

9. อพยพย้ายถิ่นฐาน การอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพเศรษฐกิจต้องไปประกอบอาชีพยังประเทศต่างๆ ภัยสงคราม การเมืองการปกครอง

ข้อสังเกตคำที่เป็นภาษาไทย

1. มักจะเป็นคำโดด คือ สามารถรู้ความหมายได้ทันที ได้แก่ คำในวงศัญชาติ หรือชื่อสิ่งของต่าง ๆ หรือคำพยางค์เดียวโดดๆ ที่รู้จักกันทั่วไป เช่น พ่อ แม่ ปู่ ตา เป็นต้น

2. เป็นคำที่มีตัวสะกดตัวเดียว ไม่มีตัวตามและตัวสะกดจะตรงตามมาตรา คือ

แม่กก	สะกดด้วยตัว ก	เช่น	เด็ก	นก
แม่กง	สะกดด้วยตัว ง	เช่น	น้อง	นาง
แม่กด	สะกดด้วยตัว ด	เช่น	มด	กัด
แม่กน	สะกดด้วยตัว น	เช่น	คน	เห็น
แม่กบ	สะกดด้วยตัว บ	เช่น	ดาบ	แลบ
แม่กม	สะกดด้วยตัว ม	เช่น	ขาม	แกม
แม่เกอว	สะกดด้วยตัว ว	เช่น	เร็ว	แมว
แม่เกย	สะกดด้วยตัว ย	เช่น	ตาย	ป่วย

3. ไม่นิยมอักษรควบกล้ำ

4. มีวรรณยุกต์ คำที่มีวรรณยุกต์ต่างกัน ความหมายจะต่างกันด้วย เช่น

ขา	หมายถึง อวัยวะส่วนล่าง
ข้า	หมายถึง พี่ชชนิดหนึ่ง
ข้า	หมายถึง คำแทนชื่อผู้พูด

5. คำภาษาไทยไม่มีตัวการันต์ เช่น เด็ก แมว วิ่ง

6. คำภาษาไทยอาจนำคำสองคำมารวมกันเป็นคำประสม ทำให้เกิดคำใหม่ได้ เช่น

พ่อ + ตา = พ่อตา ลูก + น้ำ = ลูกน้ำ เป็นต้น

7. คำภาษาไทยจะเขียนด้วยพยัญชนะที่เราเพิ่มขึ้น (ข ค ฎ ด บ ฝ ฟ อ ฮ) เช่น ฝา ฟิน โช เฮฮา (เว้นแต่คำนั้นแผลงมาจากบาลี สันสกฤต เพื่อออกเสียงให้สะดวกขึ้นเท่านั้น)

8. คำภาษาไทยที่ออกเสียง ไอ จะประสมด้วย ไอ (ไม่มีวรรณ) มี 20 คำ
9. คำภาษาไทยจะไม่ใช้คำที่มีพยัญชนะเหล่านี้ คือ ข ฌ ฉ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ฐ ฎ ษ ษ ห เว้นแต่คำบางคำต่อไปนี้ที่เป็นคำไทย ได้แก่ ข่า ข้อง หย้า เฒ่า ณ เรอ เสร์้า คี๊ก ศอก ศอ ศก
10. คำไทยแท้ส่วนใหญ่เป็นคำเดี่ยวโดดๆ แต่มีคำหลายคำที่มีหลายพยางค์เพราะเกิดจาก
- 10.1 การกร่อนของเสียง เมื่อพูดเร็วๆ คำแรกจะกร่อนไป เช่น
หมากม่วง	เป็น	มะม่วง	หมากพร้าว	เป็น	มะพร้าว
ต้นขบ	เป็น	ตะขบ	ตัวเข็บ	เป็น	ตะเข็บ
สาวไห้	เป็น	สะไห้	ตาวัน	เป็น	ตะวัน
- 10.2 การแทรกเสียง เป็นการแทรกเสียง อะ ให้เสียงกลมกลืนกัน เช่น
ลูกตุ้ม	เป็น	ลูกกระตุ้ม	นกจอก	เป็น	นกกระจอก
- 10.3 การเติมพยางค์หน้าคำมูล เช่น
เดี่ยว	เป็น	ประเดี่ยว	จุ่มจิ้ม	เป็น	กระจุ่มกระจิ้ม
โจน	เป็น	กระโจน	โดด	เป็น	กระโดด

ลักษณะของภาษาบาลี

ภาษาบาลีเป็นภาษาที่มีวิภัตติปัจจัย คือ เป็นภาษาที่มีคำเดิมเป็นธาตุ เมื่อจะใช้คำใดต้องนำธาตุไปประกอบกับปัจจัย (คือคำเติมหลัง) และวิภัตติ (คำที่นำไปประกอบท้ายศัพท์) เพื่อเป็นเครื่องหมายให้พจน์ ลิงค์ บุรุษ กาล มาลา วาจก และเป็นภาษาอยู่ในตระกูล อินโด-ยูโรเปียน ซึ่งเป็นตระกูลที่มีภาษาอื่นๆ อีกมาก เช่น ภาษาสันสกฤต ภาษาละติน เป็นต้น

ลักษณะคำบาลีสันสกฤต

สรุปคำบาลีสันสกฤต มี 2 ลักษณะคือ

1. คำบาลีสันสกฤตประเภทที่แจกวิภัตติ ได้แก่ คำนามและคำกริยามีคำดั้งเดิมมาจากธาตุ
2. คำบาลีสันสกฤตประเภทที่ไม่ต้องแจกวิภัตติ ที่เรียกว่าอัยยะศัพท์ ได้แก่ อุปสรรค นิบาต และปัจจัย มีคำดั้งเดิมมาจากตัวเอง ไม่ได้มาจากธาตุ

ลักษณะคำภาษาไทย และคำภาษาบาลีสันสกฤตเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

1. คำของไทยกับธาตุของบาลีสันสกฤต มีลักษณะเหมือนกันในข้อที่เป็นรากศัพท์เหมือนกัน คำของไทยถือเป็นรากศัพท์ ธาตุของบาลีสันสกฤตถือเป็นรากศัพท์ ต่างกันในลักษณะที่ว่าคำของไทยมีความหมายสมบูรณ์ นำไปใช้ในประโยคได้ทันที ส่วนธาตุของบาลีสันสกฤต ถึงแม้จะมีคำแปลไว้แล้ว แต่ก็

ยังไม่สามารถนำไปใช้ในประโยคได้ เพราะฉะนั้นคำของไทยกับธาตุของบาลีสันสกฤตจึงเทียบกันไม่ได้

2. คำของไทยกับศัพท์บาลีสันสกฤตเทียบกันไม่ได้ เพราะศัพท์บาลีสันสกฤตมาจากธาตุที่ประกอบด้วยปัจจัย ศัพท์บาลีสันสกฤตมีคำแปลแต่ก็ยังนำไปใช้ในประโยคไม่ได้ ต้องปรุงแต่งด้วยวิภัติเสียก่อนสำหรับคำไทยนั้นใช้ได้ทันที ศัพท์บาลีสันสกฤตยังใช้ไม่ได้

3. คำของไทยกับของบาลีสันสกฤตมีลักษณะเหมือนกันในข้อที่ว่าสามารถนำไปใช้ในประโยคได้ แต่ต่างกันในเรื่องที่ว่า บทของบาลีสันสกฤต ต้องมีการเปลี่ยนรูปวิภัติต่างๆ ออก เพื่อแสดงความเกี่ยวข้องของคำในประโยค ส่วนคำของไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงคำและไม่มีเครื่องหมายในคำเพื่อแสดงความเกี่ยวข้องของคำในประโยค

4. คำของไทยแต่ละคำถือเป็นคำดั้งเดิม นำไปใช้ในประโยคได้ทันที เหมือนกับคำบาลีสันสกฤตที่อยู่ในประเภทพยัญศัพทอนิบาท นิบาทถือเป็นคำดั้งเดิมไม่ต้องแจกวิภัตินำไปใช้ในประโยคได้ทันที ส่วนอุปสรรคต้องนำไปเรียงไว้ข้างหน้าบทนามและบทกริยา จึงใช้ได้ สำหรับปัจจัยนั้นต้องนำไปต่อท้ายนามศัพท์และกริยาศัพท์ จึงใช้ได้ อุปสรรคและปัจจัย จึงมีลักษณะต่างจากคำไทย

5. คำของไทยล้วนมีพยางค์เดียว ส่วนคำบาลีสันสกฤตส่วนใหญ่มีหลายพยางค์

สาเหตุที่คำบาลีสันสกฤตเข้ามาปนอยู่ในภาษาไทย

สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2517 หน้า 5) กล่าวถึงเหตุที่คำบาลีสันสกฤตเข้ามาปนอยู่ในภาษาไทยมากกว่าคำอื่น ๆ นั้น เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการพอสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ทางด้านศาสนาภาษาสันสกฤตเข้าสู่ภาษาไทย เพราะภาษาสันสกฤตเป็นภาษาที่ พราหมณ์ใช้สอนศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพราหมณ์เข้ามาสู่ประเทศไทยก่อนสมัยสุโขทัย จึงมีคำภาษาสันสกฤตอยู่ในภาษาไทยมาช้านาน ส่วนภาษาบาลี เป็นภาษาประจำศาสนาพุทธ จึงเข้ามาสู่ประเทศไทยพร้อมกับที่เรานับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากภาษาบาลีเข้ามาภายหลังภาษาสันสกฤต ถ้าคำใดออกเสียงเหมือนกันทั้งบาลีและสันสกฤต เรามักใช้รูปสันสกฤต เช่น ภาษา อากาศ อาศัย ถ้าเมื่อคำบาลีออกเสียงง่ายกว่าเราจะรับคำบาลีแทน เช่น สันสกฤตว่า “ตฤชณา” โบราณรับมาใช้เป็น “ดำฤชณา” ปัจจุบันใช้รูปบาลีว่า ตณหา (ตัมหา) เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ด้านประเพณีเมื่อชนชาติอินเดียเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็นำเอาประเพณีของตนเข้ามาปฏิบัติ ทำให้มีคำที่เนื่องด้วยประเพณีเข้ามาปะปนในภาษาไทยและนานเข้ากลายเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น เช่น มาฆบูชา อาสาฬหบูชา พระราชพิธีอภิเษกสมรส ตักบาตร เทโว บูชายัญ ฯลฯ

3. ความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมอินเดียเป็นประเทศที่เจริญทางวัฒนธรรมมานาน ไทยได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมของอินเดียหลายสาขา พอสรุปได้ดังนี้

- ศิลปะ การรับศิลปะมาเป็นเหตุให้มีศัพท์ทางศิลปะเข้ามาด้วย เช่น ทางด้านดนตรีมีคำ

ว่า มโหรี สังคีต ดุริยางค์ ทางการละคร เช่น ชื่อเพลงหน้าพาทย์ ทำรำต่าง ๆ เช่น ปฐมพรหมสี่หน้า ฯลฯ

- ดาราศาสตร์ อินเดียมีความเจริญทางด้านดาราศาสตร์มานาน เมื่อแพร่หลายในประเทศไทยทำให้คำต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น สุริยคติ จันทรคติ อังคาร พุธ มีนาคม ฌุมังกร โยค ยาม ฯลฯ

- การแต่งกาย ไทยได้รับวัฒนธรรมการแต่งกายจากอินเดียหลายอย่าง โดยเฉพาะเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ เช่น มงกุฎ ชฎา สังวาล อินทรธนู มาลา ภูษา สุคนธ์ อารภณ์ มรกต เพชร ฯลฯ

- สิ่งก่อสร้าง บางอย่างเราได้รับอิทธิพลจากอินเดียทำให้รับคำบาลีสันสกฤตมาใช้ด้วย เช่น อาสน์ ศาลา ปราสาท บุษบก สถูป เจดีย์ เคหะ อาวาส อาศรม मुख จัตุรมุข วิหาร จตุรทิศ บัลลังก์ ฐานปัทม์ ฯลฯ

- เครื่องมือเครื่องใช้ เมื่อชาวอินเดียเข้ามาค้าขายและมาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น ก็นำเครื่องมือเครื่องใช้เข้ามาด้วย ทำให้มีคำเกิดขึ้น เช่น ศร อาวุธ ทัพพี คนโท ฉัตร ฌุม คัลย จักร ขรรค์ ฯลฯ

การใช้ราชาศัพท์เป็นเหตุให้เรารับคำบาลีสันสกฤตซึ่งถือเป็นภาษาชั้นสูงเจ้ามาใช้มาก เช่น พระเนตร พระกัณฐ์ พระนาภี พระกร พระบาท ฯลฯ

แม้ศัพท์สามัญที่ใช้เป็นคำสุภาพเราก็รับคำบาลีสันสกฤตเข้ามา เช่น บิดา มารดา โค สุนัข อัจจาระ ปัสสาวะ ฯลฯ

4. ความเจริญด้านวิชาการ เนื่องจากวิทยาศาสตร์และวิทยาการเจริญกว้างขวางขึ้น ทำให้คำที่เราใช้อยู่เดิมแคบเข้า จำเป็นต้องรับเอาคำบาลีสันสกฤตเข้ามาใช้เพื่อความเจริญและความสะดวก เช่น วิทยุ โทรศัพท์ รถ อภิปราย ปาฐกถา สุนทรพจน์ แพทย์ เกสซ์ อายุรเวช นาฬิกา ลูกบาศก์ สถิติ ทฤษฎี ฯลฯ

5. ความสัมพันธ์ทางด้านวรรณคดี วรรณคดีอินเดียมีอิทธิพลต่อวรรณคดีไทยอย่างยิ่ง เมื่อวรรณคดีเหล่านี้มาแพร่หลายในเมืองไทย ทำให้เกิดศัพท์ขึ้นมากมาย เช่น ราม ครุฑ สุเมรุ อัปสร ฉันท กาพย์ อลังการ ฯลฯ

ความจำเป็นในการรับคำบาลีสันสกฤตมาใช้

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517 หน้า 8) ได้กล่าวความจำเป็นในการรับคำบาลีสันสกฤตมาใช้มี 2 ลักษณะ คือ

1. รับมาเพื่อความสะดวกการสื่อสาร

เนื่องจากภาษาบาลีสันสกฤตมีคำใช้มากและมีความหมายลึกซึ้ง คำบางคำสื่อความหมายได้

เร็วและรัดกุม ต่างกับภาษาไทยที่มีคำน้อย ดังนั้นการรับคำภาษาบาลีสันสกฤตบางคำมา จึงถือว่าเป็นความจำเป็น เพราะถ้าไม่รับมาจะหาคำไทยแทนได้ยาก ทำให้การสื่อความเข้าใจล่าช้า เช่น “อวยวะ” คำนี้แทนทุกส่วนของร่างกาย จะเห็นว่าต่างกับคำว่า “ร่าง” ซึ่งเรามีอยู่เดิมจะใช้ “เรื่อนร่าง” ก็ไม่ตรงกับ “อวยวะ”

คำบางคำไม่อาจจะหาคำไทยแทนได้เหมาะสม จึงรับคำบาลีสันสกฤตมาใช้ เช่น วิญญูณ นิพพาน โลก มงคล บาบ ฯลฯ

2. รับมาเพื่อความสละสลวยของภาษา

การรับคำบาลีสันสกฤตมาใช้เพื่อความสละสลวยของภาษาไทยนั้น มีทั้งในภาษาวรรคคดีและภาษาทั่วไป เช่น เรามีคำว่า พ่อ แล้วยังรับคำ ปิตา (บิดา) บิดี (บิดฤ) ชนก มาใช้ในภาษาสุภาพบ้าง ในคำประพันธ์บ้าง หรือมีคำว่า คน แล้วยังรับคำ นร มนุษย์ ชน บุคคล มานพ เพื่อจะได้เลือกใช้ได้อย่างประณีตงดงาม

การยืมคำจากภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย

คำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นราชาศัพท์ ราชาศัพท์ที่สร้างจากคำบาลีสันสกฤตมีมาก เช่น พระบรมราโชวาท พระราชเสาวนีย์ ในทางปฏิบัติ คำว่าราชาศัพท์หมายรวมถึงคำที่คฤหัสถ์ใช้กับพระสงฆ์และพระสงฆ์ใช้ในหมู่พระสงฆ์กันเองด้วย เช่น อาพาธ มรณภาพ นมัสการ อีกทั้งยังหมายรวมถึงคำภาษาแบบแผนและคำสุภาพทั่ว ๆ ไปซึ่งใช้กับข้าราชการและสุภาพชนอีกด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน., 2546, หน้า 952) แต่จะแยกกล่าวในข้อต่อ ๆ ไป
2. ใช้เป็นศัพท์เฉพาะทางศาสนา ศัพท์เฉพาะเหล่านี้นิยมสร้างหรือยืมจากบาลีสันสกฤตเช่นกัน เช่น นิเวศน์ มุสาวาท โภกฐิพพะ อิทธิบาท เวทนา
3. ใช้ในทางวรรณคดี ซึ่งใช้เฉพาะในร้อยกรอง โดยปรกติการเปลี่ยนแปลงเสียงของคำมักเป็นไปเพื่อความเหมาะสมกับบทประพันธ์ ที่เรียกว่า การกลายเสียงโดยเจตนาด้วย เช่น เวหน สุริยง เกศามยุเรศ มาลี
4. ใช้ในภาษามาตรฐานหรือใช้เป็นคำสุภาพ ใช้ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนเช่น บิดา มารดา สามิภริยา ภรรยา บุตร ิตดา ประสงค์ นาม
5. ใช้เป็นศัพท์บัญญัติ หรือศัพท์เฉพาะทางวิชาการ แต่บางทีก็อาจมีการหาคำใหม่ที่ยังไม่เคยใช้ในภาษาไทยมาใช้ก็ได้ เช่น เจตคติ นันทนาการ
6. ใช้เป็นคำสามัญ คือคำภาษาพูดที่ใช้สนทนาทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น อายุ เศรษฐี โรค ปัญหา ภาษาชาติ ประเทศ สัตว์ หิมะ เวลา อาหาร
7. ใช้เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อ วัน เดือน เทพเจ้าทั้งชายและหญิง ตลอดจนชื่อบุคคลใน

ประวัติศาสตร์ ตำนาน และเทพนิยายต่างๆ ชื่อสถานที่และอื่น ๆ

การสังเกตคำบาลีและสันสกฤต

ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต

ใช้สระ อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ เช่น อริยะ สาระ อีสี อุตฺต เสถ โมลี ใช้สระอะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ และเพิ่ม ฤ ฦ ฦ ฦ โอ เอา เช่น ฤษี ฤตฺถ ฤษณฺ

ใช้ ส เช่น สาสนา ลิสสะ สันติ วิสาสะ สาลา สิริ สีสะ ใช้ ศ ษ เช่น ศาสนา ศิษย์ ศานติ พิศวาส ศาลา ศีระชะ

ใช้พยัญชนะสะกดและตัวตามตัวเดียวกัน เช่น รัมม กัมม มัคค สัคค สัพพ วัณณ ใช้ตัว รร แทน ร (ร เระมะ) เช่น ธรรม กรรม มรรค สวรรค์ สรรพ วรรณ

ใช้พยัญชนะเรียงพยางค์ เช่น กรिया สามी ฐาน ถาวร ปทุม เปม ปิยะ ใช้อักษรควบกล้ำ เช่น กรिया สวามี สฐาน สถาวร ปัทมะ เปรม ปรียะ

ใช้ ห เช่น จุฬา กีฬา ปีฬ ครุฬ

ใช้ ท เช่น จุฑากริธา ปีธา ครุฑ

มีหลักตัวสะกดตัวตามที่แน่นอน

ไม่มีหลักตัวสะกดตัวตาม

อิทธิพลของภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยในด้านต่าง ๆ

1. อิทธิพลต่อระบบเสียงภาษาไทย

อิทธิพลของภาษาบาลีสันสกฤตต่อระบบเสียงภาษาไทย แยกได้เป็น 2 ประการคือ

ก. เพิ่มเสียงพยัญชนะควบกล้ำขึ้น เดิมภาษาไทยมีพยัญชนะควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง คือ กร-/kr-/กล/kl-/กว-/kw-/ขร-/kr-/ขล-/kl-/ขว-/kw-/ตร-/tr-/ปร-/pr-/ปล-/pl-/พร-/phr-/พล-/phl/ เมื่อเรารับคำบาลี – สันสกฤตเข้ามา ทำให้เรามีพยัญชนะควบกล้ำเพิ่มขึ้นอีก 1 หน่วยเสียง คือเสียง ทร-/thr-/ เช่น ในคำ จันทร ทฤษฏี ภัทร เป็นต้น โดยที่เดิม ทร- เราออกเสียงเป็น ช – ทั้งสิ้น ในภาษาไทย

ข. เพิ่มเสียงพยัญชนะท้ายคำขึ้น เดิมพยัญชนะท้ายคำในภาษาไทยมี 8 เสียง คือ -ก /-k/ -ต /-t/ -ป/-p/ -ง /-n/ -น /-n/ -ม /-m/ -ย /-y/ -ว /-w/ เมื่อรับคำบาลีสันสกฤตเข้ามา ทำให้ไทยมีเสียงพยัญชนะท้ายคำเพิ่มขึ้นอีก 2 เสียง คือ -ส /-s/ และ -ล /-l/ เช่น ในคำอัศวิน ฤชณา กัลยา เป็นต้น

2. อิทธิพลต่อการสร้างคำไทย

ก. การเรียงคำขยายไว้ข้างหน้า ดังกล่าวไว้ในบทที่ 4 ว่า ภาษาไทยสร้างคำโดยการประสมและเรียงคำขยายไว้ข้างหลัง ส่วนภาษาบาลี-สันสกฤตสร้างคำโดยการกฤต สมาส ตัทธิต และ

ลงอุปสรรค และปกติจะเรียงคำขยายไว้ข้างหน้า เมื่อภาษาบาลีสันสกฤตปะปนอยู่ในภาษาไทยนานเข้าไทยจึงรับวิธีการสร้างคำโดยเรียงคำขยายไว้ข้างหน้าของบาลีสันสกฤตมาใช้โดยไม่รู้ตัว เช่น คิงส์ภูเขา พาหุรัด สรรพสินค้า ราชวัง สรรพสิ่ง ฯลฯ

ข. การสร้างคำโดยลงอุปสรรค เป็นวิธีการสร้างคำโดยนำอุปสรรคบาลีสันสกฤตมาเติมหน้าคำไทย หรือคำยืมภาษาอื่น เช่น อนุภาษาด อนุกระบียัด ฯลฯ

3. อิทธิพลต่อสำนวนภาษาไทย

ก. ได้จากสำนวนภาษาบาลี อิทธิพลนี้ไทยได้รับจากภาษาบาลีเท่านั้น เนื่องจากพุทธศาสนา นิกายหินยานรุ่งเรืองอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลายาวนาน ชาวไทยคุ้นเคยกับเรื่องราวในชาดกเป็นอย่างดีจนกระทั่งสามารถแต่งปัญญาสชาดกขึ้นเป็นภาษาบาลีได้ เมื่อเราค้นเคยกับภาษาบาลีถึงเพียงนี้ จึงเป็นที่แน่นอนว่า สำนวนภาษาบาลีในชาดกต่าง ๆ ย่อมเข้ามาปะปนอยู่ในสำนวนไทยบ้าง เช่น

ตทา กाले ในกาลนั้น, ครั้งนั้น
 ยถากम्मี้ ไปตามยถากรรม ฯลฯ

ข. ได้จากวิภัติ อิทธิพลในข้อนี้ค่อนข้างจะสังเกตเห็นได้ยาก ด้วยเหตุที่วิภัติในภาษาบาลีสันสกฤต ก็คือ บุพพทและคำร้องเรียกในภาษาไทยนั่นเอง ข้อที่จะช่วยในการพิจารณาก็คือ สำนวนไทยมักละบุพพท แต่สำนวนบาลีจะต้องมีบุพพทอยู่ด้วยเสมอ ดังนั้น หากผู้เขียนใช้บุพพทพุ่มเพื่อยเกินความจำเป็น อาจเป็นไปได้ว่าได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลี ดังตัวอย่าง

อาลปนนะ (แนะ, ดูก่อน, ข้าแต่ ฯลฯ)
 ข้าแต่พระมหามุนี ผู้มีความเพียรเป็นใหญ่
 ดูก่อนผู้้นฤทุกซ์ ท่านนั้นอยู่ในสวรรค์สุขชาติแดนบรมสุข

4. อิทธิพลต่อการออกเสียงคำไทย

ก. ออกเสียงอย่างสมาส การออกเสียงเนื่องกันในคำสมาสภาษาบาลีสันสกฤตเป็นเหตุให้คำประสม หรือคำมากพยางค์ของไทยออกเสียง อะ ที่ท้ายพยางค์แรกด้วย เช่น

คำ	ออกเสียงว่า
ตูกตา	ตูก - กะ - ตา
ตูกแตน	ตูก - กะ- แตน
จิกจัน	จิก - กะ- จัน
ชุกชี	ชุก - กะ- ชี
สัพตน	สัพ - ปะ - ตน

ข. ออกเสียงพยัญชนะอุสุ่ม (ศ, ษ, ส) พยัญชนะอุสุ่มในภาษาบาลีสันสกฤต ออกเสียงเป็นเสียงเสียดแทรกแม้เมื่ออยู่ท้ายคำ อิทธิพลของการออกเสียงพยัญชนะอุสุ่มนี้ ทำให้ไทยออกเสียง -ส /-s/

ท้ายคำเป็นเสียงเสียดแทรกไปด้วย ทั้งในคำที่รับมาจากภาษาบาลีสันสกฤต และคำไทย ตัวอย่างเช่น

พิศดู	พิสดุ	พิศติ	สัสติ
พิศวง	พิชฐาน	พิสมร	มัสมัน
มัสรู้	อัสตง	หัสตินทร์	อัศวิน
ตรัสรู้	กฤษณา	ปริศนา	พิศวาส

5. อิทธิพลต่อการเขียนคำไทย

ก. การลากเข้าความ โดยการเขียนคำให้มีรูปคำภาษาบาลีสันสกฤต ทั้งที่เป็นคำภาษาอื่น เช่น

คำเต็ม	ไทยเขียน	ความหมาย
พัน	พรรณ, พันธุ์	ชนิด
เดอรณี (มลายู)	ธรรณี	ธรรณีประตุ
ลาซุเวอรตี (เปอร์เซีย)	ราชาวดี	ลงยาเคลือบทองให้เป็นสีฟ้า

ข. การใช้แนวเทียบผิด โดยใช้คำบาลีสันสกฤตเป็นแนวเทียบ ทำให้เขียนคำไทยผิด เช่น

คำถูก	เทียบจาก	เขียนผิดเป็น
หึ่ง	หิงสา	หึ่งส์
สิงโต	สิงห์	สิงห์โต
ดอกจัน	จันท์	ดอกจันท์
ผาสุก	สุข	ผาสุก
ละโมบ	โลก	ละโมภ

ประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีต่อภาษาไทย

บาลีและสันสกฤต เป็นภาษาในตระกูลเดียวกันคือตระกูลอินโด-ยุโรป (Indo-European) ภาษาในกลุ่มนี้ เป็นภาษาที่มีวิภัติปัจจัย หมายความว่าคำทุกคำ (ยกเว้นจำพวกอัยยะศัพท์) ไม่ว่าจะ เป็นคำนามหรือคำกริยา ล้วนแล้วแต่มีรากศัพท์ หรือผ่านการประกอบรูปศัพท์ทั้งสิ้น ไม่ใช่จะสำเร็จเป็นคำเป็นศัพท์เลยทีเดียว และเมื่อจะนำไปใช้จะต้องมีการแจกรูปเสียก่อน เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยคเช่นเป็นประธาน เป็นกรรม เป็นต้น

ภาษาไทย แม้จะเป็นภาษาคนละตระกูลกับภาษาบาลีและสันสกฤต แต่ก็รับเอาคำบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยไม่น้อย อาจกล่าวได้ว่ามากกว่าภาษาอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในภาษาไทยในปัจจุบัน เช่น ภาษาอังกฤษ

แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยแล้ว ก็มีการเปลี่ยนรูป เปลี่ยนเสียง เปลี่ยนความหมาย ฯลฯ หรือที่เรียกว่าการกลายรูป กลายเสียง กลายความหมาย ฯลฯ นั่นเอง

ปัจจุบัน ภาษาบาลีและสันสกฤตมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะภาษาไทยรับเอาคำ

ภาษาทั้งสองนี้มาใช้เป็นจำนวนมาก ดังกล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งแน่นอนว่าการจะศึกษาภาษาไทยให้ได้ดีนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาภาษาทั้งสองนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเข้าใจภาษาทั้งสองอย่างดี จนสิ้นข้อเคลือบแคลงสงสัย ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาไทยอย่างมากมายมหาศาล ดังนั้น หากจะประมวลโดยสรุปถึงประโยชน์ของภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว อาจสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ทำให้เข้าใจความหมายของคำต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

1.1 คำราชาศัพท์ในภาษาไทยเรามีคำราชาศัพท์ที่เป็นคำบาลีและสันสกฤตจำนวนมากไม่น้อย เช่น

พระเนตร หมายถึง ดวงตา (บาลี เนตต, สันสกฤต เนตร)

พระกรรณ หมายถึง หู (บาลี กณณ, สันสกฤต กรณ)

พระทนต์ หมายถึง ฟัน (บาลี ทนต, สันสกฤต ทนต)

1.2 ชื่อจังหวัด อำเภอ ฯลฯ ในประเทศไทย เช่น

บุรีรัมย์ แปลว่า เมืองที่น่ายินดี แยกเป็น บุรี (เมือง) + รรัมย์ (น่ายินดี, อันเขาพึงยินดี)

ปทุมธานี แปลว่า เมืองแห่งดอกบัว แยกเป็น ปทุม (ดอกบัว) + ธานี (เมือง)

สมุทรปราการ แปลว่า กำแพงแห่งทะเล แยกเป็น สมุทร (ทะเล) + ปราการ (กำแพง)

1.3 ชื่อ - นามสกุลของคน เช่น

ทักษิณ แปลว่า ทิศใต้, ด้านขวา (บาลี ทกฺษิณ, สันสกฤต ทกฺษิณ)

ตุงคะณี แปลว่า มณีชั้นสูง แยกเป็น ตุงคะ (สูง, สูงส่ง) + มณี (มณี)

เศวตศิลา แปลว่า หินสีขาว แยกเป็น เศวต (ขาว) + ศิลา (หิน)

1.4 ชื่อมหาวิทยาลัย สถานที่ วัด เช่น

ศิลปากร แปลว่า บ่อเกิดแห่งศิลปะ แยกเป็น ศิลป (ศิลปะ) + อากร

เทพหัสดิน แปลว่า ช้างของเทพ (หรือ เทพแห่งช้าง) แยกเป็น เทพ (เทพ) + หัสติน (ช้าง)

เศวตฉัตร (ชื่อวัด) แปลว่า ฉัตรสีขาว แยกเป็น เศวต (ขาว) + ฉัตร (ฉัตร, ร่ม)

1.5 ชื่อเดือนทั้ง 12 เช่น

มกราคม แปลว่า (เดือน) เป็นที่มาของกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายมังกร แยกเป็น มกร (มังกร) + อาคม (เป็นที่มา)

กุมภาพันธ์ แปลว่า (เดือน) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มดาวที่มีรูปร่างคล้ายหม้อ แยกเป็น กุมภาพันธ์ (หม้อ) + อาพันธ์ (เกี่ยวข้อง) เป็นต้น

1.6 คำที่ใช้ในบทร้อยกรอง (โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน) เช่น

พฤษภาสาร	อิกกุญชรอันปลดปลง
โททนต์เส่งคง	สำคัญหมายในกายมี
นรชาติที่วางวาย	มลายสิ้นทั้งอินทรี
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	ประดับไว้ในโลกา ฯ

1.7 คำทั่วไป เช่น

บรรพต แปลว่า ภูเขา (บาลี ปพพต, สันสกฤต ปรวต)
เกษียร แปลว่า น้ำนม (บาลี ชีร, สันสกฤต กษีร)
เกษียณ แปลว่า ลี้ไป (บาลี ชีณ, สันสกฤต กษีณ)

2. ใช้หรือประกอบคำภาษาบาลีและสันสกฤตได้ถูกต้อง เช่น

เกษียรสมุทร แปลว่า ทะเลน้ำนม แยกเป็น เกษียร (น้ำนม) สมุทร (ทะเล) (ดูข้อ 1.7)
เกษียณอายุ แปลว่า ลี้หรือหมดอายุ (ราชการ) แยกเป็น เกษียณ (ลี้ไป) อายุ (ดูข้อ 1.7)
เกษียนหนังสือ แปลว่า เขียนหนังสือ แยกเป็น เกษียน (เขียน) + หนังสือ (คำแผลงในภาษาไทย)

3. ช่วยให้เรียนภาษาไทยหรือไวยากรณ์ไทยได้ง่าย

โดยเฉพาะผู้ที่เรียนภาษาบาลีและสันสกฤตมาก่อนนั้น เมื่อไปศึกษาภาษาไทย จะช่วยให้เรียนรู้ได้ง่าย เช่น เมื่อไปพบคำศัพท์และลักษณะไวยากรณ์ต่างๆ เช่น นาม คุณศัพท์ สรรพนาม บุรุษ สรรพนาม วิเศษณสรรพนาม อุปสรรค นิบาต ปัจจัย समास ตัทธิศ สนธิ ประธาน กริยา เป็นต้น เหล่านี้ก็คือ นาม (นามนาม) คุณนาม สัพพนาม บุริสสัพพนาม วิสสนสัพพนาม อุปสัค ฯลฯ ในภาษาบาลีนั่นเอง ซึ่งมีความหมายและลักษณะทางไวยากรณ์เป็นอย่างไรนั้น นับว่าไม่ต้องพูดถึงเลยทีเดียวเพราะเข้าใจดีอยู่แล้วนั่นเอง

4. ช่วยให้สามารถใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตได้อย่างไพเราะสละสลวย

ทั้งในบทร้อยกรองและร้อยแก้ว ข้อนี้เราสังเกตเห็นว่าการแต่งร้อยกรองและเขียนร้อยแก้วก็ตาม ถ้าเราใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตแล้ว จะมีความไพเราะสละสลวยมากกว่าที่จะใช้คำในภาษาไทย เช่น บทร้อยกรอง ถ้าเราแต่งว่า อันว้าวควายตายไป เหลือเขาหนึ่ง ช้างตายยัง เหลืองาเป็นศักดิ์ศรี อย่างนี้ก็ได้อีก แต่ดูเหมือนไม่ค่อยไพเราะสละสลวยในด้านคำศัพท์ แม้ในบทร้อยแก้วทั่วๆ ไปก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากขาดคำภาษาบาลีสันสกฤตแล้ว ก็ดูเหมือนจะทำให้ภาษาไทยขาดรสชาติ ขาดความหนักแน่น ไม่สละสลวย และไม่กระชับรัดกุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานและเก็บข้อมูลการศึกษาวิเคราะห์ภาษาบาลีสันสกฤตที่มีใช้ในภาษาไทยโดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับสลากคำที่ระบุไว้ว่าเป็นภาษาคำยืมภาษาละ 10 คำ จากนั้นจึงวิเคราะห์ความแตกต่างด้านรูปคำ เสียง และความหมายของคำเหล่านั้นว่ามีเปลี่ยนแปลงจากภาษาเดิมอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ได้เปรียบเทียบการวิเคราะห์คำจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 และพจนานุกรมบาลี-ไทย อังกฤษ สันสกฤต 2553

ตารางที่ 1 วิเคราะห์รูปคำ เสียง และความหมายของคำภาษาบาลีและคำไทย

ลำดับ	บาลี	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
1	เมตตา	เมตตา	บาลี: ไมตรี ไทย: ความรักและเอ็นดู, ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข, เป็นหนึ่งในพรหมวิหารสี่คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา	รูปคำ: คงเดิม เสียง: คงเดิม ความหมาย: กว้างออก
2	ปัญหา	ปัญหา	บาลี: คำถาม ไทย: ข้อสงสัย, ข้อขัดข้อง เช่น ทำได้โดยไม่มีปัญหา, คำถาม, ข้อที่ควรถาม เช่น ตอบปัญหา, ข้อที่ต้องพิจารณาแก้ไข เช่น ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาทางการเมือง	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุและเพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ เสียง: คงเดิม ความหมาย: กว้างออก
3	ปัญญา	ปัญญา	บาลี: ความรู้ทั่ว ไทย: ความรอบรู้, ความรู้ทั่ว, ความฉลาดเกิดแต่เรียนและคิด เช่น คนมีปัญหา หมดปัญญา	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุและเพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ เสียง: คงเดิม ความหมาย: กว้างออก

ลำดับ	บาลี	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
4	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	บาลี: ความปฏิบัติ ไทย: ดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผน เช่น ปฏิบัติราชการ, กระทำเพื่อให้เกิดความชำนาญ เช่น ภาคปฏิบัติ; กระทำตาม เช่น ปฏิบัติตามสัญญา; ประพฤติ เช่น ปฏิบัติสมณธรรม ปฏิบัติต่อกัน; ประนินบัติรับใช้ เช่น ปฏิบัติบิดามารดา ปฏิบัติครูบาอาจารย์	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุ และพยัญชนะ ต ซึ่ง เป็นพยัญชนะสะกด และเพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ เสียง: บาลีออกเสียงว่า (ปะ-ติ-ปัต-ติ) ไทยออกเสียงว่า (ปะ-ติ-บัด) ความหมาย: กว้างออก
5	กรุณา	กรุณา	บาลี: เจตนาห้อมไว้ซึ่งความสุข ไทย: ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์เป็นหนึ่งในพรหมวิหารสี่คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา: ใช้ประกอบหน้ากิริยาแสดง ความขอร้องอย่างสุภาพ เช่น กรุณาส่ง; ใช้ร่วมกับ คำ พระ เป็นสรรพนามสำหรับพระมหากษัตริย์ เช่น กราบบังคมทูลพระกรุณา	รูปคำ: คงเดิม เสียง: คงเดิม ความหมาย: กว้างออก
6	อาหาร	อาหาร	บาลี: วัตถุอันบุคคลกลืนกิน ไทย: ของกิน, เครื่องค้ำจุนชีวิต, เครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต เช่น อาหารเช้า อาหารปลา อาหารนก: โดยปริยายหมายถึง สิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้น เช่น อาหารตา อาหารใจ	รูปคำ: คงเดิม เสียง: บาลีออกเสียงว่า (อา-หา-ระ) ไทยออกเสียงว่า (อา-ห่าน) ความหมาย: กว้างออก

ลำดับ	บาลี	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
7	ฐาน	ฐานะ	บาลี: ความตั้ง, ความยืน ไทย: ตำแหน่งหน้าที่ เช่น เธอต้องรับผิดชอบในฐานะที่เป็นหัวหน้าห้อง; หลักฐาน, ลำดับความเป็นอยู่ในสังคมเช่น ทุกคนยอมรับฐานะในสังคมของเขา	รูปคำ: ภาษาไทยเพิ่ม รูปสระ อะ ท้ายคำ เสียง: คงเดิม ความหมาย: ย้ายที่
8	คน	คณะ	บาลี: หมู่, ผุง, ประชุม ไทย: หมู่, พวก: กลุ่มคนผู้ร่วมกันเพื่อการอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น คณะกรรมการ คณะสงฆ์ คณะนักท่องเที่ยว; หน่วยงานในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันที่เทียบเท่าซึ่งรวมภาควิชาต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนวิชาในสายเดียวกันเช่น คณะนิติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์	รูปคำ: ภาษาไทยเพิ่ม รูปสระ อะ ท้ายคำ เสียง: คงเดิม ความหมาย: กว้างออก
9	สัญญา	สัญญา	บาลี: ความหมายรู้, จำ, สำคัญ, ชื่อ ไทย: (กฎ) ข้อตกลงระหว่างบุคคลสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายเพื่อให้เกิดนิติกรรมขึ้น; ข้อตกลงกัน, คำมั่น เช่น เขาให้สัญญาว่าจะมาหาพรุ่งนี้	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุและเพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ เสียง: คงเดิม ความหมาย: ย้ายที่

ลำดับ	บาลี	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
10	ขณะ	ขณะ	บาลี: ขณะ , ชั่วคราว	รูปคำ: ภาษาไทยเพิ่ม รูปสระ อะ ท้ายคำ เสียง: บาลีออกเสียงว่า (ขณะ-นะ) ไทยออกเสียงว่า (ขณะ-หนะ) ความหมาย: กว้างออก

จากตารางที่ 1 พบว่าภาษาบาลี เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีคงรูปคำไว้ตามแบบของบาลี 3 คำ แผลงคำหรือเพิ่มสัญลักษณ์ 7 คำ ด้านเสียงในภาษาบาลีกับภาษาไทยนั้นคงเสียงเดิม 7 คำ เปลี่ยนแปลงเสียง 3 คำ และ ด้านความหมายกว้างออก 8 คำ ความหมายย้ายที่ 2 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

ตารางที่ 2 วิเคราะห์รูป เสียง และความหมายของคำภาษาสันสกฤต ในภาษาไทย

ลำดับ	สันสกฤต	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
1	ดนตรี	ดนตรี	สันสกฤต: ลำดับเสียงอันไพเราะ ไทย: เสียงที่ประกอบกันเป็นทำนองเพลง, เครื่องบรรเลงซึ่งมีเสียงดังทำให้อารมณ์เพลิดเพลินหรือเกิดอารมณ์รักใคร่หรือรื่นเริง เป็นต้นได้ตามทำนองเพลง	รูปคำ: ภาษาไทยเปลี่ยน ด เป็นต และ อ เป็น อี ลบ น ท้ายคำ เสียง: สันสกฤตออกเสียง (ตัน-ตริณ) ภาษาไทยออกเสียงเป็น (ดนตรี) ความหมาย: กว้างออก
2	สตตว	สัตว์	สันสกฤต: สิ่งที่เคลื่อนไหวเองได้ ไทย: สิ่งที่มีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ได้เอง, ความหมายที่ใช้กันเป็นสามัญหมายถึงสัตว์ที่ไม่ใช่คน, เจริญฉาน	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุและพยัญชนะตาม ตู เพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ และเครื่องหมายทัณฑฆาตท้ายคำ เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (สัด-ตวะ) ไทยออกเสียงว่า (สัตว์) ความหมาย: กว้างออก

ลำดับ	สันสกฤต	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
3	เนตต	เนตร	สันสกฤต: ความเป็นกษัตริย์, พระเจ้าแผ่นดิน ไทย: (ราชา) พระเจ้าแผ่นดิน; คนในวรรณะที่สองแห่งสังคมฮินดูซึ่งมีสิ่วรรณะได้แก่ วรรณะพราหมณ์ วรรณะกษัตริย์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทร	รูปคำ: ภาษาไทย ลบพินทุที่ ต และแปลง ต เป็น ร เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (เนต-ตะ) : ไทยออกเสียงว่า (เนต) ความหมาย: กว้างออก
4	กษตริย	กษัตริย์	สันสกฤต: ความเป็นกษัตริย์ , พระเจ้าแผ่นดิน ไทย: (ราชา) พระเจ้าแผ่นดิน; คนในวรรณะที่สองแห่งสังคมฮินดูซึ่งมีสิ่วรรณะได้แก่ วรรณะพราหมณ์ วรรณะกษัตริย์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทร	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุ เพิ่มเครื่องหมายไม้หันอากาศ และเครื่องหมายทัณฑฆาตท้ายคำ เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (กะ-สัด-ริ-ยะ) : ไทยออกเสียงว่า (กะ-สัด) ความหมาย: กว้างออก
5	เวษ	เพศ	สันสกฤต: รูป ไทย: รูปที่แสดงให้รู้ว่าหญิงหรือชาย; (ไว) ประเภทคำในบาลี และสันสกฤตเป็นต้น, ตรงกับลิงค์หรือลิงค์; เครื่องแต่งกาย; การประพฤติปฏิบัติตนเช่นสมณเพศ	รูปคำ: ภาษาไทยแผลง ว เป็น พ และ ช เป็น ศ เสียง: ภาษาสันสกฤตออกเสียงเป็น (เวต) ภาษาไทยออกเสียงเป็น (เพศ) ความหมาย: กว้างออก
6	บุรุษ	บุรุษ	สันสกฤต: บุรุษ ไทย: ผู้ชาย, เพศชาย, คู่กับสตรี, ใช้ในลักษณะที่สุภาพ; (ไว) คำสรรพนามบอกผู้พูดเรียกว่าสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง, คำสรรพนามบอกที่พูดด้วยเรียกว่าสรรพนามบุรุษที่สอง, คำสรรพนามบอกผู้ที่พูดถึงเรียกว่าสรรพนามบุรุษที่สาม	รูปคำ: ภาษาไทย เปลี่ยนจาก ป เป็น บ และลบพินทุที่ ช เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (บุ-หฺรุด) ไทยออกเสียงว่า (บุ-หฺรุด) ความหมาย: กว้างออก

ลำดับ	สันสกฤต	ไทย	ความหมายตามพจนานุกรม	วิเคราะห์
7	บุตร	บุตร	สันสกฤต: บุตร ไทย: ลูก, ลูกชาย	รูปคำ: ภาษาไทยเปลี่ยน ป เป็น บ ลบพินทุที่พยัญชนะ ต เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (บุตร-ตระ) : ภาษาไทยออกเสียงว่า (บุตร) ความหมาย: กว้างออก
8	อาจารย์	อาจารย์	สันสกฤต: ผู้สอน ไทย: ผู้สั่งสอนวิชาความรู้; คำที่ใช้เรียกหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง	รูปคำ: ภาษาไทยลบพินทุที่ ร เพิ่มเครื่องหมายทัณฑฆาตท้ายคำ เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (อา-จาร-ยะ) : ไทยออกเสียงว่า (อา-จาน) ความหมาย: กว้างออก
9	ศาสดา	ศาสดา	สันสกฤต: ผู้อบรมสั่งสอน ไทย: ผู้ตั้งลัทธิศาสนา เช่น ศาสดาทั้งหก, คำเรียก พระพุทธเจ้าว่าพระบรมศาสดา	รูปคำ: คงเดิม เสียง: คงเดิม ความหมาย: ย้ายที่
10	อาทิตย	อาทิตย	สันสกฤต: พระอาทิตย์ ร้อนทั่ว, ดวงอาทิตย์ ไทย: ชื่อเทวดา พระเคราะห์คือ สุรยทิตย; ดวงตะวัน, ในตำราพระเคราะห์นับเอาเป็นดาวพระเคราะห์ที่หนึ่ง; ชื่อวันที่หนึ่งของสัปดาห์; รอบเจ็ดวันเช่นไม่ว่างตลอดอาทิตย, ดวงอาทิตย์, รูปที่แลดูแบนแห่งดวงอาทิตย์	รูปคำ: ภาษาไทยลบเครื่องหมายพินทุที่ ต และเพิ่มเครื่องหมายทัณฑฆาตท้ายคำ เสียง: สันสกฤตออกเสียงว่า (อา-ทิต-ตยะ) : ไทยออกเสียงว่า (อา-ทิต) ความหมาย: กว้างออก

จากตารางที่ 2 พบว่าภาษาสันสกฤต เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีการคงรูป 1 คำ เปลี่ยนรูปคำเป็นอย่างอื่น 9 คำ ด้านเสียงในภาษาสันสกฤตกับภาษาไทยนั้นเปลี่ยนแปลง 9 คำ และคงเสียงเดิม 1 คำ ด้านความหมาย มีทั้งความหมายกว้างออก 9 คำ ความหมายย้ายที่ 1 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

สรุปผลการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ภาษาต่างประเทศที่มีใช้ในภาษาไทย ได้ผลดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาบาลี เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีคงรูปคำไว้ตามแบบของบาลี 3 คำ แผลงคำหรือเพิ่มสัญลักษณ์ 7 คำ ด้านเสียงในภาษาบาลีกับภาษาไทยนั้นคงเสียงเดิม 6 คำ เปลี่ยนแปลงเสียง 4 คำ และ ด้านความหมายกว้างออก 8 คำ ความหมายย่ำยีที่ 2 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

2. การศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงภาษาสันสกฤต เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีการคงรูป 1 คำ เปลี่ยนรูปคำเป็นอย่างอื่น 9 คำ ด้านเสียงในภาษาสันสกฤตกับภาษาไทยนั้นเปลี่ยนแปลง 9 คำ และคงเสียงเดิม 1 คำ ด้านความหมาย มีทั้งความหมายกว้างออก 9 คำ ความหมายย่ำยีที่ 1 คำ แต่ไม่พบความหมายแคบเข้า และความหมายคงเดิม

จากตัวอย่างการวิเคราะห์คำภาษาบาลีสันสกฤตภาษาละ 10 คำนี้ เป็นเพียงตัวอย่างในการวิเคราะห์เท่านั้น สำหรับวิธีการยืมคำภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ได้แสดงไว้แล้วในส่วนของเนื้อหาดังกล่าวมาข้างต้น จึงควรศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2540). *อภิธานศัพท์ คำไทยที่มีต้นเค้าจากภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ
- จงชัย เจนท์ถถการกิจ. (2549). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทนาเพลสจำกัด.
- จันทบุรีนฤนาถ, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. (2553). *ปทานุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต ฉบับพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร
- ฉลวย มงคล. (2544). *วิวัฒนาการภาษาไทย*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- ณัฐา วิพลชัย. *ลักษณะคำยืมภาษาบาลีสันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้เรื่อง พระมหาชาติคำภายี*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 7, 2, (พฤษภาคม – สิงหาคม 2558): 17-45.
- นววรรณ พันธุ์เมธา. (2527). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- บรรจบ พันธุ์เมธา.. (2518). *บาลีสันสกฤตในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2514). *ลักษณะภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภา.

ประเทือง ทินรัตน์. (2532). *ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย*. เอกสารประกอบคำบรรยายกระบวนวิชา
ภาษาศาสตร์ 331 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปรีชา ชินพงศ์. (2530). *บาลี-สันสกฤตที่เกี่ยวกับภาษาไทย*. โครงการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2532). *การใช้ภาษาไทยในวงราชการไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
ศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา.

พัฒน์ เพ็งผลา. (2535). *บาลี-สันสกฤตในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุธีวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (2526). *บาลี-สันสกฤตที่สัมพันธ์กับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาพร มากแจ้ง. (2535). *ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542*. กรุงเทพฯ: นามมีบุคส์ จำกัด.

อนงค์นาฏ นุศาสตร์เลิศ. (2554). *การออกเสียงพยัญชนะท้าย (l) และ (s) ในคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยมาตรฐานของชุมชนหลังมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามวงจันลีลาและอายุของผู้พูด*.
มหาวิทยาลัยศิลปากร: คณะอักษรศาสตร์.

ครูต้องมีลักษณะอย่างไร... ในศตวรรษที่ 21

นายพนมนคร มีราคา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อีเมล: Phanomnakorn.me@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้น ทำให้ลักษณะของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ครูที่รักศิษย์ เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” (teacher) ไปเป็น “ครูฝึก” (coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าทึนี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21”

คำสำคัญ : การศึกษายุคใหม่, ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้, ครูในศตวรรษที่ 21,

Teacher's Charecteristic of 21st Century

Phanomnakorn Meeraka

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

E-mail: Phanomnakorn.me@mbu.ac.th

ABSTRACT

The good education for new generation was completely make a new style of teacher. The teacher of lover student, take care of student but still teaching their old style, any way they were not good enough for them such as the teacher look after the student and change the position of knowledge for the student’s plan. The teacher has to change themselves from teacher to be coach or learning facilitator and learning skills of duty, also to join together by system and continuous. The 21st century of teacher could be teach less learn more and advance in knowledge was that the skills of life for the 21st century.

Keywords : New education, Learning facilitator, teacher in 21st

บทนำ

“ครู” เป็นคำที่เราคุ้นเคยมากที่สุดรองจากคำว่า พ่อแม่ เพราะคำว่า ครู คือ ผู้ที่คอยสั่งสอน ให้คำแนะนำ ปรึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน สำหรับผู้เรียน นักเรียน/นักศึกษา ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

บทบาท หน้าที่ของ ครู ได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุค เพื่อให้ทันสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่า ในยุคปัจจุบันนี้ เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อันทันสมัย มีความเจริญก้าวหน้า และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วขึ้น ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้พร้อม และพัฒนาตนเองให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้องมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาด้านทักษะวิทยาการสอนให้มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เทคนิค วิธีการเรียน การสอนแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

สภาพครูไทยในปัจจุบัน

ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ นักวิชาการยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้สำรวจความเห็นของครูสอนดี จำนวน 210 คน โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายใน 4 ภูมิภาคของประเทศ เพื่อสอบถามถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครูและแนวทางการส่งเสริมครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น พบว่า ปัญหาสำคัญที่กลายเป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครู ประกอบด้วย

- 1) ภาระหนักนอกเหนือจากการสอน 22.93%
- 2) จำนวนครูไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงกักบัวผิ 18.57%
- 3) ขาดทักษะด้านไอซีที 16.8%
- 4) ครูรุ่นใหม่ขาดจิตวิญญาณ ขณะที่ครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว 16.49%
- 5) ครูสอนหนัก ส่งผลให้เด็กเรียนมากขึ้น 14.33%
- 6) ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอน 10.88%

ในส่วนของปัจจัยที่ส่งเสริมในการทำหน้าที่ของความเป็นครูให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่า มีปัจจัยหลัก 6 ประการ ดังนี้

- 1) การอบรม แลกเปลี่ยน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ 19.32%
- 2) การพัฒนาตนเองในเรื่องไอซีที 19%
- 3) การเพิ่มฝ่ายธุรการ 18.01%

- 4) ปรับการประเมินวิทยฐานะ 17.12%
- 5) การลดชั่วโมงการเรียนการสอนของครูและการเรียนของเด็ก 13.42%
- 6) การปลดล็อคโรงเรียนขนาดเล็ก 13.13%

ผลจากการสำรวจความเห็นของครูสอนดี ปัจจัยจุดรั้งการทำงานของครูไทย มีทั้งปัจจัยที่มาจากครูผู้สอน และปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยส่งเสริมที่ครูต้องการ พบว่า 39% เป็นปัจจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการสอน สัมมนา อบรม และแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้ง พัฒนาการความรู้ด้าน ไอซีที ทั้งนี้เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสะท้อนให้ถึงจิตวิญญาณของความเป็นครู

นพ.วิจารณ์ พานิช ผู้ทรงคุณวุฒิ สสค. ได้กล่าวไว้ว่า การสอนของครูในปัจจุบันพบว่า ครูเกือบ 100% ยังถ่ายทอดความรู้แบบสอนวิชา ส่งผลให้เด็กมีคุณสมบัติที่น่ากลัวที่สุด คือ ขาดภาวะผู้นำ เด็กจะมีทักษะความเป็นผู้นำได้ก็ต่อเมื่อมีความมั่นใจในตัวเอง มีความคิดเป็นของตัวเอง วิธีการเรียนรู้ของเด็กในยุคใหม่จึงต้องเรียนโดยลงมือทำ ฝึกให้ปฏิบัติจริงและมีการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น แต่ไม่ควรปล่อยให้เด็กเรียนเอง ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก สามารถประเมินลูกศิษย์แต่ละคนได้ว่ามีพื้นความรู้เพียงใด เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และประเมินความก้าวหน้าของเด็กแต่ละกลุ่มเป็น

ศ.ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กล่าวถึงบทบาทครูไทยยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ว่า ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการพูดถึงทักษะของเด็กในศตวรรษที่ 21 แต่ยังไม่มีความครอบคลุมแนวทางการพัฒนาทักษะครูให้พร้อมต่อการเรียนการสอนในยุคสมัยใหม่ ครูไทยจำนวนมากจึงเหมือนถูกปล่อยอยู่อย่างโดดเดี่ยวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งนี้แนวทางในการพัฒนาทักษะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ 7 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะในการตั้งคำถาม เพื่อช่วยให้ศิษย์กำหนดรู้เป้าหมายและคิดได้ด้วยตนเอง
2. ทักษะที่สอนให้เด็กหาความรู้ได้ด้วยตัวเองและด้วยการลงมือปฏิบัติ
3. ทักษะในการคัดเลือกความรู้ ตามสภาพแวดล้อมจริง
4. ทักษะในการสร้างความรู้ ใช้เกณฑ์การทดสอบและตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ศิษย์เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
5. ทักษะให้ศิษย์คิดเป็น หรือตกผลึกทางความคิด
6. ทักษะในการประยุกต์ใช้ และ

7. ทักษะในการประเมินผล

ซึ่งครูยุคใหม่จำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 7 ด้านในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็ก แทนที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เหมือนก่อน

การเรียนรู้ และครูในศตวรรษที่ 21

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคเทคโนโลยี มีบทบาทสำคัญในวงการการศึกษาเป็นอย่างมาก มีทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการสอนใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทฤษฎีที่ได้รับความนิยมและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เช่น ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) รวมไปถึงผลการวิจัยทางด้านสมอง (Brain research) ซึ่งทำให้มุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากเดิมจากการสอนที่เน้นให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยอาศัยความสามารถและจิตวิทยาการสอนส่วนตัว มาเป็นการให้ครูนำความรู้ทางด้านจิตวิทยาของการเรียนรู้มาใช้ในการจัดเตรียมการสอนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติ และกระทำด้วยตนเอง

การเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยครั้ง และบางหลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและสภาพท้องถิ่น ส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดแรงจูงใจในการศึกษา ขาดต้นแบบที่ดี มีความมั่นใจในตนเองในทางที่ผิด มีค่านิยมและพฤติกรรมตามเพื่อนในกลุ่ม เห็นคุณค่าของวัตถุ ผู้มีทรัพย์สินและอำนาจมากกว่าความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ เด็กและเยาวชนจึงมีค่านิยมรักความสะดวกสบายมากกว่าความพยายาม ขาดวินัยและไม่ชินกับการทำงานหนัก บริโภคข้อมูลข่าวสารและสื่อสารสนเทศอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ขาดแบบแผนการดำเนินชีวิต ใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อโฆษณา บริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยและมีการเลียนแบบพฤติกรรมอย่างไม่เหมาะสม เป็นหน้าที่ของครู ที่จะจัดการเรียนรู้แนวใหม่ เพื่อให้เด็กเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษาเสียที คำว่า “โรงเรียนมาตรฐานสากล” เข้ามามีบทบาทมาก เนื่องจาก ปี 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคประชาคมอาเซียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะต้องเปลี่ยนแปลงไป ครูต้องเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามมาตรฐานสากล มีคำถามเกิดขึ้นว่า การจัดการเรียนรู้จะเป็นไปได้หรือไม่ ในเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป

แนวคิดในศตวรรษที่ 20 ที่กล่าวถึง ความหมายของการเรียนการสอน ได้แก่

1. การเรียนการสอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การเรียนการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่างๆ โดยมีการเตรียมการวางแผนตามหลักวิชา มีขั้นตอนและกระบวนการสอนที่เป็นแบบแผนชัดเจน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยให้ครู เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และทักษะต่าง ๆ

เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำเอาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการสอน จากอดีต มาสู่ศตวรรษที่ 21 ดังนั้น เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำเอาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ได้มีผู้นำเสนอเกี่ยวกับวิธีการประยุกต์ใช้ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

รศ.ทศนา แคมมณี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ในช่วงศตวรรษที่ 20 และการประยุกต์สู่การสอนว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 เริ่มมีลักษณะของความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีการทดลองตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นลำดับ และสามารถจัดทฤษฎีการเรียนรู้ ได้ 4 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitivism)
3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)
4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism)

ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำทฤษฎีเหล่านี้ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้

หากกล่าวถึงศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำทลายความสามารถของครู เพราะเป็นยุคที่ต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การรับรู้ข่าวสาร สามารถกระทำได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส ครูจำเป็นต้องปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะทางด้านไอที อย่างถูกต้องและเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แบบ “พลิกกลับ” (The Flipped Classroom) คือ วิธีการเรียนแนวใหม่ที่พลิกจากการเรียนในตำราการเรียนการสอนแบบเดิม คือ เริ่มจากครูผู้สอน สอนในห้องเรียนแล้วให้นักเรียนกลับไปทำการบ้านส่ง เปลี่ยนเป็น ให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองผ่าน “เทคโนโลยี” ที่ครูจัดทำให้ก่อนเข้าชั้นเรียน และมาทำกิจกรรม โดยมีครูคอยแนะนำในชั้นเรียนแทน จะเน้นให้ผู้เรียนได้เห็นและปฏิบัติจากประสบการณ์จริง ทำให้มีการจดจำ เกิดทักษะการเรียนรู้ได้ดีกว่า

เกิดคำถามอีกว่า “การจัดการเรียนการสอนแบบพลิกกลับนั้น เหมาะกับสังคมไทยหรือไม่” คำตอบคือ เป็นไปได้ หากเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ในการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย ความร่วมมือจากครูผู้สอน ในการเปลี่ยนแปลงตัวเอง ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ยอมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การเรียนรู้แบบพลิกกลับนั้น ต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐาน (Core Skills) ได้แก่ สื่อสารสองภาษา การดำเนินงาน การแก้ปัญหา การใช้ ICT และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตน (Personal Learning & Development Skills) ได้แก่ เห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าตนเอง มีทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้ จัดการ

หรือควบคุมตนเองได้ และคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

3. ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Citizenship Skills) ได้แก่ มีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชนหรือสังคม เคารพความหลากหลาย มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการสร้างให้เกิดความเท่าเทียม ความยุติธรรมในสังคม ศึกษาหรือเห็นปัญหาในสังคม และลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เข้าใจว่าสิทธิมาพร้อมความรับผิดชอบและปฏิบัติตามนั้น และมีขันติต่อความหลากหลายไม่เลือกปฏิบัติ

4. ทักษะการทำงาน (Employability Skills) ได้แก่ วางแผนงานหรือกิจกรรมได้ มีทักษะการจัดการตนเองและผู้อื่น ตรงเวลา มีวินัย ทำงานด้วยตนเองได้ จัดลำดับความสำคัญของงานและทำงานได้ตามเวลา สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ตั้งใจเตรียมการล่วงหน้าและยืดหยุ่น และมีจริยธรรมในการทำงาน

ในศตวรรษที่ 20 ทักษะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ ทักษะพื้นฐาน แต่เมื่อจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้เรียนจะต้องมีทักษะด้านต่าง ๆ ดังกล่าวเพิ่มขึ้น ทักษะที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นทักษะที่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน และเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้แนวใหม่สโตร์ศตวรรษที่ 21 นั้นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนมากได้เพิ่มรายวิชาที่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะได้ โดยใช้ชื่อวิชาว่า การค้นคว้าอิสระ หรือ Independent Study หรือเป็นที่รู้จักกันว่าวิชา IS ซึ่งเป็นหลักสูตรรายวิชาที่มีสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาตามความถนัด ตามความสนใจ ตามความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื้อหาที่ต้องจัดการเรียนรู้มี 3 ส่วน ได้แก่

1. IS1 การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในวิชานี้ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ ในการเลือกประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ค้นคว้า การแสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และฝึกทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเองได้

2. IS2 การสื่อสารและการนำเสนอ เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องจากวิชาแรกโดยผู้เรียนนำสิ่งที่ได้ศึกษา ค้นคว้าจาก IS1 มาเขียนรายงาน หรือเอกสารทางวิชาการ และนำเสนอเพื่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ที่ตนไปศึกษามา ให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3. IS3 การนำความรู้ไปใช้บริการสังคม เป็นการนำความรู้เพื่อนำไปให้บริการทางสังคม นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มา จากรายวิชา IS1 และ IS2 มาประยุกต์ใช้และทำประโยชน์ให้แก่สังคม

การจัดการเรียนรู้แนวใหม่นี้ มิได้ละทิ้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบเดิม ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ที่เกิดจากการตอบสนองจากสิ่งเร้า การเรียนรู้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า ทฤษฎีของธอร์นไดค์ ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อม หากผู้เรียนไม่มีความพร้อม การเรียนรู้แนวใหม่ก็จะไม่เกิด หากผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจ หรือ แรงขับ หรือเลือกที่จะเรียนในแบบที่ตนเอง

อยากเรียน ด้วยตนเองแล้วนั้น การเรียนรู้ก็เกิดขึ้นไม่ได้เช่นเดียวกัน

ทฤษฎีการเรียนรู้สมัยใหม่ จากหนังสือ How Learning Works ที่ขึ้นต้นด้วยคำพูดของ Herbert A. Simon เจ้าของรางวัลโนเบล สาขาเศรษฐศาสตร์ นอกจากเป็นนักเศรษฐศาสตร์แล้ว เป็นนักจิตวิทยา การเรียนรู้ด้วย วิธีที่สำคัญคือ “การเรียนรู้เป็นผลของการกระทำคือ การลงมือทำและการคิดของผู้ที่จะเรียนเท่านั้น ครูช่วยได้แต่เพียงช่วยให้เขาทำและก็คิดเพื่อที่จะเรียน ครูไม่สามารถทำให้เขาเรียนได้”

หนังสือ How Learning Works กล่าวสรุปถึงหลัก 7 ประการของการสอนที่ดี คือ

1. ต้องเข้าใจความรู้อื่นของผู้เรียน ครูต้องหาวิธีการตรวจสอบความรู้อื่นของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด
2. การจัดระบบความรู้ที่เรียกว่า Knowledge Organization มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีการจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. แรงจูงใจ ครูจะต้องสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน
4. การเรียนที่ถูกต้อง คือการเรียนจนรู้จริง
5. การสอนโดยปฏิบัติและมีการป้อนกลับ ครูที่ดีทั้งหลายจะรวมตัวร่วมกันออกแบบการเรียน ว่าต้องการให้เรียนรู้อะไร ออกแบบอย่างไร ให้เด็กทำอะไร และเพื่อให้ได้อะไร และวัดได้ อย่างไรว่าจะได้ เพื่อจะให้เด็กลงมือปฏิบัติ แต่การปฏิบัติอย่างเดียวไม่เพียงพอ ครูต้องป้อนกลับข้อมูล ให้แก่นักเรียน เรียนแล้วเกิดความสุข เกิดความมั่นใจในตัวเอง รู้ว่าตรงไหนตัวทำได้ดี
6. พัฒนาการของนักเรียนและบรรยากาศในห้องเรียน
7. ผู้เรียนต้องสามารถกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในกระบวนการครูจะต้องสามารถทำให้เกิดความสามารถหรือทักษะในการกำกับการเรียนรู้ให้กับตัวเอง ที่สำคัญคือ ให้รู้ว่าตัวเองมีวิธีการเรียนอย่างไร และปรับปรุงวิธีการเรียนได้

การจัดการเรียนรู้แนวใหม่สหัสวรรษที่ 21 มิได้ละทิ้งทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีอยู่เดิม แต่เพิ่มการเรียนรู้ที่สามารถศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ผ่านเทคโนโลยี เพื่อให้ทันยุคการเปลี่ยนแปลง เท่านั้น เพียงแต่ครูผู้สอนต้องเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 อย่างน้อยต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัด ตามความสนใจ สุดท้าย ผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงอยู่ของชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ปลอดภัย ต่อไป

คุณลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21

ครูเป็นบุคคลที่สังคมให้ความสำคัญและยกย่อง ครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นบุคคลที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์การเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ในบันทึกนี้ ใคร่ขอเสนอลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21 มาดังนี้

ต้องเปลี่ยนบทบาทใหม่จากเคยเป็นผู้สอน ผู้ให้ความรู้มาเป็น

1. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator)
2. ครูเป็นผู้แนะแนวทาง (guide/coach)
3. ครูเป็นผู้ร่วมเรียน/ผู้ร่วมศึกษา (co-learning/co-investigator)

ลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21

ต้องมีลักษณะตามที่ท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ได้แสดงไว้เป็นตัวอย่าง ดังนี้

ดร.อ่องจิต เมธยะประภาส(2557) กล่าวว่า "ครูในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีลักษณะ E-Teacher" ดังนี้

1. Experience มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่
2. Extended มีทักษะการแสวงหาความรู้
3. Expanded มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนสู่นักเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. Exploration มีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านทางสื่อเทคโนโลยี
5. Evaluation เป็นนักประเมินที่ดี มีความบริสุทธิ์และยุติธรรม และสามารถใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล
6. End-User เป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยี (user) อย่างคุ้มค่า และใช้อย่างหลากหลาย
7. Enabler สามารถใช้เทคโนโลยีสร้างบทเรียน
8. Engagement ต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันผ่านสื่อเทคโนโลยีจนพัฒนาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เกิดชุมชนครูบน web
9. Efficient and Effective สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตความรู้ ผู้กระจายความรู้ และผู้ใช้ความรู้

รศ.ดร.ถนอมพร เลาหจรัสแสง ได้เสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับครูไทยในอนาคต (C-Teacher) ไว้ 8 ประการคือ

1. Content ครูต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี หากไม่แม่นในเรื่องที่สอนหรือถ่ายทอดแล้ว ก็ยากที่นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ

2. Computer (ICT) Integration ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน และหากออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยส่งเสริมความรู้และทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

3. Constructionist ครูผู้สอนต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้จากภายในตัวของผู้เรียนเอง โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งครูสามารถนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่ต้องการได้

4. Connectivity ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู ครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน

5. Collaboration ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะที่สำคัญอื่น ๆ

6. Communication ครูต้องมีทักษะการสื่อสาร ทั้งการบรรยาย การยกตัวอย่าง การเลือกใช้สื่อ การนำเสนอสื่อ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

7. Creativity ในยุคสมัยหน้าครูต้องออกแบบสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน มากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงเพียงอย่างเดียว

8. Caring ครูต้องมีเมตตาจิตต่อนักเรียน ต้องแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยอย่างจริงใจต่อนักเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกเชื่อใจ ส่งผลให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่ต้นแบบผ่อนคลาย ซึ่งเป็นสภาพที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ดร.พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2557) เสนอรายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้ในหัวข้อ"การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21" สรุปคุณลักษณะครูไทยที่มีคุณภาพ จะต้องมີลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้
2. มีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้
3. มีทักษะการสื่อสาร
4. อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
5. ตื่นรู้ ทันสมัยทันเหตุการณ์
6. ตามทันเทคโนโลยีและข่าวสาร
7. สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
8. ใฝ่คว้าและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
9. เป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม
10. รู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นชนชาติไทยที่หลากหลาย
11. ภาวภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
12. ยอมรับและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
13. มีความพร้อมและปรับปรุงต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน

คุณลักษณะ 10 ประการของครุติ (Great Teacher) ของสหรัฐอเมริกา

1. การใส่ใจด้านการสอนและการดูแลนักเรียน
2. มีการวางเป้าหมายและจุดประสงค์การสอนแต่ละครั้งอย่างชัดเจนและดำเนินการให้บรรลุผล
3. มีทักษะการจัดการเชิงบวกในห้องเรียน
4. มีทักษะการจัดการห้องเรียนที่ดี
5. การสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครอง
6. มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง
7. มีความรู้ด้านหลักสูตรและมาตรฐาน
8. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
9. รักเด็กและรักการสอน
10. มีความเป็นมิตรและความวางใจต่อนักเรียนสูง

คุณลักษณะ 10 ประการของครูสอนดี (Great Teacher) ของรัฐบาลควีนสแลนด์

ออสเตรเลีย

1. มีทักษะในการอธิบาย

2. รักการพบปะผู้คน
3. มีความกระตือรือร้น
4. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
5. มีความเป็นผู้จัดการ โดยเฉพาะด้านเวลา
6. มีทักษะการทำงานเป็นทีมและความคิดริเริ่ม
7. สามารถรับความกดดันได้ดี
8. มีความอดทนและอารมณ์ขัน
9. รักความยุติธรรม
10. สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้

บทสรุป

คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21

การศึกษาที่ดีสำหรับคนยุคใหม่นั้น ไม่เหมือนการศึกษาเมื่อสิบหรือยี่สิบปีที่แล้ว การศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของศิษย์ไปอย่างสิ้นเชิง และบทบาทของครูอาจารย์ก็ต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ครูที่รักศิษย์ เอาใจใส่ศิษย์ แต่ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอน ไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ (ทั้งของศิษย์ และของตนเอง) ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ด้วย ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน” ไปเป็น “ครูฝึก” หรือ “ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้” (learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าหน้าที่นี้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่า PLC (Professional Learning community) ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดหลักสอนน้อย เรียนมาก การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเอง หรือพูดใหม่ว่าครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง

บรรณานุกรม

- <https://www.gotoknow.org/posts/589309> สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2559
- <http://krookidb.blogspot.com/2014/11/blog-post.html> สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2559
- <https://sites.google.com/site/gurukubu/nana-na-ru/khunlaksna-khru-ni-stwrrs-21> สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2559
- <https://krutao.com/2013/07/09/การศึกษาในศตวรรษที่-21คือ/> สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2559
- <http://seminar.qlf.or.th/File/DownloadFile/621> สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2559
- <https://www.gotoknow.org/posts/634125> สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2559
- <https://www.gotoknow.org/posts/500445> สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2559
- <https://krusakkara.wordpress.com/2013/01/17/ครูเกือบ100สอนวิชาเด็กกษา/> สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2559
- <http://www.birdkm.com/outside-classroom/outsideclass/newlearningc21> สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2559

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ธนิดา หมายปทุม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

อีเมล: thanida.mai@gmail.com

บทคัดย่อ

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 10 ประการ คือ 1) ครูผู้สอนพิจารณาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวางเป้าหมายในการสอน 2) การวางแผนการสอนที่ดี 3) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนและครู และระหว่างนักเรียนด้วยตนเอง 4) การสอนให้จำความรู้ 5) การสอนให้คิด 6) เทคนิคการสอนการสะกดคำและการออกเสียง 7) เทคนิคการสอนไวยากรณ์ด้วยมโนทัศน์ 8) การเลือกใช้สื่อที่น่าสนใจ 9) การถ่ายโอนภาษาอังกฤษสู่การสื่อสาร 10) ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ช่วยส่งเสริมให้การสอนมีประสิทธิภาพ และผสมกลมกลืน

คำสำคัญ: การสอนภาษาอังกฤษ

Process of Teaching English

Thanida Maipathum

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

ABSTRACT

There are ten major components in the process of teaching English. The core curriculum as a goal, a good lesson planning, social interaction between students and teachers and among students themselves, knowledge and thinking skills, special teaching techniques such as spelling and pronunciation, teaching grammar by using concepts, selection of interesting media and transferring experiences to communications. Relevance in all these matters implement effectiveness and harmony in teaching.

Keywords: Teaching English

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การสอนภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐาน ต้องอาศัยกลวิธีต่างๆ มากมาย ครูควรมีความพร้อม (Readiness) ในทุกๆ ด้าน ที่จะเผชิญกับการสอนอันยากลำบาก แต่ให้ผลที่คุ้มค่ามีประสิทธิภาพ ครูมืออาชีพจะต้องเป็นนักคิด และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิดได้ด้วยตนเอง การคิดช่วยพัฒนาความรู้ ความจำ และทักษะสื่อสารต่างๆ ได้ดี

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Process of Teaching English) ประกอบไปด้วย สิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. รู้หลักสูตร (Curriculum)
2. จัดทำแผนการสอนที่ดี (Good Lesson Planning)
3. การสอนให้จำความรู้ (Knowledge)
4. การสอนให้คิด (Thinking Skills)
5. การสอนสะกดคำ และการออกเสียง (Spelling and Pronunciation)
6. การสอนไวยากรณ์โดยมโนทัศน์ (Teaching Grammar by using Concepts)
7. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)
8. การใช้สื่อ (Media)
9. การถ่ายโอนสู่การสื่อสาร (English for communications)
10. ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Relevance)

1. หลักสูตร (Curriculum)

สิ่งแรกที่ต้องพิจารณา คือ หลักสูตรของแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นเป้าหมายสำคัญ มีกำหนดการเรียนรู้อะไรบ้าง การเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ พิจารณาตำราของแต่ละระดับชั้น การเลือกใช้ตำรา ครูควรศึกษาตำราจากสำนักพิมพ์ต่างๆ มากกว่าหนึ่งชุด เพื่อเปรียบเทียบแล้วคัดสรรจุดเด่นของตำราแต่ละชุด นำมาวางแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การใช้ตำราหลายชุดจะมีประสิทธิภาพกว่ายึดตำราชุดเดียว จริงอยู่แต่ละเล่มมีการเรียงลำดับเนื้อหาก่อนหลัง มีกิจกรรมเชื่อมโยงสัมพันธ์กันไว้ดีแล้ว แต่เราต้องคำนึงถึงอีกหลายปัจจัย เช่นความน่าสนใจ เนื้อหาน้อยเกินไป เหมาะกับระดับชั้นหรือไม่ ผู้สอนสามารถปรับใช้ เปลี่ยนสาระให้เหมาะสม โดยไม่ได้เปลี่ยนลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อหา (Sequence)

เกณฑ์การพิจารณาคำรา

1. ประสบการณ์ที่ใช้อยู่ใกล้ตัวเด็กหรือไม่
2. เป็นคำศัพท์ที่ใช้อยู่ เหมาะแก่ระดับชั้น และปริมาณมากเพียงพอหรือไม่
3. มีการสอนการออกเสียงทุกบทหรือเปล่า
4. มีส่วนของ Grammar และ Expressions พร้อมคำอธิบาย และคำศัพท์ให้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกัน
5. มีขั้นตอนเป็นระบบ เรียงตามลำดับกิจกรรมที่เหมาะสม (Sequence)
6. การวางรูปเล่มอย่างเป็นระบบ น่าอ่านและสวยงาม

2. การวางแผนการสอน (Lesson Planning)

การวางแผนการสอนเป็นหัวใจสำคัญ ถ้าวางแผนหรือออกแบบไว้ไม่ดีพอ ผลที่ได้รับก็จะพลอยต้อไปด้วย การพัฒนาการเรียนรู้จะไม่เต็มศักยภาพหรือขีดความสามารถของเด็ก

การวางแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Student Participation) มีกระบวนการกลุ่ม (Group processing) มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้สนใจตลอดเวลา ก่อนสอนมีการทบทวนความรู้เดิม และการสอนเป็นไปด้วยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้มากที่สุด ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ในการสอนที่หลากหลาย มีการวางแผนเตรียมการใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและคุณค่า ผู้เรียนแต่ละคนควรได้รับการใส่ใจเรื่องพัฒนาการของเขา ควรมีการทำแฟ้มงาน Port Folio เป็นที่เก็บผลงานการเขียนทางภาษา เพื่อประเมินผลด้านพัฒนาการของแต่ละบุคคล เป็นหลักฐานยืนยันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนได้ดี ควรสร้างกิจกรรมประเภท Active Learning รวบรวม Games, Songs ไว้ในเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน เพื่อปลุกเร้ากระตุ้นความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา ควรสอนวิธีคิด และสอนวิธีจำที่ผู้เรียนจะสามารถจำได้นาน การทบทวนบทเรียนบ่อยๆ ก็จะทำให้ผู้เรียนจำได้นาน (Retention) การสรุปเนื้อหามีความจำเป็น และเป็นการทบทวนไปด้วยในตัว สำคัญที่สุดคือการประเมินผลที่ต้องมีตลอดเวลา เพื่อดูว่าผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วหรือยัง สามารถสร้างความรู้ให้เกิดในสมองของตน การประเมินผลตลอดเวลาด้วยการสังเกต (Observation) ระหว่างทำกิจกรรม การสนทนาโต้ตอบ บทบาทสมมุติ Role Play และที่ยืนยันผลของการสอนได้ดีเช่นกัน คือ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ โดยเฉพาะแบบฝึกหัดที่เป็นอรรถนัยเป็นการเขียนหรือแต่งประโยคภาษาอังกฤษ

3. การสอนให้จำความรู้ (Knowledge)

เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องท่องกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาอังกฤษ (Rules) เพราะภาษาอังกฤษ

เป็นระบบ มีกฎเกณฑ์บางอย่างที่ไม่เหมือนกับกฎเกณฑ์ของภาษาไทย ดังนั้นความพร้อม (Readiness) ของครูผู้สอน จะต้องแม่นยำในกฎต่างๆ โดยเฉพาะแบบฟอร์มเบื้องต้น (Basic Forms) ได้แก่

1. Forms of Plurals (Noun)
2. Forms of _ed and -ing
3. Forms of Irregular Verbs
4. Forms of Contractions
5. Forms of comparative and superlative adjectives and adverbs

ทุกระดับชั้นในการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องท่องจำกฎเกณฑ์เหล่านี้ให้ได้ (เหมือนเด็กเรียนเลขก็ต้องท่องสูตรคูณให้ได้) เริ่มต้นจากประถมต้น ให้กฎเกณฑ์ตามระดับความยากง่ายของคำศัพท์ และเนื้อหา ที่สอน เช่น ในชั้นประถมปีที่หนึ่ง เริ่ม Plural Nouns , Singular Verbs

cats boys dogs hats pants watches

The boy plays the ball.

The dog runs.

4. การสอนให้คิด (Thinking Skills)

การคิดต้องใช้สมอง การคิดทำให้พัฒนาทางปัญญา และความจำได้จากข้อความดังต่อไปนี้ ทำให้เราทราบว่ามีความจำเป็นในการสอนให้คิด (Thinking Skills)

ข้อค้นพบใหม่เกี่ยวกับสมอง

ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน ทำให้ค้นพบการทำหน้าที่ของสมองได้อย่างชัดเจน พบว่าสมองเป็นระบบที่มีการไหลถ่ายเท เซลล์สมองสามารถสร้างใหม่ได้ และการทำงานของสมองสามารถเคลื่อนย้ายไปยังส่วนอื่นได้ จึงเกิดแนวคิดใหม่ว่า ยิ่งใช้ยิ่งชัวร์ (use it or lose it) เซลล์สมองมีกลไกในการบำรุง และซ่อมสร้างตนเอง ซึ่งจะถูกกระตุ้นให้ทำงานได้ก็โดยการใช้งาน การทำงานตามธรรมชาติของกลไกในการซ่อมแซม จะช่วยให้เซลล์บำรุงรักษาตนเอง และเจริญเติบโต

งานวิจัยใหม่ ๆ ค้นพบว่าสมองมีกลไกภายในตัวของมันที่สามารถปรับตัว และทดแทนเมื่อเกิดอาการบาดเจ็บทางสมอง อันเป็นความสามารถของสมองมนุษย์ในการปรับตัว เพื่อการอยู่รอด จึงมีการสร้างเซลล์สมอง (neurogenesis) ขึ้นใหม่

ในรายคนไข้อายุน้อยที่มีอาการชักอย่างรุนแรง เมื่อแพทย์ทำการตัดส่วนที่เป็นคอร์เทกซ์ของสมองออกไปครึ่งหนึ่ง สมองอีกข้างซึ่งทำหน้าที่ควบคุมทางภาษา ถูกตัดออกทั้งหมด เขาสามารถฟื้นทักษะ ทางภาษาให้กลับมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์ในเวลาไม่นานนัก เพราะสมองซีกขวาแม้ไม่ได้มีหน้าที่เรียน

รู้จักชะทางภาษา จะมาทำงานแทนอย่างเต็มทีเมื่อสมองซีกซ้ายถูกทำลาย

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าส่วนต่างๆ ของสมองไม่ได้ถูกกำหนดหน้าที่เฉพาะเจาะจง แต่สมองหลายส่วนมีการทำหน้าที่ใหม่ ๆ เมื่อสมองได้รับความเจ็บ หรือถูกทำลาย

ความพยายามในการใช้สมองอาจช่วยทำให้เกิดการสร้างสารต้านอนุมูลอิสระตามธรรมชาติเช่นกัน ธรรมชาติให้เรามีเซลล์สมองมากกว่าความต้องการ ประสบการณ์ของเราที่มีต่อโลกรอบตัวจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า เซลล์สมองใดจำเป็นเซลล์สมองที่ไม่จำเป็นก็จะถูกกำจัดทิ้งไป ส่วนที่จำเป็นก็จะถูกเก็บไว้โดยพัฒนา ให้ดีขึ้น นั่นคือสาเหตุที่สมองมีการเจริญเติบโต เมื่อเราอายุ 10 ปี เราจึงเรียนรู้มากกว่าตอนอายุ 1 ขวบ พึงระลึกเสมอว่า จำนวนของเซลล์สมองไม่มีความสำคัญเท่าคุณภาพ เซลล์สมองจะมีคุณภาพสูงขึ้นเมื่อสมองได้ใช้งาน

วัยเด็กเป็นช่วงเวลาสำคัญของการฝึกการใช้สมอง บางทักษะหากไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงอายุที่เหมาะสม อาจไม่มีโอกาสแสดงความสามารถ เช่น ทักษะทางภาษา และการมองเห็น หากได้เรียนรู้ทักษะใด และฝึกใช้ในช่วงแรกของชีวิต อาจเกิดการเชื่อมต่ออย่างแข็งแรง เข้าสู่วงจรประสาท และสามารถใช้ได้ตลอดชีวิต และเป็นไปได้ที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ในช่วงหลังของชีวิต เช่น เรียนขับรถ เป็นต้น นักประสาทวิทยาพบว่า การออกกำลังกายเป็นประจำ หรือการบริหารสมองทำให้สมองโตขึ้น และช่วยบำรุงรักษาส่วนที่มีอยู่แล้วด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้ตามศักยภาพสมอง (Brain – based learning theory)

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา เป็นยุคที่มีคนให้ความสนใจในเรื่องสมอง มีการศึกษากันอย่างจริงจังในเรื่อง Neuroscientific ซึ่งเป็นศาสตร์ของชีวิตที่เกี่ยวกับสรีรวิทยา กายวิภาคและชีววิทยา ในส่วนของสมองที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ และมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างและการทำงานของสมอง ศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและความรู้ทางวิจัยที่ศึกษาการเรียนรู้เกี่ยวกับสมอง ได้เปิดเผยให้เห็นความมหัศจรรย์ของสมองว่ามีพัฒนาการคิด เรียนรู้ และจดจำข้อมูลได้อย่างไร

ทฤษฎีการเรียนรู้ตามศักยภาพสมอง (BBL) ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างโอกาสในการรับความรู้ และเก็บความรู้ไว้ได้มากที่สุด กุญแจสำคัญของการใช้ทฤษฎีนี้ คือการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ นับตั้งแต่ผู้สร้างหลักสูตร ผู้บริหาร ครู และผู้เรียน โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจส่วนประกอบ และการทำงานของสมอง ในการสอนครูต้องค้นหาจุดแข็งของผู้เรียนแต่ละคน ระบุเรื่องที่ต้องการพัฒนา แล้วเลือกวิธีฝึกที่สอดคล้อง ทั้งนี้ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความต้องการ และลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงจะทำให้รูปแบบการสอน และกิจกรรมประสบความสำเร็จ

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ต้องทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวา (active) บทเรียน หรือกิจกรรมต้องท้าทาย ชัดเจน ไม่คลุมเครือ ใช้สถานการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมฝึกซ้ำทวนบ่อย ๆ ทุกครั้งที่ฝึกการคิดทักษะใหม่ควรใช้เนื้อหา หรือทักษะที่ผู้เรียนคุ้นเคย เป็นสื่อสำหรับการคิด ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงทักษะใหม่กับทักษะที่เคยฝึกแล้ว การเชื่อมโยงจะทำได้

ดีเมื่อครูใช้การเปรียบเทียบสถานการณ์จำลองอุปมาอุปไมย เรื่องซับซ้อน บทความ ตัวอย่าง และเทคนิค การปฏิสัมพันธ์แบบต่าง ๆ การพัฒนากระบวนการคิดมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้คำถาม การมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น จึงต้องจัดสภาพแวดล้อม อุปกรณ์หรือสื่อให้เอื้อต่อการคิด การสอนใช้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมมีความสนุก มีความหมาย และกระตุ้นการเรียนรู้รายบุคคล ครูให้โอกาสผู้เรียนมีเวลาได้รับประสบการณ์จากการทำกิจกรรมที่ใช้สมอง และเรียนรู้เนื้อหา ด้วยวิธีการสอนลักษณะนี้ ผู้เรียนจะสามารถเพิ่มพูนความเข้าใจ เก็บประเด็นสำคัญ และเพิ่มศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้

5. การสอน Spelling และ Pronunciation

การสะกดคำได้ง่าย ต้องเปรียบเทียบกับเสียงของภาษาไทย เพราะการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้นี้ใหม่ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ได้ผล และไม่เกิดความสับสนในการที่จะเรียนรู้ของใหม่ ซึ่งแปลกแตกต่างจากวัฒนธรรมทางภาษาของตนเอง การเปรียบเทียบทั้งสองภาษา ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ความเหมือน และความแตกต่าง ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางภาษา (ใหม่) ได้ดี ควรเปรียบเทียบพยัญชนะ (Alphabets) สระ (Vowels) และคำควบกล้ำ (Blends)

การเตรียมความพร้อมของครูในการสอนเสียงดังต่อไปนี้

พยัญชนะภาษาอังกฤษ	
p	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เพอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “พ”
b	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เบอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “บ”
t	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เทอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ท”
d	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เดอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ด”
k	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เคอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ค”
g	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เกอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ก”
t	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เซอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ช”
j	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เจอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “จ”
n	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เนอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “น”
m	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เมอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ม”
ng	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เงอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ง”
f	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เฟอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ฟ”

พยัญชนะภาษาอังกฤษ	
v	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เวอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ว”
th	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เซอะ) แต่เป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย
th	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เดอะ) แต่เป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย
s	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เซอะ) ใกล้เคียงกับเสียงของอักษร “ซ”
z	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เซอะ) แต่ไม่มีในภาษาไทย
ch	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เซอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ช”
sh	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เฉอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ฉ”
h	เป็นเสียงไม่ก้อง ออกเสียง (เฮอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ฮ”
l	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เลอะ) ลื่นต้องแตะระหว่างฟันบนกับเพดานปาก ใกล้เคียงกับของอักษร “ล”
w	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เวอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ว”
y	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เยอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ย”
r	เป็นเสียงก้อง ออกเสียง (เรอะ) ใกล้เคียงกับของอักษร “ร” กลุ่มเสียงนี้ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ที่ใช้ในการออกเสียงภาษาอังกฤษ * เสียงกระดกลิ้น Tap ออกเสียงโดยการม้วนปลายลิ้นขึ้นไปแตะปุ่มเหงือก และตัวดลอย่างรวดเร็ว มักใช้ออกเสียง r ในภาษาอังกฤษ * เสียงม้วนลิ้น Retroflex ออกเสียงโดยการม้วนลิ้นทั้งลิ้นขึ้นไปหาเพดานอ่อน ใช้ในการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน

สระเดี่ยวเสียงสั้น

สระในภาษาอังกฤษ	เสียงสระในภาษาไทย
i	สระ อี
e	สระ เอะ
a	สระ แอะ
o	สระ เอะ
u	สระ อะ
e	สระ เออะ
u	สระ อุ

สระเดี่ยวเสียงยาว

สระในภาษาอังกฤษ	เสียงสระในภาษาไทย
i	สระ อี
a	สระ อา
o	สระ ออ
u	สระ อุ
e	สระ เออ

6. การสอนไวยากรณ์ด้วยมโนทัศน์ (Teaching Grammar by using concepts)

การสอนไวยากรณ์ Grammar และโครงสร้างประโยค Structure ควรใช้กลยุทธ์ หรือเทคนิคที่หลากหลาย รวมทั้ง Games Songs เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน Grammar และคำอธิบายคำจำกัดความต่างๆ ที่ค่อนข้างน่าเบื่อสำหรับเด็ก

ผู้สอนควรคำนึงถึงการฝึกทักษะการคิด คิดหาเหตุผล หาความแตกต่าง ความเหมือนกัน การจัดเข้าประเภทเดียวกัน การแยกประเภท การฝึกกลยุทธ์ในการจำ หาเหตุผลในการจำ หาเครื่องหมาย ข้อสังเกตที่จะช่วยให้จำได้ง่าย การจำจากความเข้าใจ ทักษะที่จะให้จำได้นาน (Retention) ภาษาอังกฤษมีระบบ มีระบบความคิด มีกฎเกณฑ์ มี Concept ดังนั้นวิธีสอนที่น่าจะได้ผลดี คือการสอนให้คิดหา Concept หาความหมายของคำ หรือหากฎเกณฑ์ของโครงสร้างประโยค Joyce และ Weil (1996) เป็นผู้ที่พัฒนารูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) ขึ้น ดังข้อความต่อไปนี้

รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept attainment model)

ผู้พัฒนา Joyce และ Weil (1996)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้มโนทัศน์ของเนื้อหา และสามารถให้คำจำกัดความของมโนทัศน์นั้นด้วยตนเอง

แนวคิด การเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การจำแนกสิ่งที่ใช้ และสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งนั้น

ขั้นตอนการสอน แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตแล้วฝึกจำแนกตัวอย่าง ควร มีจำนวนมากพอที่จะทำให้ผู้เรียนสังเกตและจำแนกได้ เนื้อหาที่สอนเป็นรูปธรรม ตัวอย่างที่ให้ควรเป็นรูปธรรม ถ้าเนื้อหาเป็นนามธรรม ควรใช้ตัวอย่างเป็นเรื่องสั้นๆ ตัวอย่างที่เลือกมาใช้ฝึกจำแนกต้องมี 2 ชุด ชุดหนึ่งเป็นตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน อีกชุดหนึ่งไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน

2. ชั้นชี้แจงวิธีเรียน โดยการสาธิตวิธีการให้ผู้เรียนเข้าใจ
3. ชั้นเสนอตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน และมโนทัศน์ที่ไม่ต้องการสอน มีวิธีเสนอได้ 4 แบบ ได้แก่

แบบ	บทบาทครู	บทบาทผู้เรียน
1	1. เสนอตัวอย่างของมโนทัศน์ของสิ่งที่ใช้ทั้งคู่ 2. เสนอตัวอย่างของสิ่งที่ไม่ใช่ทั้งคู่	1. สังเกตตัวอย่างทั้ง 2 ชุด 2. ค้นหาคุณสมบัติร่วม
2	เสนอตัวอย่างของสิ่งที่ใช้สลับกับสิ่งที่ไม่ใช่จนครบทุกตัวอย่าง	สังเกตคุณสมบัติที่แตกต่างกันของตัวอย่างทั้ง 2 ชุด
3	1. เสนอตัวอย่างสิ่งที่ใช้ 1 ตัวอย่าง 2. เสนอตัวอย่างสิ่งที่ไม่ใช่ 1 ตัวอย่าง 3. เสนอทีละตัวอย่าง ให้ผู้เรียนตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ 4. เฉลยคำตอบ 5. เสนอไปจนครบทุกตัวอย่าง	} 1. สังเกต 2. ตอบใช่หรือไม่ใช่
4	1. เสนอตัวอย่างสิ่งที่ใช้ 1 ตัวอย่าง 2. เสนอตัวอย่างสิ่งที่ไม่ใช่ 1 ตัวอย่าง 3. ตอบใช่หรือไม่ใช่ 4. รอจนผู้เรียนยกตัวอย่างได้คุณสมบัติครบตามต้องการ	} 1. สังเกต 2. ยกตัวอย่าง

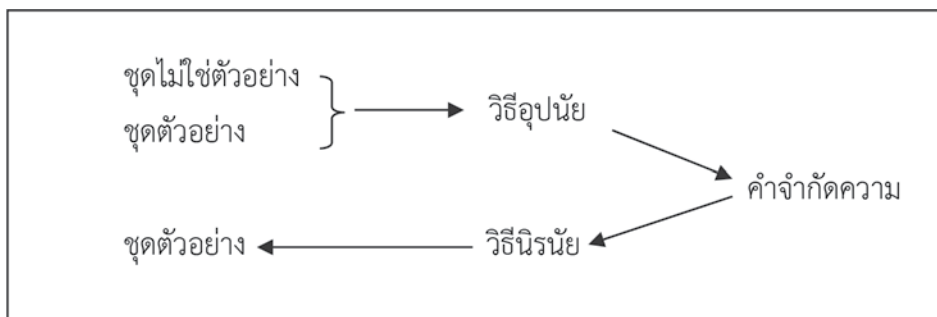
4. ชั้นผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน จากการสังเกตตัวอย่างทั้งหมด
5. ชั้นผู้เรียนสรุป และให้คำจำกัดความของสิ่งที่ครูสอน โดยให้ผู้เรียนนำรายการคุณสมบัติเฉพาะมาเรียบเรียงเขียนเป็นคำจำกัดความ ครูควรแนะวิธีเขียน
6. ชั้นอภิปรายร่วมกัน สรุปวิธีเรียนรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมจนได้คำจำกัดความ

หลักการสอนมโนทัศน์ให้มีประสิทธิภาพ

การสอนมโนทัศน์จะประสบความสำเร็จหากครูยึดหลัก ดังนี้

1. มโนทัศน์มีความสำคัญเพียงพอที่จะนำมาสอน
2. มโนทัศน์นั้นมีลักษณะที่ชัดเจน
3. ผู้เรียนมีตัวอย่างหรือประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาก่อน เพื่อจะนำมาเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม
4. ตัวอย่างและไม่ใชตัวอย่างของมโนทัศน์จะต้องนำมาแสดงหรืออภิปราย
5. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างตื่นตัว

7. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

ครูควรมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเป็นภาษาอังกฤษ และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้อย่างแท้จริง และเป็นธรรมชาติ เด็กสามารถนำไปใช้ได้ (Application) ดังนั้นครูควรมีความพร้อมในเรื่องภาษาอังกฤษที่ใช้ทางสังคม Social Language มารายทการพูดภาษาอังกฤษตามโอกาสต่างๆ ถ้าครูไม่ interact กับเด็ก เด็กจะขาด Social Interaction นำภาษาอังกฤษไปใช้ภายนอกได้ยาก และขาดแรงจูงใจอันสำคัญไป ถ้าเด็กได้ฟังบ่อยๆ ในสิ่งที่ครูพูด เขาก็จะจำไปพูดบ้าง ข้อสำคัญอย่าเป็นตัวอย่างที่ผิดพลาด เพราะเขาจะใช้ภาษาผิดๆ ไปอีกนาน การพูดตามมารยาทสังคม เป็นสิ่งที่ไม่ไกลตัวเด็ก และอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ดังนั้นครูควรแทรกเข้าไปในการสอนได้ตลอดเวลาเมื่อมีโอกาส

สถานการณ์ต่างๆ ที่ครูผู้สอนควรมีพร้อมไว้ ได้แก่ :-

1. introduction : May I introduce.....?
2. greeting : Good morning
3. asking about health : How are you?

4. Special greetings : Happy birthday! Congratulations on year exam results.
5. small talk : Nice day, isn't it?
6. getting people's attention : Excuse me!
7. apologies : Excuse me!. Could I get past? Oh, sorry, did I step on year foot?
8. asking people to repeat : Sorry! I can't hear you. I beg your pardon?
9. invitations : Would you like to.....?
- That would be nice.
10. offers and replies : May I.....?
Can I.....?
Shall I.....?
- That's very kind of you.
11. asking for things : Could you lend me a pen?
12. Thanks : Thank you so much.
Thank you very much.
- Not at all.
You're welcome.
Don't mention it.
That' s all right.

8. การใช้สื่อการสอน (Media)

ควรเลือกใช้สื่อที่น่าสนใจ และมีความสัมพันธ์กับเนื้อหา คัดเลือก Games , Songs , Computer Assistance Programs etc ทำ Flash Cards จัดทำ Cards ที่เป็นโครงสร้างประโยค ตัดเป็นตอนๆ เพื่อสามารถเปลี่ยนรูปประโยคได้ ผู้สอนอาจทำ Future Board สำหรับติด Flash Cards หรือรูปประโยคที่ใช้สอน หรือให้นักเรียนนำผลงานที่เรียนมาติด เป็นการแข่งขันกัน ครูสามารถชี้ข้อบกพร่องให้เห็นพร้อมๆ กันบนแผ่น Future Board นั้น

สื่อที่เป็น Cards รูปภาพและตัวอักษรไม่ควรเล็กเกินไป สื่อควรมีสีสัน ภาพชวนดู การใช้สื่อสอนไวยากรณ์จะทำให้ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

9. ถ่ายโอนประสบการณ์สู่การสื่อสาร (Transferring Experiences to Communications)

การสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพ คือการสอนทั้ง 4 ทักษะไปพร้อม ๆ กัน Listening Speaking Reading Writing กระบวนการสอนที่มักจะถูกกละเลย คือ การเขียน บางครั้งเด็กฝึกการเขียนน้อยไป ทำให้เด็กไม่ค่อยจำ สะกดไม่ถูกบ้าง ดังนั้นการให้น้ำหนักที่พอ ๆ กันในแต่ละคาบเรียน เมื่อเด็กเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะแล้ว ก็สามารถนำไปใช้ได้จริง เขาพร้อมที่จะถ่ายโอนความรู้ภาษาอังกฤษ หรือประสบการณ์ต่างๆ ไปสู่ภายนอก ผู้สอนควรใช้โอกาสนี้เพิ่มเติมกิจกรรม เพื่อให้คล่องยิ่งขึ้น เช่น ให้นักเรียนลองพูดภาษาอังกฤษกับผู้ปกครอง แล้วรายงานผลให้ทราบ หรือให้ฟังข่าวภาคภาษาอังกฤษ แล้วนำมาเล่าย่อๆ เป็นภาษาอังกฤษให้เพื่อนๆ ฟัง หรือฝึกอ่านข่าวภาษาอังกฤษ การออกเสียง และการตีความ การถ่ายโอนความรู้ภาษาอังกฤษไปสู่กิจกรรมนอกตำราเรียน ช่วยให้ทักษะการสื่อสารจริงได้ถูกใช้งาน เป็นผลผลิตที่นักเรียนจะมีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ

10. ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Relevance)

ความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันขององค์ประกอบต่างๆ ของงานการสอนแต่ละบทตอน เป็นงานบูรณาการที่จำเป็นต้องให้การสอนมีความราบรื่น สอดคล้องต่อเนื่องกัน เช่น เมื่อเราสอน Concept ใดก็ประเมินผล Concept นั้น เนื้อหาสาระที่สอนต้องสอดคล้องตรงตามหลักสูตรแกนกลาง การออกแบบการสอนก็เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ บทบาทของครูควรสอดคล้องต่อ การเชื่อมต่อปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะคิดกิจกรรมที่ทันสมัยเป็นที่สนใจของเด็ก ๆ วิสัยทัศน์ของครูที่มองการณ์ไกล ทำให้มุ่งมั่นใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับเด็ก สนทนาตามโอกาสต่างๆ ด้วยภาษาทางสังคม Social Language การสอนด้วยกลยุทธ์ต่างๆ การสอนให้คิด สอนให้จำ และเทคนิคต่างๆ นำไปสู่ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งสิ้น English for Communications

บรรณานุกรม

ชนาธิป พรกุล, (2557). *การสอนกระบวนการคิด ทักษะและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คิตา เยี่ยมขันติถาวร. (2556). *ความรู้เบื้องต้นที่ครูสอนภาษาอังกฤษควรรู้เกี่ยวกับการออกเสียง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Swan, Michael. (2558). *Practical English Usage*. Oxford University Press.

มองพระอภัยมณีในเชิงอุปลักษณ์ตอนอาวุธของสินสมุทร

ชวลิต ผู้ภักดี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

อีเมล: pupakdeech@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ในบทนี้ เพื่อที่จะหามุมมองที่เชื่อว่า ท่านสุนทรภู่คงไม่สร้างเรื่องขึ้นเพียงเพื่อแก้รำคาญ หรือแก้จนไปตามประสา ผู้วิเคราะห์เชื่ออย่างมั่นใจว่า เจตนาที่ลึกกว่าก็คือการแฝงฝังขุมทรัพย์ทางความคิดให้ผู้อ่านได้สำเหนยกันเป็นแน่ ซึ่งการวิเคราะห์ทั้งหลายทั้งปวงต้องอาศัยบริบทแห่งสภาพการณ์ของสังคมทั้งก่อนหน้านั้น เหตุการณ์ในขณะนั้น และการคาดการณ์ในอนาคต ตลอดจนการประมวลความรู้จากศาสตร์ต่างมาเป็นเหตุและปัจจัยประกอบในการดำเนินเรื่อง

บทวิเคราะห์ที่นำมาพิจารณาคือ กล่าวโดยทางพันธุศาสตร์แล้ว สัตว์ต่างเภทอาจผสมพันธุ์กันได้ และอาจมีลูกเต้าได้ หากแต่ว่า ลูกที่เกิดมานั้นจะแพร่พันธุ์หรือสืบเชื้อสายต่อไปไม่ได้ เช่น ม้า ผสมกับ “พา” หรือ ที่ปัจจุบัน เขียนว่า “ลา” ลูกผสมนั้นเรียกว่า “พ่อ หรือ ล่อ” แต่ ล่อ กับ ล่อ ไม่อาจสืบทอดต่อพันธุ์ได้ ยังต้องใช้ ม้า กับ ลา ต่อไป จึงจะได้ ล่อ ตัวใหม่ ดังนั้น นางผีเสื้อสมุทร กิติ นางเงือก กิติ ที่เป็นชายาของพระอภัยฯ ตามที่ท่านสุนทรภู่กำหนดให้เป็นตัวละครในเรื่องนี้ โดยเจตนา ก็คือ ท่านต้องการให้เป็น สัญลักษณ์ของหญิงเท่านั้น

อาวุธของสินสมุทร ที่สุนทรภู่ให้ นั่นคือ เขี้ยว อันเป็น อารมณ์ประดับเด่นให้ประทับใจของผู้พบเห็นนั่นเอง ดังในคำประพันธ์ที่แสดงให้เห็นว่า “มีเขี้ยวคล้ายคนนี้มีศักดา”

“เขี้ยว” แท้จริงแล้ว คือ ความคมแห่งคารม หรือคำพูดที่มีแต่ความจริงใจนั่นเอง ที่ยังประโยชน์ในอันที่จะสยบศัตรู ผูกพันที่เกรี้ยวกราด และแม้แต่สตรีเพศ อย่างชาญฉลาด สังกัดได้จากการพูดของคน ที่พูดจาอ้อมอ้อม หรือไม่มีสัจจะจะพูดอยู่ในลำคอ ไม่เปิดปากไม่เห็นแม้แต่ไรฟัน เขี้ยวย่อมไม่ปรากฏชัด

คำสำคัญ: พระอภัยมณี อาวุธของสินสมุทร

Metaphors Phra Aphaimani Scene The Weapons of Sinsamut

Chawalit Pupakdee

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

E-mail: pupakdeech@gmail.com

ABSTRACT

The analysis in this chapter was to views on that Sunthornphu not just to make up the nuisance or solve a manner as to analysts believe that the confidence with the intent is to more deeply embedded trove of ideas that readers could perceive. This analysis relies catalysts context of the circumstances of the previous one in the event and forecasts for the future as well as the students' knowledge of science and reason as a factor in the story.

Analysis should consider in genetics, then illness may be breeding animals and may have receptions. But if a child is born to not reproduces or descend for mix with the "horse" or the saying "donkey" hybrid called "Lo or mules," but the mules not descend. Thoroughbred horses and donkey are also required for mules always.

So the Giantess and the mermaid who are wife of the royal Aphaimani prince as Sunthornphu defined as a character in the story. The intention is he want it to be the women only.

Weapons of Sinsamut, as the teacher, poet of the Rattanakosin era, that is the canines adorned the robes of a dominant impression of the spectator itself. As the verse suggests that "fangs like a garnish Mother." "Fangs" is actually the definition of graders or words, but sincere enough. Also in order to defeat the enemy. The crowd fury and even women wisely observed by the speech of those who speak hesitantly or speak no truth in the throat. Do not open your mouth, not even the teeth. Canines are not evident.

Keywords: Phra Aphaimani and Weapons of Sinsamut

สืบเนื่องจาก ผู้เขียนได้เปิดมุมมองให้เห็นว่า ท่านมหากวีเอก “สุนทรภู่” ยื่นปีให้พระอภัยมณี ใช้เป็นอาวุธคู่กาย นั้น แท้จริงท่านผู้รจนาน่าจะมีเลศนัยซ่อนไว้ที่นอกเหนือจากความสุขอันเป็นความผิด ประหลาดจากเจ้าชายทั้งหลายในนิทาน ที่มักจะต้องพกพาวิชาการใช้อาวุธเพื่อการรบพุ่งในการทำสงคราม แผ่อำนาจ หรือศึกษาด้านการปกครอง ในอันที่จะเป็นเจ้าผู้ครองนครต่อไป แต่ท่านมหากวีกลับพลิกความ คาดหมายเอาง่าย ๆ ให้สนุกนีกว่า พระอภัยฯ ไปเรียนวิชาดนตรี จนสร้างความเดือดดาลให้พระบิดา ถึงกับขับไล่ไล่ส่ง แต่ทั้งหลายทั้งปวงแห่งความพิสดารนั้น กลับเป็นเรื่องชวนให้ผู้อ่านสนุกสนานกับเรื่อง ราว และอรรถรสบทกลอน ติดกันงอมแงม นั่งรอที่ท่าน้ำหรือบันไดบ้านว่า เมื่อไร ท่านสุนทรภู่จะพาย เรือมาร้องขยพระอภัยฯ อย่างใจจดใจจ่อ

แท้จริงนั้น ท่านมหากวีท่านเจตนาจะให้ “ปี” เป็นอุปลักษณะหนึ่งของอาวุธที่ คนทั้งหลายทั้งปวง ไม่ทันได้ล่วงลึกถึงความสำคัญของ “ปี” และได้สรุปไว้แล้วว่า

“ปี คือ อุปลักษณะที่สร้างรอยยิ้ม รอยยิ้มพื้ใจทั้งผู้ถือ และผู้ที่พบเห็น หรือเพียงแค่นึกถึงคำว่า “ปี” ในวินาทีนั้น รอยยิ้มย่อมอาบไปทั้งใบหน้า และ แววตา ซึ่งนับว่ายิ้มเป็นอาวุธที่พระอภัยฯ ใช้ สยบทุกปัญหาได้โดยไม่ต้องซื้อหา นั่นเอง

สำหรับ สินสมุทร บุตรชายที่เกิดแต่นางผีเสื้อสมุทร คือเขี้ยว เหมือนแม่ผู้เป็นผีเสื้อสมุทร

คำตอบนั้นดูเหมือนจะถูกต้องแล้ว แต่ต้องไม่ลืมว่า สินสมุทร เป็นลูกชายพระอภัยมณีผู้มีแต่ รอยยิ้ม พระอภัยฯ ผู้เป็นบิดาย่อมต้องให้ความเป็นพระอภัยฯ กับสินสมุทรอย่างที่เราเรียกว่า “เชื่อไม่ทิ้ง แถว” อย่างแน่นอนอน แต่ท่านก็มีได้ให้รอยยิ้มมากับลูกชายคนนี้ ขึ้นให้รอยยิ้มอีก ก็คงไม่ใช่ บรมครู สุนทรภู่ ท่านต้องมีไม้เด็ดเป็นแน่

อีกประการหนึ่ง สารัตถะ (Theme) ของเรื่อง ได้แฝงฝังไว้ในชื่อเรื่องอย่างหนักแน่นแล้วว่า “เมื่อใครรู้รักอภัยย่อมสลดใจได้เพชรนิลจินดา”

ดั่งที่ทราบแน่ชัดว่าท่านสุนทรภู่แต่งนิทาน ซึ่งจัดว่าเป็น “วรรณคดีไทยแท้บริสุทธิ์เรื่องหนึ่งที เดียว แล้วท่านให้อะไรมากับสินสมุทร และนี่ก็คงเป็นคำถามที่วิเศษสุด ส่วนคำตอบก็คือให้ “เขี้ยว” แล้วเจ้าเขี้ยวที่ท่านผู้รจนาน่าจะให้สินสมุทรมานั้น แท้จริงคืออะไร “เขี้ยว” นั้นสำคัญไฉน เมื่อ “ปี” คือ อาวุธที่ใช้สร้างสันติสุขด้วยรอยยิ้ม “เขี้ยว” ก็น่าจะเป็นความโกรธซึ่งตั้งต้น เพื่อให้มีความขัดแย้งอัน เป็นแนวทางสร้างความสนุก ความตื่นเต้นตามแบบฉบับ ซึ่งครั้งหนึ่งของสินสมุทรก็คือสิ่งที่ได้มาจากแม่ ที่เป็นยักษ์เป็นมาร หากเป็นเช่นนั้นท่านบรมครูจะปิดนิทานเรื่องนี้ได้ลงตัวอย่างไร นี่เป็นเรื่องที่ต้องพินิจ พิเคราะห์กันต่อไป

ดังนั้น การวิเคราะห์ที่เข้าถึง แก่นอันเป็นสารัตถะของนิทานเรื่องนี้ หากจะมองในแง่ของการ สร้างความขัดแย้ง (conflict) ก็น่าจะเป็นไปได้ในฐานะแห่งการสืบสันดานตามสายเลือดที่ผสมผสานกัน ระหว่างพ่อผู้มีแต่ความอ่อนโยน และแม่ผู้มีแต่ความชิงชังดุนสินสมุทร ก็น่าจะเป็นตัวละครที่สร้างสีสัน ให้เกิดความโลดโผนได้อย่างสนุกสนาน อันจะทำให้สารัตถะแตกประเด็นออกไป

หากพิจารณาตามลำดับแล้ว สุนทรภู่ไม่ได้ทิ้งประเด็นอันเป็นความจริงของเรื่องราวที่เริ่มต้นในลักษณะของความเป็นเจ้าผู้ครองนครทั่ว ๆ ไป ที่ลูกกษัตริย์ต้องไปศึกษาศิลปวิทยาที่ว่าด้วยการรบการปกครองอันเป็นวัฒนธรรมที่ทุกชาติต้องกระทำ จะเห็นว่าตัวละครในเรื่องพระอภัยมณี ก็ไม่เห็นมีอะไรน่าตื่นเต้น ท่านบรมครูผู้ยิ่งใหญ่ท่านเริ่มต้นด้วยพี่น้องสองศรีไปเรียน เพลงปี่ กับ กระบี่กระบอง จากนั้นก็ให้บังเอิญมาพบสามเกลอที่มีคุณสมบัติพิเศษ จนมาหลบอยู่ใต้ต้นไทรที่ชายหาด แล้วในที่สุดก็ชวนกันไปช่วยกันสร้างบ้านแปงเมือง ซึ่งก็ชวนคิดไปเปราะหนึ่ง ว่า“บ้านเมืองจะไปได้ ผู้คนจะไปรอดย่อมต้องอาศัยคนมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย ไม่มีใครเก่งกว่าใคร ไม่มีใครทำอะไรคนเดียวได้สำเร็จ หากพิจารณาให้เข้าถึงแก่นก็จะพบสังขธรรมที่ว่า คนที่คิดว่า อาตมานี้แหละเก่งกว่าใคร รู้มากกว่าใคร นั้นแหละ คนที่ไม่มีอะไรในตัวเลย หรืออาจจะไม่มีตัวตนเสียด้วยซ้ำไป ดังคำที่ว่า คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย จะดีจะชั่วก็รวมกันได้ช่วยกันบ้านเมืองจะไปรอด” ซึ่งผู้วิเคราะห์เชื่อว่าสุนทรภู่คงแอบแฝงความคิดไว้ในนิทานเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน

การวิเคราะห์ในบทนี้ เจตนา ก็เพื่อที่จะหามุมมองที่เชื่อว่า ท่านสุนทรภู่คงไม่สร้างเรื่องขึ้นเพียงเพื่อแก้รำคาญ หรือแก้จนไปตามประสา ผู้วิเคราะห์เชื่ออย่างมั่นใจว่า เจตนาที่ลึกกว่าก็คือการแฝงฝังคุณทรัพย์ทางความคิดให้ผู้อ่านได้สำเหนียกนึกเป็นแน่ ซึ่งการวิเคราะห์ทั้งหลายทั้งปวงต้องอาศัยบริบทแห่งสภาพการณ์ของสังคมทั้งก่อนหน้านั้น เหตุการณ์ในขณะนั้น และการคาดการณ์ในอนาคต ตลอดจนการประมวลความรู้จากศาสตร์ต่างมาเป็นเหตุและปัจจัยประกอบในการดำเนินเรื่องดังต่อไปนี้

บทวิเคราะห์ ที่ควรพิจารณาก็คือ กล่าวโดยทางพันธุศาสตร์แล้ว สัตว์ต่างเกาอาจผสมพันธุ์กันได้ และอาจมีลูกได้ หากแต่ว่า ลูกที่เกิดมานั้นจะแพร่พันธุ์หรือสืบเชื้อสายต่อไปไม่ได้ เช่น ม้าผสมกับ “พา” หรือ ที่ปัจจุบัน เขียนว่า “ลา” ลูกผสมนั้นเรียกว่า “พ่อ หรือ ล่อ” แต่ ล่อ กับ ล่อ ไม่อาจสืบทอดต่อพันธุ์ได้ ยังต้องใช้ ม้า กับ ลา ต่อไป จึงจะได้ ล่อ ตัวใหม่ ดังนั้น นางผีเสื้อสมุทรก็ดี นางเงือก ก็ดี ที่เป็นชายาของพระอภัยฯ ตามที่ท่านสุนทรภู่กำหนดให้เป็นตัวละครในเรื่องนี้ โดยเจตนา ก็คือ ท่านต้องการให้เป็น สัญลักษณ์ของหญิงเท่านั้น และผู้วิเคราะห์เชื่อว่า ท่านบรมครูก็วิท่านต้องรู้ หรือศึกษามาอย่างถ่องแท้แน่นอน มิใช่กำหนดขึ้นอย่างที่เรียกกันว่า กลอนพาไปเป็นแน่แท้

ก่อนอื่นต้องพิจารณาว่า ทำไมพระอภัยมณีจึงตั้งชื่อให้ลูกชายว่า “สินสมุทร” ที่พระอภัยฯ มีลูกได้เพราะ สถานการณ์บังคับ ท่านสุนทรภู่เขียนไว้ออกชัดว่า

“ต้องรักใคร่ไปยามตามกันดาร   จนนางมารมีบุตรบุรุษชาย”

ชื่อนั้นสำคัญไฉน ท่านจินตกรของโลกท่านต้องชื่อนัยไว้อีกแน่นอน

“พระปิตุรงค์ทรงศักดิ์ก็รักใคร่	ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา
เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วแห่เช้า	จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี
จึงให้นามตามอย่างช้างมนุษย์	ชื่อ สินสมุทร กุมารชายุไชยศรี”

หลายท่านอาจคิดว่า ที่ชื่อว่า “สินสมุทร” ก็เพื่อให้คล้องจองกับ “สุตสาคร” หากเชื่อเช่นนั้น คงพลาดแน่ เพราะ พระอภัยฯ เองก็คงไม่รู้ว่า เมื่อยคนต่อไปจะ ครึ่งคนครึ่งปลา

“สินสมุทร” มาจาก สิน กับ สมุทร “สิน” หมายความว่า ทรัพย์ สมบัติ หรือของมีค่า ส่วน คำว่า “สมุทร” คือ พื้นน้ำหรือท้องทะเลอันกว้างกว่ากว้าง ถ้าแปลกันตามตัวอักษรก็ต้องแปลว่า ทรัพย์ ที่ได้มาแต่มหาสมุทร หรือจะแปลอย่างเรีราดตามชายหาด ก็ต้องแปลว่า สมบัติที่พระอภัยฯ ค้นได้จากนางผีเสื้อสมุทร

“สมุทร” คำนี้แหละที่จะนำไปสู่การตีความ เพราะสื่อความได้หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบท อันเป็นปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น “สมุทร” ย่อมหมายถึง ทะเล ท้องน้ำ ผืนน้ำ ความกว้างใหญ่ไพศาล ความลึกล้ำ ความไม่มั่นคง ในความสงบอาจมีความรุนแรงแฝงอยู่ ถ้าเช่นนั้นผู้อ่านต้องติดตามไปให้ตลอดเรื่อง แล้วจะสรุปได้ว่า สินสมุทรจะมีบุคลิกที่ไม่มั่นคงหรือมั่นคงเพียงใด จะเป็นสมบัติอันยิ่งใหญ่ที่ได้มาแต่มหาสมุทรหรือไม่

การที่ให้อัศวินมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งหมายความว่า มหาสมุทรแห่งความสงบนั้น ความจริงไม่ได้เป็น เป็นมหาสมุทรที่โหดสุด ๆ ทั้งคลื่นใหญ่ ลมแรง ทั้งเขี้ยววนเอาทีเดียว ที่ตั้งชื่อเช่นนั้นนับเป็นความเชื่อที่ไม่แตกต่างกัน หรือที่กล่าวกันว่า ตั้งให้เป็นเคล็ด เป็นมงคลนั่นเอง เช่นภูเขาตงพญาเย็นของเราแต่เดิม ก็โหดที่สุด จนใช้ชื่อว่า “ตงพญาไฟ” แล้วก็มาเปลี่ยนเป็น “ตงพญาเย็น” จากนั้นก็เย็นตลอดมา ดังนั้น “สินสมุทร” จะมีบุคลิกอย่างไร จะกู่สถานการณ์ได้ด้วยวิธีใด และใช้อะไรเป็นอาวุธประจำกาย คงต้องดำเนินการวิเคราะห์กันต่อไป

อย่างไรก็ตาม ต้องคอยตามไปเรื่อย ๆ อ่านบทวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งผู้วิเคราะห์จะใช้พฤติกรรมของตัวละครตัวนี้ ที่ชื่อ “สินสมุทร” โดยอาศัยความจากเรื่องเป็นหลัก

“ต้องรักใคร่ไปยามตามกันดาร	จนนางมารมีบุตรบุรุษชาย(1)
ไม่คลาดเคลื่อนเหมือนองค์พระทรงเดช(2)	แต่ดวงเนตรแดงดังสุริย์ฉาย(3)
ทรงกำลัງดังพระยาชวาพลาย(4)	มีเขี้ยวคล้ายชนนี้มีศักดา(5)”

(2505: 130)

บทนี้ หากมองเพียงผิวเผิน แน่นอนลูกชายคนนี้ เป็นสมบัติของทั้งพ่อและแม่ได้มาโดยไม่ตั้งใจ แต่อย่าลืมนึกในคำกลอนไขคำว่า “ต้องรักใคร่กันไปยามตามกันดาร” คำว่า “กันดาร” นั้นแหละเป็นกุญแจไข (ภาษาฝรั่งเรียกว่า Key word) ความซัด ๆ ต้องหมายความว่าปฏิบัติต่อกันอย่างแล้ง ๆ นั้นเอง ใจเย็น ๆ คนเก่งอย่างมหากวีเอก คงไม่ ให้อะไร ตื่น ๆ ต้องมาวิเคราะห์ต่อจากบทประพันธ์ที่คัดมาเป็นท่อนเป็นตอน

บทวิเคราะห์ “ต้องรักใคร่ไปยามตามกันดาร จนนางมารมีบุตรบุรุษชาย” (1)

บุตรบุรุษชาย กล่าวคือ บุตรนั้น เป็นชาย ย่อมเป็นความหวังในอนาคต ได้สืบสกุล ความเป็นเด็กผู้ชายย่อมเลี้ยงง่าย ชุกชน เข้มแข็ง นับว่าเหมาะแก่สภาพการณ์ในยามนั้น

ความเป็นเด็กเลี้ยงง่าย ลองพิจารณาบทข้างล่างนี้ แสดงให้เห็นว่า พ่อเป็นฝ่ายเลี้ยง
คำว่า “ลูก” ต้องเป็นที่รักของพ่อแม่อย่างแท้จริง
“พระบิดงศ์ทรงศักดิ์ก็รักใช้ ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา
เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วเห่ช้า จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี
(2505 : 130)

วรรคที่ว่า “ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา” นี้ต้องหมายให้แน่ว่า รักได้อย่างสนิทใจ
ส่วนวรรคที่ว่า “เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วเห่ช้า จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี” แสดงให้เห็นว่า
สินสมุทร เป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย แม้ว่าองค์พระอภัยฯ ซึ่งเป็นผู้ชาย ก็เลี้ยงลูกแดงได้ไม่แพ้กัน

ความชุกชนตามประสาเด็ก

พิจารณาในแง่จิตวิทยา ทางวุฒิภาวะนั้น ท่านสุนทรภู่ไม่ลืมนำเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่เพื่อสร้าง
ความบันเทิง วรรคที่สอง “เข้าลองผลัดด้วย กำลึง ก็พึงผาง” ท่านจึงให้สินสมุทร มีความพิเศษในเรื่อง
พละกำลึง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นเป็นเรื่องธรรมดาว่า ลูกยักษ์จะต้องแข็งแรงกว่าเด็กธรรมดา แต่แท้จริงแล้ว
นั้นเกิดจากการเอาใจใส่ อย่างที่เรียกว่า ไม่เพียงแต่อาหารการกิน หากแต่มากด้วยพลังความรักจากใจ
อย่างแท้จริง

“หนักหรือเบาเยาว์อยู่ไม่รู้จัก	เข้าลองผลัดด้วย กำลึง ก็พึงผาง
เห็นหาดทรายพรายงามเป็นเงินราง	ทะเลกว้างข้างขวาล้วนป่าดง
ไม่เคยเห็นเป็นน่านสนุกสนาน	พระกุมารเพลินจิตพิศวง
ออกวิ่งเต้นเล่นทรยสบายองค์	แล้วโดดลงเล่นมหาขลาไลย”

(2505 : 132)

ความอยากรู้อยากเห็น โดยเฉพาะสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ สิ่งที่เกิดแตกต่างที่เคยรู้เคยเห็นก็พยายาม
จะเข้าไปเล่น ไปซักถาม เพราะความเป็นเด็ก เช่นนี้นับเป็นข้อยืนยันว่า ท่านบรมครูสุนทรภู่ไม่มีเจตนาจะ
ให้สินสมุทรเป็นยักษ์แม้สักนิดเดียว สินสมุทรเป็นเด็ก ชุกชน ไร้เดียงสา ฉลาดมีความอยากรู้อยากเห็น
ลองผิดลองถูกเหมือนเด็กทั่วไป ซึ่งท่านผู้รจนานี้มีข้อยืนยันอันเป็นพฤติกรรมของสินสมุทรดังนี้

“เห็นฝูงเงือกเกลือกลิ่งมากกลางชล	คิดว่าคนมีหางเหมือนอย่างปลา
ครั้นได้ถามไม่พุดก็โผนจับ	ตุลกลอกกลับกลางน้ำปล้ำมัจฉา
ครั้นจับได้ให้ระแวงแคลงวิญญา	เช่นนี้ปลาหรืออะไรจะใครรู้”

(2505 : 132)

จากบทกลอนที่ยกมาแสดง จะเห็นว่านี่เป็นผลพวงจากการที่นางผีเสื้อฯ พยายามจะปิดหูปิดตาของสองพ่อลูกด้วย “การกักบริเวณ” (Ground age) ที่ต้องใช้คำนี้เพราะถ้าของนางผีเสื้อฯ ต้องกว้างขวางไม่คับแคบอุดอู้แน่นอน ถ้าไม่เช่นนั้น สองพ่อลูกคงทนอยู่ไม่ได้ แต่ก็ไม่พอที่จะปิดกันได้ด้วยสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นประกอบกับความเด็กผู้ชาย ผนวกกับความซุกซนเป็นของคู่กัน สนิสมุทราจึงใช้ การลองผิดลองถูกเปิดปากถั่ว จนได้เห็นโลกกว้าง สนิสมุทรมิได้ประพติตนเยี่ยงยักษย์ แม้แต่สักนิด หลายท่านมักเหมารวมเอาว่า ที่มีกำลังมากมายเป็นเพราะเลือดทางฝ่ายแม่ แต่แท้จริงแล้ว ท่านผู้รจนามีความละเอียดอ่อนต่อความเข้าใจที่ว่าเพราะ

พลังที่เกิดจากการถูกกักบริเวณประการหนึ่ง แรงแห่งความอยากรู้อยากเห็นอยากลองประการหนึ่ง และประการสำคัญคือ วุฒิภาวะอันเหมาะสมแก่กาล ซึ่งเชื่อแน่ว่านักจิตวิทยาต้องยอมรับในแง่นี้ด้วย

บทวิเคราะห์ ที่ว่า “ไม่คลาดเคลื่อนเหมือนองค์พระทรงเดช”(2)

คำว่า เหมือนองค์พระอภัยฯ คงไม่หมายว่า เป็นผู้ชายเหมือนกัน หากแต่ต้องมองให้ลึก ดังที่ท่านผู้รจนานี้ได้แทรกเสริมไว้อีกหลากหลาย

“ไม่คลาดเคลื่อนเหมือนองค์พระทรงเดช”

วรรคนี้ต้องจับความให้แม่นยำ สง่างาม สมกับที่เป็นโอรสของพระอภัยฯ ที่จะสืบเผ่าพงศ์วงศ์กษัตริย์ต่อไป นับว่าท่านผู้รจนานี้ได้เปิดทางไว้เป็นปฐมแล้วดังความสนับสนุนในประการดังกล่าว คือ ตอน สนิสมุทราพบกับศรีสุวรรณผู้เป็นอา

“ฝ่ายพระองค์ทรงเดชเกษกษัตริย์

นึกประหวัดหวั่นจิตต์คิดสงไสย

กุมารว่าพ่อชื่อพระอภัย

จะเป็นใครหนอคนนี้หรือพี่ยา

แล้วพิศดูกุมารก็ “แม่นยำเหมือน”

ไม่คลาดเคลื่อนทรงเดชพระเชษฐา

แต่ผมหยิกอย่างยักษย์ลักษณะ

สองตาแดงยังแคลงใจ”

(2505 : 233)

“แต่ผมหยิกอย่างยักษย์ลักษณะ สองตาแดงยังแคลงใจ”

บทนี้ชี้ชัดแม้จะมีบางส่วนที่ได้จากแม่ เช่น ผมหยิก นัยน์ตาเป็นสีแดง แต่บุคลิกโดยรวมที่เหมือนพ่อ จึงทำให้ ศรีสุวรรณซึ่งเป็น “อา” หมดความสงสัย ส่วนในสองวรรคสุดท้ายนั้นเป็นเจตนาที่ครูท่านคงต้องการให้เห็นลักษณะอันเป็นบุคลิกเสริมซึ่งจะวิเคราะห์ต่อไป

ด้านปัญญาและอารมณ์ (IQ. & EQ.)

สติปัญญาและมารยาท ตลอดจนวุฒิภาวะ ที่ท่านบรมครูสุนทรภู่ สอดใส่ไว้ในตัวละครได้เหมาะสมและไม่ละเลยที่จะปล่อยให้ผ่านไป ย่อมแสดงให้เห็นว่าท่านเจตนาให้เรื่องนี้เป็นนิทานอย่างแท้จริง เช่น ให้อูที่สูงที่ต่ำ การโตควรไม่ควรนั้น สนิสมุทราทำได้อย่างไม่ขัดไม่เขิน มาตั้งแต่เด็ก

“จึงบัญชาว่าเจ้าสินสมุทร   ไปช่วยอุทิศลาใหญ่ขึ้นให้เขา
ขอชะมาตาปู่อย่าดูเบา   ช่วยอุ้มเอาแกออกไปให้สบาย”

(2505 : 135)

เมื่ออุตุกระชากลากเงือกเผ่ามาหาพระอภัยฯ เพราะสงสัยว่าตัวอะไรที่แปลกประหลาด จนกระทั่งตกลงรับปากว่าจะพาหนี ผู้นิพนธ์ก็ไม่เว้นที่จะให้พระอภัยฯ สั่งให้กราบขอโทษเงือกที่แสดงพฤติกรรมไม่บังควรต่อผู้อาวุโส และ สินสมุทรทำตามคำสั่งแต่โดยดี

“ขอชะมาตาปู่อย่าดูเบา   ช่วยอุ้มเอาแกออกไปให้สบาย”

พฤติกรรมอันเป็นคุณสมบัติประจำตัวของสินสมุทรที่ได้รับการอบรมจากองค์พระอภัยฯ จนแสดงออกได้อย่างที่โบราณเรียกว่า “สันดานดี” พร้อมทั้งจะปฏิบัติโดยปราศจากข้อแม้

“สินสมุทรชูดองค์ลงอภิวาท   เข้ากอดบาทพระเจ้าอนันตาทาไหล
ส่อนอ่อนวอนว่าขออภัย   พระอย่าได้ถือโทษจงโปรดปราน

(2505 : 235)

เหตุการณ์ดังกล่าว เกิดขึ้นเมื่อพบปะศรีสุวรรณ ผู้เป็นอาครั้งแรก ด้วยเหตุที่ไม่เคยรู้จักมักคุ้นกันมาก่อน จนตนเองได้ทำอาการล่วงเกินถึงผู้รับกันแล้วนั้น ทันทิที่สินสมุทรรู้ว่าเป็นอา ก็ฉลาดรู้ทันทีว่าควรปฏิบัติอย่างไร นี่เพราะเหตุอันเนื่องมาแต่การอบรมบ่มนิสัย

บทวิเคราะห์ “แต่ดวงเนตรแดงดังสุริย์ฉาย” (3)

ดวงเนตรแดง หรือ นัยน์ตาสีแดง คำนี้ส่วนใหญ่จะเกิดความคิดขึ้นทันทีทันใดว่า ตาสีแดงนั้นจะต้องดุร้าย หรือโกรธแค้นเต็มที ทำให้อยากติดตาม ข้อความที่ว่า “ แต่ดวงเนตรแดงดังแสงสุริย์ฉาย” ความจริงแล้วเป็นอุปลักษณ์

กล่าวคือ ท่านผู้สร้างตัวละครตัวนี้ ให้มีลักษณะของดวงตาเป็น “สีแดง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าท่านมหากวีเอกต้องมีเหตุอันควรและใช้ความรู้เรื่องความหมายของสีที่ใช้ในคติชีวิตประจำวันมาเป็นแนวคิดในการสร้างบุคลิกของตัวละคร

ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักจิตวิทยา และศิลปะการใช้สีในงานศิลป์มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

สีแดงในทางศิลปะ คือ อารมณ์ ความกล้า มีพลังสูง ไม่ใช่ความโหดเหี้ยม หากแต่เป็นความกระตือรือร้น มุ่งมั่นและ

จิตวิทยาการใช้สี สีแดง หมายถึง ความอ่อนเยาว์ และความปรารถนาที่มั่นคง หรือความรักอันแรงกล้าด้วย

จิตวิทยาเด็ก ทางการศึกษาใช้เครื่องเล่นในเด็กทารกพบว่า สีแดง ไม่เพียง ล่อตาเด็กทารก เห็นง่ายกว่าสีอื่น เท่านั้น เด็กทารกสนใจสีแดงมากกว่าสีอื่น ๆ ดังนั้น บรรดาเครื่องเล่นสำหรับเด็กทารก สังเกตจะเห็นว่า ในความหลากหลายของสี จะมีสีแดงเป็นหลัก ต่อเมื่อโตขึ้นเด็กมีประสบการณ์มากขึ้น จึงสามารถจำแนกสีได้ ลองพิจารณาบทต่อไปนี้

“สินสมุทรณีฤษีเล็ก ประสาเด็กดูของที่ต้องประสงค์”

แล้วตอบว่าฉันจะใคร่ได้เครื่องทรง เหมือนที่องค์พระธิดาสาระพัน

(2505 : 172)

บทที่ยกมา แสดงให้เห็นว่า สินสมุทรมีความเป็นเด็กที่น่ารัก สีสนและอสังการที่ตนเองอาจไม่มี โอกาสได้พบเห็นมากนักเมื่อครั้งยังอยู่กับแม่ผีเสื้อสมุทร เด็กยอมแสดงออกถึงความต้องการได้โดยไม่น่า รังเกียจ และพูดจาตามประสาเด็ก แต่กลายเป็นความน่าเอ็นดู อีกบทหนึ่งที่น่าสนใจ ลองพิจารณาดู จะเห็นว่า สินสมุทรเฉลียวฉลาดรู้จักเปรียบเทียบตามประสาเด็ก

“กุมารว่าที่นี้ไม่มีเท่า
ชื่อผีเสื้อเนื้อหนังรังซีไคล
ไม่นี้กรักสักนิดจึงคิดหนี (1)
สมกับองค์ทรงฤทธิ์พระบิดา

โตกว่าลำสาเภาเป็นไหนไหน
ทั้งสูงใหญ่เขี้ยวยาวราวสักวา
แม่เดี๋ยวนี้แลรักเป็นนักหนา (2)
ไฉนงามหน้าลูกแก้วแล้วครวนี้ (3)”

(2505 : 173)

ดังได้กล่าวแล้วว่า “สีแดง” ที่แสดงความอ่อนเยาว์ ไร้เดียงสา สินสมุทรเล่าความไปตามที่คิด ไม่ปิดบัง ไม่เสแสร้ง ซึ่งผู้ฟังย่อมเข้าใจและให้อภัยได้ พิศุระห์ตาม (1) - (3) ดังนี้

(1) รูปร่างหน้าตาของแม่ผีเสื้อน่าเกลียด ไม่น่ารัก ส่วนคำว่าร่างกายใหญ่โตเท่าลำสาเภา ก็ เขี้ยวยาวเป็นวาก็ดี เป็นการกล่าวเปรียบเทียบกับเชิงอหิพจน์(overstatement)

(2) รักก็บอกว่ารักเมื่อปากใจที่จะรัก สมครใจที่ยกนางสุวรรณมาลีเป็นแม่

(3) ความจริงใจตามวัยของเด็ก หรือที่เรียกว่า ประสาซื่อ ต้องการให้ครองคู่กับบิดาของตน “สีแดง” ที่บ่งบอกถึงความมุ่งมั่นเมื่อตั้งใจจะทำอะไรก็ทำจริง

กุมารว่ากาการจะราญรบ	ถูกรู้จบการศึกได้ฝึกฝน
พระโยคีวิเศษให้เวทมนต์	ทั้งคงทนทางพันไม่บรรลัย
แม่ผีเสื้อเมื่ออยู่คูหา	ให้มนต์ข้าที่มนุษย์หยุดไม่ไหว
สิ้นทั้งล่ำกำปั่นไม่พรั่นใคร	ลูกจะไปลองทูปให้ยุบยับ

(2505 : 213)

พฤติกรรมที่สนับสนุนสีแดงต่อความมุ่งมั่นความตั้งใจของสินสมุทร

“สินสมุทรผุดลุกขึ้นแลเห็น	สิ่งทีโตเผ่นโผนไล่ไวกหนักหนา
มีทันเปลื้องเครื่องทรงอลังการ	โลดถลาลงน้ำปล้ำสิ่งทีโต
มันรับรบชบกัดพระพิตพาด	พระฉวยพลาดพริ้วโจนขึ้นโผนโผ
ชี้หลังนั่งยองยองร้องโยโย	อ้ายสิ่งทีโตตัวฉลาดขึ้นหาทราย”

(2505 : 473)

นอกจากนี้ยังปรากฏอีกหลายตอน เช่น พ่อให้เรียนเป่าปี่ เมื่ออยู่ถ้ำคูหา การบำเพ็ญพรตเมื่ออยู่บนเกาะแก้วพิสดาร การอาสาออกรบ เป็นความตั้งใจ มุ่งมั่นอย่างแท้จริง และปฏิบัติได้อย่างทะมัดทะแมง

ส่วนความที่ขยายสีแดงว่า “ดั่งแสงสุรีย์ฉาย” จะตัดทิ้งหรือรวมพันกันไปในนั้นย่อมไม่ได้ คำว่า “แสงสุรีย์ฉาย” พิจารณาให้ถ่องแท้ว่าคำนี้ใช้ขยายลักษณะของแควตอย่างแท้จริง คือแควตามีประกายวาว ฉายแสงอันเจิดจ้า ประคองแสงแห่งพระอาทิตย์

กล่าวคือ ความสว่างไสวแห่งแสงพระอาทิตย์ คือ ความอาจหาญช่วยคนทั้งโลก กับยังแผ่แผ่ไปถึงดาวและเดือนในอีกฟากฝั่งฟ้าด้วย นอกจากนั้นพระอาทิตย์ยังมีชื่อเรียกทั่วไปว่า “ดาววัน” ซึ่งหมายถึงดวงตาของวัน เพราะเมื่อใดที่พระอาทิตย์สาดแสงลงมาบังโลก ตาของสัตว์โลกย่อมเห็นสรรพสิ่งได้ชัดเจน รวมทั้งต้นไม้ใบหญ้าก็มีชีวิตชีวาขึ้นเช่นเดียวกัน ดั่งนี้ย่อมมุ่งความไปที่มี “ แควตาแห่งอำนาจยิ่ง แสงแห่งความอบอุ่น และแสงแห่งความเอื้ออารีต่อสรรพสัตว์ทั้งปวง ” ที่หนุนให้มีบุคลิกเด่น เช่น

“นางรำภาว่าเมื่อรบได้พบเห็น	พราหมณ์นี้เป็นตัวนายปิกซ้ายขวา
ที่รูปร่างอย่างยักษ์ลักษณะ	ทั้งสองตาช่วงแดงดั่งแสงไฟ
มีเขี้ยวคมผมย่นเหมือนขนแกะ	คนนั้นแหละทางพันมันไม่ไหว
นายยุพาว่าพี่กลับไปฉับไว	จับให้ได้ตัวนายคนนั้นมา”

(2505 : 578)

นัยของสี่แดง ยังหมายถึงความเป็นเด็ก

“กุมารว่าที่นี้ไม่มีเท่า ชื่อผีเสื้อเนื้อหนังรังซีไคล ไม่นี้กรักสักนิดจึงคิดหนี สมกับองค์ทรงฤทธิ์พระบิดา	โตกว่าลำสำเภาเป็นไหนไหน ทั้งสูงใหญ่เขี้ยวยาวราวสีกวา แม่เตียนวันแลลูกรักเป็นนักรบ ไต้งามหน้าลูกแก้วแล้วคราวนี้”
---	--

(2505 : 177)

ดังนั้น ที่ท่านกวีเอก “สุนทรภู่” กำหนดบุคลิกพิเศษให้สินสมุทรมีตาสี่แดงย่อมหมายถึง อารูธ ในกายที่จะสยบผู้คนทั้งหลายได้ด้วยการแสดงออกทางอำนาจแห่งแววดา ที่ฉายออกมาอย่างชัดเจนทั้ง ในการแสดงพลัง ความรัก ความเมตตาปราณี ความปรารถนา ดังคำกล่าวที่ว่า “ดวงตาคือหน้าต่าง แห่งดวงใจ”

บทวิเคราะห์ “ทรงกำลังตั้งพระยาชวาพลาย” (4)

คำว่า “กำลัง” หากเป็นการอ่านอย่างที่เรียกว่า “อ่านเอาเรื่อง) ก็ไม่ยาก ด้วยฐานะที่เป็นลูก นางผีเสื้อฯ ถ้าพอมแห่งแรงน้อยก็ผิดไป ไม่ต้องคิดมาก แม่ยังขนาดนั้นแล้วลูกจะขนาดไหน “กำลังตั้ง พระยาชวาพลาย” คงไม่ถึงขนาดแรงข้างแรงม้า หากแต่เป็นเชิงอุปมา ทั้งวรรณคดีนาชื่อว่า เป็นทารกที่ แข็งแรงบึกบึน กว่าเด็กทั่ว ๆ ไป และการที่เลี้ยงง่ายจะเห็นว่าตั้งแต่เกิดพระอภัยฯ เป็นฝ่ายดูแลใกล้ชิด เพราะนางผีเสื้อสมุทรจะต้องออกไปหาอาหาร เมื่อโตขึ้นก็ชนตามประสาเด็ก การลองผิดลองถูกจะก่อให้เกิดประสบการณ์ พระอภัยฯผู้เป็นพ่อย่อมไม่ประคบประหม่อม(spoil) อันจะทำให้ลูกชายเป็นเด็กอ่อนแอ เมื่อสินสมุทรลองผลึกหินที่ปิดปากถ้าก็เปิดออกอย่างง่ายดาย นั่นเป็นเพราะการอยากเล่น อยากรู้ และ อยากลองตามประสาเด็กทั่ว ๆ ไป และเมื่อเปิดปากถ้าได้พฤติกรรมที่ตามมาก็คือ

“แล้วแผ่นโผนโจนลงทะเลลม เที่ยวค้ำน้ำคั้นหามัจฉาใหญ่ เสียงโผนผางกลางน้ำแต่ลำพัง	พระปรารมภ์เรียกไว้ก็ไม่ฟัง พอจับได้ปลาอินทรีขึ้นชีหลัง ค่อยลอยรั้งรอมานาวาริน” (142)
--	--

และพฤติกรรมของสินสมุทรที่สนับสนุนความเป็นสินสมุทรอีกหลายตอน ที่เป็นบทบาทปรากฏ ในเรื่องต่อ ๆ มา เช่น

“สินสมุทรสุดสนุกลูกขึ้นโลด ให้โบกธงลงข้างขวามาข้างซ้าย พอลมกล้าฝรั่งข้างอุศเรน สินสมุทรสุดคนองร้องว่ารับ	แกว่งดาบโตดลงกำปั่นแล้วผันผาย สัญญาณนายเรือรบสมทบทัพ ล้วนจัดเจนจ้องซุดจูดปีนดับ ปะทะทัพอุศเรนเจนประจัน” (295)
---	--

อีกตอนหนึ่งที่น่าสนใจ

“สินสมุทรหยุดคิดพินิจนึก	พวกข้าศึกมันคงไม่สงสัย
ให้หาพราหมณ์สามนายก็หายไป	ต่างตกใจวุ่นวายเป็นสิ่งคดี
พอแสงแดดแผดต้องอ้ายย่องตอด	ลมตลอดดวงจิตต์เพราะฤทธิ์ผี
โดดถลาถาโถมเข้าโจมตี	ชาวบุรีแตกตื่นเสียงครื้นเครง” (579)

การใช้ความคิดและความมีสติมั่นคงย่อมนำมาใช้ให้เหมาะแก่สถานการณ์และบุคคล

“สินสมุทรสุดโกรธพิโรธร้อง	เข่ารบย่องตอดดีไม่หนีหาย
แกวงพระขรรค์ฟันพาดปราดประกาย	มันไม่ตายแต่ว่าล้มลงชมชาน
ครั้นรุมจับกลับรบไม่หลบหลีก	กระซอกฉีกแขนขาโยธาหาญ (579)

บทวิเคราะห์ “มีเขี้ยวคล้ายชนนินี้คักดา” (5)

ท่านผู้มีแนวคิดวิเคราะห์ที่เคารพ หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ประโยคใจความ หรือที่เรียกว่า
น้ำหนักของประโยค จะอยู่ที่

“มีเขี้ยวคล้ายชนนินี้คักดา”

ท่านบรมครูได้แสดงให้เห็นว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นเจตนาที่ต้องการนำเสนอเป็นที่สุด
กล่าวคือ สะดุดตาที่สุด เสน่ห์เป็นที่สุด และมีบทบาทมากที่สุด

“เขี้ยว” คำตอบนี้ไม่รับรองโดยกระทรวงศึกษาฯ นะ อ่านเป็นเล่น“เขี้ยว” ของสินสมุทรก็เป็น
องค์ประกอบที่สร้างความสนุกสนานตามแบบนิทานทั่วไป ท่านสุนทรภู่ว่าท่านใส่เขี้ยวเข้ากับสินสมุทรเพียง
เพราะเป็นลูกยักษ์เท่านั้นหรือ หรือว่ามีไว้ขบกัดศัตรู ฉีกเนื้อปลาใหญ่ๆ เป็นอาหาร

อย่า อย่าเพ้อต่อวนสรุป เขี้ยว คือ “อาวุธในปาก” ตรงนี้มี สองคำ สองความหมายใหญ่ๆ คือ
“ปาก ในที่นี้ให้หมายถึงคำพูดคำจา ส่วนที่ติดมาในปากคือ “เขี้ยว” ลองพิจารณาให้ถ่องแท้ สัตว์โลก
และมนุษย์ทุกรูปทุกนามมีเขี้ยวด้วยกันทั้งสิ้น ในด้านสรีรวิทยาว่า ฟันในปากแบ่งรูปลักษณะและหน้าที่ไว้
ต่างกันอย่างเหมาะสม

ฟันหน้าซึ่งใช้ตัด

เขี้ยวมีไว้สำหรับฉีก

กรามใช้บด

อ่านให้ดี แล้วจะเห็นว่า ท่านสุนทรภู่ว่าต้องการให้ “เขี้ยว” เป็นอะไรสักอย่างทีนอกเหนือจาก
หน้าที่ของเขี้ยวเป็นแน่นอน ท่านใช้ คำว่า “มีคักดา” ขยายความของคำว่า “เขี้ยว” นั้นต้องมีเหตุผลที่ควร
พิจารณาน่าจะเป็นนัยสำคัญ และพฤติกรรมต่อไปนี้นี่สินสมุทรใช้มากที่สุด แต่มิได้หมายความว่าสินสมุทร

ไม่ใช่ “เขี้ยว” เพื่อขบฉีกศัตรูเสียวที่เดียว เช่น

ตอนที่ลินสมุทรบอกกับแม่ผีเสื้อสมุทร ที่กำลังมีอารมณ์เกรี้ยวกราด

“ลินสมุทรสุดฉลาดไม่อาจบอก	ยังซ้ำหลอกหลวงแม่พุดแก้ว
มิใช่การมารดาจะคลาไคล	ขอเชิญไปอยู่ถ้าให้สำราญ (1)
ซึ่งจะให้ไปบอกออกมาหา	บิดาข้าชี้ฉลาดไม่อาจหาญ (2)
พระแม่อย่าทระกำให้รำคาญ	ไม่ช้านานบิดุรงค์คงจะมา (3)” (144-145)

บทวิเคราะห์คำประพันธ์ข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า ท่านสุนทรภู่มุ่งแสดง พฤติกรรมของลินสมุทรที่นอกเหนือจากการใช้กำลัง และอาวุธอื่น ด้วยการให้การพุดจูงใจ หวานล้อม เป็นเครื่องต่อรองกับแม่ผีเสื้อ ยามคับขันมีวิธีบอก วิธีพูดอย่างบัวไม่ช้ำน้ำไม่ชุ่นโดย

- (1) ขอร้อง
- (2) แนะนำ และ
- (3) ให้ความหวัง

อีกบทบาทที่น่ารักและประทับใจ นางสุวรรณมาลี

“ลินสมุทรพุดจาประสาชื่อ	ลูกนี้หรือจะไม่รักอย่าพักถาม
อยากจะได้แม่ที่รูปร่าง	พึงสมความปรารถนาเวลานี้ (1)
จะหาไหนได้เหมือนพระรูปโฉม	งามประโลมล้ำฟ้าในราศี (2)
แม้หากคู่สู้ได้ฉันให้ตี	จริงนะจำฟ้าผีเถิดมารดา (3)” (176-177)

ความเป็นเอก นี่คือความฉลาดในการพูด ชนิดที่มีลูกหยอด หรือที่กล่าวกันว่า เจ้าคารัสีคารม เล่นเอานางสุวรรณมาลีหลงใหลได้ปลื้ม รักและยอมรับการเป็นแม่ลูก ด้วย 3 ประการต่อไปนี้

- (1) ยกย่อง โดยใช้การเปรียบเทียบกับแม่ผีเสื้อสมุทร
- (2) ยกยอ ชมโฉมซึ่ง ๆ หน้า
- (3) ยืนยัน ความจริง

ลินสมุทรกับการจูงใจโจรสลัดทำให้โจรทั้งหลายยอมสยบ ซึ่งวิเคราะห์ตามหลักการจูงใจได้ดังนี้

ลินสมุทรหยุดยั้งตั้งสง่า	ตวาดว่าเหวยทมิฬสิ้นทั้งหลาย
ใครไม่สู้ก็ไม่ล้างให้วางวาย	แค้นแต่นายเองดอกบอกให้รู้ (1)
ประมาทเล่นเห็นว่าเป็นทารก	จึงฉีกอกออกให้หายอายอดสู (2)
แม้มีงยอมพร้อมใจไปกับกู	จะเลี้ยงดูโดยดีไม่ตีรัน (3)

บทวิเคราะห์โดยอาศัยหลักการจูงใจของอริสโตเติล (Aristotle)

- (1) การอ้างอิง (Ethos) คือใช้อ้างอิงที่เด่นชัดว่า มุ่งเฉพาะต้องการเฉพาะผู้เป็นนายเท่านั้น
- (2) การใช้เหตุผล (Logos) เหตุผลหรือตรรก เพราะถูกสบประมาทอย่างรุนแรงจนก่อให้เกิดความโกรธ

(3) การใช้อารมณ์ (Pathos) การใช้สถานการณ์หรือภาวะการณ์ที่อารมณ์ความตกใจในท่าทางที่แสดงว่าเอาจริงเอาจัง และความทุกข์ยากที่รอนแรมมากกลางทะเล กับทั้งตัวผู้ก่อเหตุไม่ออกมาเผชิญหน้า

นอกจากวาทาที่แสดงความเมตตาแล้ว สินสมุทรยังแสดงความกรุณาประกอบไปพร้อม ๆ กันอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อยืนยันความจริงใจได้อย่างแนบเนียน ซึ่งวิเคราะห์ได้ด้วยบทประพันธ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท่านบรมครู นั่นคือท่านไม่ปล่อยให้ความขาดไป หรือเลื่อนลอยดังนี้

หน่ออรินทร์สินสมุทรก็พูดจา	ภิปรายปราไสยทั่วทุกตัวคน
แล้วว่าเราเยาว์อยู่ไม่รู้ถ้อย	จะได้พลอยไต่ถามตามฉงน
ใครรู้แห่งแขวงแควกระแสนล	พวกต้นหนลำต้าบรรดานาย (214)

ความสนุกสนานผสมกับการแฝงนัย ที่แนบเนียน นับเป็น “อัจฉริยะ” ของท่านมหากวีเอกที่ต้องให้ นิทานของท่าน ถ้าอ่านเอาเล่นก็เป็นสนุก น่าติดตาม และถ้าอ่านเอาเรื่อง ก็ประเทืองปัญญาสมกับที่เป็นนิทานอย่างแท้จริง

นางผีเสื้อเหลิ้อแค้นแสนสาหัส	แต่ฉวยพลัดแปลงคลิ้นลื่นไถล
อุตุลุดมุดปล้ำดำกันไป	เหมือนเล่นไล่ตามละเมาะทุกเกาะเกียน
ถึงเขาใหญ่ในน้ำจ้ำชะเง้อม	พระหลบเหลี่ยมเลี้ยวลัดฉวัดเฉวียน (145)

บทนี้สุนทรภู์ท่านแสดงให้เห็นว่าปัญญาที่มีติดตัวมาก็ดี จากการได้เรียนรู้ใหม่ๆ ก็ดี ย่อมใช้แก้ไขสถานการณ์คับขันได้เสมอ

อสุรีผีเสื้อเหลิ้อจะอด	แค้นโอรสราวไฟไหม้มั่งสา
ช่างหลอกหลอนผ่นผ่นจันรรจา	แม้ว่าจะว่าโดยดีเห็นมิฟัง
จะจับไว้ให้พาไปหาพ่อ	แล้วหักคอเสียให้ตายเมื่อภายหลัง (145)

วิชาความรู้ สินสมุทร ได้ร่ำเรียนวิชาสารพัดโดยเฉพาะวิชาเป่าปี่ก็ได้จากพระบิดา

กรุงกษัตริย์สรวลสันต์ว่าฉันชอบ
ช่างสนใจได้วิชาบิดาดี

แล้วตรัสตอบลีนสมุทบุตฤกษ์
ช่วยเป่าปี่ให้ฉันฟังบ้างเป็นไร

รู้กาลเทศะ

กุมาราลาลูกหลงจากแท่น
จึงลาศิลาทรงภูษาผ้าสะไบ

ออกโลดแล่นมากฎีที่อาไศรย
ถือปี่ไปยังศาลาหน้าคิรี

รู้ชนบทาเนียม

ภาวนาอาคมให้ลมดี
ท่าแหบหวนครวญว่าสาริกาแก้ว

แล้วเป่าปี่แปลงเพลงวังเวงใจ
คำลงแล้วขวัญอ่อนจะนอนไหน

มนต์เพลงปี่ที่ลีนสมุทบุตฤกษ์

หนวนน้ำค้างพรางพรมพนมไพร
กรุงกษัตริย์ฟังปี่ให้ไว้เวก

จะหนวใจสาริกาทุกราตรี
เอกเขนกนึ่งหวางทั้งสามศรี

ให้วาวับพลับลัมไม่สมประดี

ทั้งโยคีผู้เฒ่าพลอยหวานอน (173)

บทนี้มีคำว่า “สาริกา” เข้ามาเกี่ยวข้อง หากเหมาเอาว่า กลอนพาไป ก็นับว่าเป็นที่น่าเสียดาย และเสียใจกับท่านผู้รจนา เพราะกิตติศัพท์ของนก สาริกา นั้นเอกที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งท่านบรมครูจึงไม่คิดที่จะขยายความให้รุ่งรัง

การศึกษาหาได้จากทุกสภาพการณ์

“จะกล่าวถึงพระอภัยมณีนาถ
หัดภาษาฝรั่งทั้งจินจาม

กับองค์ราชกุมารชาลยสนาม
ราวกับลำพุดคล้องทั้งสององค์”(168)

การบวชเรียนตามชนบทประเพณี

“ชวนลูกยามายังท่านโยคี
จะขอบวชบรรพชารักษากิจ

อัญชลีเล่าความตามคำนี้
อยู่เป็นศิษย์ในสำนักสักพักฟัง”

วาทะในการสยบศึก

“กุมารว่า การจะราญรบ
พระโยคีวิเศษให้เวทมนต์
แม่ผีเสื้อเมื่ออยู่คูหา
สิ้นทั้งลำกำปั่นไม่พรั่นใคร

ลูกรู้จบการศึกได้ฝึกฝน
ทั้งคงทนแทงฟันไม่บรโรย
ให้มนต์ข้าที่มนุชย์หยุดไม่ไหว
ลูกจะไปลองหุบให้ยุบยับ”

และ

“สินสมุทรหยุดยั้งตั้งสง่า ใครไม่สู้ก็ไม่ล้างให้วางวาย ประมาทเล่นเห็นว่าเป็นทารก มั่นมึงยอมพร้อมใจไปกับกู	ตวาดว่าเหวยทมิฬสิ้นทั้งหลาย แค้นแต่นายเองดอกบอกให้รู้ จึงฉีกอกออกให้หายอายอดสู จะเลี้ยงดูโดยดีไม่ตีรัน”
---	--

ความเมตตาและวาทะเป็นเครื่องมือ

“หนอนรินทร์สินสมุทรก็พูดจา แล้วว่าเราเขารออยู่ไม่รู้ถ้อย ใครรู้แห่งแขวงแควกระแสนชล	ภิปรายปราไสยทั่วทุกตัวคน จะได้พลอยไต่ถามตามฉนวน พวกต้นหนล้าด้าบรรดานาย”
--	---

ความแน่วแน่มั่นคงและมั่นใจ

“กุมารว่าการจะราญรบ พระโยคีวิเศษให้เวทมนต์ แม่ผีเสื้อเมื่ออยู่คูหา สิ้นทั้งลำกำปั่นไม่พรั่นใคร	ลูกรู้จบการศึกได้ฝึกฝน ทั้งคงทนแทงฟันไม่บรรลือ ให้มนต์ข้าที่มนุษย์หยุดไม่ไหว ลูกจะไปลองหุบให้ยุบยับ”
---	---

กล่าวโดยสรุปก็คือ บทประพันธ์ที่นำมาอ้างอิงล้วนเป็นบทประกอบการวิเคราะห์ที่จะสนับสนุนว่าอะไรในกายทั้งหมดที่ประกอบขึ้นเป็นบุคลิกของสินสมุทรมัน มี คำที่เป็นกุญแจสำคัญที่ใช้ในการไขความว่า อาวุธของสินสมุทร ที่ท่านบรมครูกวีแห่งยุครัตนโกสินทร์ให้ นั่นคือ เขี้ยว อันเป็น อาภรณ์ประดับเด่นให้ประทับใจของผู้พบเห็นนั่นเอง ดังในคำประพันธ์ที่แสดงให้เห็นว่า

“มีเขี้ยวคล้ายชนนี้มีศักดิ์ดา”

บทสรุป

บรมครูผู้รจนาท่านมีเจตน์จำนงที่จะแสดงให้เห็นว่า “เขี้ยว” ที่ท่านฝากไว้กับสินสมุทรมัน หากอ่านผ่านก็จะเห็นตามบทกลอนว่าเขี้ยว นั้น ยาวโค้งเหมือนยักษ์มาร เพราะเป็นบุตรอันเกิดแต่นางผีเสื้อสมุทร แต่ถ้าผู้อ่านนิทานต้อง “อ่านพินิจ” หรือที่ปัจจุบันนิยมใช้ว่า “วรรณวิจักษ์” แล้วยอมประจักษ์ชัดว่า เขี้ยว นั้นคือ “เขี้ยวเสน่ห์” เป็นบรรทัดฐานในเบื้องต้น ซึ่งหลายตอนที่ทำให้มองข้ามไปเสียมิได้ว่า

“เขี้ยว” แท้จริงแล้ว คือ ความคมแห่งคารม หรือคำพูดที่มีแต่ความจริงใจนั่นเอง ที่ยังประโยชน์ในอันที่จะสยบศัตรู ผูกชนที่เกรี้ยวกราด และแม้แต่สตรีเพศ อย่างชาญฉลาด สังเกตได้จาก การพูดของคนที่พูดจาอ้อมอ้อม หรือไม่มีสีจะจะพูดอยู่ในลำคอ ไม่เปิดปากไม่เห็นแม้แต่ไรฟัน เขี้ยวยอมไม่ปรากฏชัด ดังนั้น “เขี้ยว” ที่โผล่มาอย่างชัดเจนจะนำมาซึ่งความฉะฉานประสานเสน่ห์ จึงนับ

ว่าเป็นภาพพจน์เชิงอุปลักษณ์อย่างแท้จริง นี่แหละท่านที่เคารพ ท่านบรมครูสุนทรภู่ท่านจึงให้สินสมุทร มีบทบาทในการสนับสนุนวาทะของท่านและนักปราชญ์ทั้งปวงว่า

“ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสรรถ้อยอร้อยจิต”

“เป็นมนุษย์สุดนิยมที่ลมปาก จะได้ยากโหยงเพราะชีวหา”

“เขี้ยว คือ ความคมกริบแห่งวาทะที่สินสมุทรใช้เป็นอาวุธ” ตลอดทั้งเรื่องอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ชวลิต ผู้ภักดี. (2543). *ศิลปการใช้ภาษาในงานนิเทศศาสตร์*. เอกสารสิ่งพิมพ์

คิมยังโฮ ทรองสิริ, ทองคำใส แพล. (มปป.). *พุดแก่งพุดต่าง*. มปท.

ประดิษฐ์ พงศ์ทองคำ. (2524). *พันธศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพฯ: มปท.

พรรัตน์ ดำรุ่ง. (2527). *ละครประยุกต์ การใช้ละครเพื่อการพัฒนา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เจือ สดเวทิน. (2510). *ศิลปะการประพันธ์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์

วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. (2544). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 6, มปท.

สุนทรภู่. (2515). *พระอภัยมณี*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร ศิลปาบรรณาการ

ภาษาถิ่นปักษ์ใต้

เฉลิม จันปฐมพงศ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
อีเมล: chalerm2478@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาษาถิ่นหลัก ๆ ในไทยนั้น มีอยู่ 4 สาขาใหญ่ๆ ด้วยกัน แตกต่างกันตรงที่ว่าจะเป็นถิ่นไหน ไม่ว่าจะเป็นเหนือ ใต้ ตก ออก ภาษาตระกูลเหล่านั้น จะแตกต่างกันที่การออกเสียงและสำเนียงการออกเสียง แต่ก็ยังใช้ภาษาไทยคุยกันเหมือนเดิม หัวข้อบทความที่ว่า ภาษาถิ่นใต้นั้น ใช้คุยกันในเฉพาะภาคใต้ของไทย โดยปกติแล้ว ภาษาถิ่นใต้ สำเนียงส่วนใหญ่ จะเป็นเสียงเดียว สั้น ๆ และ เร็วๆ เป็นส่วนมาก ผู้คนชาวใต้มักจะพูดกันเร็วๆ ก็เข้าใจกัน และก็จะเป็นความลำบากและเข้าใจยากของคนถิ่นอื่นๆ แต่ก็ยังใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการสื่อสารกันและกันในภาคอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ภาษาถิ่นใต้ที่กล่าวมา จะเห็นว่ามีคล้ายภาษากลาง ต่างกันในเรื่องสำเนียง และเสียงวรรณยุกต์ ตัวอย่างเช่น ภาคกลางใช้ ฮ ในภาษาถิ่นใต้ทุกคำเสียง ง เช่นเดียวกันจะเป็นเสียง ง ที่ชาวใต้ออกไม่ค่อยได้ดีมากนัก

คำสำคัญ: ภาษาถิ่นใต้ และวรรณยุกต์

Southern dialect of Thailand

Chalerm Chunpathompong

Faculty of Educaiton, Mahamakut Buddhist University

E-mail: chalerm2478@gmail.com

ABSTRACT

The major of dialect in Thailand have 4 depend on direction of city such as north, south, west, east. They are look different pronunciation and sound but still Thai language. The title: Southern dialect was use in south of Thailand. Normally Southern dialect is single sound, short and quickly. The people of southern speak very fast and difficult to understand of another city but we like to speak Central language for conversation each another.

Therefore, the southern dialect was look similar to central Thai accept sound and tone for example: Central was /h/ but in southern dialect was in /ng/. the most of south people cannot speak sound of /ng/ very well

Keywords: Southern dialect, Tone

ภาษาถิ่น (Dialect) เป็นคำที่ใช้พูดสื่อสารกันในห้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกับภาษาราชการ ทั้งคำพูดและสำเนียง ปกติภาษาถิ่นจะไม่มีอักษรของตนเอง (ยกเว้นบางภาษาซึ่งเคยเจริญรุ่งเรือง มีอักษรและภาษาใช้เป็นของตนเอง แม้ปัจจุบันจะไม่มีเป็นทางราชการ แต่ก็ยังถือว่าเป็นต้นแบบของภาษาไทย มีภาษาจำนวนไม่น้อยปนอยู่ในภาษาไทย คือมอญ, เขมร) จึงเป็นการยากที่ใช้อักษรของภาษาราชการใช้แทนเสียงของภาษาถิ่นให้ได้ทุกคำ เช่น ภาษาอีสานคำว่า “หลึง” สำเนียงอีสานออกเสียงขึ้นนาสิกชัดเจน แต่ภาษาราชการเป็นเสียงจัตวา ฯลฯ มีเพียงส่วนหนึ่งที่เท่านั้นจะใช้เขียนแทนได้ตรง

ภาษาถิ่นใต้ (Southern dialect) มีคำพูดส่วนใหญ่ตรงกับภาษากลาง ภาษาถิ่นปักษ์ใต้แท้ๆ มีพยางค์เดียว ฉะนั้น ถ้าภาษากลางเป็นคำหลายพยางค์ ก็จะถูกตัดพยางค์ออก เป็นคำที่มีพยางค์เดียว หรือมีพยางค์น้อยลง เช่น กระท้อน ก็เป็น “ท้อน” ตัด “กระ” ออก แต่ออกเสียงว่า “ถ้อน” (เสียงเอก) คำว่า “นครศรีธรรมราช” ออกเสียงว่า “คอน” หรือ “เมืองคอน” หรือ “พัทลุง” ออกเสียงว่า “ลุง” หรือ “เมืองลุง” หรือ สมุย ออกเสียง “หมุย” ฯลฯ

ส่วนสำเนียง ส่วนใหญ่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง มีเพียงคำหรือพยางค์ที่เป็นเสียงสามัญเท่านั้นที่ออกเสียงเหมือนกัน ส่วนเสียงอื่น ๆ จะสับสนกันหมด บางคำมีเสียงวรรณยุกต์ระหว่างเสียงโทกับเสียงตรี บางคำมีเสียงตรี แต่ทางเสียงเป็นเสียงจัตวา จึงไม่อาจเขียนแทนเสียงคำถิ่นใต้เหล่านี้ได้ เช่น

เห็น (จัตวา) สำเนียงถิ่นใต้จะออกเสียงว่า เซ้น (ตรี) เปลี่ยนเสียง ห เป็นเสียง ฮ เสียง ห

ในภาษากลางจะกลายเป็นเสียง ฮ ในภาษาถิ่นใต้ทุกคำ เสียง ง เช่นเดียวกันจะเป็นเสียง ฮ เช่น

ภาษากลาง (ราชการ)	ภาษาถิ่นใต้
งาม (สามัญ)	“ฮาม” (สามัญ)
เงิน (สามัญ)	“เฮิน” (สามัญ)
งาน (สามัญ)	“ฮาน” (สามัญ)

ภาษากลาง (ราชการ) เอก ภาษาถิ่นใต้ออกเสียงสามัญ ก็มีบ้าง เช่น

ปาก (เอก)	ปาก (สามัญ)
บาป (เอก)	บาป (สามัญ)
อยู่ (เอก)	อยู่ (สามัญ) (พัทลุงใช้ โจย)

ภาษากลาง (ราชการ) ออกเสียงเอก จะเป็นเสียงตรี ในภาษาปักษ์ใต้ เช่น

หมู (เอก)	ไม้ ออกเสียงเหมือนมี ห นำ โหม้
ข้าว (เอก)	ค้าว (ตรี) ออกเสียง ค แทน ข
สี่ (เอก)	สี่ (ตรี) เปลี่ยน ส เป็น ซ
	พัทลุง, ตรัง ออกเสียง เซ้

คำเสียงโทภาคกลาง เป็นเสียงจัตวาในภาษาถิ่นใต้ เช่น

เที๋ว	เถี๋ว ใช้ ถ แทน ท
เที๋ยง	เถี๋ยง
รูป	หรูป
ฟ่อ	ผอ

คำเสียงโทในภาคกลาง เป็นเสียงตรีในภาษาถิ่นใต้ เช่น

ให้	ฮ้าย
ได้	ต้าย
ผู้	พู้
ข้าว	ค้าว ทางเสียงจัตวา ต่างกับ ข้าว...ค้าว (ตรี) แท้ ๆ

คำเสียงตรีในภาคกลาง เป็นเสียงเอกในภาษาถิ่นใต้ เช่น

ใช้	ฉ่าย เปลี่ยน ช เป็น ฉ
ไว้	หว่าย
รู้	หรู้ พัทลุงว่า โหระ
ม่า	หมา

เสียงจัตวาในภาคกลาง เป็นเสียง ตรีในภาษาถิ่นใต้ เช่น

เห็น	เฮ้น
خم	คัม เปลี่ยน ข เป็น ค
หวาน	ว่าน

ยังมีเสียงที่เปลี่ยนไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งไม่มีหลักตายตัว ต้องอาศัยประสบการณ์ตรงจึงออกเสียงได้ถูกต้อง

นอกจากสำเนียงจะแตกต่างกันแล้ว สำนวนพูดก็แตกต่างกันอีก เช่น

ภาคกลาง	ภาษาถิ่นใต้
ฝรั่ง	خمฟู่
กลางสาด	ลั้งซาด
ขนุน	หนุ่น
มะละกอ	ลอกอ
มะเขือพวง	หลู่กเคื้อเถ็ด
พริกขี้หนู	ตีปลีคี่หน็อก
ฟักทอง	หน่ามต้าว
ถั่วลิสง	ถั่วต้ายดิน
ผักชี	พักชี

ขมื่น	คีมื่น
ตะไคร้ (เอก, ตรี)	ไคร (สามัญ)
ยี่หระ (โท, เอก)	ไบรา (สามัญ, สามัญ)
กะทึ (เอก, ตรี)	หน่ามเถ (เอก, จัตวา)
ชะมต (สัตร์)	หมุดซั้ง (เอก, ตรี)
เงาะ (ครี)	เงาะ (จัตวา)
กล้วยไม้ (โท, ตรี)	กล้วยหม่าย (ครี, เอก)
เครื่องแต่งกาย	
เสื้อ (โท)	เชื้อ (ตรี)
ผ้าถุง	พ้าถั้ง
เข็มขัด	สายเอว
ผ้าโสร่ง(ผู้ชาย)	พ้าชะไร้ง บางทีเรียกว่า พ้าหนุง
กางเกง	เหน็บเพลลา
เครื่องครัว	
หม้อ(โท)	ม้อ (ตรี)
ถ้วย (โท)	ท้วย (ตรี)
ปิ่นโต	ฉั้น
จวัก	หวัก
กะทะ	ถะ
กะดั่ง	ต็อง
ครก	คร็อก
ถาด	ถ้ำด
สาก	ซ้าก
กระท่าย	แล็กคู้ด
มีด	หมี้ด
กระซอน	ตรอง
เขียง	ดานเขียง
ไม้ฟัน	หม่ายฟัน
เตาแก๊ส	เตาแก็ด
ช้อน (ตรี)	ฉ้อน (เอก)
ส้อม (โท)	ซ้อม (ตรี)
อาหาร	
ข้าว (โท)	ค้าว (ตรี)

แกงเผ็ด (เอก)	แกงแป้ด (ตรี)
แกงส้ม (โท)	แกงซ็อม (ตรี)
ข้าวเหนียว (โท, จัตวา)	ค้ำวเนี้ยว (ตรี, ตรี)
ข้าวเม่า	ค้ำวหม้าว (ม้าว ก็เรียก)
น้ำพริก	หน้ามพริก
ของหวาน	
ขนมลา	ลา
ขนมนางเล็ก	พอง
ขนมดีซำ	นั้มดีซำ
เครื่องญาติ	
แม่ (โท)	แหม (จัตวา)
พ่อ (โท)	ผอ (จัตวา)
พี่ (โท)	ผี (จัตวา)
ผี (จัตวา)	พี่ (ตรี)
น้ำ (ตรี)	หน้า (เอก)
น้อง (ตรี)	หน่อง (เอก)
อาร์ (สามัญ)	อาร์ (สามัญ)
ย่า (โท)	หยยา (จัตวา)
ลูก (โท)	หลูก (จัตวา) พัทลุงใช้โหลก ก็มี
ลูกชาย (สามัญ)	หลูกบาว (สามัญ)
ลูกสาว (จัตวา)	หลูกซ้าว (ตรี)
หมวดร่างกาย	
หัว (จัตวา)	ฮัว (ตรี) เปลี่ยน ห เป็น ฮ
หู (จัตวา)	ฮู (ตรี)
ตา (สามัญ)	ตา (สามัญ)
จมูก (เอก, จัตวา)	มูก (ตรี)
คิ้ว (คั)	ขิว (เอก) เปลี่ยน ค เป็น ข
ขน (จัตวา)	คั้น (ตรี)
หน้า (โท)	น้ำ (ตรี)
บ่า (เอก)	บา (สามัญ)
ไหล่ (เอก)	ไล้ (ตรี)
แขน (จัตวา)	แค้น (ตรี)
ข้อศอก (โท, เอก)	ข้อซอก (ตรี, ตรี)

นิ้ว(ตรี)	หนีว (เอก)
นิ้วชี้ (ตรี, ตรี)	หนีวชี้ (เอก, เอก)
ท้อง (ตรี)	ถ่อง (เอก)
สะดือ	ดีอ
เท้า (ตรี)	ถ้าว (เอก)
ฝ่าเท้า (เอก, ตรี)	ขัวตีน (ตรี, สามัญ)
ลำไส้ (สามัญ, โท)	ซ้าย (ตรี)
ทวารหนัก	วาน
อุจจาระ	คี่ (ตรี)
ปัสสาวะ	เหยียว (จัตวา)
หนวด (เอก)	นิ้วด (ตรี)

กริยา, อากาการต่าง ๆ

นั่ง (โท)	หนั่ง (จัตวา)
หนัง (หนังละคร) จัตวา	นั้ง (ตรี)ในคำว่า แลนั้ง
นอน (สามัญ)	นอน (สามัญ)
ยื่น (สามัญ)	ยื่น (สามัญ)
ไป (สามัญ)	ไป (สามัญ)
กิน (สามัญ)	กิน (สามัญ)
พูด (โท)	พูด (จัตวา) หรือ “แหลง”
วิ่ง (โท)	หวิ่ง (จัตวา)
หนวกหู	นักฮู้ (ตรี, ตรี)
กัด (เอก)	ค็อบ (ตรี) ออกเสียงคล้ายเสียง ข ด้วย
ตวาด (เอก,เอก)	ว้าด (ตรี)
ซื่อ (ตรี)	เสื่อ (เอก) หรือ ซื่อ
ขาย (จัตวา)	ค้าย (ตรี)

สีต่าง ๆ

ขาว (จัตวา)	ค้ำว (ตรี)
แดง (สามัญ)	แดง (สามัญ)
เขียว (จัตวา)	เคี้ยว (ตรี)
ดำ (สามัญ)	ด้า (สามัญ)
ม่วง (โท)	หมวง (จัตวา)

แสด (เอก)	แสด (ตรี)
ส้ม (โท)	ซ็อม (เสียงเอาะ – ตรี)
น้ำตาล (ตรี – สามัญ)	หน่ามตาน (เอก – สามัญ)
น้ำเงิน (ตรี – สามัญ)	หน่ามเิน (เอก, สามัญ)
ยานพาหนะ	
รถจักรยาน (ตรี, เอก, สามัญ)	หรือดถีบ หรือ หรือดถีบ
รถยนต์	รถยนต์
เครื่องบิน	เครื่องบิน หรือ เรือบิน
เกวียน	เกวียน
รถยนต์	หรือดยนต์
เวลาของวัน	
วันนี้ (สามัญ, ตรี)	วันหนี (สามัญ, เอก)
พรุ่งนี้ (โท, ตรี)	ตอโพรัก (สามัญ, จัตวา)
ตอนเช้า (สามัญ, ตรี)	ฮั่วฉ่าว (ตรี, จัตวา)
ตะวัน (เอก, สามัญ)	วัน (ตรี)
ตอนเที่ยง	วันเที่ยง
ตอนบ่าย	วันฉาย
ตอนเย็น	วันเย็น
บ่ายโมง	บายนึ่ง
บ่ายสองโมง	บายซ้อง
บ่ายสามโมง	บายซ้าม
สี่โมงเย็น	ตีซี้ หรือตีเส
หกโมงเย็น	ตีฮ้อก
หนึ่งทุ่ม	ตีแจ็ด
สองทุ่ม	ตีแป็ด
สามทุ่ม	ตีก้าว
1 นาฬิกา	ตีนึ่ง (กลางคืน)
3 นาฬิกา	ตีซ้าม
5 นาฬิกา	ต้าฮ้า
6 โมงเช้า	ตีฮ้อก
5 โมงเช้า	ตีสี่บแอดี
เที่ยงวัน	วันเที่ยง

ข้อความที่กล่าวมา จะเห็นว่าภาษาถิ่นปักซีใต้คล้ายภาคกลางเกือบทั้งหมด ต่างกันในเรื่องสำเนียงหรือเสียงวรรณยุกต์ แต่ก็มีคำที่เป็นภาษาถิ่นปักซีใต้แตกต่างจากภาคกลางซึ่งมีไม่มากนัก เช่น

เมื่อเลือกรับประทานอาหารก็ว่า “ถาว” สิ่งที่มีรูปร่างน่าเกลียดก็เรียกว่า “โหมระ” ขนาดเล็กก็ว่า “เอียด” ตัวน้อยก็ว่า “ตัวหุ่ย” เล็กมาก ก็ว่า ถาวฮืด (ถาว – เท่า) หรือ “ถาวแต็ด” (ขนาดเล็ก) แต็ด หมายถึงจำนวนน้อยก็ได้ ในทางตรงกันข้าม จำนวนมาก คือ ลุย (เยอะ) โขตาย น่าจะเลื่อนมาจากอักโขินี คำว่า จังฮู้ ก็มีความหมายว่ามาก เช่น หรอยจังฮู้ (อ่อยมาก) ดีกว่า ภาษาถิ่นใต้ว่า ดีว่า เลี้ยงควาย ว่า แลควาย แล แปลว่า ดู ที่เรียกว่า “ดูแล” คำว่า เลี้ยง เช่น เลี้ยงหมู ภาษาถิ่นใต้เรียกว่า เหลี้ยงมู เรียกว่า “รักษา” ก็มี คือ “รักษามู”

ท่านอ่านบทความนี้ อาจมีความแปลกใจบ้าง เพราะการเขียนภาษาถิ่นใต้ครั้งนี้ ผู้เขียนพยายามเขียนใช้สำเนียงคนปักซีใต้ที่แท้จริง พยายามเขียนตามสำเนียงของคนปักซีใต้มากกว่าสำเนียงกลาง เช่น คำว่า คดหอย (ตรี, จัตวา) สำเนียงใต้ต้องเขียนว่า “ซ้อตฮ้อ” (เอก, ตรี)

อีกแอ๊ก (ตรี, ตรี) ภาษาถิ่นใต้ต้องเขียนว่า “หือกแอ๊ก (เอก, เอก) เป็นต้น

ฉะนั้น ท่านที่เป็นชาวใต้โปรดพิจารณาแนวคิดนี้อีกครั้งนะครับ ครั้งนี้มีเวลาจำกัดมากอาจมีความผิดพลาดบ้าง ผู้เขียนขอประทานอภัยมา ณ โอกาสนี้ หากผิดพลาดประการใดยินดีรับฟังข้อเสนอแนะจากท่านด้วยความยินดียิ่ง

บรรณานุกรม

ชนกพร อังศุวิริยะ. (2558). การวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่อ อาหารภาษาไทย ท้องถิ่นภาคใต้ ของกลุ่มชาติพันธุ์ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ (Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University Hat Yai)

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. (2556). การศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ ของ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมาตรฐานสำเนียงใต้ โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่นใต้. มปท.

วุฒิจันทร์ สมปราชญ์. (2559). การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ของนักเรียนในภาคใต้. Journal of MCU Social Science Review

บทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง ความยุติธรรม ผู้แปล สถณี อาชวานันทกุล

นางวรรณมา พ่วงพร้อม

อีเมล: wan_wan_saloloux@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง ความยุติธรรม (Justice) นี้ เป็นผลงานเขียนของไมเคิล แซนเดล ซึ่งเป็นอาจารย์สอนการเมืองในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แปลโดยสถณี อาชวานันทกุล หนังสือได้กล่าวถึงหลักการในการตัดสินความยุติธรรมที่แยกออกตามหลักอรรถประโยชน์หลักประโยชน์นิยม สิทธิและหน้าที่ตามหลักการของอิมมานูเอล ค้านท์ และหลักอภิปรัชญาหลักเสรีนิยม ของอริสโตเติล พบว่า รูปแบบการนำเสนอสามารถสะท้อนถึงความยุติธรรมส่วนหนึ่งเกิดประโยชน์ทางด้านการนำมาใช้ แต่เรื่องความคิดของบุคคลไม่สามารถนำมาตัดสินได้ เพราะลักษณะของการเมืองเป็นกระบวนการที่สามารถแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของระบบ สำหรับเนื้อหาที่มีความหลายหลาย และซับซ้อนอาจมีความยากสำหรับผู้ที่จะเข้ามาอ่านโดยไม่มีเป้าหมาย จึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มนักกฎหมาย นักการเมือง และนักปรัชญา เพราะเนื้อหาเป็นเรื่องที่จะต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อนต้องทำความเข้าใจ ผู้อ่านจึงต้องเป็นนักคิดอยู่ในตัวเมื่ออ่านแล้วจะได้นำข้อคิดที่ได้นำไปช่วยให้เกิดความยุติธรรมในสังคมต่อไปได้

คำสำคัญ: ความยุติธรรม ศีลธรรม มโนธรรม กฎหมาย

The Book Review of the title Justice

Wanna Puangprom

E-mail: wan_wan_saloloux@hotmail.com

บทคัดย่อ

The contents of the book Justice have used the principle to settle a fair split as follows: 1 by the main utility, utilitarianism. 2. The rights and obligations by Emmanuel Kant. 3 major liberal libertarian principles of Aristotle. The story seeks to provide readers with a fair answer. The complex issues debated whether to get answers about what happened to the society. The individuals are the reasons that led to universal moral principles. To Judge by the conscience, justice, freedom and the rule of law.

Chapter 1 to Chapter 10, the final chapter is the main conscience on human rights at the long-term benefits. Political make a good habits and create good citizens. But if there is a debate on religious or worldly interests. It is inconsistent with freedom. Hence, justice should be impartial of vision. Racing for some people take a good bad guy, good way take a all good, scramble it take no one good, this is what people should be used to create a society with high moral principles intact.

Keywords: justice, moral, conscience, law

1. บทนำ

หนังสือเรื่อง “ความยุติธรรม” เป็นหนังสือที่แปลโดย สฤณี อาชวานันทกุล จากเรื่อง Justice : What’s the right thing to do? เป็นผลงานเขียนของ ไมเคิล แซนเดล ซึ่งเป็นอาจารย์สอนปรัชญาการเมืองในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นหนังสือยุคปัจจุบันมีการกล่าวถึงบุคคลทางด้านการเมืองซึ่งยังเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนี้ เช่น จอห์น เคนเนดี บารัก โอบามา หนังสือนี้เป็นประเภทปรัชญาสังคมการเมือง มีจำนวนหน้า 371 หน้า จัดทำโดยบริษัท โอเพนเวิร์ลด์ส์ พับลิชชิง เอ๊าส์ จำกัด พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก พ.ศ. 2554 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2557 เนื้อหาของหนังสือ Justice มีเนื้อหาที่ใช้หลักการในตัดสินความยุติธรรมแยกออกเป็น 1) ตามหลักอรรถประโยชน์หลักประโยชน์นิยม 2) สิทธิและหน้าที่หลักการ อิมมานูเอล ค้านท์ 3) หลักอริสโตเติลหลักเสรีนิยม อริสโตเติล ในแต่ละเรื่องก็มุ่งที่จะให้ผู้อ่านหาคำตอบด้วยความยุติธรรม จากปัญหาที่ซับซ้อนถกเถียงกันเพื่อหาคำตอบไม่ว่าจะเรื่องที่เกิดขึ้นทางสังคมหรือเฉพาะปัจเจกมีหลักการด้วยเหตุผลที่นำมาสู่หลักสากลทางศีลธรรมที่ ไมเคิล แซนเดล ยกมา มีประเด็นเพื่อการแก้ปัญหาทางสังคมที่ต่างกัน

2. สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

สาระสำคัญจากหนังสือเป็นการถ่ายทอดทางวิชาการ มีการรวมเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดในประวัติศาสตร์ สิ่งทีหนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นคือด้านความคิด ได้นำหลักปรัชญาการเมืองในโลกตะวันตกเป็นตัวอย่างของปัญหาช่วยให้ออกเสียงด้วยเหตุผลในรูปแบบสาธารณะ แต่มีการถกกันในมิติทางศีลธรรมเป็นประเด็นหลักเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ในเนื้อหาได้อธิบายและแยกส่วนความคิดเรื่องความยุติธรรมไว้

2.1 สาระสำคัญส่วนที่ 1 จุดประสงค์หนังสือความยุติธรรม ซึ่งไมเคิล แซนเดล ได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการของคนในสังคมจะร่วมสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นอย่างไรซึ่งการนำเสนองานในให้มองจากแนวความคิดเมื่อคุณภาพการตัดสินของบุคคลมีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลดีต่อสังคม การนำความคิดผ่านงานแปลเพื่อนำประเด็นของปัญหามาเทียบเคียงว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตก หรือในประวัติศาสตร์ ผู้อ่านควรใช้หลักการและเหตุผลใดในการตัดสินเพื่อหาความยุติธรรม

เนื้อหาว่าด้วยเรื่องหลักของมโนธรรมกับเรื่องผลประโยชน์ได้ยกเป็นกรณีเหตุการณ์ที่มุ่งไปที่การหาคำตอบจากตัวอย่างการค้ำกำไร การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน การเกณฑ์ทหาร การโกงราคาในภาวะฉุกเฉิน โบนัสมหาศาลและผู้บริหารธนาคาร การเก็บภาษีคนรวยช่วยคนจน การอุ้มบุญ หรือ การโยนชาวคริสต์ให้สิงโตกินในสมัยกรีก เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในอดีตแต่ฐานความคิดของคนในปัจจุบันบางส่วนก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง และวนอยู่ในหลักการที่ตัดสินตามอารมณ์เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ผู้แปลต้องการให้นักต่างๆในสังคมไทยอ่านด้วย เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น 10 บทด้วยกัน

2.2 สาระสำคัญส่วนที่ 2 จะเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่าในแต่ละเหตุการณ์ และใช้บทสนทนาเป็นเครื่องมือโดยนำเอาส่วนของเนื้อหาเป็นเหตุผลในเรื่องความยุติธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่าตัดสินมิใช่เป็นแนวคิดของคนใดคนหนึ่งแต่เป็นแนวคิดที่ได้คัดกรองจากนักศึกษาจำนวนนับพันซึ่ง

ถือว่านักศึกษาลำดับนั้นเป็นบุคคลชั้นปัญญาชนสามารถวิเคราะห์ความถูกผิดด้วยหลักมโนธรรม หนังสือนี้จึงเป็นลักษณะการถอดเนื้อหามาจากห้องเรียน ทำให้เนื้อหาการเขียนก็เป็นลักษณะการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านได้คิด บางประเด็นก็มีคำตอบที่ชัดเจน บางประเด็นก็ชวนให้ผู้อ่านขบคิดหรือตัดสินใจเอง ซึ่งเน้นเรื่องความยุติธรรม จากหลักศีลธรรมและจริยธรรมที่เป็นปัญหาสาธารณะที่ร่วมสมัย มีการนำเอาปรัชญาการเมืองของสำนักคิดในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น แนวคิดของ อริสโตเติล (Aristotle) พ.ศ.159-221, มิล (John Stuart Mill) พ.ศ. 2349-2416 แบบธัม (Jeremy Bentham 2291-2375) อิมมานูเอล คานท์ (1724-1804) จอห์น รอลส์ (1921-2002) และบุคคลอื่น

บทที่ 1 คือ การทำสิ่งที่ถูกต้อง

ว่าด้วยเรื่องมโนธรรมที่ประกอบด้วยหลักสวัสดิการ หลักเสรีภาพ และหลักคุณธรรมที่จะนำมาซึ่งการสร้างประโยชน์มีนักปรัชญาคือกลุ่มของสัมบูรณนิยมที่ใช้เกณฑ์ในการตัดสินว่าธรรมชาติของมนุษย์โดยเริ่มด้วยการยกตัวอย่าง เรื่องการค้ากำไรเกินควรของพ่อค้าแม่ค้าที่โกงราคาภายหลังจากเกิดอุบัติเหตุทางธรรมชาติผู้คนต่างเดือดร้อนและจำเป็นต้องสืบค้าอุปโภคบริโภค ผู้ค้าฉวยโอกาสจากความเดือดร้อนความทุกข์ยากของคนอื่น ความโลภทำให้คนเราแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ตกทุกข์ ได้มีการฟ้องร้องและเป็นข้อแย้งกันว่าสินค้านั้นราคาที่เป็นธรรมควรมี การโกงราคาซึ่งก็เป็นข้ออ้างด้วยเหตุผลว่าช่วยให้ผู้ซื้อประหยัดขึ้นแต่ก็มีผู้ปฏิเสธแนวคิดที่ว่า “ไร้ซึ่งมโนธรรม” เป็นวิวาทะการค้ากำไรเกินควร ประเด็นที่ (1) หลังจากเหตุการณ์ของอุบัติเหตุจากพายุก่อให้เกิดคำถาม ว่าด้วยศีลธรรม ว่ามันผิดกฎหมายหรือไม่ หากผิดกฎหมายรัฐควรทำอย่างไร หรือควรจัดระเบียบสังคมอย่างไร เหล่านี้เป็นคำถามที่คาบเกี่ยวกับความยุติธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของคำว่า “สวัสดิการ” “เสรีภาพ” และ “คุณธรรม” ซึ่ง ไมเคิล ได้อธิบายทั้งสามความหมายนี้ผ่านตัวอย่างต่างๆ กับแนวคิดของสำนักคิดกลุ่มผู้ปกป้องกฎหมายห้ามค้ากำไรเกินควร เพราะผู้ซื้ออยู่ภายใต้แรงกดดันปราศจากอิสรภาพที่จำเป็นต้องซื้อปัจจัยพื้นฐานเช่นที่พักที่ปลอดภัยแต่ราคาสูงมากซึ่งกฎหมายต้องพิจารณาด้านสวัสดิการ และเสรีภาพ เขาอธิบายถึงความโลภคือความชั่วร้ายเป็นกิเลสที่แย่งที่สุดเพราะทำให้คนหลงลืมความทุกข์ของผู้อื่นความโลภเป็นมากกว่าความชั่วส่วนตัวเพราะไปขัดแย้งกับคุณธรรมของพลเมือง

ประเด็นที่ (2) ในตัวอย่างนี้กล่าวว่าคุณธรรมควรห้ามค้ากำไรเกินควรหรือไม่ แม้จำกัดความโลภไม่ได้ แต่อย่างน้อยก็ยังยับยั้งความโลภที่ไร้ยางอายเป็นการส่งสัญญาณว่าสังคมไม่ยอมรับ สังคมต้องตอกย้ำคุณธรรมของพลเมืองที่ว่าเราควรเสียสละร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ในข้อที่ถกเถียงกันยังมีกรกล่าวถึงคุณธรรมมิใช่ข้อยืนยันเสมอไปแต่ว่าต้องมาก่อนเพราะชุมชนที่ถูกปีศาจการค้ากำไรเกินควรจะสามารถดึงดูดให้กองทัพให้มาช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเร็วขึ้น แล้วค่อยซ่อมโครงสร้างสังคมที่หลังการถกเถียงเรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องของคุณลพินิจมากกว่าเรื่องสวัสดิการและเสรีภาพ ช่วงหนึ่งมีการกล่าวอ้างถึง อริสโตเติล สอนว่าความยุติธรรมคือการมอบสิ่งที่ผู้คนสมควรได้รับพยายามชี้ให้เห็นว่าสำหรับอริสโตเติลแล้วกฎหมายเป็นกลางไม่ได้และในประเด็นเกี่ยวกับชีวิตที่ดี แต่ในแนวคิดของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่นั้นจะตั้งต้นจากเสรีภาพแต่ในแนวคิดของปรัชญาร่วมสมัยมองว่า

คุณธรรมข้อใดควรค่าแก่เกียรติและรางวัลวิถีแบบใหม่ที่สังคมควรสนับสนุน และเน้นการเทใจให้กับความรุ่งเรืองและเสรีภาพ ซึ่งก็ไม่อาจสลัดความยุติธรรมในดุลพินิจการตัดสิน

บทที่ 2 หลักความสุขสูงสุด อรรถประโยชน์นิยม

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการละเมิดบุคคลเพื่อประโยชน์ของมหาชนไม่ว่าจะจำเป็นหรือไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือไม่บทนี้เริ่มต้นด้วยเรื่องราวของกะลาสีชาวอังกฤษสี่คนที่เรือล่มกลางทะเลหนีตายมาในเรือชูชีพ เมื่อเวลาผ่านไปทำให้พวกเขาไม่มีอะไรกินกระทั่งวันที่ 20 ปาร์กเกอร์ได้กรับใช้บนเรือผู้เปี่ยมด้วยความทะเยอทะยานของวัยจึงไม่ฟังใคร ต้มน้ำทะเลจนไม่สบายในที่สุด เมื่อไม่มีอะไรเหลือกินของกะลาสีเรือทั้งสามตัดสินใจฆ่าเด็กกรับใช้เพื่อนำเป็นอาหาร เมื่อทั้งสามกลับมากลายเป็นจำเลยและอ้างว่าทำไปเพราะจำเป็น ตัวอย่างนี้ ไมเคิล ได้สมมติให้ผู้อ่านเป็นผู้พิพากษาว่าจะตัดสินใจอย่างไร และหากข้อถกเถียงของจำเลยบอกว่ามีความจำเป็นต้องฆ่าคนหนึ่งคนเพื่อช่วยชีวิตอีกสามคน การกระทำที่ถูกต้อง

ประเด็นที่ (1) ไมเคิลได้ตั้งคำถามว่าการฆ่าเด็กกรับใช้สร้างประโยชน์สูงกว่าต้นทุนจริง ๆ หรือไม่ และประการที่สอง ไมเคิล ถามว่า ต่อให้มีประโยชน์มากความจริงแล้วมนุษย์เราไม่ได้รู้สึกผิดเลยหรือที่ฆ่าเด็กที่ไม่มีทางสู้ เขาถามก็เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างโทษและประโยชน์ อะไรคือสิ่งที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกัน ศีลธรรมเป็นเรื่องของการนับชีวิตและชั่งน้ำหนักระหว่างโทษและประโยชน์ตรงนี้เองที่หนังสือนี้พยายามชี้ให้เห็นถึงการตัดสินใจของมนุษย์และจะเห็นลัทธิสัมบูรณ์ได้อย่างไรมนุษย์จะใช้สิทธิไหน ซึ่งไมเคิล ก็ได้อธิบายความหมายเรื่องอรรถประโยชน์ของ เจเรมี เบทแธม เป็นแนวทางในการตัดสิน

ประเด็นที่ (2) ไมเคิล ได้อธิบายถึงแนวคิดของ เบนแธม ว่าลัทธิอรรถประโยชน์ (utilitarianism) เป็นลัทธิที่นำหลักการของศีลธรรมสร้างความสุขให้มากที่สุด ความสุขเป็นความสมดุลสุทธระหว่างความเพลิดเพลินกับความเจ็บปวด เบนแธม มองว่าการกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่สร้างอรรถประโยชน์สูงสุด เขาอธิบายถึง “อรรถประโยชน์” หมายถึงอะไรก็ตามที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินหรือความสุข และอะไรก็ตามที่ป้องกันความเจ็บปวดหรือความทุกข์ นั่นคือหลักการของเขา ซึ่งไม่ใช่หลักการสำหรับปัจเจกเท่านั้นแต่เป็นหลักการที่ นิติบัญญัติควรมีเพื่อการออกกฎหมาย

ประเด็นที่ (3) อ้างเหตุผลทางศีลธรรมทุกเหตุผลต้องคิดเรื่องความสุขสูงสุดนี้คือลักษณะสร้างความเพลิดเพลินให้มากที่สุดและสร้างความเจ็บปวดให้น้อยที่สุด โดยมีกรยกตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้นำมาให้นักศึกษาได้มาคิดกันเช่นเรื่อง “โยนชาวคริสต์ให้สิงโตกิน” ซึ่งให้นักศึกษานำเหตุผลว่าการทรมานชอบธรรมหรือไม่ เพราะผู้คนเป็นจำนวนมากต่างเพลิดเพลินแต่ความทุกข์ทรมานของบุคคลจะทิ้งไปไม่ได้หรือกรณีการทรมานลูกสาวเพื่อให้พ่อยอมรับจากการกระทำผิดที่เลวร้าย ซึ่งถือเป็นการทรมานที่บังคับเป็นผลดีอย่างไรและยังเป็นการทรมานลูกสาวที่สมควรหรือไม่ที่ลูกสาวต้องมาได้รับความเจ็บปวดด้วย

ประเด็นที่ (4) เป็นการนำแนวคิดของ จอห์น สจ๊วตมิลล์ ซึ่ง ไมเคิล ได้นำหลักการในหนังสือว่าด้วยเรื่องอิสรภาพที่กล่าวถึงการกระทำของมนุษย์ ว่าจะทำอะไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่ทำร้าย “ความเป็นอิสระของปัจเจกก็เป็นสิทธิสัมบูรณ์ทุกคนมีสิทธิเหนือตัวเอง เหนือร่างกายและจิตใจตนเองมีอธิปไตยเหนือ

ตนเอง” สิ่งนี้กำลังตั้งอิสรภาพประโยชน์คือความสุขที่เป็นนามธรรมที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอรรถประโยชน์ แต่จะเป็นอรรถประโยชน์ของทุกคนในระยะยาวการเคารพในอิสรภาพส่วนบุคคลที่จะนำไปสู่ความสุขสูงสุด แต่การที่ยอมเสียส่วนมากมาปิดปากคนเห็นต่างอาจเป็นการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดในวันนี้ แต่จะทำให้สังคมแย่ลง สุขน้อยกว่าเดิม ในระยะยาวดังนั้น สังคมที่ถูกบังคับตามธรรมเนียมเป็นการสูญเสียที่ทำตามอย่างโง่เขลาแต่เป็นเส้นทางที่เขาพอใจที่ไม่ตกในอันตราย มิลล์ ไม่ได้มองเพียงว่าทำอะไร แต่มองว่าเป็นคนอย่างไร นี่คือสิ่งที่ ไมเคิล นำความคิดของ มิลล์ มาอธิบายเพื่อมาเชิดชูเรื่องอิสรภาพของมนุษย์ แต่มนุษย์กลับไปลดทอนคุณค่าตัวเองด้วยมาตรฐานเดียวคือการทำอรรถประโยชน์ระยะสั้น

ประเด็นที่ (5) ที่กล่าวเรื่องรสนิยมโดยได้มีการจำแนกระหว่างความเพลิดเพลินชั้นสูงและความเพลิดเพลินชั้นต่ำ ซึ่งมีตัวอย่างเรื่องการโยนขวาวคริสต์ให้สิ่งโตกิน เกมส้อมหมีผู้หมาหรือความเพลิดเพลินที่เกิดจากการดูสุนัขกัดกัน ตามความหมายความสุขทั่วไปหมายถึงความเพลิดเพลินที่เป็นภาวะที่ไร้ความเจ็บปวดแต่จากตัวอย่าง มิลล์ เห็นว่าความเพลิดเพลินที่อยู่บนความเจ็บปวด แต่มีความเพลิดเพลินบางอย่างเป็นสิ่งน่าปรารถนาและมีคุณค่าสูง เราจะรู้ได้อย่างไรว่าชนิดไหนมีคุณภาพดีกว่า มิลล์ กล่าวว่าคนจำนวนมากชอบความเพลิดเพลินชั้นต่ำมากกว่าความเพลิดเพลินชั้นสูงและ ไมเคิล ได้ทดลองนำกิจกรรมและสังเกตเห็นว่าแม้แต่คนที่ดีที่สุดยังจะลดความเพลิดเพลินชั้นสูงเพื่อความเพลิดเพลินชั้นต่ำ ความจริงการอธิบายนั้นจะชี้ให้เห็นว่า “การเป็นมนุษย์ที่ไร้ความพอใจดีกว่าการเป็นหมูที่พอใจ” เป็นการมองเรื่องศักดิ์ศรีของมนุษย์และอุปนิสัยซึ่งเป็นอิสระจากอรรถประโยชน์ในบทนี้ได้ชี้ชัดในแนวความคิดเรื่องอรรถประโยชน์ของ เบนแธม ว่า มีความเสมอต้นเสมอปลาย แต่ชี้แนวคิดของ มิลล์ จะเป็นผู้ที่มีแนวคิดเปี่ยมด้วยมนุษยธรรม

บทที่ 3 เราเป็นเจ้าของตัวเองหรือเปล่า

ลัทธิอิสรนิยมในบทนี้เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงความถูกต้องในเรื่องสิทธิในตนเอง คนที่ร่ำรวยมีความจำเป็นหรือไม่ที่ต้องบริจาคทรัพย์ให้แก่คนยากจนจะนำส่วนนี้ไปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งมีการตั้งคำถามว่าหากมีการเก็บภาษีจากคนรวยที่สูงจะเป็นการบั่นทอนการทำงานหรือไม่ หรือการเก็บภาษีจากคนรวยเพื่อไปช่วยคนจนนั้นเป็นการไม่ยุติธรรมหรือเปล่าเพราะเป็นการไปละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน มีคนจำนวนมากไม่เห็นด้วย จะเอาเงินหนึ่งล้านเหรียญของคนรวยเพื่อแจกให้คนจำนวน 100 คน ดูว่าความสุขจำนวนคนเพิ่มขึ้น เป็นอรรถประโยชน์ที่ มิลล์ เองมองว่าไปลดรอน สิทธิส่วนบุคคล

ประเด็นที่ (1) กล่าวถึงรัฐขั้นต่ำที่ ไมเคิล นำมาอธิบายโดยได้ชี้ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีอิสรนิยมกับรัฐสมัยใหม่คือรัฐสมัยใหม่จะเป็นลักษณะการบังคับใช้ตามสัญญา ส่วนการพิทักษ์ทรัพย์สินส่วนบุคคลจากโจรกรรมและรักษาสันติภาพที่ยังสอดคล้องกับทฤษฎีอิสรนิยม ดังตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้ยกมา เช่น การสวมหมวกกันน็อก รัดเข็มขัด เข็มขัด และ เลสเบี้ยน การค้าประเวณี จากตัวอย่างเขาพยายามให้นักศึกษามองในกฎเกณฑ์ที่ควรใช้หลักการในสังคม แม้หลักทางสังคมสนับสนุนเรื่องเสรีภาพ แต่การให้เหตุผลนี้นำไปสู่แกนกลางทางศีลธรรมของสำนักทฤษฎีอิสรนิยมที่เน้นความเป็นเจ้าของตัวเองนั้นหมายถึงถ้าคนอื่นสั่ง

ประเด็นที่ (2) การที่เราทำได้เป็นเจ้าของตนเอง เช่นการถูกเรียกเก็บภาษี แสดงว่ารัฐเป็นเจ้าของ แต่ ไมเคิล ให้ออนไปพิจารณาเรื่องรกรางเบรคแตก ความลึงเล่ที่เกิดขึ้นว่า ชีวิตเขาเป็นของเขา ถ้าเขา โดดไปเองนั่นหมายถึงว่านั่นมันชีวิตของเขา ใครจะฉวยเอาไปใช้ไม่ได้หรือเด็กรับใช้บนเรือผู้โชคร้ายถ้าหาก เขาสะละเพื่อช่วยกะลาสีเรือผู้วิโหดด้วยตัวเองก็เป็นสิทธิ แต่ใครก็ไม่มีสิทธิทำลายหรือเอาชีวิตที่ตนเองมีได้ เป็นเจ้าของ ถือเป็นการละเมิดผู้อื่น

บทที่ 4 ลูกจ้าง/ตลาดและศีลธรรม

บทนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความเหลื่อมล้ำของความรวยกับสิทธิการเกณฑ์ทหารกับการจ้างคน เป็นทหาร เนื่องจากได้มีการเสาะหาตัวแทนและมีการโฆษณาค่าตัวสูงเพื่อหาบุคคลมาทำหน้าที่แทนใน การเป็นทหารเกณฑ์โดยผู้ร่ำรวยจ้างผู้อาสาทำหน้าที่แทนด้วยค่าจ้างที่สูงหรือที่เรียกว่า “สงครามของ คนรวย สนามรบของคนจน” และยังไม่เลิกในการจ้างตัวแทนโดยคนมีเงินที่ไม่ต้องเป็นทหารก็ยังคงเกิดขึ้น ไมเคิล ได้กล่าวว่าอาสาสมัครในการไปรบนั้นต้องมีค่าจ้างส่วนอาสาสมัครการช่วยเหลือทั่วไปไม่มีค่าจ้าง ตอบแทนดูแลการเกณฑ์ทหารลักษณะนี้ก็ไม่ต่างอะไรกับทาสซึ่งอาจถูกฆ่าตายในสนามรบก็ได้ แม้จะ กล่าวว่าการเป็นทหารคือหน้าที่ของพลเมืองแต่การจ้างดูเป็นการสร้างภาพของสังคมทำให้เกิดความแตก ต่างโดยนำปัจจัยมาซื้อขาย และดูเหมือนพลเมืองจะขาดเสรีภาพ

ประเด็นที่ (1) กรณีการจ้างอัมบุญญที่มีการถกเถียงเรื่องของหญิงที่ยินดีอ้อมท้องจนครบกำหนด คลอดให้กับผู้อื่นในหนังสือได้นำเรื่องที่เกิดขึ้นในเมืองเทนาฟลาย รัฐนิวเจอร์ซีย์ ได้มีการว่าจ้างการตั้ง ครรภ์ด้วยเงินจำนวนที่สูงเพื่อให้คุ้มกับระยะเวลาเก้าเดือนของหญิงนั้นแต่เมื่อครบกำหนดแล้วผู้รับทำหน้าที่ ตั้งครรภ์ได้หนีออกจากเมืองด้วยความผูกพันปรารถนาจะเลี้ยงดูทารกที่ตนเองเป็นผู้ตั้งครรภ์ จึงเกิดกรณี ฟ้องร้องขึ้นมีข้อที่ต้องทำให้ถกเถียงกันถึงกรณีทางด้านความเป็นแม่ และข้อที่ถกเถียงเรื่องธุรกิจข้อตกลง ซึ่งการตัดสินใจที่ผู้พิพากษาใช้ตัดสินนั้น “เขาตัดสินว่าด้วยสัญญาผลบังคับใช้โดยอ้างถึงความศักดิ์สิทธิ์ของ สัญญาข้อตกลงมารดาโดยกำเนิดไม่มีสิทธิละเมิดสัญญาเพียงเพราะเธอเปลี่ยนใจ

ประเด็นที่ (2) ผู้พิพากษาของฝ่ายอัมบุญญก็ให้เหตุผลว่าเป็นสัญญาที่สมัครใจจริงหรือไม่เขาเขียน คำตัดสินว่า “เราไม่คิดว่าคู่ครองที่เป็นหมั้นจะมีฐานะยากจนจะหาคนอัมบุญญจากครอบครัวที่มีฐานะดี กว่าได้” ดังนั้นเหตุผลหนึ่งบอกว่าสัญญามีจุดต่างพร้อยเพราะในสังคมมีบางสิ่งที่เงินซื้อไม่ได้ การอัมบุญญ เป็นการซื้อขายทารกถ้ายังไม่มีการส่งมอบทารกและเงิน ก็ไม่ถือว่าเป็นการครบถ้วนในสัญญาทั้งสองกรณี นี้ ไมเคิล ได้ทิ้งท้ายคำถามว่า การตัดสินใจของเราในทฤษฎีความยุติธรรม มีอิสระเพียงใดเพราะทฤษฎี นี้สะท้อนอิสรภาพในการเลือก

ประเด็นที่ (3) ข้อโต้แย้งว่าบางสิ่งซื้อขายไม่ได้ เช่น ทารก และความเจริญพันธ์ของผู้หญิง มี คำถามว่าทำไมการซื้อขายนี้ผิดมีคำตอบคือการซื้อขายนี้ปลดคุณค่าของคนทั้งสอง แต่ถ้าในกรณีของสินค้า เช่นการซื้อขายรถยนต์ก็เป็นการประเมินด้วยการใช้ประโยชน์การหวังกำไร ผิดมากถ้าหากมองมนุษย์เป็น สินค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การเคารพ ทั้งสองสิ่งจึงประเมินที่ต่างกัน มิใช่ประเมินความเป็นมนุษย์ว่า ต่ำต้อยเหมือนสินค้าโภคภัณฑ์ มีวิธีการที่จะโต้แย้งในเมื่อมนุษย์มีเรื่องของความมีศักยภาพที่จะมีเสรีภาพ มนุษย์จึงไม่ควรถูกใช้ราวกับเป็นสิ่งของ มนุษย์ควรปฏิบัติด้วยเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

บทที่ 5 สิ่งสำคัญเจตนา อิมมานูเอล คานท์

ประเด็นที่ (1) เป็นการถกเถียงระหว่างแนวคิดอรรถประโยชน์นิยมกับสิทธิและหน้าที่ ซึ่งคานท์พูดถึงมนุษย์ต้องไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างสวัสดิการของตนและคนอื่น หน้าที่และสิทธิเป็นแนวคิดที่คานท์ มองว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลควรแก่เกียรติและการเคารพในความเป็นมนุษย์ และศีลธรรมเป็นเรื่องของความเคารพในมนุษย์ไม่ใช่เรื่องความสุขสูงสุด จุดที่เน้นเรื่องศักดิ์ศรีคือเสรีภาพซึ่ง ไมเคิล ได้ นิยามความยุติธรรมเป็นสามส่วนคือ 1) อะไรสร้างสวัสดิการสูงสุดหรือความสุขร่วมของสังคมสูงสุด 2) การเชื่อมโยงความยุติธรรมเข้ากับเสรีภาพ ซึ่งนักอิสระนิยมเป็นตัวอย่างของวิธีนี้ การดูแลตลาดไม่ยุติธรรมเพราะการไปละเมิดเสรีภาพของปัจเจก และ 3) ความยุติธรรมคือการมอบสิ่งที่คู่ควรทางศีลธรรม คานท์ ไม่เห็นด้วยกับวิธีแรกและวิธีที่สามเพราะเป็นการไม่เคารพในเสรีภาพมนุษย์

ประเด็นที่ (2) เรื่องเสรีภาพ ซึ่งพฤติกรรมจะต้องไม่ใช่สิ่งที่ปลุกฝังทางสังคม เสรีภาพที่แท้จริงคือ อัตตาคณัติ (การกระทำที่เป็นอิสระ-autonomously) การกระทำที่ได้ตั้งให้กับตนเองไว้ไม่ใช่กฎธรรมชาติหรือธรรมเนียมของสังคมซึ่งได้มีการยกตัวอย่างเรื่องลูกบิลเลียดที่กำลังตกลงพื้น ในขณะที่ลอยอยู่นั้นไม่ใช่เสรีภาพที่แท้จริง เป็นรอยต่อที่เชื่อมโยงไม่มีเสรีภาพขาดความเป็นอิสระ นี่ถือว่าไม่ใช่ความรับผิดชอบทางศีลธรรม นี่คือนี่ที่เราไม่สามารถเลือกได้ตลอดเวลาเพราะว่าบางครั้งเราทำได้บางครั้งทำไม่ได้ ต่างไม่ได้ทำตัวเป็นอิสระแต่ถูกกำกับด้วยแรงโน้มถ่วงจุดนี้เองที่ คานท์ มองความเชื่อมโยงระหว่างเสรีภาพกับความคิดเรื่องศีลธรรม(ความอิหลักอิเหลือ) ส่วนเรื่องของอัญญาณัติก็เป็นการกระทำเพื่ออย่างอื่นที่มนุษย์จะนำมาใช้เพื่อสวัสดิการตนหรือผู้อื่นไม่ได้

ประเด็นที่ (3) ตามที่ คานท์ กล่าวถึงเจตนาเป็นสิ่งสำคัญ การทำดีก็เพราะมันดีในตัวไม่มีเจตนาแอบแฝงสิ่งทีนอกเหนือหน้าที่เช่นผลประโยชน์สิ่งนี้ คานท์ ถือว่าเป็นสิ่งไร้คุณค่าทางศีลธรรมการอยากมีชีวิตอยู่แต่ไม่รู้หน้าที่ ไม่ใช่แต่เพียงคนที่รันทดในชีวิตและมีเหตุผลในการรักษาชีวิต แต่ความปรารถนาอยากมีชีวิตโดยไม่บั่นทอนคุณค่าทางศีลธรรมเป็นความดีของการรักษาชีวิตตนเอง การทำดีเป็นสิ่งถูกต้องแม้การกระทำนั้นไม่ยกทำแต่ด้วยตระหนักในหน้าที่นี้ คานท์ ถือเป็นการสร้างคุณค่าทางศีลธรรมจากเจตนาโดยการมอบคุณค่าทางศีลธรรมในการกระทำเท่านั้น ส่วนคู่ที่ สอง ความมีอิสระต้องสามารถกำหนดด้วยเจตนาอย่างอิสระแต่ถ้ามนุษย์ไม่ได้เลือกความปรารถนาตั้งแต่ต้นก็ไม่ใช่ว่าตนเองมีอิสระ(พิจารณาจากลูกบิลเลียด) ส่วนคำสั่งเด็ดขาดนั้นเป็นการกระทำอย่างไม่มีเงื่อนไขไม่ต้องอ้างอิงหรืออาศัยจุดหมายอื่นใด สิ่งนี้ถือเป็นกฎสากล

ประเด็นที่ (4) การที่ คานท์ ยอมรับว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลเรามีอยู่ในโลกแห่งความคิดเพียงอย่างเดียวถ้าหากเราเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล ไม่ถูกกำหนดด้วยกฎและความจำเป็นของธรรมชาติ การกระทำของเราจะสอดคล้องกับความเป็นอิสระของเจตจำนงแต่เพราะว่าเราอยู่ในโลกสองใบพร้อมกัน โลกแห่งความจำเป็นและโลกแห่งอิสรภาพก็เป็นไปได้ที่จะมีช่องว่างระหว่างสิ่งที่เราทำกับสิ่งที่เราควรทำ ระหว่างสิ่งที่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ควรเป็น

บทที่ 6 ข้อเสนอสนับสนุนความเท่าเทียม/ จอห์น รอลส์

ประเด็นที่ (1) พันธะสัญญา ความยินยอมกับความไม่ยินยอมว่าจำเป็นอย่างไรต่อความยุติธรรม หรือสังคมควรมีความเท่าเทียมมากกว่านี้อย่างไร เรื่องตัดสินที่ จอห์น รอลส์ ใช้เกณฑ์ที่จะนำมาตัดสินกันได้จนถึงหลักการคิดใช้พรสวรรค์มาเป็นเครื่องมือซึ่งควรยอมรับได้หรือไม่ และการเป็นคนกลุ่มน้อยยังเรียกร้องสิทธิเสรีภาพเพื่อประโยชน์ทางสังคมเศรษฐกิจ การนำความสามารถของคนในที่มวอลเลย์บอล ของ ไมเคิล จอร์แดนกับลูกทีมควรมีความเท่ากันหรือไม่ หรือจุดตั้งต้นในการรับสวัสดิการของ บิล เกตส์ กับคนจน ซึ่งเราต้องพิจารณาการตัดสินอะไรถ้าใช้เรื่องอรรถประโยชน์ตามที่ เบนแธม ใช้ นั่นเป็นหลักความยุติธรรมได้ไหม

ประเด็นที่ (2) ความขัดแย้งความไร้เหตุผลทางด้านศีลธรรมมีหรือไม่ ถ้าใช้วิธีใครดีใครได้ศักยภาพคนจนย่อมมีไม่เท่ากับความมั่งมีของ บิล เกตส์ แต่ถ้าพูดถึงการลงแรง การทำงานหนักเพื่อการพัฒนาพรสวรรค์ บิล เกตส์ต้องทำงานหนักเท่าไร การฝึกซ้อมที่ จอร์แดน ต้องฝึกอย่างหนักกับการมองหาทักษะจนซ้ำของซึ่งรางวัลที่ควรได้รับก็เหมาะสม ส่วนผู้มิได้ฝึกซ้อมแล้วได้รางวัลเท่ากันจะยุติธรรมหรือไม่สิ่งนี้ได้ยกขึ้นมาว่าควรด้วยหลักใด

ผลคำตอบแทนในอาชีพต่างๆ ที่ รอลส์ ยกมาไม่ว่าจะรายได้ของประธานศาลฎีกา กับนักผลิตรายการโทรทัศน์ เขาพูดถึงการให้คำตอบแทนที่ขึ้นอยู่กับสังคมไปให้ค่า เพราะสังคมก้าวหน้า กับสังคมล่าสัตว์ การให้คำตอบแทนจึงมีความต่างกัน ความเหลือเฟือของสังคมไปให้ค่าเป็นเงินอาจทำให้เกิดการหลงตนเองคนส่วนใหญ่คิดว่าความสำเร็จอยู่ที่ใครดีใครได้ ซึ่งในทฤษฎีความยุติธรรมของ รอลส์ อยู่ที่ “สิ่งที่เป็นอยู่ไม่ได้กำหนดสิ่งที่ควรเป็น” การยอมรับก็เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งรอลส์ ได้เสนอว่าสังคมควรมีความเท่าเทียมให้มากกว่านี้

บทที่ 7 ถกเถียงเรื่องระบบโควตา

ประเด็นที่สำคัญกล่าวถึงความเสมอภาคของมนุษย์โดยนำเรื่องของความต่างของสีผิวสืบเนื่องจากมีความขัดแย้งเรื่องสีผิว เพราะการที่ทางสถาบันการศึกษาที่เริ่มให้โควตาแก่ชนกลุ่มน้อยเหตุผลที่มหาวิทยาลัยต้องใช้วิธีการนี้เพื่อความหลากหลายซึ่งระบบนี้ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั่วไปที่มีคะแนนสูงแต่กลับไม่ได้สิทธิในการเรียนหนังสือ จึงมีคำถามว่า มันยุติธรรมหรือไม่ที่จะใช้สีผิวหรือชาติพันธุ์เป็นเกณฑ์ในการรับนักศึกษา การให้โควตาที่จำกัดเพียง 15 เปอร์เซ็นต์ที่นักศึกษาในกลุ่มน้อยได้โอกาสนี้ ส่วนผู้ที่มาพักในอพาร์ทเมนต์กับกำหนดไว้ สูงจึงมีการฟ้องร้องเรื่องการเลือกปฏิบัติซึ่งมีคำถามว่าการใช้ระบบโควตานั้นมหาวิทยาลัยมีเป้าประสงค์อะไร ถ้าเพื่อรับใช้งานวิชาการก็ไม่น่ามีระบบโควตา แต่เพื่อการรับใช้สังคมทางมหาวิทยาลัยก็อาจเปิดรับระบบโควตาที่สูงเพื่อสร้างความสมดุล มีการวิจารณ์กันมากถึงเป้าหมายของมหาวิทยาลัยว่าการรับใช้สังคมจะต้องปลูกฝังอุปนิสัยที่ดี เพราะว่าสังคมนั้น “การเมืองที่ดี” ต้องสนับสนุนความดีก่อนถ้าไม่เช่นนั้นการเมืองก็เสื่อมทรามลงเหลือเพียงการเป็นพันธมิตรร่วมกันเท่านั้นและให้กฎหมายเป็นเพียงข้อตกลงรับประกันการละเมิดกันและกัน

บทที่ 8 ใครคู่ควรกับอะไร/อริสโตเติล

ประเด็นที่ (1) ในบทนี้เป็นเรื่องเหตุผลความยุติธรรมที่เป็นแก่นในทางปรัชญาการเมือง อริสโตเติลได้กล่าวไว้มี 2 ประการ ความยุติธรรมเป็นเรื่องเป้าประสงค์(teleological) และความยุติธรรมเป็นเรื่องของเกียรติซึ่ง อริสโตเติล จะเน้นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมความยุติธรรมจะหลีกเลี่ยงข้อถกเถียงเรื่องเกียรติคุณความดี และธรรมชาติของชีวิตที่ดี

ประเด็นที่ (2) เป้าประสงค์การรวมกลุ่มสังคมมิใช่เพื่อปกป้องหรือป้องกันความยุติธรรม แต่เป้าหมายของการรวมกลุ่มคือการมีชีวิตที่ดี สถาบันทางสังคมคือเครื่องมือสู่จุดจุดหมายนี้ คนที่อุทิศตัวรวมกลุ่มต้องยกให้เป็นพลเมืองที่ยอดเยี่ยมที่สุดเพราะเขาเห็นประโยชน์ของสาธารณะ อริสโตเติล ได้ชี้ให้เห็นว่าความดีของมนุษย์เหมือนการทำอาหารต้องทำบ่อยๆให้รู้และเข้าใจจนเกิดความชำนาญเป็นการปลูกฝังในส่วนที่เรียกว่าศีลธรรมไม่ใช่เรื่องการท่องจำ ส่วนการตัดสินใจทางศีลธรรมเรียกปัญญาปฏิบัติ (practical wisdom) เป็นศักยภาพที่แท้จริงที่จะลงมือกระทำความดีซึ่งผ่านการไตร่ตรองโดยเหตุผลแล้ว เขาเชื่อว่าคนที่เห็นต่างกันแต่ก็มีมุมมองหนึ่งให้เห็นเหมือนกันคือการมีเสรีภาพของบุคคล

ประเด็นที่ (3) เป้าประสงค์การเมืองคือชีวิตที่ดีอริสโตเติล มองว่าการเมืองเท่านั้นที่ทำให้เราเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพราะเราถูกสร้างมาอย่างเข้มข้น ธรรมชาติไม่สร้างอะไรที่ไร้ความหมาย การเมืองเท่านั้นที่หารือกันเกี่ยวกับความยุติธรรมและลักษณะชีวิตที่ดี ปัจจุบันบุคคล ครอบครัว เผ่าพันธุ์แม้มีมาก่อนเมืองแต่เราจะบรรลุธรรมชาติเราได้อย่างไร ชีวิตที่มีศีลธรรมนั้นพุ่งเป้าไปที่ความสุข เรื่องความเจ็บปวดกับความเพลิดเพลินตามแนวคิดของอริสโตเติล ว่าต้องปรับให้เท่ากันเหมือนกับศีลธรรมที่ต้องใช้ใน บ้าน ชั้นเรียนปรัชญา อ่านหนังสือศีลธรรมเอง จะประยุกต์ใช้ตามความจำเป็นไม่ได้ มันเกิดจากอุปนิสัยเรียนรู้ด้วยการกระทำทุกอย่างฝึกจนเป็นความชำนาญ อุปนิสัยเป็นก้าวแรกของการเรียนศีลธรรมที่จะไปด้วยดีและช่วยให้ทำแต่ความดี ความดีทางศีลธรรมจึงเป็นอุปนิสัยทั้งหมด

บทที่ 9 เราเป็นหนี้บุญคุณกับเรื่องอะไร

ความย้อนแย้งเรื่องความจงรักภักดี ในบทนี้เริ่มจากคำกล่าวขอโทษ จากการกระทำที่อยู่ที่ยุติธรรม เช่นเรื่องการบังคับให้หญิงและเด็กชาวเกาหลีรับใช้การเป็นทาสเช็กซีให้ทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามซึ่งเป็นเรื่องที่มีการต่อต้านทั้งคำกล่าวขอโทษและค่าชดเชย มันเหมือนกับการขอโทษแทนสำหรับการกระทำที่ปู่ของปู่ของปู่ของคุณเป็นคนทำแล้วคนรุ่นปัจจุบันสามารถรับผิดชอบทางศีลธรรมต่อบาปของบรรพบุรุษ เพราะค่าอย่างนี้ใช้เฉพาะหน้าไม่ใช่การกระทำของคนอื่นยอมรับผิดชอบจำกัดเฉพาะสิ่งที่ฉันกระทำ เราไม่มีภาระทางศีลธรรมใดๆ ต่อความผิดบรรพบุรุษ

ประเด็นอิสระ เสรี ที่ จอห์น ล็อค เขากล่าวว่ามนุษย์มีเสรีเท่าเทียมกันและเป็นอิสระโดยธรรมชาติไม่มีใครพรากภาวะนี้ไปได้และอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองของคนอื่นโดยปราศจากความยินยอมของตนเอง ส่วน อิมมานูเอล คานท์ การมีอิสระคือการมีอิสระ การเป็นอิสระคือการถูกกำกับโดยกฎที่ตั้งให้กับตนเอง การถอยห่างจากสิ่งยึดต่างๆอย่างบริสุทธิ์ใจ เป็นคนแบบที่เราเป็นอย่างอิสระ

บทที่ 10 เป้าหมายการเมือง

กล่าวถึงการเมืองมิใช่แค่เพียงการเอื้อเพียงด้านการค้า หรือการปกป้องชายแดน แต่อยู่ที่การปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีและสร้างพลเมืองที่ดี ข้อถกเถียงเรื่องความยุติธรรมจึงหนีไม่พ้นการเมืองชีวิตที่ดี แต่ถ้ายังเป็นข้อถกเถียงในแนวทางศาสนาหรือประโยชน์ทางโลก ก็ล้วนขัดแย้งกับเสรีภาพตั้งนั้นความยุติธรรมควรวางตัวเป็นกลางระหว่างวิสัยทัศน์เรื่องชีวิตที่ดีที่แตกต่างกัน มิใช่ตั้งเรื่องสิทธิ

3. บทวิจารณ์

จากหนังสือเรื่องความยุติธรรม ผลการศึกษาจากเนื้อหา ผู้วิจารณ์ได้นำประเด็นหลักและสรุปได้ 2 ประเด็นคือ 1) รูปแบบการนำเสนอ และ 2) การนำเสนอประเด็นปัญหาในหนังสือ “Justice”

ข้อที่ 1) รูปแบบการนำเสนอ เริ่มจากคำนำที่ผู้แปลได้แสดงความเห็นส่วนตัวจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงที่มีการยึดอำนาจของกลุ่มที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งซึ่งผู้แปลมีแรงบันดาลใจปรารถนาให้สังคมมีความถูกต้องในระบบการเมืองที่ควรสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจารณ์ มองว่าการนำผลงานแปลมาสะท้อนถึงความยุติธรรมส่วนหนึ่งเกิดประโยชน์ทางด้านการนำมาใช้ แต่เรื่องความคิดของบุคคลคงตัดสินใจไม่ได้เพราะลักษณะของการเมืองเป็นเรื่องกระบวนการสถานการณ์ที่แปรไปตามระบบ การนำเสนอจะเป็นลักษณะการเลือกตัดสินใจที่มีหลักทฤษฎีของนักปรัชญารองรับ ส่วนรูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอมีประเด็นปัญหาที่ต้องอ่านและพิจารณาอย่างรอบครอบมากมายนั่นจะหลงประเด็นเพราะเนื้อหามีมากสลับกับตัวอย่างหนึ่งสามารถนำมาตัดสินใจตัดสินกับเหตุการณ์หนึ่งได้

ผู้วิจารณ์เห็นว่าแม้การนำเสนอจะซับซ้อน แต่ความยากของการตัดสินใจเรื่องความยุติธรรมก็ยังสามารถเรียงลำดับได้ มีการจัดรูปแบบเนื้อหาสรุปจากยากไปง่าย ถือเป็นลักษณะที่เด่นของหนังสือ

การพยายามยกตัวอย่าง ข้อมูลและหาวิธีการที่ได้ส่องให้เห็นภาพของเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งมีการถกเถียงสลับแนวคิดไปมา ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากกับผู้อ่านอาจเข้าใจยากนอกจากผู้ที่มีความสนใจจริงในเรื่องของเนื้อหาที่มีการนำเสนอถูกแบ่งเป็นบทๆ แต่เนื้อหาต้องตรึงตรอง ส่วนการตัดสินใจถ้าไม่มีพื้นฐานจากแนวคิดนักปรัชญาสำนักต่างๆอาจยากต่อความเข้าใจ

อย่างไรก็ตามการนำเสนอก็สร้างเป็นแนวคิดเพื่อหาข้อสรุปเรื่องความยุติธรรมไม่ว่าการนำเสนอแบบบรรณประโยชน์นิยม ก็กับการเคารพในสิทธิของบุคคล ผู้วิจารณ์เห็นว่าการนำเสนอยังเป็นวิธีการที่ไม่ได้คำนึงเรื่องความยุติธรรมหลักทางศีลธรรม จริยธรรมยังเป็นการทิ้งเรื่องราวไว้ เมื่ออ่านก็จะพบกับเรื่องราวย่นให้ตัดสินใจอีกแบบซึ่งการตัดสินใจอาจสร้างความขัดแย้ง เมื่อถึงบทต่อมาจะย้อนมาพูดเรื่องเดิมจึงต้องระวังเรื่องเนื้อหาบอก การสรุปแนวคิดจากเนื้อหาให้ความหมายความยุติธรรมในหนังสือนี้มีวิธีการนำเสนอที่แยกความหมายของความยุติธรรมต่างกัน

ประเด็นที่ 1 ความยุติธรรมหมายถึงการสร้างประโยชน์หรือสวัสดิการสูงสุด เป็นวิธีการนำเสนอให้เห็นถึงการควบคุมเสรีภาพที่ยากจะตัดสินใจเรื่องความยุติธรรมต้องขึ้นกับจิตสำนึกด้วย ความสุขกับคน

จำนวนมากก็เช่นกันผู้วิจารณ์มีทัศนะว่า ไมเคิล แชนเดิล พยายามชี้ประเด็นการตัดสินใจในหลักการที่เป็นสากลแต่บุคคลอาจต้องมองข้ามบางส่วนไป ซึ่งผิดหลักการทางด้านศีลธรรม เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าวิธีการถูกต้องหรือไม่ เพราะจำนวนยังสร้างปัญหาและมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่จริง ถ้าวิธีการผิดก็ถือว่าเป็นความอยุติธรรม สิ่งนี้เองที่ขยายตัวจนกลายเป็นสงครามกลางเมือง

การนำเสนอช่วงแรกเสนอแบบการละเมิดสิทธิ การไม่คำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่คำนึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ลดทอนความสำคัญของชีวิต ซึ่งในเนื้อหาไม่ต้องการให้เกิดการละเมิดสิทธิ และในส่วนเนื้อหาต่อมานั้น เป็นการนำเสนอแนวคิดของ จอห์น สจ๊วต มิล เป็นแนวคิดเพื่อแก้ไขหลักประโยชน์นิยม มีการนำเสนอใหม่โดยชี้ให้เห็นว่าลัทธิอรรถประโยชน์ปลุกให้มนุษย์มีหลักการที่ไม่แข็งกระด้าง นั้นหมายความว่าข้อเสนอใหม่นี้นำเอาความเชื่อมโยงประโยชน์สุขที่เป็นสากลมาเป็นการตัดสินใจยุติธรรม นี่เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงร่วมกันของสังคม

ถ้าเทียบกับแนวคิดของ เจเรมี เบทเธม ที่นำเสนอแรกๆ คือกลุ่มประโยชน์นิยมเป็นการสร้างความสุขตามอารมณ์ ซึ่งขาดหลักการที่สำคัญคือมองที่ตนเองมีความสุขมีความเพลิดเพลิน สิ่งนี้วิธีนำเสนอต้องการชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจยังขาดความรอบครอบด้านศีลธรรม ไมเคิล ต้องการนำเสนอแนวคิดที่สร้างความยุติธรรมด้วยหลักการที่เป็นสากลและนำไปสู่ความสุขของคนจำนวนมาก ซึ่งการนำเสนอวิธีการใหม่ของ จอห์น สจ๊วต มิล ก็ทำให้มนุษย์หันมาสร้างอิสรภาพ โดยเสนอให้เห็นความจริงว่าสิทธิของมนุษย์นั้นมีสิทธิกระทำอะไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่ทำร้ายผู้อื่น

ประเด็นที่ 2 ได้มีการนำเสนอความหมายความยุติธรรมในเรื่องของการเคารพในเสรีภาพการเคารพในการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นการเอื้อต่อความปลอดภัยของกันและกันในหนังสือที่ ไมเคิล มุงเสนอให้เห็นเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคลว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความเป็นอิสระในการกระทำสิ่งใดก็ได้ ไม่ชี้ว่าเรื่องคุณค่าชีวิตมุงให้เห็นคุณค่าภายนอก ในเนื้อหาส่วนนี้มุงถึงสิทธิในการเลือกความยุติธรรมโดยชี้ให้เห็นว่าความอยากที่ครอบงำมนุษย์ไว้เสมอทำให้มนุษย์ขาดเสรีภาพที่แท้จริง อารมณ์ที่ซึกพาเป็นความโลภที่ก่อปัญหาในการดำรงชีวิต จากตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้ยกเรื่องการเกณฑ์ทหาร กับการจ้างคนเป็นทหาร

ผู้วิจารณ์เห็นว่าหนังสือเล่มนี้ต้องการให้บุคคลเข้าใจว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความมากกว่าสิ่งอื่น ถ้ารู้คุณค่าก็จะไม่ยอมรับจ้างเพราะความปลอดภัยในชีวิตของผู้ถูกจ้างมีความเสี่ยงต่อชีวิตอย่างยิ่ง และด้วยเหตุว่าสภาพความจริงมนุษย์มักไม่เห็นคุณค่าชีวิตของบุคคลอย่างเท่าเทียมทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมายต่างกัน คนหนึ่งต้องการเงินเพื่อการดำรงชีวิต แต่ผู้จ้างเป็นผู้มั่งมีเป้าหมายหลายประการ แต่ที่สำคัญเขาเห็นคุณค่าชีวิตเขาเองเป็นลักษณะที่เป็นความเห็นแก่ตัว เมื่อคนหนึ่งไม่เห็นค่าที่แท้จริงของชีวิตยอมรับจ้าง ส่วนผู้เห็นความสำคัญชีวิตตน แต่ขาดหลักการทำหน้าที่ตนตามที่สังคมมอบหมาย เรื่องหน้าที่และหลักการทางศีลธรรมซึ่ง ค้านท์ ได้ตั้งเป็นเหตุผลอย่างรอบครอบที่อยู่ในรูปของกฎคำสั่งแบบเด็ดขาด ซึ่งเป็นวิธีการตัดสินใจให้เกิดความยุติธรรม

ประเด็นที่ 3 ความยุติธรรมกับคุณธรรม ในเนื้อหาส่วนนี้ ไมเคิล ต้องการชี้เหตุผลว่าด้วยความดีการนำหลักอรรถประโยชน์ เพื่อสร้างความยุติธรรมและสิทธิเป็นเรื่องของการคิดคำนวณ ไม่ใช่

เรื่องของหลักการ เขาพยายามบอกถึงพฤติกรรมของคนในสังคมที่ไม่คำนึงถึงความเจ็บปวดของบุคคลอื่น เพราะความไม่มีกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นความอยุติธรรมต่อผู้อ่อนแอ แม้การอธิบายของหนังสือยังซับซ้อนในช่วงหนึ่งแต่ ไมเคิล ซีให้เห็นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรแก้ที่เหตุในส่วนนี้ทำให้เห็นว่ามนุษย์จะตัดสินใจโดยการโยนความผิดให้กับบุคคลที่ตายแล้ว คุณธรรมขาดหายไปกลายเป็นการเอาไรต์เอาเปรียบต่อกันเป็นผลให้คุณค่าแปรไป ความดีงามของมนุษย์ไม่มีสิ่งใดมาเป็นมาตรวัดคุณค่าชีวิต ในเนื้อซีให้เห็นว่าสังคมไม่คำนึงถึงความแตกต่างเชิงคุณภาพระหว่างความดีเหล่านี้ ผู้วิจารณ์ มองว่าการนำเสนอของ ไมเคิล เสนอคือเขามองว่าความยุติธรรมไม่อาจเกิดขึ้นได้เพียงจากการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดหรือการรับประกันว่าทุกคนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ การสร้างสังคมที่ยุติธรรมแปลว่า เราต้องใช้เหตุผลร่วมกันและรวมถึงการมีชีวิตที่ดี การสร้างวัฒนธรรมสาธารณะผู้วิจารณ์เห็นว่าความยุติธรรมจะต้องมีใช้เพื่อคนใดคนหนึ่งเท่านั้นแต่ต้องสำหรับทุกคน

ข้อที่ 2) การนำเสนอประเด็นปัญหาในหนังสือ “Justice” What’s the right thing to do? หนังสือเล่มนี้มีจุดเด่นตรงที่ต้องการจะถามหาว่าความถูกต้องของสังคมควรต้องเป็นอย่างไรจึงได้มีการยกตัวอย่างเพื่อสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้น และในแต่ละบทก็มีหนังสืออ้างอิงทำให้เป็นหนังสือที่น่าสนใจแม้มีความลึกลับบ้างเพราะการนำเสนอซับซ้อนที่สำคัญได้คิดตลอดเวลาในแต่ละประเด็นมีการตั้งคำถามซึ่งมีการวิเคราะห์ที่ก้อยู่บนพื้นฐานของสำนักต่างๆในอดีตและสำนักคิดร่วมสมัยพร้อมกันนั้น ไมเคิล ก็ได้ตั้งคำถามบนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมซึ่งผู้วิจารณ์ก็เห็นด้วยกับเป้าหมายหลักที่มุ่งให้ผู้อ่านสร้างความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเองในส่วนที่ 2 นี้ได้แยกเป็น 3 ประเด็นดังนี้คือ

ประเด็นที่ 1 ผู้วิจารณ์มีทัศนะว่าการนำประเด็นปัญหาแนวคิดกลุ่ม อรรถประโยชน์ (utilitarianism) หรือนักคิดอิสระนิยม (Libertarian) ที่ ไมเคิล ยังมองว่ายังมีความขัดแย้งกับหลักศีลธรรมเรื่องของฐานะความมั่งมียอมมาจากความดีความชยันอดทน บุคคลต่างผู้ต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคนานับการจนเกิดมีฐานะซึ่งเป็นสิทธิของบุคคลเขาควรได้รับและครอบครองใครจะละเมิดไม่ได้ ถ้านำมาเป็นข้อบังคับออกเป็นกฎหมาย ถือว่าเป็นการกดขี่ละเมิดในเรื่องความดีของบุคคล ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เคยมีเกิดขึ้นในสังคมซึ่งถือเป็นการเอาเปรียบอย่างขาดความเป็นธรรม ถ้ามีการออกมาเป็นกฎลักษณะนี้ยิ่งสร้างความล้มเหลวต่อสังคมประเทศชาติ

อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวแม้เคยเกิดขึ้นจริงก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมขาดการพัฒนาคนรวยทำงานน้อยลง ขาดนักพัฒนาที่มีความฉลาดว่องไวซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ลักษณะการเช่นนี้มักเกิดกับประเทศที่กำลังพัฒนา การขาดความเข้าใจในหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การมองข้ามสิ่งที่ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมประเทศชาตินั่นคือไม่ก้าวหน้าของชาตินั้นเอง “ปัญหาหาระหว่างคนในรัฐนั้นรัฐต้องดูแลไม่ใช่ให้ตัดสินใจเอง” แต่ปัญหาที่บุคคลเกิดกับรัฐถือเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเพราะอาจเป็นความผิดพลาดของผู้ใช้อำนาจรัฐไม่ใช่ที่รัฐ

แม้ว่าหน้าที่ของคนในชาติในสังคมนั้นต้องมีการช่วยเหลือในส่วนที่เรียกว่าภาษี ถือเป็นหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคมในส่วนที่เรียกว่าภาษีนี้นี้เป็นส่วนที่จะต้องส่งผลต่อ

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่เราทราบกันในปัจจุบันก็คือคนรวยก็มักจะหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีให้กับรัฐซึ่งผู้วิจารณ์เห็นว่ามนุษย์มักฉกฉวยโอกาสเสมอซึ่งเป็นผลต่อประเทศ

ประเด็นที่ 2. การตัดสินใจยุติธรรมด้วยหลักสิทธิกับหลักการของสัญญา ผู้วิจารณ์เห็นว่าบางตัวอย่างเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม ที่เกิดจากปัญหาความต้องการที่ตั้งอยู่บนฐานความขัดแย้งเพราะฐานคือความต้องการของทั้งสองฝ่ายแต่ก็เห็นด้วยกับข้อถกเถียงและการตัดสินใจของศาล เช่น กรณีการ “รับจ้างอุ้มบุญ” เพราะคนเรามีสิทธิที่ใครแย่งไม่ได้ การตอบตกลงของผู้จ้าง โน้มน้าวบนพื้นฐานของความต้องการที่ไม่จำเป็น ส่วนผู้รับจ้างถูกโน้มน้าวความต้องการที่จำเป็นเพื่อปากท้องจากความยากจน

สิทธิมนุษยชนและศีลธรรมจริยธรรมนอกจากนั้นจะเห็นจากเนื้อหาที่บ่งบอกว่า การคิดบนพื้นฐานที่อิสระ หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่นึกถึงแต่ประโยชน์อย่างเดียวก่อให้เกิดปัญหา สิ่งสำคัญคือหลักศีลธรรมและจริยธรรม การฝึกตั้งเจตนาด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่หวังผลตอบแทนใดๆ แต่ทำบนพื้นฐานความดีต่อสาธารณะนับว่าเป็นคุณธรรมที่สูงส่ง

สรุป การตัดสินใจยุติธรรมด้วยหลักมโนธรรมเสรีภาพ และหลักกฎหมาย ผู้วิจารณ์เห็นว่าบทท้ายคือบทที่ 10 เป็นการนำหลักมโนธรรมตามสิทธิมนุษยชนที่ก่อประโยชน์ระยะยาว ที่กล่าวถึงการเมืองเป็นการปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีและสร้างพลเมืองที่ดี ข้อถกเถียงเรื่องความยุติธรรมก็คือการมีชีวิตที่ดี แต่ถ้ายังเป็นข้อถกเถียงในแนวทฤษฎีหรือประโยชน์ทางโลก ก็ล้วนขัดแย้งกับเสรีภาพดังนั้นความยุติธรรมควรวางตัวเป็นกลางระหว่างวิสัยทัศน์เรื่องชีวิตที่ดีที่แตกต่างกัน เพราะบุคคลมีหลักมโนธรรมที่แตกต่างกัน การสร้างชีวิตที่ดีแตกต่างดังคำที่กล่าวว่า “แข่งกันดี ดีบางคน แบ่งกันดี ดีทุกคน แย่งกันดี ไม่ดีสักคน” นี่คือนิสัยที่บุคคลควรนำมาใช้เพื่อสร้างสรรค์สังคมที่เปี่ยมด้วยหลักมโนธรรมที่สมบูรณ์

4. บทสรุปข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุปหนังสือเรื่องความยุติธรรม (Justice) เล่มนี้ ไมเคิล แซนเดล ได้นำมาเผยแพร่เป็นความรู้ที่สังคมต้องตระหนักถึงความละเอียดในเรื่องความยุติธรรม ในหนังสือพยายามหามุมของความยุติธรรมในแต่ละเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ แม้ในบางเรื่องที่เราเคยสัมผัสจริงในสังคมแต่การอธิบายที่ไมเคิล นำมาอธิบายด้วยหลักการคิด ไม่ว่าจะรูปแบบของอรรถประโยชน์ สิทธิหน้าที่ตามแนวตามทฤษฎีของ คานท์ และหลักการอริสโตเติล เสรินิยม ที่พยายามชี้ไปถึงการแก้ปัญหาแม้ไม่ได้ยึดที่หลักการทางศาสนาใดเลย แต่ท้ายสุดแล้วความยุติธรรมต้องมีคำตอบ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีกับสังคมที่มีมาแต่สมัยก่อนกรีกที่นักคิดก็มีหลักการเหตุผลที่นำมาสู่ความยุติธรรมได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจารณ์ได้แสดงความเห็นไว้ในส่วนของการวิจารณ์โดยเริ่มจากตัวเนื้อหา ว่ามีความหลากหลายซับซ้อนยากสำหรับผู้ที่จะไม่เข้ามาอ่านโดยไม่มีเป้าหมายซึ่งคงไม่มีดารานักร้องคนใดมานั่งอ่านหาความยุติธรรมในหนังสือนี้จะมีก็นักการเมือง นักกฎหมาย นักปรัชญา หรือผู้กำลังศึกษาปรัชญาเพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อนหลงประเด็นไปทำให้ต้องย้อนอ่านเพื่อทำความเข้าใจแต่ถึงแม้ยุ่งยากก็ขอเสนอไว้ในที่นี้ว่าเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับนักคิดทุกท่าน

หนังสือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหลายอาชีพไม่ว่านักกฎหมาย ผู้ปกครอง นักการเมือง และที่สำคัญนักปรัชญาไม่ว่านิสิตนักศึกษาเพราะจะทำให้เกิดกระบวนการคิดวิธีการที่จะเข้าใจถึงแก่น และธรรมชาติโดยรวมที่รวมกันแล้วเกิดเป็นสังคมที่ต้องมีกิจกรรมต่างๆและสิ่งที่ตามมาของกิจกรรมคือ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ สิ่งเหล่านี้ที่นักคิดหรือผู้นำนั้นต่างจะสามารถช่วยให้เกิดความยุติธรรมได้ใน สังคมต่อไปได้

บรรณานุกรม

พระมหาอุทัย ญาณธโร. (2538). *พุทธวิธีแห่งสังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร

วิภาดา กิตติโกวิท. (2550). *สัญญาประชาคม*. กรุงเทพฯ: เซนต์ โปรดักชั่น สตูดิโอ

สฤณี อาชวานันทกุล, แปล. (2557). *ความยุติธรรม*. กรุงเทพฯ:โอเพนเวิลด์ส พับลิชชิง เฮ้าส์ จำกัด.

สมภาร พรหมทา. (2548). *พุทธปรัชญา มนุษย์ สังคม และปัญหาจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม

วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม

ปวาริษฐ์ โชติพงษ์วิวัฒน์

อีเมล: pavarissho039@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีชื่อเรียกว่า วิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาเสรีภาพของมนุษย์ ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม กับแนวคิดเรื่องโพธิจิต ใน 2 ประเด็น คือ 1) ความรู้กับความเป็นจริง 2) เป้าหมายของการศึกษากับเจตจำนงเสรี

จากการศึกษาพบว่า ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมยืนยันเสรีภาพจำเป็นต่อการศึกษา เพราะการศึกษาคือชีวิตไม่ใช่เตรียมพร้อมเพื่อชีวิต ดังนั้น ความรู้ต้องไม่ใช่ความเป็นจริงตายตัว แต่เปลี่ยนแปลงตามประสบการณ์ของแต่ละคน ความรู้เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้น เป้าหมายและวิธีการศึกษา เป็นเจตจำนงของผู้เรียนไม่ใช่เจตจำนงของครู เพื่อการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่นได้ แต่ถูกโต้แย้งโดยปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกของสังคม ดังนั้น ความรู้จึงเป็นการเข้าถึงความเป็นจริงอันตายตัวด้วยสติปัญญา เป้าหมายและวิธีการศึกษาคือพัฒนาสติปัญญาตามเจตจำนงครูผู้ถ่ายทอดความรู้ เพื่อการดำรงอยู่ได้ของสังคม

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาข้อโต้แย้งตามแนวคิดเรื่องโพธิจิต พบว่า ความรู้ไม่ใช่สิ่งตายตัว เป้าหมายและวิธีการศึกษา คือ การปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่ปฏิเสธเจตจำนงของทุกคน เพื่ออยู่รวมกันได้โดยไม่ขัดแย้ง

จากการศึกษาผู้เขียนสนับสนุนปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม เพราะการจำกัดเสรีภาพของผู้เรียนด้วยอำนาจของครูเพียงฝ่ายเดียวทำให้เกิดความขัดแย้ง การกำหนดความรู้โดยค่านึงถึงเสรีภาพของผู้เรียนนั้นไม่ผิด เพราะโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์ไม่อาจใช้เป็นวิถีบรรลุเป้าหมายของใครได้ ข้อเสนอของผู้เขียน คือ ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมควรละวางความยึดมั่น แม้ความเป็นประชาธิปไตยก็ไม่ควรยึดถือ เพราะความยึดมั่นทำให้มนุษย์ปฏิเสธเจตจำนงของคนอื่นเสมอเป็นความขัดแย้ง จนปิดกั้นโอกาสทางการศึกษา

คำสำคัญ: ปรัชญาพัฒนาการนิยม

Analysis of The Progressivism Philosophy

Pavaris shotipongviwat

อีเมล: pavarissho039@gmail.com

ABSTRACT

This article aims to study and analyze the problems of human freedom according to the progressivism philosophy and the concept of enlightenment in two dimensions: 1) the knowledge of the truth, 2) goals of education and free will. The result of the studies found that progressivism philosophy emphasis on freedom of education because education is not sustainable and preparing for life but the experience of individuality. Students will receive knowledge and wisdom by their own intellectual by setting goals and methods for developing themselves depend on their free wills. From the progressivism's perspective the teachers' role is to construct knowledge, therefore, the learners can adapt themselves for peaceful living without confliction under the changing of the society. In short, progressive philosophy points out people to leave clinging doctrine, eventually democracy because it will deny the freedom of people learning thus might blocking educational opportunities.

Keywords: progressivism philosophy

1. บทนำ

บทความนี้ ผู้เขียนจะวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาเกี่ยวกับเสรีภาพของมนุษย์ เพื่อชี้ให้เห็นว่า เสรีภาพจำเป็นต้องการศึกษาอย่างไร ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้เขียนจะแย้งข้อเสนอของนักประชาธิปไตย ฝ่ายสนับสนุนปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมว่า เสรีภาพสามารถนำมามนุษย์ไปสู่การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวัฒนธรรมและสังคมที่ดีได้อย่างแน่นอน เพราะเป้าหมายของการศึกษา คือ พัฒนามนุษย์ให้รู้จักปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ความรู้มาจากศักยภาพของผู้เรียน ผู้เขียนจะแย้งข้อเสนอของนักปรัชญาสารัตถนิยม ฝ่ายยืนยันให้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นบทบาทของครู ผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว เพราะเป้าหมายของการศึกษา คือ สืบทอดความรู้ ซึ่งมีได้มาจากเจตจำนงของผู้เรียน ในการวิเคราะห์ ผู้เขียนจำเป็นต้องกล่าวถึงปรัชญาสองฝ่ายที่ยังไม่ลงรอยกัน เพื่อการนำเสนอแนวคิดใหม่สำหรับการแย้งปรัชญาทั้งสองฝ่าย ผู้เขียนบทความใช้แนวคิดเรื่องโพธิจิต เป็นกรอบพิจารณา

2. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ถูกก่อร่างขึ้นโดยนักคิดกลุ่มเสรีนิยม เพื่อต่อต้านรูปแบบการศึกษาดั้งเดิมที่เน้นสอนเนื้อหา บังคับให้ผู้เรียนท่องจำโดยไม่คำนึงถึงความสนใจ มุ่งพัฒนาผู้เรียนเพียงสติปัญญาเท่านั้น จนส่งผลให้ผู้เรียนขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไปไม่ได้กับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะโลกปัจจุบัน ซึ่งเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามค่านิยมประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว มนุษย์ควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางจิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ที่เริ่มต้นขึ้น ในสังคมยุโรป ตั้งแต่ ค.ศ. 1870 (กิตติมา ปรีดีติก, 2520, หน้า 243-246)

ต่อมา จอห์น ดิวอี้ ได้ศึกษาทดลองเพิ่มเติม และเผยแพร่ จนทั่วโลก เริ่มจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในนามของสมาคมการศึกษาพัฒนาการ เมื่อ ค.ศ.1919 ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อชีวิต (The Life-Centered Curriculum) ขึ้นใช้ในโรงเรียน โดยจอห์น ดิวอี้ยกย่องปาร์คเกอร์ว่าเป็นบิดาของปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม นับตั้งแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ราว ค.ศ.1920 เรื่อยมาจนปัจจุบันนี้ ด้วยแนวคิดพื้นฐานพัฒนาการนิยมตั้งอยู่บนฐานคิดเดียวกับปรัชญาปฏิบัตินิยม โดยเชื่อว่าชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุดในการกำหนดรูปแบบวัฒนธรรมและสังคม คือ การค้นคว้า ทดลองและประสบการณ์ของมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนประจักษ์ได้เอง ตามความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้กำหนดชีวิตของตนเอง มนุษย์ควรให้ความสำคัญกับคุณค่าของตนให้มาก ดังนั้น การศึกษาในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อถึงความจำเป็นการศึกษาไม่ใช่สอนให้คนยึดมั่นในความจริง ซึ่งถูกกำหนดไว้อย่างตายตัว หากต้องการทางปรับปรุงการศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางนำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่อยู่เสมอ

นักปรัชญากลุ่มพัฒนาการนิยมเชื่อว่า การศึกษาคือชีวิตไม่ใช่เป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิต หมายความว่า การที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ นั้น มนุษย์ต้องลงมือกระทำจริงด้วยตนเองจึงจะก่อเกิดประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนจึงมุ่งการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ไปพร้อม

กับสติปัญญา จนสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่ดีได้อย่างมีความสุข เป้าหมายของการศึกษา คือ มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวเองเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจและตามความสามารถของผู้เรียนเอง ส่งเสริมประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตเป็นหมู่คณะและรู้จักปกครองตนเอง

ปรัชญาพิพัฒนาการนิยมเชื่อว่า มนุษย์เป็นคนดี มนุษย์ไม่ได้โง่หรือฉลาด มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความว่างเปล่า ความฉลาดหรืออุปนิสัยของมนุษย์ ได้รับมาภายหลังจากประสบการณ์ทั้งสิ้น มนุษย์มีอิสระเสรี มีได้อยู่ภายใต้ลิขิตของผู้หนึ่งผู้ใด ดังนั้น มนุษย์จึงมีศักยภาพพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นได้อย่างแน่นอน โดยปฏิเสธความรู้อันเป็นความจริงสูงสุด เพราะความรู้มีวิวัฒนาการอยู่เสมอ ความรู้ที่ดีต้องช่วยมนุษย์แก้ปัญหาและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด ความรู้ต้องนำไปใช้ได้ผลจริง กระบวนการของการศึกษาถือว่า ประสบการณ์และการทดลองมีความสำคัญที่สุดของความรู้ และการเรียนรู้เป็นเรื่องของการกระทำ (Doing) มากกว่ารู้ (Knowing) และจะต้องให้ผู้เรียนได้รู้จักที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองและสังคมได้ และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ขณะที่นักคิดผู้เลื่อมใสปรัชญาพิพัฒนาการนิยมยืนยันเสรีภาพแห่งปัจเจกบุคคลของผู้เรียน แต่สำหรับนักคิดสารัตถนิยม เช่น วิลเลียม ซี แบกเลย์ (Bagley) โต้แย้ง เพราะเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือในการสืบทอดมรดกทางสังคมซึ่งก็คือวัฒนธรรมและอุดมการณ์ อันเป็นแก่นสาระสำคัญ (essence) ของสังคมให้ดำรงอยู่สืบไป ดังนั้น หลักสูตรการศึกษา ต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และวัฒนธรรม อันเป็นแก่นสำคัญ ซึ่งสังคมเห็นว่าเป็นสิ่งถูกต้อง ดีงาม สมควรที่จะรักษาและสืบทอดให้อนุชน ดังนั้น การเรียนการสอนที่ดี ต้องเน้นบทบาทของครู ผู้ถ่ายทอดความรู้และสาระต่างๆ รวมทั้งคุณธรรมและค่านิยมของสังคมอันดีงามแก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีฐานะของผู้รับสืบทอดมรดกทางสังคม จำเป็นต้องอยู่เป็นระเบียบวินัยและพยายามเรียนรู้สิ่งที่ครูถ่ายทอดให้อย่างจริงจัง ตั้งใจ นักคิดที่มีทัศนคติแบบนี้ มักประเมินว่าปรัชญาพิพัฒนาการนิยม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ไม่เพิ่มขึ้นเป็นอันขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และทำให้ผู้เรียนขาดทัศนคติที่จะอนุรักษ์สถาบันของสังคมต่อไป ทำให้การศึกษาต้องในคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านสติปัญญา

บทความนี้ ผู้เขียนจะวิเคราะห์ว่า สภาพปัญหาการศึกษาที่สัมพันธ์กับเสรีภาพของมนุษย์ตามปรัชญาพิพัฒนาการนิยมกับแนวคิดเรื่องโพธิจิต โดยวิพากษ์ว่าการศึกษาคือการปลูกฝังความยึดมั่นให้กับมนุษย์ เพราะความยึดมั่นในเจตจำนงของตนเองนั้น เป็นเหตุให้มนุษย์ปฏิเสธเจตจำนงของคนอื่น ซึ่งเป็นการปิดกั้นโอกาสทางการศึกษา บทความนี้ ผู้เขียนจะศึกษา 2 ประเด็น คือ 1) ความเป็นจริงกับความรู้อันเป็น 2) เป้าหมายทางการศึกษากับเจตจำนงเสรี

3. ปัญหาความเป็นจริงกับความรู้อันเป็น

ปัญหาเสรีภาพกับปรัชญาการศึกษา เกิดจากความเข้าใจเรื่องความเป็นจริง (Reality) อันเป็น

สิ่งที่จะกำหนดความรู้ของมนุษย์ ปรัชญาพัฒนาการนิยม ตั้งอยู่บนรากฐานของปฏิบัตินิยม ที่มีมุมมองว่า ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ความคิดเป็นเครื่องมือของการกระทำ ความคิดที่เอาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันไม่ได้มันไร้ความหมาย ความรู้คือการปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม ความรู้มิใช่เป็นเพียงสิ่งที่มืออยู่ในจิตหรือเป็นเพียงการถ่ายความจริงเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่แปรไปตามพัฒนาการของชีวิตได้ และเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องกันของอินทรีย์กับสิ่งแวดล้อม สติปัญญาหรือความรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์บรรลุเป้าหมายของชีวิตได้ ปรัชญาพัฒนาการนิยมเห็นว่า เมื่อมนุษย์ยังไม่รู้โครงสร้างของมโนส (ความคิด) มนุษย์ควรยึดเอาสิ่งที่ปฏิบัติได้เป็นความรู้ ดัง จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ยืนยันว่า มโนส (ความคิด) ของมนุษย์ฉลาดขึ้นโดยการปฏิบัติ จึงเสนอการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติ (learning by doing) ดิวอี้ถือว่าความเป็นจริงอยู่ที่ผลของการแก้ปัญหา และเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ควรเลือกความรู้ที่ปฏิบัติได้เท่านั้น ด้วยความเห็นที่ว่า โลกและสิ่งต่างๆ ในโลกเป็นสิ่งที่ มีอยู่จริง ดังนั้น ความรู้มาจากประสบการณ์ ไม่ใช่สิ่งที่ไหลเข้ามาในจิต แต่จิตตัวดำเนินการของความ รู้ เช่น การรับรู้ การเข้าใจ และการเชื่อ เป็นต้น

แต่สำหรับปรัชญาสารัตถนิยมกลับโต้แย้ง ด้วยมุมมองต่างว่า ความเป็นจริง (Reality) เป็น ความนึกคิด (Mind) และเป็นจินตภาพ (Idea) หรือ แบบ (Form) ที่มีอยู่ในจินตนาการของเรา โลก แห่งความเป็นจริงอันสูงสุด (Ultimate reality) จึงเป็นโลกแห่งจินตนาการ (A world of mind) จากพื้นฐานความเป็นจริงนี้ สารัตถนิยมเชื่อว่า การล่วงรู้ความเป็นจริงได้ ต้องอาศัยจิต (Mind) อาศัย ปัญญา (Intellect) จึงจะเข้าถึงความเป็นจริง ที่มีอยู่ในจินตภาพ (Idea) ได้ กล่าวคือ มนุษย์ใช้ปัญญา และความคิดรับรู้ความเป็นจริง เมื่อใด มนุษย์มีปัญญาล่วงรู้ความเป็นจริง เมื่อนั้นมนุษย์มี “ความรู้” Plato เป็นบิดาแห่งปรัชญาจิตนิยม เห็นตรงกับ อิมมานูเอล ค้านท์ (Immanuel Kant) ว่า ความรู้ เกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ การรับรู้ (Percepts) คือ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ วัตถุโดยผัสสะ และการเข้าใจ หรือ สัญชาน (Concept) คือ ความคิดที่เกิดขึ้นในจิต ดังนั้น ความรู้ มาจากการรับรู้ของจิต โดยการป้อนข้อมูล ผ่านผัสสะเป็นสำคัญ

แม้ความเป็นจริงกับความรู้ของมนุษย์ในมุมมองของปรัชญาทั้งสองจะตรงกันอยู่ กล่าวคือ ยอมรับ ว่าสิ่งที่จิตรับรู้ความเป็นจริง แต่ปรัชญาพัฒนาการนิยมยอมรับเฉพาะความรู้ที่ปฏิบัติได้เท่านั้น โดย ปฏิเสธความรู้อื่นทั้งหมด เพราะนอกจากทำให้ชีวิตความเชื่อง้ำแล้ว ยังไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ชีวิตมนุษย์ในสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย เพราะไม่ มั่นใจว่า มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกความรู้ที่ถูกต้องหรือไม่

4. ปัญหาเป้าหมายของการศึกษากับเจตจำนงของผู้เรียน

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมเกิดจากเชื่อว่า ในอดีตครูใช้อำนาจควบคุมผู้เรียนมากจนทำให้ สังคมไม่ก้าวหน้าไม่มีนวัตกรรมใหม่ ดังนั้น เพื่อลดอำนาจควบคุมของครูผู้สอน ปรัชญาพัฒนาการเสนอ ให้ยอมรับเจตจำนงของผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ให้ครูผู้สอนเข้าไปแทรกแซงทางความคิด แต่พยายามเสนอ ข้อถกเถียง หลีกเลี่ยงการมีรูปแบบสำเร็จในการเรียนการสอน ด้วยเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนที่

ยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว มีความสนใจและตั้งใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ในการเรียนการสอน เพราะเป็นการสอนตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดเป็นระบบ การคิดมีเหตุผล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการแก้ปัญหา ซึ่งจะพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้เรียนในการอยู่ร่วมสังคมต่อไปได้อย่างรุดหน้า

ด้วยเหตุผลต่างกัน ปรัชญาสารัตถะนิยมจึงเห็นว่า เป้าหมายของการศึกษา คือ เพื่อสืบทอดมรดกของสังคม การปล่อยให้เป้าหมายของการศึกษา เป็นเรื่องของเจตจำนงของผู้เรียน อาจทำให้การผู้เรียนขาดวินัย ไม่มีความรับผิดชอบ เพราะผู้สอนปล่อยปละละเลยให้ผู้เรียน กระทำกิจกรรมอย่างเกินขอบเขต มีอิสระเสรีในการเลือกที่จะเรียนตามความพอใจของตนเอง นอกจากนี้ การเรียนการสอนที่เน้นความสนใจผู้เรียนเป็นหลัก เมื่อผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนใจในหัวข้อที่ตนสนใจ ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการศึกษา หรือจุดประสงค์การเรียนรู้บ่อยครั้ง ตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง จนกล่าวได้ว่าเป็นความล้มเหลวทางการศึกษา การเรียนการสอนแบบเน้นเจตจำนงของผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นผู้แนะแนวมากกว่าบังคับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้รอบทุกด้าน และต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา แต่ปัจจุบัน ครูผู้ส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้เพิ่มเติมและไม่มีแรงจูงใจในการเพิ่มเติมความรู้ เพราะแบกรับภาระในด้านต่างๆ เป้าหมายของการศึกษาตามปรัชญาพัฒนาการนิยมสร้างปัญหาต่อการศึกษามาก เพราะผู้เรียนส่วนมากขาดวุฒิภาวะ พอที่จะรู้ความสนใจของตนเอง ธรรมชาติของผู้เรียนมักเอาแต่เล่น มากกว่าเล่าเรียน การจัดหลักสูตรให้สนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนไปเสียทั้งหมด เป็นเรื่องยากจะกระทำได้จริง ความสนใจและความต้องการบางอย่างของผู้เรียน อาจไม่เป็นประโยชน์และอาจเป็นโทษแก่ชีวิตด้วยซ้ำ ที่สำคัญการเรียนการสอน มุ่งเน้นการปรับนักเรียนให้เข้ากับเสียงข้างมากนั้นอาจทำให้ผู้เรียนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไปเสียก็ได้

แม้ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมจะเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนในวงการศึกษาของสังคมปัจจุบัน แต่ไม่ใช่แนวคิดที่จะปฏิบัติจริงได้โดยงาน เพราะมนุษย์ไม่มั่นใจว่า ความคิดของแต่ละคน จะทำให้มนุษย์เลือกเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องได้หรือไม่

5. สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาพัฒนาการนิยมในกรอบคิดเรื่องโพธิจิต

ท่ามกลางสภาพปัญหาความขัดแย้ง ระหว่าง 2 ปรัชญาการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม มนุษย์คงจำเป็นต้องพัฒนาชีวิตด้วยการศึกษา แน่นนอนที่สุดต้องมีคำถามว่า ปรัชญาการศึกษาใดเหมาะสมกับมนุษย์ในสังคมปัจจุบันที่สุด ผู้เขียนเชื่อว่า ส่วนใหญ่คงเลือกปรัชญาพัฒนาการนิยม เพราะมนุษย์ทุกคนรักชีวิต ที่มีอิสระเสรีไม่ขึ้นกับอำนาจควบคุมของใคร แต่การคล้อยตามปรัชญาศึกษาพัฒนาการนิยมนั้น สังคมอาจเต็มไปด้วยคนเจ้าเล่ห์เจ้ากลที่มีจิตใจคับแคบเห็นแต่ประโยชน์ในวงสังคมเฉพาะของตนเท่านั้น เพราะทัศนะแบบปัจเจกมีความเชื่อว่า ความรู้เป็นเรื่องส่วนตัวไม่จำเป็นต้องจ้อครูไม่เกี่ยวข้องบุคคลภายนอกความสนใจของตนเอง การศึกษาเช่นนี้ย่อมกล่อมเกลาผู้เรียนให้กลายเป็นนัก

ฉกฉวยประโยชน์ เพราะสนใจแต่สมาคมของตัวเองเท่านั้น แต่ถ้าหันไปเลื่อมใสในปรัชญาสารัตถนิยม สังคมก็อาจเต็มไปด้วยคนใจคอโหดร้าย ด้วยทัศนคติทางการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ไว้ด้วยรูปแบบอันเคร่งครัดของครูและสังคม ทำให้มนุษย์กลายเป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น จ้องทำลายคนอ่อนด้อยกว่า ด้วยมาตรฐาน เพราะถูกกดทับกันด้วยอำนาจของการศึกษา

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่า ทุกวันนี้สังคมเต็มไปด้วยคนสองประเภทนี้ อันเป็นผลผลิตของปรัชญาการศึกษาที่มีความแตกต่างกันสุดขีด จนเกิดปัญหาขัดแย้งกันของมนุษย์ อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาองค์กร ส่งผลให้สังคมตกต่ำเสื่อมถอย อันเป็นหายนะของประเทศชาติและส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคนสองประเภทนี้ต้องเวียนมาเป็นครูเป็นศิษย์กันแล้วย่อมเข้ากันไม่ได้ เหมือนน้ำกับน้ำมันที่ไม่อาจรวมเป็นเนื้อเดียวกันได้เลย ในที่สุดทั้งครูละศิษย์ก็ไม่อาจบรรลุเป้าหมายของการศึกษาได้

สำหรับประเด็นปัญหาถกเถียงเรื่องความเป็นจริงกับความรู้ และเป้าหมายการศึกษากับเจตจำนงเสรีนั้น การพิจารณาขัดแย้ง ระหว่าง 2 ปรัชญาการศึกษาที่มีทัศนะต่าง มีความสำคัญ ต่อความเข้าใจเรื่องเสรีภาพของมนุษย์กับการจัดการศึกษาอันเหมาะสม ผู้เขียนมีข้อเสนอการพิจารณาตามกรอบคิดเรื่องโพธิจิต

สำหรับประเด็นความเป็นจริงกับความรู้ เมื่อพิจารณาตามแนวคิดโพธิจิต จะเห็นได้ว่า คำสั่งสอนของครู อันเป็นผัสสะภายนอก ไม่อาจมีอำนาจน้อมนำผู้เรียนได้ เพราะมนุษย์มีอิสระในการเลือกความรู้และตัดสินใจได้ว่าอะไรเป็นมายาและอะไรเป็นความจริงแท้ (Whitehill, James, 1987, pp. 9-13) เช่นนี้ จึงทำให้เชื่อได้ว่า โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์มีเสรีภาพในการเลือกความรู้ได้

ส่วนประเด็นเป้าหมายของการศึกษากับเจตจำนงเสรีนั้น แม้คำสอนของครูจะมีอำนาจต่อความคิดของศิษย์ แต่เมื่อพิจารณาด้วยแนวคิดโพธิจิต จะเห็นได้ว่า ความคิดเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิต การที่ผู้เรียนจะเข้าใจตัวเองและเข้าใจสิ่งอื่นได้หรือไม่นั้น ผู้เรียนต้องอาศัยอายตนะทั้ง 6 (David J. Kalpahana, 1999, p. 41) เช่นนี้ จึงทำให้เชื่อได้ว่า ความคิดผิดของมนุษย์ โดยธรรมชาติแล้ว ความคิดของมนุษย์ไม่ทำให้มนุษย์เลือกเป้าหมายและวิธีการผิดไปได้

การพิจารณาประเด็นดังกล่าว จำเป็นต้องละความยึดมั่นในความรู้เสียก่อน เพราะความยึดมั่นทุกชนิด ไม่อาจทำให้มนุษย์วางใจในโพธิจิตได้ ดัง วิมลเกียรติทิพเทศสูตร กล่าวว่า...จิตของท่านผู้เจริญสูงต่ำไม่เสมอภาคเอง ต่างหากเล่า...ท่านผู้เจริญมิได้อาศัยพุทธปัญญาที่ศนาโลกนี้ ฉะนั้นจึงเห็นโลกธาตุว่าไม่สะอาดหมดจด (เสถียร โพธิ์นันทะ, 2543, หน้า 5) เมื่อเห็นได้ว่า มนุษย์จำเป็นต้องอาศัยผัสสะภายนอกพร้อมกับประสบการณ์ ในการตัดสินใจว่าอะไรผิด อะไรถูก เพราะมนุษย์มีเสรีภาพเลือกความรู้และกำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้น เจตจำนงของคนอื่น ก็เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ด้วย เพราะยอมรับได้ว่ามนุษย์ประกอบด้วยกายกับจิต มนุษย์เข้าถึงความรู้ได้ทั้งสองทาง คือ การประจักษ์และอนุมาน (Dunne, John D., 2004, p.793) ตราบไต่เมื่อกายและจิตสอดประสานเป็นหนึ่งเดียวกันแล้ว มนุษย์ทุกคนย่อมบรรลุสภาวะเดียวกันนั่นคือ พุทธภาวะอันเป็นสภาวะเดิมแท้ของตนเองได้ (ประทุม อังคุโรโรหิต, 2553, หน้า 201) ถ้าเป็นเช่นนี้ ความรู้จึงไม่มีอำนาจของใครควบคุมใคร เพราะ

ทุกคนหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม อาจมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับการยอมละวางอัตตา ขอให้ดูพระโพธิสัตว์เป็นตัวอย่าง พระองค์ก็ทรงใช้เวลายาวนานหลายภพชาติ ในการศึกษาเพื่อละวางอัตตาของพระองค์ เพราะความไม่ยึดมั่น เป็นเรื่องยากยิ่งเกินจะกระทำได้ในชาติเดียว แม้ทุกคนจะรู้ว่ามนุษย์ขัดแย้งกันนั้น ก็ด้วยความยึดมั่นอัตตา แต่นั่นเป็นเพราะมนุษย์มีความชั่วติดตัวมาจากอดีต (ประทุม อังกูรโรหิต, 2553, หน้า 224) มนุษย์จึงมองไม่เห็นหนทางเข้าถึงโพธิจิตได้ แต่เมื่อใดละความยึดมั่นได้ แม้เพียงชั่วขณะ คัมภีร์พระพุทธศาสนาหายานยืนยันว่า นั่นชื่อว่าได้บรรลุถึงโพธิจิตแล้ว สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยไม่ขัดแย้งกับใครเลย เพราะเมื่อใดมนุษย์มองเห็นโลกตามความเป็นจริง ด้วยปัญญาว่า สรรพสัตว์เป็นหนึ่งเดียวกันด้วยพุทธภาวะไม่มีใครแบ่งแยกกับใครได้ (เสถียร โพธิ์นันทะ, 2543, หน้า 86) นอกจากทุกข์และศักยภาพของการดับทุกข์เท่านั้น (Anyen Rinpoche, 2006, p. 229) ทุกคนรวมทั้งสรรพสัตว์จึงมีอยู่ด้วยการอิงอาศัยกันและกัน การมองให้ลึกเข้าไปภายในชีวิตของตนเอง เพื่อค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดในทุกชีวิตนี้ อาจตรงกับพระพุทธศาสนาเถรวาท เรียกว่า จิตเดิมแท้ อันมีสภาวะบริสุทธิ์ ซึ่งไม่ต่างกับพระพุทธศาสนาหายานเห็นว่าจิตเดิมแท้มีสภาวะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธเจ้า เรียกว่า โพธิจิตหรือพุทธภาวะ ตามที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์มหายานทั้งหลาย เช่น สัทธรรมปุณฑริกสูตร ติมลเกียรตินิเทศสูตร

ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม คือ อัตตาเป็นตัวบังคับว่า เสรีภาพของมนุษย์ไปได้กับการศึกษาหรือไม่ แต่ถ้าพิจารณาด้วยโพธิจิตแล้ว ย่อมเกิดความเข้าใจใหม่ ดังนี้ 1) ผู้เรียนไม่ควรให้ความสำคัญกับเจตจำนงของตนเองมากกว่าครู เพราะเจตนาของตน ย่อมทำให้ชีวิตถูกโต้แย้งโดยครูเสมอ 2) ผู้เรียนควรยอมรับฟังความคิดเห็นของครู เพราะทุกคนมีความสำคัญเสมอภาคกับตน 3) ผู้เรียนไม่ควรมุ่งเอาชนะครู เพราะการศึกษาไม่มีครูไม่ได้ จะเห็นได้ว่า การพิจารณาปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมด้วยแนวคิดโพธิจิต การศึกษาควรเป็นการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ทั้งของครูและผู้เรียน ให้พร้อมเป็นที่พึ่งที่หวังต่อกัน ซึ่งพระพุทธศาสนาหายานยืนยันว่า มนุษย์ทุกคนสามารถฝึกหัดได้ และเห็นผลได้จริง สุดท้ายเรื่องเสรีภาพกับการศึกษานี้ คงต้องปล่อยให้เป็นเรื่องระหว่างครูกับศิษย์ตัดสินใจเลือกเอง เพราะผู้ไม่ยึดมั่นถือมั่นเท่านั้น จึงจะรู้ว่าการเรียนรู้อย่างอิสระเสรี มีสภาวะเช่นไร

6. บทสรุป

จากการวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาเสรีภาพของมนุษย์ ตามปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม กับแนวคิดเรื่องโพธิจิต ใน 2 ประเด็น คือ 1) ความรู้กับความเป็นจริง 2) เป้าหมายของการศึกษากับเจตจำนงเสรี

จากการศึกษา พบว่า ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมยืนยันเสรีภาพจำเป็นต่อการศึกษา เพราะการศึกษาคือชีวิตไม่ใช่เตรียมพร้อมเพื่อชีวิต ดังนั้น ความรู้ต้องไม่ใช่ความเป็นจริงตายตัว แต่

เปลี่ยนแปลงตามประสบการณ์ของแต่ละคน ความรู้เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้น เป้าหมายและวิธีการศึกษา เป็นเจตจำนงของผู้เรียนไม่ใช่เจตจำนงของครู เพื่อการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่นได้ แต่ถูกโต้แย้งโดยปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกของสังคม ดังนั้นความรู้จึงเป็นการเข้าถึงความเป็นจริงอันตายตัวด้วยสติปัญญา เป้าหมายและวิธีการศึกษาคือพัฒนาสติปัญญาตามเจตจำนงครูผู้ถ่ายทอดความรู้ เพื่อการดำรงอยู่ได้ของสังคม

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาข้อโต้แย้งตามแนวคิดเรื่องโพธิจิต พบว่า ความรู้ไม่ใช่สิ่งตายตัว เป้าหมายและวิธีการศึกษา คือ การปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่ปฏิเสธเจตจำนงของทุกคน เพื่ออยู่รวมกันได้โดยไม่ขัดแย้ง

จากการศึกษาผู้เขียนสนับสนุนปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม เพราะการจำกัดเสรีภาพของผู้เรียนด้วยอำนาจของครูเพียงฝ่ายเดียวทำให้เกิดความขัดแย้ง การกำหนดความรู้ โดยคำนึงถึงเสรีภาพของผู้เรียนนั้นไม่ผิด เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ ไม่อาจถูกใช้เป็นวิถีบรรลุเป้าหมายของใครได้ ข้อเสนอของผู้เขียน คือ ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมควรละวางความยึดมั่น แม้ความเป็นประชาธิปไตยก็ไม่ควรยึดถือ เพราะความยึดมั่นทำให้มนุษย์ปฏิเสธเจตจำนงของคนอื่นเสมอเป็นความขัดแย้ง จนปิดกั้นโอกาสทางการศึกษา

บรรณานุกรม

กิตติมา ปรีดีโลก. (2520). *ปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ประเสริฐการพิมพ์.

ประทุม อังกูโรหิต. (2553). พระมหาปณิธานของพระโพธิสัตว์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

เสถียร โพนันทะ (แปล). (2543). *วิมลเกียรติคุณเทสสุตร*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เสถียร โพนันทะ (แปล). (2543). *อโฏตธรรมทวารวรรค*, วิมลเกียรติคุณเทสสุตร. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

Anyen Rinpoche. (2006). *The Union of Dzogchen and Bodhichitta*. New York: Snow Lion Publication.

David J. Kalpahana. (1999). *The Buddha's Philosophy of Language*. Ratmalana: A Sarvodaya Vishva Lekha Publication, 1999.

Dunne, John D. (2004). *Foundation of Dharmakirti Philosophy (Study in India and Tibetan Buddhism)*. Boston: Wisdom Publications.

Whitehill, James. (1987). "Is There a Zen Ethics?". *The Eastern Buddhist*. Vol. XX, No.1, Spring.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กับวิธีสอนแบบปกติ

พระมหาคชา ปราณีตพลกรัง
E-mail: khacha_2531@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ กับวิธีสอนแบบปกติ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบซิปปา (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 15 คน รวม 30 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ อย่างละ 5 แผน (2) วิธีสอนแบบซิปปาและวิธีสอนแบบปกติ อย่างละ 5 แผน (3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ แบบ Dependent และ Independent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา กับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ชนิดของคำ, วิธีสอนแบบ, วิธีสอนแบบปกติ

A Comparison of Learning Achievement in Thai subject on Kinds of Words of secondary school grade one Watdaokanong school Between Cippa model method teaching and normal method teaching.

Pramahakhacha Praneetpolkrung

E-mail: khacha_2531@hotmail.com

ABSTRACT

The purpuss of this research were to (1) compare the learning achievement of Thai subject Kind of word of secondary school grade one watdaokanong school Between Cippa model method teaching and normal method teaching (2) Comparison of Thai language learning achievement on type of words. Before and after learning by using the CIPPA MODEL. of secondary school grade one watdaokanong school (3) Comparison of Thai language learning achievement on type of words. Before and after learning by using the normal model . of secondary school grade one watdaokanong school The sample was used in the research. of secondary school grade one watdaokanong school ThonBuri district Bangkok 1st Semester Academic Year 2015 two classrooms, 15 person of each, total of 30 person get from the simple random sampling method. Method of drawing a group one classrooms, 15 person and a control group of 15 person per one classrooms

The research instruments used in the research were (1) Thai Language Learning Plan of type of word . five plan of each (2) cippa method teaching and normal method teaching five plan of each (3) Achievement Test of Thai Language of Kind of word Through expert verification and consistency index. Analyze data using average statistics. Standard Deviation and t-test Dependent method and Independent method

Keywords : Learning Achievement, Kinds of Words, Cippa Model), Cippa model method teaching, normal method teaching

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และความเป็นไทย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมและประเพณี ดังนั้นภาษาจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่ต่อไป

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2536, หน้า 201) หลักภาษา คือ ระเบียบแบบแผนของภาษาที่มีไว้เพื่อให้ผู้ใช้ภาษายึดถือเป็นหลักในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นหลักเกณฑ์ที่จะช่วยควบคุมให้คนไทยได้ใช้ภาษาไทยให้เป็นแบบแผนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ และการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักภาษาจะเป็นการช่วยอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยสืบไปผู้สอนภาษาไทยควรได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนหลักภาษาไทย เพื่อให้ ผู้เรียนรู้สึกสนุกและรักในวิชาหลักภาษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การอนุรักษ์และส่งเสริมภาษาไทยให้คงอยู่สืบต่อไปได้

การจัดการเรียนการสอนหลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เทาที่ผ่านมาพบว่านักเรียนมีปัญหาในด้านเนื้อหาในด้านหลักภาษา ที่เป็นกฎเกณฑ์ เป็นแบบแผน ต้องอาศัยความแม่นยำในเนื้อหา ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียน และครูที่ไม่มีวิธีการสอนหรือสื่อการสอนที่หลากหลาย ย่อมทำให้การเรียนการสอนหลักภาษาไม่น่าสนใจ ปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนหลักภาษา

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะแก้ปัญหการเรียนเรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช่วิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) และวิธีสอนแบบปกติ มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการสอนและทำให้การเรียนมีความน่าสนใจ เพราะวิธีสอนแบบซิปปา เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการสร้างความรู้ ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติ ทิศนา แวมมณี (2558, หน้า 282) ได้กล่าวว่า CIPPA MODEL เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย 5 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการสร้างความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ และแนวคิดการถ่ายโอนความรู้ โดยวิธีการสอนรูปแบบนี้มีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนากระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหลักการของการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบซิปปา เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการคิด การทำงานกลุ่ม และการแสวงหาความรู้ และทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา กับวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง

สมมติฐาน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา (กับวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนวัดดาวคะนอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 วิธี คือ

1. วิธีสอนแบบซิปปา
2. วิธีสอนแบบปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง 10 ชั่วโมง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่นำมาทำการสอนครั้งนี้เป็นเนื้อหาหลักภาษาไทยเรื่องชนิดของคำได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และ คำอุทาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบซิปปา
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยและการเรียนภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา กับวิธีสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบซิปปา เรื่องชนิดของคำ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ เรื่องชนิดของคำ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบซิปปา เรื่อง ชนิดของคำ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับชนิดของคำ และทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซิปปา

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ สารการเรียนรู้แกนกลาง เนื้อหา จุดประสงค์ และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง ชนิดของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4) กำหนดเนื้อหา ซึ่งคัดเลือกมาจากหนังสือหลักภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

5) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบซิปปา นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นพร้อมด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน 3 ท่าน ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาด้ชนีความสอดคล้อง

6) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำยาก ไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ เรื่องชนิดของคำ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับชนิดของคำ และทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบปกติ

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ สารการเรียนรู้แกนกลาง เนื้อหา จุดประสงค์ และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง ชนิดของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4) กำหนดเนื้อหา ซึ่งคัดเลือกมาจากหนังสือหลักภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน

5) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นพร้อมด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา ด้านวิธีการสอน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาด้ชนีความสอดคล้อง

6) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 7) นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำยาก ไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างและเขียนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

2) กำหนดเนื้อหาสาระและรูปแบบของข้อสอบ

3) กำหนดจุดมุ่งหมายของข้อสอบให้อยู่ในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

5) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีวัดผล และเครื่องมือที่ใช้

6) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องชนิดของคำ จำนวน 30 ข้อ

7) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

8) นำแบบวัดทักษะที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำข้อสอบ ไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและความเหมาะสมของเวลา

9) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนของการทดลอง

1. ทดสอบก่อนการเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

2. ดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยทำการสอนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยตนเองใช้เนื้อหาเดียวกัน คือ เรื่อง ชนิดของคำ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำสันธาน คำอุทาน และคำบุพบท จำนวน 10 ชั่วโมง เท่ากัน ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ทำการทดสอบหลังเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลากลุ่มละ 50 นาที

4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดทำขึ้น และบันทึกคะแนนก่อนเรียน

2. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการสอนตามวิธีสอนแบบซิปปา กับวิธีสอนแบบปกติ ใช้การทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 10 ชั่วโมง

3. หลังจากทดลองครบกำหนด แล้วทดสอบหลังเรียนอีกครั้ง

4. บันทึกผลคะแนนการทดสอบหลังเรียน และนำคะแนนผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อตรวจสอบตามสมมติฐาน และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 การเปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

	N	$\bar{x}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	16.93	3.305	28	1.584	.124
วิธีสอนแบบซิปปา	15	15.33	2.093			

P > .05

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent พบว่าค่า t = 1.584

sig = .124 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ แตกต่างกับนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา

	N	$\bar{x}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	15.33	2.093	14	-3.708	.002**
หลังเรียน	15	19.00	2.619			

**P < .01

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที แบบ Dependent พบว่าค่า t = -3.708 sig = .002 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

	N	$\bar{x}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	16.93	3.305	14	-.251	.805
หลังเรียน	15	17.24	3.693			

P > .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที แบบ Dependent พบว่าค่า t = -.251 sig = .805 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีแบบซิปปา กับกลุ่มที่สอนแบบวิธีปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	17.27	3.693	28	-1.483	.149
วิธีสอนแบบซิปปา	15	19.00	2.619			

P > .05

จากตาราง 4พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียน กลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบวิธีปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 และกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที แบบ Independent พบว่าค่า $t = -1.483$ sig = .149 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ระหว่างวิธีสอนแบบซิปปา กับวิธีสอนแบบปกติ พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา กับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา กับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ พบว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียน กลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติา ชั้นเชื้อ (2550) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนรูปแบบซิปปา กับการสอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง 64 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาและแบบตามคู่มือการจัดการเรียนรู้ 8 แผน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก 40 ข้อ แบบสอบถามวัดเจตคติ 20 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า ชนิดตัวเลือก 5 ระดับ และแบบทดสอบทักษะการเขียน 30 ข้อ ทดสอบค่าที่แบบสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อการเรียนและทักษะการเขียนระหว่างการเรียนแบบซิปปากับการเรียนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05, .01 และ .05 ตามลำดับ

ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นวิธีการจัดเรียนรู้ที่น่าสนใจเหมาะที่จะนำมาใช้ในเรื่อง ชนิดของคำ โดยวิธีการสอนแบบซิปปาทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความจดจ่อในการคิดสันทกที่จะคิดช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายแก่ตนเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุด ดังนั้นผู้เรียนจึง มีส่วนร่วมในการเรียนและการประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง เป็นผลทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ สุทธิชาติ (2547) ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปาโดยมีความมุ่งหมายเพื่อ

หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายปัญญารังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเท่ากับ 86.77/82.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้เรียนมีความสุข พอใจและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จนเกิดความรู้ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ การสร้างความรู้ การปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมทางกาย การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้การจัดการกิจกรรมตามแบบซิปปายังเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ เป็นวิธีการนำไปสู่การแก้ปัญหาอีกด้วย ปัจจัยของกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาเหล่านี้จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบซิปปามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ชนิดของคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบปกติ เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยการบรรยาย ประกอบเอกสารที่ครูจะเตรียมขึ้น อาจจะนำสื่อที่เป็นรูปภาพ สิ่งพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ช่วยในการบรรยาย วิริยา วิริยารัมภะ (2549, หน้า 12) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการสอนแบบปกติหมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนโดยให้ครูเป็นผู้เตรียมข้อมูลมาถ่ายทอดให้แก่ นักเรียนโดยการบรรยาย อภิปราย ชักถาม และใช้สื่อการสอน จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังนั้นครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยควรพิจารณานำการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ไปประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อความสามารถทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยของนักเรียน

2. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ในช่วงแรก นักเรียนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นครูผู้สอนควรเริ่มต้นจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ การปฏิบัติตน ตลอดจนเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อเป็นข้อตกลงกับนักเรียนก่อนดำเนินการสอน

3. การทำกิจกรรมกลุ่ม นำเรียนที่เรียนเก่งจะเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือ ช่วยเหลือ ปรึกษาหารือเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

4. ครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่หลากหลาย เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนดีขึ้น

5. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม จากการสังเกตด้านทักษะการคำนวณของนักเรียนให้นำเรียนเก่งในกลุ่มอธิบายให้เพื่อนกลุ่มอ่อนต้องใช้เวลาอธิบายเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นวิธีที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ในเนื้อหากลุ่มสาระอื่น ๆ ในช่วงขั้นต่อไป

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษามผลของการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจในการเรียน ความพึงพอใจ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิศนา แคมมณี. (2542, มีนาคม-มิถุนายน). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL)*. *ครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 27 (3), 1-7.

วิริยา วิริยารัมภะ. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบและ วิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. (2536). *วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชาติดา ชั้นเชื้อ. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนตามรูปแบบซิปปา (CIPPA MODEL) กับการสอนตามคู่มือการจัดการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สุดารัตน์ สุทธิชาติ. (2547). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ปรากฏการณ์ “ฮิคิโคโมริ” อีกด้านของระบบการศึกษาญี่ปุ่นที่ไทยควรระวัง

ประสิทธิ์พนธ์ โสวาปี

อีเมล : prasittipols@bts.co.th

บทคัดย่อ

ระบบโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นมีการเรียนการสอน การฝึกทักษะชีวิตในหลากหลายด้าน โดยให้นักเรียนได้เรียนตามหลังการเรียนรู้นอกห้องเรียนบ่อยครั้ง เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลที่มีการไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ อย่าง มีกระบวนการจัดการ และวิธีฝึกทักษะการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่ง อีกทั้งมีความละเอียด ละออบและใส่ใจในรายละเอียดต่อการฝึกนักเรียนในแทบจะทุกขั้นตอน

แต่ในอีกด้านหนึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองมักจะเข้มงวดเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างหนัก คือ นักเรียนต้องเดินตามแนวทางที่พ่อแม่ผู้ปกครองขีดเส้นให้เดิน จนทำให้นักเรียนเกิดความกดดัน จึงเกิดปรากฏการณ์ เรียกว่า “ฮิคิโคโมริ” (Hikikomori) หรือที่เรียกย่อๆ ว่า “ฮิคกี้” เป็นปรากฏการณ์ (Phenomenon) อันเป็นคำอธิบายถึงพฤติกรรมของเด็กที่แยกตัวออกมาจากสังคม พยายามพบผู้คนที่ให้น้อยที่สุด

คำสำคัญ: ปรากฏการณ์, ฮิคิโคโมริ, ระบบการศึกษา, ญี่ปุ่น

“Hinokomori” Phenomenon Other Side of Japan Education System that Thai should Aware of

Prasitthipon Sowapee
E-mail: prasittipols@bts.co.th

ABSTRACT

Education System in Japan has been managed in varieties aspect for instance students were trained often to study with good learning environments, kindergarten students were take care under professional learning process and management in detail such as promoting students to take education trips outside the schools.

In other hand, Japanese parent always strongly dignity with their children studies. In other words, the children must follow directly with the that their parents expected, thus bring a huge pressure to them. Therefore the “ Hikimori Phenomenon” emerged or “Hikky” in short. The phenomenon was described the concept of children behaviors which is isolating themselves from society, preventing to meet other people as less as they can.

Keywords: Phenomenon, Hikimori, Education system, Japan

ปรากฏการณ์ (Phenomenon) ฮิคิโคโมริ (Hikikomori)

ในโลกออนไลน์มีการแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องระบบโรงเรียนของญี่ปุ่นด้วยความชื่นชมต่อ ๆ กันไปเป็นจำนวนมาก ด้วยการแชร์วนๆ ไปแล้ววนกลับมาใหม่ในหลากหลายช่องทาง ซึ่งส่วนใหญ่จะแสดงความชื่นชมทั้งเรื่องการเรียนการสอน การฝึกทักษะชีวิตในหลากหลายด้าน ทั้งเรื่องการเอาชีวิตรอดเมื่อต้องพบกับสถานการณ์ต่างๆ การฝึกความมีวินัย ฯลฯ

ในประเทศญี่ปุ่น จะพบเห็นเด็กตามแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนน้อยมาก โดยมีครูพาเด็กนักเรียนอนุบาลไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ มีกระบวนการจัดการ และวิธีฝึกทักษะการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่ง จากการที่ได้เคยสังเกตการณ์ ทำให้พบเห็นความละเอียดละออและใส่ใจในรายละเอียดต่อการฝึกเด็กในแทบจะทุกขั้นตอน และแน่นอน เหล่านี้เป็นภาพที่สวยงาม และสร้างความประทับใจไปทั่วโลก

แต่ในอีกด้านหนึ่ง คือมีด้านที่ไม่สวยงามและกลายเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาเรื่องการแข่งขันที่สูงมาก พ่อแม่มักจะเข้มงวดเรื่องการเรียนรู้ของลูกอย่างหนัก กล่าวได้ว่าบางครอบครัว ลูกต้องเดินตามแนวทางที่พ่อแม่ขีดเส้นให้เดิน จนทำให้เด็กเกิดความกดดัน และกลายเป็นฮิคิโคโมริ (Hikikomori) ในที่สุด ซึ่งกำลังกลายเป็นปัญหาอย่างมากในประเทศญี่ปุ่น

“ฮิคิโคโมริ” อาการของคนเก็บตัว

ฮิคิโคโมริ (Hikikomori) หรือที่เรียกย่อๆ ว่า "ฮิคกี้" เป็นปรากฏการณ์ (Phenomenon) ไม่ใช่โรค (Syndrome) อย่างที่หลายคนเข้าใจ แต่เป็นคำอธิบายถึงพฤติกรรมของเด็กที่แยกตัวออกมาจากสังคม พยายามพบผู้คนให้น้อยที่สุด

คนที่เป็นฮิคิโคโมริ มักจะเก็บตัวในห้องส่วนตัว หรือในบ้านเป็นระยะเวลานานๆ โดยไม่ยอมไปโรงเรียน ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจจะอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต ดูทีวี หรืออาจจะนั่งเฉยๆ อยู่ในห้องคนเดียวได้เป็นเดือนๆ หรือเป็นปีๆ

ปรากฏการณ์ ฮิคิโคโมริ (Hikikomori) ดังกล่าวนี้นี้ พรณพิมล หล่อตระกูล (2553) ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต ได้เรียกลักษณะอาการที่คล้ายกับ ฮิคิโคโมริ ว่า “โรคแยกตัวจากสังคม” โดยแบ่งผู้ป่วยออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นผู้ป่วยที่เข้าสังคมไม่ได้ จึงแยกตัวเองออกมา ซึ่งคนกลุ่มนี้จะมีอาการช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่อยากเล่นกับเพื่อน ไม่อยากออกจากห้อง ส่วนกลุ่มที่สองไม่ป่วย แต่ตัดสินใจไม่อยู่ในสังคม โดยจะอยู่กับความสนใจเฉพาะตัว และจะมีอาการเป็นระยะเวลานาน

สาเหตุของฮิคิโคโมริ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ ฮิคิโคโมริ ฉัตรกมล หมอกเมฆ (2556) พบว่า “ฮิคิโคโมริ” ไม่ใช่โรคภัยหรือเป็นชื่อที่ใช้ในการตรวจวินิจฉัย แต่เป็นคำ ที่ใช้บ่งบอกถึงสถานภาพของพฤติกรรมของ

บุคคล โดยมีพฤติกรรมแยกตนเองออกจากสังคม อยู่แต่ในบ้านและไม่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมทางสังคมภายนอก เช่น การไปโรงเรียนหรือการออกไปทำงานนอกบ้านเป็นเวลาติดต่อกันนานกว่า 6 ขึ้นเดือนไป

สาเหตุที่ทำให้เกิดอิคิโคโมรินั้นสามารถเกิดจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นที่เป็นตัวสร้างความกดดันและความเครียดให้กับเหล่าเยาวชน และคนที่มีลักษณะและบุคลิกไม่ชอบเข้าสังคม มีอาการเกรงกลัวและหวาดวิตกเมื่อจะต้องแสดงตนออกสู่สังคม หรือคนที่อ่อนไหวง่ายต่อคำวิจารณ์ในทางลบ คนเหล่านี้จะจัดอยู่ในกลุ่มของคนที่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นอิคิโคโมริสูง หรือคนที่เป็โรค “PDDs” ก็มีการแสดงออกที่คล้ายคลึงกับอิคิโคโมริ

ประเทศญี่ปุ่นมีมาตรการในการรับมือกับปัญหา “อิคิโคโมริ” หลากหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น รัฐบาลสนับสนุนให้กระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการของญี่ปุ่น จัดทำ “ศูนย์บริการให้การสนับสนุนและช่วยเหลืออิคิโคโมรินี้ในแต่ละพื้นที่” ขึ้นทั่วประเทศ เพื่อการให้ความช่วยเหลือสามารถเป็นไปอย่างทั่วถึง และ สำนักงานบริหารมหานครโตเกียวหรือศาลาว่าการมหานครโตเกียว (Tokyo Metropolitan Government) สร้างเว็บไซต์ที่ให้ความช่วยเหลืออิคิโคโมริโดยเฉพาะ เป็นต้น

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า การสร้างช่องทางที่หลากหลายในการสนับสนุนและช่วยเหลือแก่คนที่เป็อิคิโคโมรินั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เป็อิคิโคโมริ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองที่มีบุตรเป็อิคิโคโมริในการสร้างทางเลือกในการรักษา โดยทุกวิธีที่กล่าวมาล้วนเป็วิธีการรักษาที่มีประสิทธิภาพทั้งสิ้น และสามารถนำวิธีการรักษานั้นมาประยุกต์ใช้ในการรักษาโรคทางจิตเภทบางประเภทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับ “อิคิโคโมริ” ได้ เช่น Avoidant Personality Disorder และ Social anxiety disorder เป็นต้น

จิตแพทย์ญี่ปุ่นมองว่า อิคิโคโมริ เกิดขึ้นได้เฉพาะที่ประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น เนื่องจากญี่ปุ่นมีระบบการศึกษาที่ต้องเคี่ยวเข็ญเด็กอย่างหนัก ดังนั้นการสอบแข่งขันในแต่ละครั้งเด็ก ๆ จึงได้รับความกดดันสูงมาก แม้กระทั่งในวัฒนธรรมการทำงานที่คนญี่ปุ่น ล้วนต้องทำงานหนักตลอดชีวิตเช่นกัน จึงดูเหมือนว่าหากทำพลาดเพียงครั้งเดียว ก็ทำให้รู้สึกหมดหวังในชีวิตได้ คนกลุ่มนี้จึงรู้สึกกลัว จึงถอยออกมาอยู่คนเดียว

นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังเป็นประเทศที่มีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ดีอยู่ในระดับต้น ๆ ของโลก และเคยผ่านความบอบช้ำมากจากช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โครงสร้างเหล่านี้ฝังตัวอยู่ในสังคมญี่ปุ่นมานานแล้วกว่าครึ่งศตวรรษ ก่อนที่พฤติกรรม อิคิโคโมริ จะถูกกระตุ้นให้แสดงออกอย่างชัดเจน หลังจากเทคโนโลยีการสื่อสารต่าง ๆ พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีหลัง นั้นเป็เพราะชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น มีทั้งโทรทัศน์ เกม คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เหล่านี้เป็นต้น ทำให้เด็ก อิคิโคโมริ สามารถขังตัวเองอยู่ในห้องได้นานขึ้น

อนึ่งสาเหตุที่ทำให้คนกลุ่ม อิคิโคโมริ กลัวการเข้าสังคม อาจมาจากหลาย ๆ เหตุผล เช่น โดดเด่นเหนือกว่าคนอื่นจึงถูกล้อเลียน ทำให้ไม่กล้าไปโรงเรียน หรือบางคนพูดไม่เก่ง มีอารมณ์อ่อนไหวกับคำวิจารณ์มากจึงรับไม่ได้ คนกลุ่ม อิคิโคโมริ นี้จึงเลือกที่จะหนีปัญหา

ทางจิตวิทยา อิคิโคโมริ มีลักษณะเด่นคือการ "หนี" (avoidance) คำว่าหนีไม่เหมือนเพิกเฉย (denial) หรือชอบอยู่คนเดียวอย่างสงบ (schizoid) แต่การหนีหมายถึงลักษณะอาการคือที่จริงอยากมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น แต่ด้วยปัจจัยบางอย่าง ทำให้คนกลุ่มนี้มีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างจำกัดมาก ๆ เช่น อยู่กับเพื่อนได้ไม่นาน หรืออยู่ได้แต่กับเพื่อนบางคนที่เข้าใจ คนที่ไม่เข้าใจจะมองว่า คนที่เป็น อิคิโคโมริอยากอยู่คนเดียวจึงถอยหนีออกมา สุดท้ายคิดว่าอยากทำอะไรก็ให้ทำไป จึงเหมือนว่าคนกลุ่ม อิคิโคโมริ ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก

อย่างไรก็ตาม สำหรับอาการ อิคิโคโมริ นี้คล้ายกับโรคหนึ่งที่มีชื่อว่า PDDs (Pervasive Developmental Disorders) โดย อิคิโคโมริ กับ PDDs มีลักษณะเหมือนกันคือผู้เป็นมักอยู่กับตัวเอง ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์หรือการเข้าสังคม แต่นักจิตวิทยาเชื่อว่า ปัจจัยหลักเรื่องวัฒนธรรมน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิด อิคิโคโมริ มากกว่า เพราะหลายประเทศที่มีคนเป็น PDDs ก็ไม่ได้เป็น อิคิโคโมริ เหมือนที่ประเทศญี่ปุ่น

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเปิดเผยผลสำรวจล่าสุดพบว่าปัจจุบันมีคนญี่ปุ่นที่มีอาการอิคิโคโมริมากถึง 2-3 ล้านคน โดยในอดีตมีกลุ่มเด็ก และกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นอิคิโคโมริมากที่สุด แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มอายุเฉลี่ยของคนที่เป็นอิคิโคโมริเพิ่มมากขึ้น

เมื่อกล่าวถึงอาการ อิคิโคโมริ (Hikikomori) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า "อิคกิ" นั้น นับได้ว่า เป็นปรากฏการณ์ที่อธิบายถึงพฤติกรรมของเด็กที่แยกตัวออกมาจากสังคม และพยายามพบผู้คนที่ให้น้อยที่สุด มักจะเก็บตัวในห้องส่วนตัว หรือในบ้านเป็นระยะเวลานาน ๆ โดยไม่ยอมไปโรงเรียน ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจจะอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต ดูทีวี หรืออาจจะนั่งเฉย ๆ อยู่ในห้องคนเดียวได้เป็นเดือน ๆ เป็นปี ๆ หรือหลาย ๆ ปี

อิคิโคโมริไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ ซึ่งนักจิตวิทยา ได้กล่าวถึงอาการที่เกิดขึ้นในสังคมญี่ปุ่น และมีแนวโน้มที่จะเกิดกับประเทศที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะในแถบเอเชีย อีกทั้งยังเคยถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์และฉายในประเทศไทยอีกด้วย ก่อนหน้านั้นนักจิตวิทยาญี่ปุ่นจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า อิคิโคโมริเกิดขึ้นได้เฉพาะในประเทศญี่ปุ่น เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม และมีไซโรคทางจิตเวช !

เหตุผลที่ได้รับการวิเคราะห์ว่าเกิดเฉพาะในญี่ปุ่น เพราะระบบการศึกษาในญี่ปุ่นเคียวเซียวเด็กอย่างเอาเป็นเอาตาย การเรียนการสอนก็เป็นบรรยากาศของการแข่งขันที่เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลไปจนกระทั่งโต การสอบแข่งขันในแต่ละครั้ง เด็ก ๆ ได้รับความกดดันสูงมาก

อีกทั้งญี่ปุ่นก็มีระบบการจ้างงาน มีวัฒนธรรมการทำงานที่เรียกร้องให้คนทำงานหนักมากจนถึงหนักที่สุด ประกอบกับเคยผ่านความบอบช้ำมาจากช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้โครงสร้างเหล่านี้ฝังตัวอยู่ในสังคมญี่ปุ่นมานานกว่าครึ่งศตวรรษ และเมื่อประเทศญี่ปุ่นมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ดีอยู่ในระดับต้น ๆ ของโลก ทั้งชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น มีทั้งโทรทัศน์ เกม คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เหล่านี้เป็นต้น จึงทำให้เด็กอิคิโคโมริสามารถขังตัวเองอยู่ในห้องได้นานขึ้น

เมื่อก้าวถึงสาเหตุที่คนเป็นฮิโคโมริกลัวการเข้าสังคม เพราะมีปมที่มาจากหลากหลายเหตุผล ไม่ว่าจะการถูกลั่นแกล้งจากเพื่อนหรือคนรอบข้าง นักเรียนบางคนพูดไม่เก่ง ไม่กล้าปฏิเสธ ยอมคน และมีอารมณ์อ่อนไหวกับคำวิจารณ์มาก เจ็บปวดยอมรับไม่ได้ จึงเลือกที่จะหนีปัญหาแทน โดยการหนีและค่อย ๆ ทำตัวให้ถูกตัดขาดจากโลกภายนอก

นักจิตวิทยาวิเคราะห์หว่านเป็นความหวาดกลัวสังคมอย่างรุนแรง ทำให้สภาพจิตใจเต็มไปด้วยความทรมาน แต่ต้องเก็บทนเอาไว้ บางรายมีอาการหมกมุ่น วิดกจริต และเกิดภาวะซึมเศร้าขึ้นได้ ครอบครัวของเด็กที่มีอาการฮิโคโมริมักจะอับอายที่ลูกมีอาการนี้ เมื่ออับอายก็ซ่อน เมื่อซ่อนก็เท่ากับหมกมุ่นปัญหา ทำให้อาการของเด็กรุนแรงมากขึ้นและยากต่อการเข้าช่วยเหลือ

เมื่อหันกลับมามองที่ประเทศไทย แม้จะยังไม่มีการพูดถึงเด็กที่ป่วยด้วยโรคนี้ แต่ด้วยรูปแบบและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วของเด็กๆ ในประเทศไทยที่มุ่งสู่แนวทางระบบการศึกษาแบบแข่งขันทุกรูปแบบ การแก่งแย่งเพื่อเป็นที่หนึ่งก่อตัวอย่างรวดเร็ว และด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ถาโถมเข้าใส่เด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ประกอบกับพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาอยู่กับลูก จึงพบเห็นเด็กจำนวนมากที่เริ่มปลีกตัวจากสังคม และอยากอยู่คนเดียวโดยไม่สนใจผู้อื่นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ มิใช่ว่าประเทศไทยจะไม่มีโอกาสที่เด็กจะเกิดปรากฏการณ์ ฮิโคโมริ จึงใคร่ฝากคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้นำเข้าไปเป็นข้อสังเกตเพื่อพิจารณาด้วย

ฮิโคโมริ ในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทย ยังไม่มีรายงานว่าพบอาการ ฮิโคโมริ อย่างเป็นทางการ แต่สำหรับปรัชญา ปิ่นแก้ว (2553) ผู้กำกับภาพยนตร์ ได้ระบุว่าเคยพบลูกชายของคนที่รู้จักกันมีลักษณะอาการของฮิโคโมริ โดยแทบไม่ออกมาจากห้องเพื่อพบหน้าใคร จึงนำมาเขียนเป็นพล็อตภาพยนตร์เรื่อง “Who are you : ใคร..ในห้อง” “ใหม่ๆ แม้ยังได้เห็นหน้าลูกบ้าง หลังๆ ไม่ยอมให้เห็นเลย เวลาลงมาข้างล่างเขาก็เอาผ้าขนหนูปิดหน้า มีผ้าพันหัวตลอด... เขามีทีวี มีโทรศัพท์ เขาจะใช้โทรศัพท์ติดต่อกับเพื่อนของเขา เวลาอยากได้อะไรเขาจะจดใส่กระดาษ ชื่ออันนั้นอันนี้ให้หน่อย” ผู้กำกับคนดังกล่าวถึงอาการของคนที่เป็น ฮิโคโมริ

นอกจากนี้จากการเปิดเผยของ แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล (2553) พบว่า ประเทศไทยมีเด็กหรือกลุ่มคนที่มีอาการ ฮิโคโมริ อยู่บ้าง แต่ไม่สามารถให้คำจำกัดความได้ว่า เป็น ฮิโคโมริหรือไม่ หากถามว่าเป็นภาวะเดียวกันหรือไม่ อาจจะใช่ แต่ญี่ปุ่นจะมีการสังเกตพฤติกรรมอาการ ซึ่งเรียกไม่เหมือนกัน ถ้าเข้าไปดูอาการวินิจฉัยทางจิตเวชของญี่ปุ่น จะพบว่ามีอาการมากกว่า อย่างพวกที่ทำงานหนักจนตาย Dead from over work ก็จะถูกเรียกว่า โรคาโรชิ (Karochi Syndrome) ทำงานหนักจนมีภาวะหัวใจล้มเหลวฉับพลัน ซึ่งพอมิปรากฏการณ์นี้ใช้ศัพท์ที่เฉพาะ ไม่ได้ใช้ชื่อที่เป็นสากลที่จะสามารถอธิบายเชื่อมโยงได้

การเยียวยาฮิคิโคโมริ

แพทย์มองว่า ฮิคิโคโมริ ไม่ใช่โรค ดังนั้นการบำบัดอาการ ฮิคิโคโมริ สามารถทำโดยการนำตัวคนที่เป็น ฮิคิโคโมริ มารวมกลุ่มกัน แล้วใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อไม่ให้คนกลุ่ม ฮิคิโคโมริ ถูกตัดขาดจากสังคมมากเกินไป แต่หากคนที่มองว่า ฮิคิโคโมริ เป็นโรค แพทย์ก็ต้องมุ่งวินิจฉัย หาสาเหตุว่าแท้จริงแล้วป่วยเป็นโรคทางจิตประเภทใด เช่น โรคจิตเภท (Schizophrenia), โรคซึมเศร้า (Major Depression), โรคลกลัวที่โล่ง (Agoraphobia), โรคตื่นตระหนก (Panic Disorder) หรือแม้กระทั่งเป็นบุคคลออทิสติก (Autistic) เมื่อวินิจฉัยแล้วก็จ่ายยา หรือทำจิตบำบัดเฉพาะโรคไปตามการวินิจฉัยนั้น

อาการอื่น ๆ ที่คล้ายกับ ฮิคิโคโมริ

พฤติกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะแยกตัวออกมาจากสังคม และคล้ายกับ ฮิคิโคโมริ เช่น NEETs (Not in Employment, Education or Training) หมายถึง คนที่อยู่บ้านเฉย ๆ ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง คนกลุ่มนี้จะไม่ชอบเข้าสังคม แต่ไม่ได้หนี เลือกที่จะถอยออกไปเท่านั้น แตกต่างจาก ฮิคิโคโมริ ที่จะหนี และกลัวผู้คน Otaku (โอตาคุ) เดิมใช้เรียกกับคนที่คลั่งไคล้อะไรมาก ๆ จนงงหัวไม่ขึ้น เช่น การ์ตูน เกม คอมพิวเตอร์ แพชั่น ดารา ฯลฯ แต่สำหรับคนญี่ปุ่นจะรู้สึกที่ โอตาคุ คือคำดูถูกเหยียดหยาม คนกลุ่มนี้จะสนใจเฉพาะด้านจนทำให้คนที่ไม่เข้าใจ ไม่สนใจด้วยไม่อยากจะคบหาสมาคมด้วย ทำให้กลุ่มโอตาคุ ต้องถอยออกมาจากสังคม

อย่างไรก็ตาม แม้ ฮิคิโคโมริ จะไม่ใช่โรค แต่ก็ควรต้องได้รับการเยียวยารักษาอย่างถูกวิธี ไมเช่นนั้นอาจพัฒนาไปสู่โรคจิตเภทประเภทใดประเภทหนึ่งได้

บทสรุป

"ฮิคิโคโมริ" เกิดขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น อันเกิดจากความเข้มงวดเรื่องการเรียนรู้ของลูกอย่างหนัก เพราะระบบการศึกษาญี่ปุ่นมีการแข่งขันกันสูง บางครอบครัวลูกต้องเดินตามแนวทางที่พ่อแม่ขีดเส้นให้เดิน จนทำให้เด็กเกิดความกดดัน และกลายเป็นอาการป่วยในที่สุด ซึ่งอาการป่วยที่กำลังกลายเป็นปัญหาอย่างมากในประเทศญี่ปุ่น เรียกว่า "ฮิคิโคโมริ" (Hikikomori) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า "ฮิคิ" เป็นปรากฏการณ์ (Phenomenon) ไม่ใช่ โรค (Syndrome) โดยเป็นคำอธิบายถึงพฤติกรรมของเด็กที่แยกตัวออกมาจากสังคม พยายามพบผู้คนให้น้อยที่สุด ซึ่งปรากฏการณ์ (Phenomenon) ฮิคิโคโมริ (Hikikomori) ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่ก็ไม่ควรประเทส เพราะอาจเกิดขึ้นกับประเทศไทยได้เช่นกัน เนื่องจากระบบการจัดการศึกษาของไทยที่กำลังมีการปฏิรูปอยู่ในปัจจุบันนี้ ที่มีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดการแข่งขันสูงเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทยก็มีเด็กที่ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต ดูทีวี มากยิ่งขึ้น

ปรากฏการณ์ “ฮิคิโคโมริ” ในประเทศไทย

ได้มีภาพยนตร์ไทยตัวอย่างเรื่องหนึ่งที่ถูกกำกับชื่อดังของประเทศไทยนำมาสร้าง เป็นเรื่องราวของเด็กคนหนึ่งที่มีอาการ “ฮิคิโคโมริ” ทำให้ทราบข้อมูลฮิคิโคโมริเพิ่มขึ้น และได้มีนักจิตวิทยาอธิบายถึงเรื่องดังกล่าว ว่าเป็นอาการที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศญี่ปุ่น และมีแนวโน้มที่จะเกิดกับประเทศที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกันอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะในแถบเอเชีย

จากความเห็นของนักจิตวิทยาดังกล่าวแล้วนั้น พบว่า สอดคล้องกับข้อมูลที่ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2553) กล่าวไว้ว่ามีรายงานเด็กญี่ปุ่นจำนวนมากมีอาการฮิคิโคโมริ มาตั้งแต่ปี 1996 และยังพบรายงานเกี่ยวกับเด็กที่มีอาการคล้ายคลึงกันนี้จากประเทศเกาหลี ได้หวั่น และสิงคโปร์ด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศที่กล่าวมาล้วนเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจมั่งคั่งทั้งสิ้น

นักจิตวิทยาญี่ปุ่นมีความเห็นว่าฮิคิโคโมริเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างแท้จริง เกิดขึ้นเพราะเด็กญี่ปุ่นไม่ยอมรับวิถีชีวิตในสังคมของคนส่วนใหญ่ เขาจึงกำหนดตนเอง (autonomy) เขาพอใจชีวิตที่เป็นและไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร ครอบครัวของเด็กที่มีอาการฮิคิโคโมริมักจะอับอายที่มีเด็กเช่นนี้อยู่ในบ้าน เมื่ออับอายก็ซ่อน เมื่อซ่อนก็เท่ากับหมกหมมปัญหา ทำให้อาการของเด็กรุนแรงมากขึ้นและยากต่อการเข้าช่วยเหลือ

ยิ่งไปกว่านั้นนักจิตวิทยาจำนวนหนึ่งยังเชื่อว่า อีกสาเหตุก็เพราะครอบครัวของเด็กเองก็มีส่วนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเป็นแม่สนับสนุนให้เป็นเช่นนั้น อย่างน้อยก็ตอนเริ่มต้น คุณแม่จำนวนมากต้องการปกป้องลูกของตนจากการถูกรังแกที่โรงเรียน ทั้งยังเห็นว่าการที่ลูกอยู่ในห้องภายในบ้าน ก็เป็นการอยู่ในสายตา ยังดีกว่าหายตัวไปข้างนอก

เด็กฮิคิโคโมริมักเป็นเด็กผู้ชายและมักเป็นลูกคนโต เด็กเหล่านี้จะไม่ไปโรงเรียน ใช้ชีวิตในห้องส่วนตัวตลอดเวลา ส่วนใหญ่จะนอนเวลากลางวันและตื่นเวลากลางคืน อาจจะออกจากห้องไปที่ครัวในกลางดึก หรือออกจากบ้านกลางดึกเพื่อไปซื้อเสบียงจากร้านสะดวกซื้อ กิจกรรมที่พวกเขาทำขณะตื่นกลางดึก ก็คือดูทีวีไปเรื่อยๆ ท่องไปในโลกไซเบอร์ เล่นเกม และอ่านการ์ตูน

ทางด้าน แพทย์มองว่า ฮิคิโคโมริ ไม่ใช่โรค ดังนั้น การบำบัดอาการฮิคิโคโมริสามารถทำได้โดยการนำตัวเด็กที่เป็นฮิคิโคโมริมารวมกลุ่มกัน แล้วใช้ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อไม่ให้คนกลุ่มฮิคิโคโมริถูกตัดขาดจากสังคมมากเกินไป ส่วน วินิตรา นวลละออง (2553) จิตแพทย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายเรื่องนี้ได้น่าสนใจว่า มีหลายทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์นี้ได้ นั่นคือทางสังคมวิทยา ทางจิตวิทยา และทางการแพทย์

ทางสังคมวิทยา ได้สังเกตเห็นว่าฮิคิโคโมริมีแต่ในประเทศพัฒนาแล้วที่มีวัฒนธรรมทำนองว่า “คนที่มีคุณค่าต้องเก่ง” และ “ทำอะไรต้องคิดถึงสายตาคคนอื่นก่อน” ฮิคิโคโมริมีบุคลิกพื้นฐานที่อ่อนไหวต่อคำวิจารณ์อยู่แล้ว เมื่อไปเกิดในวัฒนธรรมที่เข้มงวด แม้ว่าจะเก่งมาจากไหน แต่แค่พลาดครั้งเดียวอาจทำให้รู้สึกว่าคุณค่าหมดสิ้นแล้ว เขาจึงกลัวสังคมและถอยหนีมาอยู่กับตัวเองเพียงคนเดียว

จากการศึกษาของฉัตรกมล หมอกเมฆ (2557) พบว่า จากผลสำรวจหลายแห่ง รายงานว่าฮิโตะโคโมริส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย โดยทางผู้จัดทำได้หาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดเห็นดังกล่าว ดังต่อไปนี้ คือ 1) จากผลการสำรวจของ กระทรวงสาธารณสุข แรงงานและสวัสดิการของญี่ปุ่นเมื่อปี 2002 พบว่ากว่า 77% ของผู้ที่เป็นฮิโตะโคโมริเป็นผู้ชาย โดยผลการสำรวจครั้งนี้ มาจาก สหประชาชาติ 61 แห่ง และจากศูนย์สุขภาพอีก 582 แห่ง เป็นจำนวนฮิโตะโคโมริทั้งหมด 3,193 คน ซึ่งมีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 25.1 ปี 2) จากศูนย์ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต 450 แห่ง รายงานผลว่ากว่า 79.5% ของคนที่เป็นฮิโตะโคโมริเป็นผู้ชาย มีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 22 ปี 3) จากการสัมภาษณ์ฮิโตะโคโมริจากสหประชาชาติ 221 คน พบว่าฮิโตะโคโมริกว่า 69% เป็นผู้ชาย มีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 26.2 ปี

ข้อสังเกต ซึ่ง ฉัตรกมล หมอกเมฆ ได้ให้ข้อสังเกตว่าข้อมูลที่ได้สืบค้นจากการวิจัยพบว่าวิธีการรักษาฮิโตะโคโมริในประเทศญี่ปุ่นนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบมาก ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการในการช่วยเหลือแก่คนที่เป็ฮิโตะโคโมริและผู้ปกครองที่มีบุตรเป็นฮิโตะโคโมริ แต่ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยยังไม่มีความเป็นไปได้ที่จะใช้มาตรการในการช่วยเหลือฮิโตะโคโมริในรูปแบบเดียวกันกับประเทศญี่ปุ่น เพราะ ยังไม่มีกการสำรวจและรายงานอย่างเป็นทางการชัดเจนว่าจำนวนผู้ที่เป็นฮิโตะโคโมริในประเทศไทยนั้นมีจำนวนเท่าไรหรือในกรณีที่ได้ทำการตรวจผู้ป่วยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับฮิโตะโคโมริ ทำยที่สุดกลับพบว่าเป็นโรคทางจิตเวชชนิดอื่นแทน เช่น คนที่เก็บตัวอยู่แต่ในบ้านไม่ออกไปไหนเป็นเดือนๆ และพบว่าสาเหตุที่ไม่ออกไปไหนเพราะมีอาการหวาดระแวง คิดว่าจะมีคนมาทำร้าย จะมาฆ่าตัวเองให้ตาย ทำให้ไม่กล้าออกไปข้างตัวเองอยู่แต่ในห้อง หรือผู้ป่วยอีกคนหนึ่งเป็นผู้หญิงไม่ยอมออกไปจากห้อง เมื่อตรวจก็พบว่าที่ไม่ออกไปไหนเพราะกลัวมีเชื้อโรคอยู่ในอากาศ ออกไปนอกบ้านรู้สึกว่อากาศสกปรก จะทำให้ป่วยไม่สบาย ไปไหนก็ไม่กล้าจับอะไรเพราะกลัวเชื้อโรค ต้องล้างมือบ่อยๆ อาบน้ำวันละหลายครั้ง อย่างนี้เป็นจากโรคย้ำคิดย้ำทำ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อจำนวนผู้ที่เป็นฮิโตะโคโมริในประเทศไทยมีจำนวนน้อยจึงไม่สามารถเรียกว่าเป็น “ปรากฏการณ์” เฉกเช่นในประเทศญี่ปุ่น และไม่ได้เป็นปัญหาต่อสังคมไทยอย่างเห็นได้ชัด จึงส่งผลให้คลินิกรจิตแพทย์ที่ให้คาปรึกษาโดยตรงแก่ผู้ที่เป็นฮิโตะโคโมริหรือผู้ที่มีอาการซึมเศร้ามีน้อย และการรักษาโรคทางจิตเภทนั้นส่วนใหญ่จะอยู่แต่ภายในโรงพยาบาล ทำให้ไม่มีการก่อตั้งกลุ่มองค์กร NPO และยังมีเหตุผลเพียงพอที่จะสามารถขอความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากทางรัฐบาลได้.

บรรณานุกรม

ฉัตรกมล หมอกเมฆ. (2557). *การศึกษาการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ “ฮิโตะโคโมริ” ในประเทศญี่ปุ่น*.

เชียงใหม่:ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้จัดการออนไลน์. (2553). *ฮิโตะโคโมริ : อาการป่วยทางสังคมของเด็กๆ ที่พ่อแม่ต้องรู้*. สืบค้น วันที่ 11

ตุลาคม 2560 จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx->

?NewsID=9530000022496

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, นายแพทย์. (1996). รายงานเด็กญี่ปุ่นจำนวนมากมีอาการฮิชิโคโมริตั้งแต่ปี 1996. สืบค้นวันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://health.kapook.com/view9621.html>

ปรัชญา ปิ่นแก้ว.(2553). “Who are you : ใคร..ในห้อง”. สืบค้น วันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://health.kapook.com/view9621.html>

พรรณพิมล หล่อตระกูล,แพทย์หญิง. (2553). ฮิชิโคโมริ อาการของคนเก็บตัว. สืบค้น วันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://health.kapook.com/view9621.html>

วินิตรา นวลละออง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิง. (2553). ฮิชิโคโมริ. สืบค้น วันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://health.kapook.com/view9621.html>

สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2560). “ฮิชิโคโมริ” อีกด้านของระบบการศึกษาญี่ปุ่นที่ไทยควรระวัง!. สืบค้น วันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9600000103767>

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ

พระจักรพัทธ์ หิรัญคำ

อีเมล: jakkapat71133@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบ KWL ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องละ 15 คน รวมจำนวน 30 คนจากทั้งหมด 5 ห้อง ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบง่าย โดยการจับสลากสุ่มห้องตัวอย่างเข้าร่วมในการวิจัย นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีระดับความสามารถในการเรียนใกล้เคียงกัน นักเรียนทั้ง 2 ห้องมีระดับความสามารถในการเรียนคละกันไป ทั้งเด็กเก่งปานกลาง และอ่อน ใช้เวลาในการทดลองรวมการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนทั้งหมด 10 คาบ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธี KWL ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดดาวคะนอง กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ พบว่าความสามารถการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถการเขียนสรุปความ, วิธีการสอนแบบ KWL

A Comparative Study of Ability in Writing Thai Language Curriculum of secondary school grade 2 Wat Daokanong School Using the KWL teaching method with normal teaching methods

Prajakkapat Hirankame
E-mail: jakkapat71133@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research is 1) to compare the ability to write conclusions of students in secondary school grade 2. Between groups using the KWL teaching method with normal teaching methods 2) to compare the ability to write a summary. Of students in secondary school grade 2 get the KWL teaching method before and after learning. 3) To compare the ability to write conclusions. Of students in secondary school grade 2 Taught by the normal method before and after learning

The samples used in this research were the students who were studying of secondary school grade2 in second Semester the academic year 2015. The sample are students who were studying of secondary school grade2 two classrooms 15 people of each total 30 people from 5 classrooms The students were selected by simple random sampling method. By random sampling, the sample room participates in the research. Students in the experimental and control groups have a similar level of learning both students have the same level of ability to study well, moderate and bad. Take the time trials, including trials before and after learning all 10 lessons. Statistical analysis of this research. Use the program. (Statistical Package Sciences / Personal Computer Plus) for data analysis and t-test statistics.

Keywords: The ability to write conclusions, The KWL teaching method

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนสรุปความเป็นประเภทหนึ่งเป็นทักษะที่จะช่วยให้จดจำเรื่องราวหรือสาระสำคัญจากสิ่งที่ฟังหรือ อ่านได้ด้วยการถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งต้องอาศัยกระบวนการทางความคิด และความสามารถในการใช้ภาษา สอดคล้องกับ เฉลิมพล ฌ เชียงใหม่ (2547) อธิบายว่า การเขียนสรุปความ ผู้เขียนสรุปความจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านมาแยกแยะ พิจารณาข้อความใดเป็นข้อมูลหลัก ข้อมูลใดเป็นข้อมูลรอง จากนั้นจึงจัดระบบเรียบเรียงเป็นคำพูดของผู้พูดเอง ดังนั้น ในการเขียนสรุปความ มิได้มุ่งหวังให้นักเรียนเขียนได้เพียงอย่างเดียวแต่สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการเขียนสรุปความ และเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องอีกด้วย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อหาทางแก้ปัญหาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง เนื่องจากพบว่านักเรียนมีการเขียนสรุปความที่ไม่ถูกต้องและไม่มีความสามารถในการเขียนสรุปความเท่าที่ควรโดยที่พบนั้น นักเรียนมักใช้วิธีตัดข้อความจากหนังสือหรือตำรามาเป็นท่อนๆ โดยนักเรียนจะพิจารณาข้อความใดสำคัญก่อน แล้วขีดเส้นใต้ จากนั้นจะลอกประโยคที่ขีดเส้นใต้มาเรียบเรียง ทำให้ผู้อ่านจะรู้สึกได้ทันทีว่าไม่ใช่การสรุปความที่ดี เพราะท่อนประโยคที่ตัดมาเรียงใหม่ มักไม่ค่อยผสมกลมกลืน กระโดด หัวงเกิน หรือเยิ่นเย้อเกิน และบางประโยคก็เป็นที่ใช้ถ้อยคำทางวิชาการมากจนเกินไป โดยนักเรียนไม่ได้ใช้ภาษาของตนเอง นี่จึงเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจในการแก้ปัญหาในครั้งนี้

แนวทางที่ผู้วิจัยสนใจเป็นการทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของการเขียนสรุปความ โดยการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการสอนแบบปกติกับวิธีการสอนแบบ KWL นักเรียนจะมีความสามารถในการเขียนสรุปความมากขึ้นเพียงใด ซึ่งในวิธีการสอนแบบ KWL ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL เพื่อแก้ปัญหาการเขียนสรุปความของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการคิดอย่างรู้ตัวว่าตนคิดอะไร มีวิธีคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความคิดของตนเองได้ และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนเองได้ โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจตนเอง มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตน ซึ่งสอดคล้องกับ นพคุณ คุณาชีวะ (2558:121) กล่าวว่าเทคนิค KWL เป็นเทคนิคที่ใช้พัฒนาทักษะด้านการอ่าน ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความคิดของตนเองได้ ขณะเดียวกันก็สามารถปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองจนเกิดเป็นความรู้ เพื่อตั้งมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ KWL มาใช้ทดลองเพื่อเปรียบเทียบการรูปแบบการสอนปกติในการเขียนสรุปความของนักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบKWL ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับวิธีการสอนแบบKWL สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับวิธีการสอนแบบปกติ

2. ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบKWL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดดาวคะนอง สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 30 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มี 2 ห้องเรียน จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการสอนแบบKWL ส่วนที่สองเป็นกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบปกติ

กลุ่มทดลอง คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับวิธีการสอนแบบ KWL

กลุ่มควบคุม คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบปกติ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนการเขียนสรุปความ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

1. วิธีการสอนแบบ KWL

2. วิธีการสอนแบบปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาไทย

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ การเขียนสรุปความวิชาภาษาไทย โดยใช้เรื่องสั้น บทความ สารคดี ข่าว และนิทานเป็นสื่อ ที่มีเนื้อหาในเชิงให้ข้อคิดด้านคุณธรรมจริยธรรม และสร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัย

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลา ในการวิจัย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง 4 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสรุปความได้อย่างถูกต้อง
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ด้านการเขียนสรุปความ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น
3. นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสรุปความภาษาไทยจำนวนโดยวิธีการสอนแบบ KWL จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ในการสร้างผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และวิธีการสอนแบบ KWL

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านทฤษฎีและแนวคิด โดยผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อที่จะนำมาสอนได้แก่ การเขียนสรุปความจากบทความ การเขียนสรุปความจากข่าว การเขียนสรุปความจากเรื่องสั้น การเขียนสรุปความจากนิทาน การเขียนสรุปความจากสารคดี โดยผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาในกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสรุปความโดยวิธีการสอนแบบ KWL จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 คาบ

ขั้นที่ 5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ความถูกต้องด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

ขั้นที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาคำตัดสินความสอดคล้อง IOC

ขั้นที่ 7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำผลความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสรุปความ โดยวิธีการสอนแบบ KWL ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

ขั้นที่ 9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแผนการสอนแบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสรุปความโดยใช้วิธีการสอนแบบการสอนปกติมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการสอนแบบปกติ

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านทฤษฎีและแนวคิดมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนการเรียนรู้เรื่องการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขั้นที่ 4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องสรุปความโดยวิธีสอนแบบปกติ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 คาบ รวม 10 คาบ

ขั้นที่ 5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขความถูกต้องด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

ขั้นที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

ขั้นที่ 7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำผลความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าแผนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

ขั้นที่ 8 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ

แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ประกอบด้วยข้อความ หรือเนื้อหาเรื่องสั้นๆ มาสร้างเป็นแบบทดสอบความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนจำนวน 1 ชุด และหลังเรียนจำนวน 1 ชุด ทั้งนี้ได้ทำข้อสอบอัตนัยแบบคู่ขนาน โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Scores ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการสอน ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ขั้นที่ 2 ศึกษารูปแบบการเขียนสรุปความจากเอกสารและตำราเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนสรุปความตามลำดับขั้นตอนจากหนังสือและเอกสารต่างๆ

ขั้นที่ 3 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบแบบอัตนัยจากหนังสือการประเมินผลภาษาไทย

ขั้นที่ 4 เลือกข้อความ หรือบทความสั้นๆ ที่มีองค์ประกอบ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร มาสร้างเป็นแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ก่อนเรียน 1 ชุด จำนวน 5 ข้อ และหลังเรียน 1 ชุด จำนวน 5 ข้อ ทั้งนี้ได้ทำข้อสอบอัตนัยเป็นแบบคู่ขนาน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ (Rubric Scores)

ขั้นที่ 5 นำเกณฑ์การตรวจให้คะแนน (Rubric Scores) แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา และความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 6 นำเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนสรุปความที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเกณฑ์การให้คะแนน ค่าดัชนีมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ขั้นที่ 7 นำผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric scores) สรุปความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่าเกณฑ์การให้คะแนน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ถูกต้องสมบูรณ์

ขั้นที่ 8 นำแบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ ไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เคยเรียนเรื่องนี้แล้วจำนวน 5 คน คนละ 1 ข้อ หลังจากทดลองใช้ นำข้อสอบมาตรวจให้คะแนนโดยผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญอีก 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบว่าเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric scores) ที่สร้างขึ้นสามารถนำมาใช้ได้หรือไม่ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พบว่า

1. ค่าสหสัมพันธ์ของผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 2 เท่ากับ 0.721
2. ค่าสหสัมพันธ์ของผู้ประเมินคนที่ 1 กับผู้ประเมินคนที่ 3 เท่ากับ 0.739
3. ค่าสหสัมพันธ์ของผู้ประเมินคนที่ 2 กับผู้ประเมินคนที่ 3 เท่ากับ 0.889

แสดงว่าคะแนนที่ได้จากการตรวจของผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญอีก 2 ท่าน มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

ขั้นที่ 9 นำเกณฑ์ (Rubric scores) การให้คะแนนความสามารถการเขียนสรุปความไปใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Control group Pretest – Posttest design) ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถการเขียนสรุปความก่อนเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	16.93	3.305	28	1.584	.124
วิธีสอนโดยวิธี KWL	15	15.33	2.093			

$P > 0.5$

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนเรียน กลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent พบว่าค่า $t = 1.584$ sig = .124 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่านักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL มีความสามารถในการเขียนสรุปความ แตกต่างกับนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนกลุ่มการสอนโดยวิธี KWL ต่ำกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างความสามารถก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	15.933	2.093	14	-3.708	.002**
หลังเรียน	15	19.00	2.619			

$P > .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent พบว่าค่า $t = -3.708$ sig = .002 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธี KWL แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสามารถการเขียนสรุปความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	16.93	3.305	14	-.251	.805
หลังเรียน	15	17.24	3.693			

P > .05

จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent พบว่าค่า t = -.251 sig = .805 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ความสามารถการเขียนสรุปความ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 4 ผลการการเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีแบบ KWL กับกลุ่มที่สอนแบบ-ปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	17.27	3.693	28	-1.483	.149
วิธีสอนแบบ KWL	15	19.00	2.619			

P > .05

จากตาราง 6 พบว่า ความสามารถการเขียนสรุปความ หลังเรียนกลุ่มที่สอนแบบ-ปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 และกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent พบว่าค่า t = -1.483 sig = .149 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL มีความสามารถการเขียนสรุปความ สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ พบว่า

1. ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธี KWL ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ พบว่าความสามารถการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสรุปความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง โดยใช้วิธีการสอนแบบ KWL กับวิธีการสอนแบบปกติ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธี KWL และกลุ่มที่สอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 คือความสามารถในการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับวิธีการสอนแบบ KWL สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับวิธีการสอนแบบปกติ ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 การสอนเรื่องการเขียนสรุปความโดยวิธี KWL ในขั้นกิจกรรมเตรียมการอ่าน K (What we know) นักเรียนรู้อะไรบ้าง เป็นขั้นตอนที่ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหัวเรื่องอย่างไรบ้างเพื่อเป็นการเตรียมความรู้ขั้นพื้นฐานของนักเรียนก่อนที่จะอ่านเพื่อเขียนสรุปความ ดังนั้นในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะต้องระดมสมองเพื่อนำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาใช้ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาบันทึกในช่อง K: นักเรียนรู้อะไรบ้างซึ่งเป็นประสบการณ์เดิมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังแนวคิดของ ลิซิต กาญจนภรณ์ (2548: 100) ในเรื่องจิตวิทยาการศึกษาที่ว่า ความรู้พื้นฐานก่อนเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก ครูควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของนักเรียนก่อนที่จะเรียนบทเรียนใหม่ เพราะหากนักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานแล้ว การเรียนบทเรียนใหม่จะประสบความล้มเหลวและยังสอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างความรู้และประสบการณ์เดิม (Schema Theory) โดยนักการศึกษาในกลุ่มนี้เชื่อว่า ความเข้าใจในการอ่านจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงกล่าวได้ว่าการสอนโดยวิธี KWL ในขั้น K: นักเรียนรู้อะไรบ้าง นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการอ่าน การคิด เพื่อนำไปสู่การเขียนสรุปความได้ในที่สุด

1.2 การสอนเรื่องการเขียนสรุปความโดยวิธี KWL ในขั้นกิจกรรมระหว่างอ่าน W (What we want to know): นักเรียนต้องการรู้อะไร เป็นขั้นตอนที่ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามว่านักเรียนต้องการรู้อะไรจากบทอ่าน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านแล้วบันทึกคำถามลงในช่อง W: นักเรียนต้องการรู้อะไร ซึ่งการทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นหรือเกิดแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในด้านจิตวิทยาการศึกษาเชื่อว่าพฤติกรรมต่างๆเกิดขึ้นเพราะมีแรงจูงใจ จิตรลดา คนยืน (2540: 12) ดังนั้น ถ้าต้องการให้นักเรียนเขียนสรุปความจากบทอ่าน ย่อมจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะอ่านก่อน โดยครูจำเป็นที่จะต้องเลือกสื่อที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น ในขั้น W: นักเรียนต้องการรู้อะไร เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามในสิ่งที่ตนอยากรู้ จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความรู้ และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการอ่านเพื่อนำไปสู่การเขียนสรุปความ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของพัชรินทร์ แจ่มจรรย์ (2547: 81) ที่พบว่า ในขั้น W: นักเรียนต้องการรู้อะไร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความอยากรู้อยากเห็น โดยใช้วิธีตั้งคำถามที่นักเรียนอยากรู้ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่กระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบ ในขั้นตอนแรก นักเรียนจะตั้งคำถามร่วมกับครู ต่อไปจึงจะตั้งคำถามภายในกลุ่ม การตั้งคำถามของนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อค้นหาคำตอบในขั้นตอนต่อไป จะเห็นได้ว่าการสอนเรื่องการเขียนสรุปความ โดยวิธี KWL ในขั้น W: นักเรียนต้องการรู้อะไร นั้นช่วยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนอีกทั้งมุ่งส่งเสริมด้านการอ่านและการคิด อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเขียนสรุปความ ดังนั้นจึงส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การสอนเรื่องการเขียนสรุปความโดยวิธี KWL ในขั้นกิจกรรมหลังการอ่าน L (What we have learned): นักเรียนได้เรียนรู้อะไร ผู้วิจัยพบว่า ขั้นตอนนี้ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่อกับบทอ่าน เพราะนักเรียนต้องเลือกบันทึกข้อมูลจากการอ่านอย่างถูกต้องโดยจดประเด็นที่สำคัญ และการบันทึกหลังการอ่านนี้ยังเป็นการทบทวนเนื้อหาได้ โดยนักเรียนไม่จำเป็นต้องย้อนกลับไปอ่านอีก ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความได้ทันกำหนดระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ทิพสร มีปิ่น (2539: 72) ที่พบว่า การบันทึกสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากบทอ่าน ทำให้นักเรียนสามารถทบทวนแนวคิดสำคัญๆ ที่ได้รับจากบทอ่านได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องย้อนไปดูบทอ่านเดิม ทำให้ไม่เสียเวลา นอกจากนี้การตอบคำถามในประเด็นต่างๆ ยังมีส่วนส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเขียนสรุปความ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทัย ภิรมณ์ริน (2549: 163) ที่พบว่าการค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ แล้วบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงตารางในช่อง L: นักเรียนได้เรียนรู้อะไร และตรวจสอบว่าคำถามใดที่ยังไม่ได้คำตอบแล้วหาคำตอบให้ครบ นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม

จากเหตุผลต่างๆที่ได้นำเสนอไปข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าวิธี KWL ประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติไม่มีโอกาสได้แสดงความรู้และประสบการณ์เดิมมากนัก นักเรียนจึงนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาใช้ในการตีความจากบทอ่านได้น้อย จึงทำให้เขียนสรุปความไม่ครบ

ประเด็นสำคัญ อีกทั้งนักเรียนยังมีอิสระในการคิดน้อยกว่า เพราะนักเรียนขาดแรงจูงใจในการอ่านและมีเป้าหมายในการอ่านไม่ชัดเจน นอกจากนี้นักเรียนไม่ได้บันทึกข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญหรือรายละเอียดต่างๆที่พบในบทอ่าน ทำให้ขาดข้อมูลสำคัญในการนำไปเขียนสรุปความ จึงทำให้นักเรียนเขียนสรุปความได้ไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนที่สอนโดยวิธี KWL มีความการเขียนสรุปความสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

2. ความสามารถการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยวิธี KWL แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ความสามารถในการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบ KWL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 ก่อนที่นักเรียนจะสามารถเขียนสรุปความได้นั้น นักเรียนจำเป็นที่จะต้องอ่านและคิดตลอดเวลาซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญและมีความซับซ้อน แต่วิธี KWL เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเขียนสรุปความได้ ขณะเดียวกันยังสามารถพัฒนาการอ่านและการคิดควบคู่กันไปด้วย และเป็นวิธีการที่มีการที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน กล่าวคือ ชั้น K (What we know): นักเรียนรู้อะไร เป็นขั้นเตรียมความรู้ของนักเรียน นักเรียนจะช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ชั้น W (What we want to know): นักเรียนต้องการรู้อะไร เป็นขั้นที่นักเรียนตั้งคำถามว่านักเรียนต้องการรู้อะไรจากบทอ่าน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะอ่านและมีเป้าหมายในการอ่าน ชั้น L (What we have learned) นักเรียนได้เรียนรู้อะไร นักเรียนตอบคำถามจากการอ่าน โดยเขียนสิ่งที่รู้จากการอ่าน จากนั้นจึงนำไปสู่การเขียนสรุปความ (Summarizing) เป็นขั้นตอนสุดท้าย จะเห็นได้ว่าทุกขั้นตอนของ KWL มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเขียนสรุปความได้ โดยมี KWL เป็นกรอบในการอ่าน การคิดและการเขียน ทำให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบและช่วยให้ครูลำดับการสอนได้ดีตลอดระยะเวลาของการสอน

2.2 เมื่อพิจารณาด้านเนื้อหาที่เป็นบทอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีบทอ่านหลากหลายประเภท ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ สารคดี เรื่องสั้น ข่าว บทความ นิทาน แต่ละประเภทก็มีภาษา และเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนสามารถกระตุ้นความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดในการระดมสมองร่วมกับเพื่อนๆ ได้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามและการตอบคำถามด้วยตนเอง จนนำข้อมูลทั้งหมดมาเขียนสรุปความ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการต่างๆของวิธี KWL

2.3 ขณะที่สอนผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกเขียนสรุปความจากบทอ่าน เรื่องสั้น ข่าว บทความ นิทาน สารคดี นักเรียนจึงค่อยๆเกิดการเรียนรู้และรู้สึกว่าการเขียนสรุปความไม่ยากจนเกิดไปสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญญา ทิพย์ลาย (2545: 47) ที่พบว่า การฝึกให้นักเรียนเขียนสรุปความควรเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายก่อนที่จะฝึกเขียนสรุปความจากเรื่องที่ยากจึงจะทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยไม่รู้สึกรำคาญ รวมทั้งครูได้ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดง

ความคิดกันภายในกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้แนะนำและให้ความรู้เพิ่มเติมและในขั้นการตั้งคำถาม ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนก่อนจะช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดในการตั้งคำถามได้ดีขึ้น สอดคล้องความเห็นของชาตรี สำราญ (2545: 11) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามของครูจะมีส่วนช่วยนำพาความคิดของนักเรียนได้ดีมาก ถ้าครูตั้งคำถามตรงประเด็นที่ต้องการให้นักเรียนตอบโดยวิธีการคิดอย่างไร ครูต้องใช้คำถามอย่างนั้น นอกจากนี้ขณะดำเนินการสอนให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ครูจะเสริมแรงทางบวกโดยการกล่าวคำชมเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติยา เรวัต (2543: 77) ที่พบว่า การเสริมแรงนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ เกิดแรงจูงใจที่พัฒนาความสามารถทางการเรียนได้ดีขึ้น เมื่อมีแรงจูงใจและตั้งใจจะทำคะแนนให้ได้สูงขึ้นเพื่อที่จะได้รับการเสริมแรง จึงทำให้เจตคติดีขึ้นด้วย อีกทั้งการที่นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการเรียนก็เป็นการเสริมแรงภายในตนเอง เพราะนักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง นอกจากนี้หลังการที่ตรวจผลงานการเขียนสรุปความของนักเรียน ผู้วิจัยได้แจกผลงานให้นักเรียนดู เป็นการให้ผลย้อนกลับ (Feed back) โดยออกแบบใบงานให้นักเรียนได้ทราบผลการประเมินของตนเองและทราบเหตุผลของการให้คะแนน จึงช่วยให้นักเรียน เห็นข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อนำไปแก้ไขในการเขียนครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิษฐา แสงภักดี (2545: 20) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับผลย้อนกลับจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ถูกต้อง และถ้าการรับรู้เป็นผลสำเร็จก็จะสามารถนำความสำเร็จหรือสิ่งที่ดีจากเรียนครั้งก่อนไปใช้ในการเรียนครั้งต่อไป

3. ความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่าความสามารถการเขียนสรุปความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบปกติ เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยการบรรยาย ประกอบเอกสารที่ครูจะเตรียมขึ้น อาจจะนำสื่อที่เป็นรูปภาพ สิ่งพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ช่วยในการบรรยาย จริยา เสตะพันธ์ (2549, หน้า 12) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการสอนแบบปกติหมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนโดยให้ครูเป็นผู้เตรียมข้อมูลมาถ่ายทอดให้แก่เด็กนักเรียนโดยการบรรยาย อภิปราย ซักถาม และใช้สื่อการสอน จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. การเลือกบทอ่านในการทำกิจกรรมต่างๆตามขั้นตอนของ KWL ครูควรเลือกบทอ่านที่มีชื่อเรื่องที่น่าสนใจแก่นักเรียน เพื่อให้เด็กสามารถนำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยทำความเข้าใจหรือตีความบทอ่านจะทำให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อระดมสมองร่วมกับเพื่อนๆได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธี KWL ครูควรมีบทบาทในทุกขั้นตอน ไม่ควรปล่อยให้ นักเรียน ทำกิจกรรมต่างๆโดยลำพัง ครูควรเริ่มตั้งแต่การฝึกให้นักเรียนบันทึกข้อมูลต่างๆลงในตาราง KWL ให้ถูกต้อง เป็นระบบระเบียบตั้งแต่ครั้งแรก เพื่อให้ นำข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปความได้ง่าย

3. KWL เป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนชัดเจน ดังนั้นครูจะต้องเตรียมตัวในการจัดกิจกรรมรวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น จึงจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความ โดยวิธี KWL โดยใช้บทอ่านอื่นๆ เช่น งานเขียนประเภทร้อยกรอง เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบโดยใช้วิธี KWL ในการสอนเรื่องการเขียนสรุปความ กับการสอน โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น แบบฝึก คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI: Computer Assited Instruction) เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสหกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤติยา เรวัต. (2528). *การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนสรุปความจากบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กัญญา ทิพย์ลาย. (2545). *การสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้วสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ผังความคิด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชนิษฐา แสงภักดี. (2540). *การใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยวิธี KWL PLUS กับวิธีสอนแบบปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- งามพิศ เจียรประวัติ (2550). *การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบแผนที่ความคิดกับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- จิริยา เสตะพันธ์. (2554). ผลของการสอนโดยใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยโครงงานที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและอภิปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิตรลดา คนเย็น. (2550). การใช้กลวิธีการสอนแบบ KWL – Plus เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- จิตรา ชัยอมฤต. (2539). การเปรียบเทียบผลการสอนเขียนย่อเรื่องกับการสอนให้นักเรียนตั้งคำถามเองที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและเขียนย่อเรื่องภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยวิธี KWL Plus กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มธุรดา ท่าช้าง. (2554). การสอนอ่านจับใจความตามแนวการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถทางการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มลเทียร มูลธิยะ. (2553). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย ภิรมณ์ริน. (2534). “การอ่านเพื่อสรุปความ,” วารสารการอ่าน. 6 (1): 19 ; มีนาคม. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิเคราะห์วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

มนัสวี ศรีนนท์

สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

อีเมล: b_av7@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิธีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) เพื่อวิเคราะห์วิธีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า วิธีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาภายในและภายนอกตัวมนุษย์เป็นหลัก ส่วนวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่อยู่เหนือบุคคล กาลเวลา และสถานที่ จึงจะเป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมั่นคงตลอดไป

คำสำคัญ: วิธีการเรียนรู้, ศตวรรษที่ 21

Analysis of the Learning Methods in 21st Century

Manatsawee Srinont

Institute for Innovative learning Mahidol University

E-mail: b_av7@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this article were: 1) to study the learning methods before 21st Century, 2) to study the learning methods in 21st Century, 3) to analysis the learning methods in 21st Century. The results of the study show that the learning methods before 21st Century has focused on Internal and external development of human beings. The learning methods in 21st Century is a learning model over people, time and place. It is a long-term learning and stability.

Keywords: learning methods, 21st Century

1. บทนำ

วิธีการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนในอดีตหรือในปัจจุบันต่างมีแนวคิดและทฤษฎีที่แตกต่างกันไป โดยความแตกต่างที่ว่านี้เป็นได้ทั้งในด้านรูปแบบและด้านวิธีการ สืบเนื่องจากว่าในเรื่องรายละเอียดของวิธีการการเรียนรู้ในอดีตและปัจจุบันนั้นมีบริบทที่แตกต่างกันไป ซึ่งหากการจัดการเรียนการสอนโดยไม่ดูบริบททางการศึกษาแล้ว ย่อมเป็นไปได้ว่าความสำเร็จนั้นจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลย หรือถ้าอย่างเลวร้ายที่สุดที่ฟังจะเกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ดูบริบทความเป็นจริงของสังคมโลก นั่นก็คือปัญหาหรืออุปสรรคจะเกิดขึ้นอย่างไม่รู้จกจบสิ้น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาดูทิศทางความเป็นไปของสังคมโลกด้วย อนึ่ง แนวคิดลักษณะนี้จะเห็นได้จากวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่พยายามจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคมโลก กล่าวคือ การเรียนรู้ในยุคที่ผ่านมา มักเป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยวัตถุประสงค์บางประการเท่านั้น โดยวัตถุประสงค์เหล่านั้นจะตอบโจทย์ทางการศึกษาและสังคมได้เพียงบางแง่มุมเท่านั้น แต่ในศตวรรษนี้ โจทย์ทางการศึกษาดังกล่าวแทบจะใช้ไม่ได้เลยกับศตวรรษนี้ ดังจะเห็นได้จากที่นายเพชร โอสถานุเคราะห์ (2560) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “จากอดีตถึงปัจจุบัน วงการการศึกษาไทยค่อนข้างจะอยู่ในกรอบเดิมๆ เลย ทำให้ไม่สามารถมีหลักสูตรที่ทันต่อโลกออกมาได้มากเพียงพอ คือทั่วไปยังย่ำอยู่กับที่ เนื่องจากติดอยู่ในความคิดและค่านิยมเก่าๆ ที่ได้รับมาจากสังคมที่มีมาแต่อดีต อย่างค่านิยมที่คิดว่าต้องสอบเอ็นทรานซ์ ตอนหลังก็เปลี่ยนเป็นแอดมิชชันเพื่อที่จะเข้ามหาวิทยาลัย ยิ่งในยุคดิจิทัลมันเปลี่ยนเร็วมาก พอมีกรอบต่างๆ ทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ช้า อย่างเช่นหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งอาจารย์บางท่านอาจจะมีความคิดทันสมัย แต่คณะอาจจะไม่รองรับ” เพียงเท่านี้ก็เห็นได้ชัดว่าการเรียนรู้ในอดีตและปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว ตลอดทั้งมหาวิทยาลัยหรือแม้แต่สถาบันการศึกษาที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก็ยังคงปรับตัว เพราะผู้เรียนและรูปแบบการเรียนรู้มันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยหากยังใช้การจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารการศึกษาแบบเดิมๆ ย่อมเป็นไปได้ว่าการศึกษาดังที่เคยมักทำตามๆ กันมาอาจจะไปไม่รอดหรือลุ่มหลวกันไปแล้ว ฉะนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงนับว่าเป็นวิธีการที่ต้องการการปรับเปลี่ยนให้ไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมทั้งในรูปแบบและวิธีการ เพราะหากยังใช้วิธีการเรียนรู้แบบเดิมอยู่ ย่อมเป็นไปได้ว่า การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะไม่เข้ากับความเป็นจริงของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ตามที่นายสุทธิชัย หยุ่น (2560) เสนอว่า “คำว่า “เรียนรู้” ในยุค Internet of Things นั้นมีความหมายว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องเข้ามหาวิทยาลัยก็เป็นคนมีความรู้ทันโลกและทันความเปลี่ยนแปลงได้ คำว่า “ล้มสลายของมหาวิทยาลัย” กำลังจะเกิดขึ้น เหมือนกับแรงกระแทกที่เทคโนโลยีมีต่อวงการสื่อ ธนาคาร ขายปลีก แพทย์ และทุกสาขาวิชาชีพ ใครไม่ปรับไม่เปลี่ยนก็จะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง และแม้จะรู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยน แต่หากไม่รู้ว่าจะปรับอย่างไร หรือปรับเข้าไปก็จะกลายเป็นไดโนเสาร์ยุคศตวรรษที่ 21 ได้ง่ายๆ”

จากที่กล่าวมาข้างต้น ก็พอจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้เป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต ตลอดทั้งมองการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเดิมจนสามารถกล่าวได้ว่าแทบจะไม่อยู่ในระบบการศึกษาแบบเดิมๆ อีกต่อไป แต่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้ยังมีรายละเอียดปลีก

ย่อยที่ยังต้องศึกษาและวิเคราะห์กันอีกมาก เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษนี้เป็นเรื่องของการศึกษาที่ไม่มีพรมแดนและเป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีขอบเขต ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คาดว่าจะเป็นประเด็นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าต่อวงการศึกษาศึกษาและสังคมเป็นอย่างดี

2. วิธีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 20

ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 20 นี้ มีนักคิดหรือนักปรัชญา ตลอดถึงนักการศึกษาได้พร้อมใจกันนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ไว้อย่างลุ่มลึกหรือเป็นเรื่องราวนามธรรมที่สัมผัสได้ยาก กล่าวคือเป็นการมองการเรียนรู้เป็นเรื่องภายในหรือจิตใจเป็นส่วนใหญ่ หมายความว่าในศตวรรษนี้เรื่องอื่นๆนอกจากจิตใจ จะถูกมองว่าเป็นเพียงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เท่านั้น ซึ่งหากจะพัฒนาการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาที่จิตใจเป็นหลัก ดังนั้น แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 20 จึงจัดแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการฝึกจิตหรือสมอง (Mental Discipline)

นักคิดกลุ่มนี้มีความคิดเชื่อว่าจิตหรือสมองหรือสติปัญญา (mind) สามารถพัฒนาให้ปราดเปรื่องได้โดยการฝึก เช่นเดียวกับกล้ามเนื้อซึ่งจะแข็งแรงได้ด้วยการฝึกออกกำลังกาย ในการฝึกจิตหรือสมองนี้ทำได้โดยให้บุคคลเรียนรู้สิ่งที่ยากๆ ยิ่งยากมากเท่าไร จิตก็จะได้ฝึกให้แข็งแรงยิ่งขึ้นเท่านั้น นักคิดกลุ่มนี้มีแนวคิดแยกออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่เชื่อในพระเจ้า (Theistic Mental Discipline) นักคิดที่สำคัญของกลุ่มนี้ คือ เซนต์ ออกุสติน (St. Augustine) จอห์น คาลวิน (John Calvin) และคริสเตียน โวลฟ์ (Christian Wolff) กลุ่มที่เชื่อในความมีเหตุผลของมนุษย์ (Humanistic Mental Discipline) นักคิดคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ พลาโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการพัฒนาไปตามธรรมชาติ (Natural Unfoldment)

นักคิดกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าธรรมชาติคือแหล่งเรียนรู้สำคัญ เด็กควรจะได้เรียนรู้ไปตามธรรมชาติ การใช้ของจริงเป็นสื่อในการสอนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดี การเล่นเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็ก เด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ตัวเล็กๆ เด็กมีสภาวะของเด็ก ซึ่งแตกต่างไปจากวัยอื่น การจัดการศึกษาให้เด็กจึงควรพิจารณาระดับอายุเป็นหลัก การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้เน้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่เด็กจะต้องมีความแตกต่างไปจากการจัดให้ผู้ใหญ่ และยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เสรีภาพแก่เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจของตน ให้เด็กได้เรียนรู้ตามธรรมชาติและเป็นไปตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความพร้อมของเด็ก นักคิดคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ รูสโซ (Rousseau) ฟร็อบ เบล (Froebel) และ เพสตาลอสซี (Pestalozzi)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการรับรู้และการเชื่อมโยงความคิด (Apperception)

นักคิดกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากแรงกระตุ้นภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เกิดจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 และความรู้สึกคือการตีความหรือแปลความหมายจากการสัมผัส การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ผ่าน

ทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้เป็นอย่างดี นักคิดคนสำคัญในกลุ่มนี้ คือ จอห์น ล็อก (John Locke) วิลเฮล์ม วุนด์ (Wilhelm Wundt) ทิชเชเนอร์ (Titchener) และ แฮร์บาร์ต (Herbart) (สุมานี วงศ์ชนะ, 2560)

สรุปว่าทฤษฎีการเรียนรู้ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 20 มีจุดเด่นที่สามารถกล่าวรวบยอดได้ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการฝึกจิตหรือสมอง เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ตรงจิตใจเป็นหลัก ดังนั้น การพัฒนาการเรียนรู้ในตัวมนุษย์จึงต้องบริหารจัดการหรือพัฒนาที่จิตใจเท่านั้น ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการพัฒนาไปตามธรรมชาติ มองการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าต้องเป็นไปตามธรรมชาติหรือตามวัยเท่านั้น กล่าวคือการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ไม่ได้ เพราะเด็กหรือผู้ใหญ่ย่อมมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป ซึ่งหากใช้วิธีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไม่เหมาะสมกับวัยย่อมจะเกิดความล้มเหลวได้ และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มที่เน้นการรับรู้และการเชื่อมโยงความคิด เสนอว่าพัฒนาการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกด้วย เพราะความเป็นมนุษย์นั้นย่อมมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น หากมนุษย์ได้มีการสร้างประสบการณ์ทางผัสสะให้เกิดขึ้นกับประสาทสัมผัสมากเท่าใด การเรียนรู้อย่อมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้มากเท่านั้น

3. วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 นั้น เป็นหลักการที่นักคิด นักจิตวิทยา และนักศึกษาได้พยายามหาแนวทางเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณค่า โดยวิธีการเหล่านั้น เมื่อกล่าวรวมๆ แล้ว ประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

นักคิดในกลุ่มนี้มองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลางคือไม่ดี-ไม่เลว การกระทำต่างๆ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (stimulus response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสนใจกับ “พฤติกรรม” มาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดและทดสอบได้ ทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญๆ 3 แนวด้วยกัน คือ 1. ทฤษฎีการเชื่อมโยง (Classical Connectionism) ของธอร์นไดค์ (Thorndike) 2. ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory) ประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 4 ทฤษฎี ดังนี้ (1) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัติของพาฟลอฟ (Pavlov’s Classical Conditioning) (2) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัติของวัตสัน (Watson’s Classical Conditioning) (3) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่องของกัทธรี (Guthrie’s Contiguous Conditioning) (4) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนต์ของสกินเนอร์ (Skinner’s Operant Conditioning) 3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ (Hull’s Systematic Behavior Theory)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของพุทธินิยม (Cognitivism)

กลุ่มพุทธินิยมหรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจหรือกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือหรือความคิดนักคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตของความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด ทฤษฎีกลุ่มนี้ที่สำคัญมี 5 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory) ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (A Theory of Meaningful Verbal Learning)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักคิดกลุ่มมนุษยนิยมได้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ และมองมนุษย์ว่ามีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง หากว่าบุคคลมีอิสรภาพและเสรีภาพ ก็จะทำให้มนุษย์มีความพยายามและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส (Rogers) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโคมส์ (Combs) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโนลส์ (Knowles) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของแฟร์ (Fair) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของอิลลิช (Illich) และแนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนีล (Neil)

4. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism)

กานเย (Gagne) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมและพุทธินิยม (Behavior Cognitivist) เขาอาศัยทฤษฎีและหลักการที่หลากหลาย เนื่องจากความรู้มีหลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง บางประเภทมีความซับซ้อนมาก จำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง กานเยได้จัดชั้นการเรียนรู้ซึ่งเริ่มจากง่ายไปหายาก โดยผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยมและพุทธินิยมเข้าด้วยกัน (ซารินา เส้นและ, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 4 กลุ่มนั้น สามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้นั้นมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการหยุดอยู่กับที่ เพราะการหยุดอยู่กับที่นั่นเท่ากับถอยหลัง ไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด กล่าวคือการพัฒนาการเรียนการสอนในระบบและนอกระบบต้องทำให้มีความคืบหน้าอยู่เสมอ หาไม่แล้ว ความล้าหลังหรือความล้มเหลวจะเข้ามาแทน ดังนั้น การเรียนรู้จึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 4 กลุ่ม ที่มีแนวทางในการพัฒนาหรือมีหลักการที่แตกต่างกันไป หมายความว่าทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าวมานั้น มีวิธีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างแตกต่างกันดังนี้

- 1) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เสนอว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นไม่ใช่เกิดจากภายในหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว แต่การเรียนรู้ยังต้องอาศัยสิ่งเร้าภายนอกเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมด้วย
- 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของพุทธินิยม เสนอว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ย่อมเกิดจากกระบวนการพัฒนาปัญญาหรือความคิดเป็นสำคัญ ถ้าพึ่งการกระตุ้นด้วยปัจจัยภายนอกหรือสิ่งเร้าภายนอกนั้นยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างดี ดังนั้น สิ่งเร้าภายนอกจึงเป็นเพียงแค่ข้อมูลของการเรียนรู้ ส่วนการพัฒนาการเรียนรู้อย่างแท้จริงนั้น

ต้องปรับที่กระบวนการการให้ความหมายข้อมูลของการเรียนรู้ให้ถูกต้องและชัดเจน 3) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม เสนอว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเป็นไปได้เสมอ เพราะมนุษย์มีความดิ้นรนและมีความสามารถในตัวเอง ฉะนั้น การเรียนรู้ของมนุษย์จึงเป็นไปได้เสมอ ยิ่งถ้าได้รู้แรงจูงใจหรือความตั้งใจที่ดีที่เป็นสาเหตุแห่งการเรียนรู้แล้ว การพัฒนาการเรียนรู้ย่อมเป็นไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น 4) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน เสนอว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเป็นไปได้ด้วยปัจจัยแห่งความดิ้นรนที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ ตลอดถึงการได้มีปัจจัยภายนอกหรือสิ่งเร้าภายนอกมาเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วย การเรียนรู้ย่อมเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว สรุปว่าการพัฒนาการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 21 มีความชัดเจนตรงที่ว่ามุ่งไปที่ตัวตนของมนุษย์และสิ่งเร้าภายนอกที่มากระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ แต่เมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ทฤษฎีการเรียนรู้เหล่านี้ก็ใช้ได้อยู่เหมือนกัน เพียงแต่ว่าสังคมโลกปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ลำพังการให้ความสำคัญกับความดิ้นรนหรือความสามารถในตัวมนุษย์และสิ่งเร้าภายนอกกว่าเป็นปัจจัยในการพัฒนาการเรียนรู้นั้นคงยังไม่เพียงพอแน่นอน ดังนั้น จึงมีคำถามว่าการเรียนรู้ในศตวรรษต่อไปจะเป็นอย่างไร เมื่อมนุษย์และสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปแล้ว กล่าวคือหากมนุษย์ที่ถูกเชื่อกันว่าเป็นผู้มีความดิ้นรนหรือความสามารถอยู่ในตัวเองแล้วไม่สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสิ่งเร้าภายนอกได้อย่างเหมาะสม แล้วมนุษย์ที่มีลักษณะการเช่นนั้นจะนับว่าเป็นปัญหาต่อการพัฒนาการเรียนรู้หรือเป็นมนุษย์ล่าหลังหรือไม่ อีกประการหนึ่ง สิ่งเร้าภายนอกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทางการศึกษาแบบเดิม จะยังคงมีความเป็นไปได้มากเพียงใด จึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจหาคำตอบเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นหลักการที่จะเข้ามาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เข้ากับสังคมโลกได้อย่างไม่ต้องสงสัย

4. วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

หลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 20 และในศตวรรษที่ 20 แล้ว ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการเรียนรู้นั้นเป็นการให้ความสำคัญกับทุกเรื่องคือช่วงก่อนศตวรรษที่ 20 การเรียนรู้จะเน้นที่ตัวมนุษย์เป็นหลัก โดยการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นไม่มีทางเป็นไปได้เลย หากมนุษย์ไม่มีการพัฒนาจิตใจ การเรียนรู้ในช่วงนี้จึงเป็นการเพ่งเล็งที่ตัวมนุษย์เท่านั้น ส่วนในช่วงตอนปลายของศตวรรษที่ 20 ก็เริ่มให้ความสนใจในอิทธิพลของสิ่งภายนอกบ้าง แต่ก็ยังมองว่าภายในหรือจิตใจหรือเหตุผลนั้นยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อยู่ดี ส่วนในศตวรรษที่ 20 การเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากนักการศึกษาหรือนักวิทยาศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิม เพราะแต่เดิมจะเป็นข้อเสนอแนะจากนักคิดหรือนักปรัชญาเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้น ในศตวรรษที่ 20 จึงเกิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นไปในเชิงทดลองมากขึ้น หมายความว่าในระยะนี้เริ่มให้ความสนใจการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการพิสูจน์ทดลองมากกว่าใช้หลักเหตุผลหรือจิตพิสุจน์ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 จึงเป็นการให้ความสำคัญกับทุกองคาพยพ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม การแสดงออกของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมภายนอกตัวมนุษย์ หรือแม้กระทั่งความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ต่อสิ่งเร้าภายนอก ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้จึงเกิดแนวทางใหม่ ซึ่งไม่ใช่การมองการเรียนรู้ด้วยวัตถุประสงค์แบบเดิมอีกต่อไป คือเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ต้องเป็นไปได้ตลอด

ชีวิต เป็นการเรียนรู้แบบยั่งยืนและต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพราะสังคมโลกในศตวรรษนี้มีการสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ไม่มีการยึดติดในกรอบหรือรูปแบบมากเสียจนทำลายประโยชน์ของผู้เรียน สรุปลแล้ว การเรียนรู้ในศตวรรษนี้ จึงเป็นการละทิ้งรูปแบบการเรียนรู้แบบเดิมๆ ซึ่งเป็นระบบและมีขั้นตอนมากมายจนทำให้เสียโอกาสทางการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากที่คณะกรรมการมานาชาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (2551) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 แบบด้วยกัน ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ (Learning to do) การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) และการเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) โดยรายละเอียดของรูปแบบการเรียนรู้ข้างต้นมีดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เพื่อรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การแสวงหาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริงและประสบการณ์ในการปฏิบัติ

2. การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้ หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความสามารถและความชำนาญรวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ สามารถประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้จะเป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ ภาควิชาปฏิบัติ และการฝึกปฏิบัติที่เป็นประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม

3. การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีความเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเข้าใจความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของแต่ละบุคคลในสังคม

4. การเรียนรู้เพื่อชีวิต หมายถึง การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย และสติปัญญาให้ความสำคัญกับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ศิลธรรม สามารถปรับตัวและปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เข้าใจตนเองและผู้อื่น (วิชัย วงศ์ใหญ่, 2560)

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้ นอกจากจะมีการยอมรับทฤษฎีการเรียนรู้แบบเดิมแล้ว ยังเป็นการสร้างรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ขึ้นด้วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนจริงๆ เพราะในศตวรรษที่ผ่านมา ถึงแม้จะเป็นทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน แต่ก็เป็นการเรียนรู้ในเชิงดึงหรือแคบเกินไป เพราะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในเรื่องที่ตนเรียนเท่านั้น โดยไม่สนใจว่าในอนาคตผู้เรียนจะยังมีความรู้จนสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ตลอดถึงไม่สนใจว่าผู้เรียนจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้หรือไม่ จึงกลายเป็นว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ผ่านมาเป็นการเรียนรู้เพื่อวัตถุประสงค์บางประการเท่านั้น เช่น เพื่อปากท้องหรือการทำมาหากินของผู้เรียนเท่านั้น โดยไม่สนใจว่าผู้เรียนจะสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับตนเองและสังคมได้มากน้อยเพียงใด มิหนำซ้ำผู้เรียนยังทำตนเองให้เป็นภาระของสังคมด้วย ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในสิ่งที่เรียน ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์กับตนเองและ

การทำงานในองค์กรได้อย่างมืออาชีพ พร้อมกันนี้ ผู้เรียนต้องไม่ใช่ผู้ที่เห็นแก่ตัว มุ่งประโยชน์ตนเองเป็นที่ตั้งเท่านั้น ต้องเป็นผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เรียกว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ที่สามารถเอาตัวรอดได้และยังนำความรู้ที่มีไปช่วยเหลือสังคมโลกได้อีกด้วย มิใช่มีความรู้แล้วยังเอาตัวไม่รอด ดังการเปรียบเทียบที่พูดกันมาหลายยุคสมัยว่ามีความรู้ท่วมหัว แต่เอาตัวไม่รอด ในที่นี้จึงกล่าวได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องตอบโจทย์เรื่องความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก เนื่องจากสังคมโลกปัจจุบันนี้เป็นโลกยุคดิจิทัล เป็นโลกที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว เป็นยุคที่ความรู้มีการเปลี่ยนแปลงหรือใหม่อยู่ตลอดเวลาจึงจะได้รับการยอมรับ ส่วนความรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแบบไม่มีการพิสูจน์ทดลองหรือหยุดนิ่งไม่มีการเคลื่อนไหวจะได้รับการเชื่อถือน้อยลงไปเรื่อยๆ สรุปแล้ว การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่หยุดนิ่ง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมด้วย

5. วิเคราะห์วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เป็นที่แน่ชัดแล้วว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้าน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่ใช่ให้ความสำคัญเฉพาะตัวมนุษย์อย่างเดียวจนลืมคนอื่นหรือสังคมโลกไปคือเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอย่างไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดเพียงประการใดประการหนึ่งเท่านั้น เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษนี้ไม่ได้มองว่าใครรู้มากกว่าใครหรือใครฉลาดมากกว่าใคร ตรงกันข้าม การเรียนรู้ที่ควรจะเป็นจะต้องเป็นการเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันและกัน สืบเนื่องจากว่าสังคมโลกตอนนี้ไม่มีสิ่งใดที่หยุดนิ่งอยู่กับที่นานๆ แม้กระทั่งเรื่องความรู้ก็ตาม หากใครหรือผู้หนึ่งผู้ใดพอใจหยุดนิ่งกับสิ่งที่ตัวเองรู้ อีกไม่นานความรู้ที่ผู้นั้นมีก็จะล้าหลังไป ดังนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่จึงเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ใน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การเรียนรู้ที่อยู่เหนือบุคคล

รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประการที่หนึ่ง คือ การเรียนรู้ที่จะต้องให้ความสำคัญกับสภาพของบุคคลในระบบการศึกษาให้น้อยลง หรือลดการยึดมั่นในตัวตนของบุคคลให้น้อยลง เพราะองค์ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก เรียกว่าภายในชั่วพริบตา ความรู้ที่มีอยู่ในบุคคลอาจจะล้าสมัยไปเลยก็ได้ หรือความรู้ที่ตัวเองมีอาจจะตามไม่ทันคนอื่นก็ได้ ตัวอย่าง เช่น การเรียนรู้ในสมัยก่อนก็มักจะอาศัยครูบาอาจารย์เป็นผู้บอกกล่าว กล่าวคือความรู้ใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนมักจะเกิดจากการสอนของครู เรียกว่าครูผู้สอนต้องเป็นผู้บอกว่าอะไรคือความรู้เท่านั้น แต่ในศตวรรษนี้หาใช่เป็นเช่นนั้นอีกแล้ว เพราะผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้จากสังคมโลกได้เลย โดยไม่ต้องรอคอยครูผู้สอนว่าจะหาอะไรมาบอกกล่าว ดังนั้น การเรียนรู้จึงหาได้จากทุกคน จากเพื่อนหรือจากคนรอบข้างได้ทั้งหมด ถึงแม้ว่าความรู้หรือข้อมูลเหล่านั้นยังจะต้องมีการตรวจสอบอีกก็ตาม แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าการเรียนรู้ที่มีและเป็นอยู่ในศตวรรษนี้ได้อยู่เหนือสถานภาพความเป็นบุคคลในสังคมไปแล้ว สรุปแล้ว รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นี้ การเรียนรู้ที่พึ่งครูผู้สอนหรืออาจารย์ได้กลายเป็นเพียงบางส่วนของกระบวนการเรียนรู้หรือการแสวงหาความรู้เท่านั้น

2. การเรียนรู้ที่อยู่เหนือกาลเวลา

รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประการที่สอง คือ การเรียนรู้อย่างไม่ขอบเขตเรื่องเวลาซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนเป็นอย่างมาก เพราะสมัยก่อนเวลาอยากจะทำเรื่องอะไรหรือประเด็นไหน จำเป็นต้องใช้เวลาหรือรอเวลาจนกว่าจะค้นเจอ ตัวอย่างเช่น หากอยากจะทำเรื่องอะไรสักอย่างก็ต้องรอให้ผู้รู้หรือครูผู้สอนว่างหรือมีเวลาให้ จึงจะสามารถได้รับความรู้หรือคำตอบที่ต้องการ แต่ในศตวรรษนี้ การเรียนรู้แบบนั้นแทบจะหมดไปแล้ว เพราะทุกวันนี้ ผู้สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือเรียนรู้ในสิ่งอยากรู้ได้ตลอดเวลา สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ในปัจจุบันได้มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการองค์ความรู้นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากที่นายสุทธิชัย หยุ่น (2560) กล่าวว่า “MOOC เป็นนวัตกรรมใหม่ของวงการการศึกษาของโลก โดยการนำเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่มาผสมผสานกัน ทำให้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ผ่านช่องทางออนไลน์” ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษนี้จึงไม่ถูกจำกัดด้วยเวลาอีกต่อไป ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลแห่งความรู้ได้ทุกเวลา โดยไม่ต้องรอคอยใครหรือผู้หนึ่งผู้ใดมาบอกกล่าวความรู้อีกแล้ว ความรู้ในยุคนี้จึงเป็นความรู้ที่เกิดจากการแสวงหาความรู้ของผู้ปรารถนาความรู้เอง หากใช้เป็นการเรียนรู้ที่เกิดด้วยการรอคอยเวลาเท่านั้น เพราะความรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นได้เสมอ หากไม่ละเลยเสียซึ่งการเรียนรู้

3. การเรียนรู้ที่อยู่เหนือสถานที่

รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประการที่สาม คือ การเรียนรู้ที่ไม่ยึดเพียงองค์ประกอบเรื่องสถานที่เรียนเพียงอย่างเดียว กล่าวคือการตัดสินใจความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ในศตวรรษนี้ได้หลุดพ้นไปจากสถาบันหรือสถานที่ที่จัดการศึกษาแล้ว เพราะผู้เรียนสามารถสืบค้นองค์ความรู้ตามที่ต้องการได้ทุกสถานที่ หมายความว่าการศึกษาอาศัยอยู่ในที่แห่งใดแห่งหนึ่งนั้นไม่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้อีกต่อไปแล้ว การอาศัยอยู่ในต่างจังหวัดหรือในกรุงเทพฯ ทุกวันนี้แทบไม่มีการเสียเปรียบระหว่างกันและกันแล้ว เพราะผู้เรียนที่อยู่ต่างจังหวัดสามารถได้ฟังหรืออ่านในสิ่งที่ผู้เรียนในกรุงเทพฯ ได้ฟังหรืออ่านด้วยหรือแม้แต่ผู้เรียนที่อยู่ในไทยก็สามารถได้เรียนในสิ่งที่มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เช่น ฮาร์วาร์ดหรือสแตนฟอร์ดสอน สรุปลแล้ว ขอบเขตเรื่องสถานที่เรียนหรือสถาบันการศึกษาได้หมดไปจากกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษนี้แล้ว ดังนั้น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนยังติดอยู่กับสถาบันหรือชื่อเสียงของสถาบันที่เป็นค่านิยมของคนไทยในปัจจุบันจึงนับว่ายังไม่ตอบโจทย์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนในสถาบันการศึกษาของไทยที่ชอบยกพวกตีกันเพียงเพราะเรียนในสถาบันการศึกษาที่แตกต่างกันยังเป็นการตอกย้ำถึงความล้าสมัยในการเรียนรู้ไปใหญ่

6. สรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้เข้าใจได้ว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นหาใช่เป็นการพิจารณาแค่ส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางการศึกษาเท่านั้น เพราะจากทฤษฎีการเรียนรู้ก่อนศตวรรษที่ 21 นั้นก็ได้ให้ความสำคัญที่ภายในหรือจิตใจของมนุษย์เป็นหลัก แต่ในระยะ

ต่อมาก็ได้มีการพิสูจน์ทดลองแล้วว่าลำพังเพียงการให้ความสำคัญกับจิตใจของมนุษย์เป็นหลักสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้นั้นยังไม่เพียงพอ เพราะได้เล็งเห็นความสำคัญของปัจจัยภายนอกหรือสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์นั่นเอง จึงได้มีการนำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในและภายนอกตัวมนุษย์ขึ้น ตลอดทั้งมีนักการศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ได้นำเสนอถึงทฤษฎีการเรียนรู้กันมากขึ้น ก็ได้เกิดวิธีการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพิสูจน์ทดลอง กล่าวคือลำพังการให้ความสำคัญที่ภายในและภายนอกตัวมนุษย์ตามที่นักคิดหรือนักปรัชญาเป็นส่วนใหญ่นำเสนอ นั้นคงไม่เพียงพอ เพราะความเป็นมนุษย์นั้นเริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดทั้งสังคมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แทบจะเรียกว่าเวลาอาจจะมีไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เสียแล้ว ดังนั้น วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงหันไปให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อความรู้ ตลอดทั้งเป็นการเรียนรู้เพื่อสังคมโลก ไม่ใช่เป็นการเรียนรู้เพื่อตอบสนองกิเลสตัณหาของผู้เรียน เพราะมีเช่นนั้นแล้ว สังคมโลกก็จะเต็มไปด้วยผู้พร้อมที่จะเอาเปรียบผู้อื่นหรือสังคม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความยั่งยืนและมั่นคงในระดับปัจเจกและสังคมด้วย

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21. (2551). *การเรียนรู้: ขุมทรัพย์ในตน* =learning: the treasure within. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ซารีนา เสินและ. (2560). *ประมวลทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นสากลและการประยุกต์สู่การสอน (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา : http://sareena2.blogspot.com/p/20_26.html. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม.
- เพชร โอสสถานุเคราะห์. (2560). *ถึงคราวหลักสูตรการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลง: คู่มือเรื่องการศึกษาไทยในยุคนี้ (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา : <https://thematter.co/sponsor/education-and-university/42018>. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2560). *สี่เสาหลักของการศึกษา (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา : www.curriculumandlearning.com/upload/สี่เสาหลักทางการศึกษา_1415863493.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม.
- สุทธิชัย หยุ่น. (2560). *อุดมศึกษายุคดิจิทัล ไม่ต้องมีมหาวิทยาลัย (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา : <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/643446>. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม.
- สมานี วงศ์ชนะ. (2560). *ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 20 (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา : <http://feeyaras.blogspot.com/2012/07/1.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม.

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และวิธีสอนแบบปกติ

พระมหาพิเชษฐ์ คำงาม
อีเมล: mmike2557@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และการเรียนแบบปกติ 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่าน จับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op จำนวน 5 แผน 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน 3) แบบการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ชุด 4) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 5) แบบทดสอบถามวัดความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบทดสอบประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ข้อ

ผลวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่าน จับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่าน จับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-op Co-op หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถในการอ่าน จับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความภาษาไทย

A Comparative Study of main point reading Ability of primary school grade Five Students at WatSommanut School Use cooperative teaching methods Co-Op Co-Op and Normal teaching method

Pramahaphichet Kamngam

๒ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

E-mail : mmike2557@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to: 1) compare the ability of main point reading comprehension. Primary school grade Five Students at WatSommanut School. Between cooperative learning And normal learning 2) to compare the ability of main point reading comprehension of primary school grade Five Students at WatSommanut School Use cooperative teaching methods Between before and after classes 3) to compare the ability of main point reading comprehension. Primary school grade Five Students at WatSommanut School. Use normal teaching methods. Between before and after classes. The samples were primary school grade Five Students at WatSommanut School 1st semester, the academic year 2015 two classrooms 30 people of each total 60 people from Simple random sampling. Five types of research tools. 1. Learning Management Plan main point Reading comprehension use cooperative learning activities 2. Plan for normal learning management s 3. Main point Reading comprehension 4. Test of main point reading comprehension skills use cooperative learning activities. A multiple choice test. Choice 3 options 20 questions 5. Quiz question Satisfaction measure of Students' perceptions of cooperative learning activities. And regular learning activities

The research found that. 1) Ability of student to main point reading. Teaching by cooperative learning. There was a statistically significant difference at the .05 level. 2) Ability of student to main point reading. Teaching by cooperative learning after the study, the statistical significance at .05 level 3) Ability of student to main point reading. Teaching by Normal teaching After the study, the statistical significance at .05 level

Keywords: Reading comprehension in Thailand

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทย จึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้ และการใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้อง ตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์และคุณภาพผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

หลักสูตรกำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านความเข้าใจในการอ่านไว้ในทุกช่วงชั้น เช่น ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดให้อ่านออกเสียง คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดให้อ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

การสอนการอ่านจับใจความในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน คือ เพื่อหารายละเอียดของเรื่อง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม เล่าเรื่อง ถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์จากเรื่องที่อ่าน ที่ฟังที่พูด (กรมวิชาการ. 2545 : 10) ในส่วนของเนื้อหาวิชาในหนังสือเรียนส่วนมากเป็นวรรณคดี ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการสอนอ่านจับใจความในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจ ได้รับบรรยากาศจากการอ่านและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ การอ่านที่จะมีประสิทธิภาพอันจะทำให้ผู้อ่านเมื่ออ่านแล้วได้รับประโยชน์ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ก็คืออ่านแล้ว สามารถจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาดังกล่าวแล้ว จึงได้เลือกที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 4-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม นักการศึกษา ที่เผยแพร่แนวคิดของการเรียนรู้แบบนี้ คือ สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และโรเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) ได้สรุปไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป เรามักจะไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสนิทหรือความสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นมิติที่ถูกกละเลย ที่มีผลวิจัยชี้ชัดแล้วว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมห้อง มีผลต่อการเรียนมาก ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ อันเป็นทฤษฎีที่เน้นการให้ผู้เรียนช่วยกันในการศึกษาเรียนรู้ โดยจะมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการพูดคุยอย่างใกล้ชิด มีการทำงานเป็นทีม และมีการแบ่งภาระหน้าที่ ที่รับผิดชอบร่วมกัน (ทิตินา แคมณี. 2550 : 98-99)

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2543 : 44) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ Co-op Co-op ว่า เป็นเทคนิคที่เน้นการร่วมกันทำงานโดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกันได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัด ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูงทั้งทางวิเคราะห์และสังเคราะห์ และเป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้สอนวิชาใดก็ได้

การสอนแบบปกติที่ครูผู้สอนเคยสอนกันมา เรื่องการอ่านจับใจความส่วนใหญ่จะเน้นให้นักเรียนฝึกหัดอ่านใจความมีการประเมินผลเป็นรายบุคคล เมื่อเป็นแบบนี้ที่นักเรียนที่อ่านเร็วและสามารถจับใจความสำคัญได้ดีก็จะมีผลคะแนนดีส่วนนักเรียนที่ตรงกันข้ามก็จะมีผลคะแนนต่ำตลอด เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ ในการอ่านจับใจความไปพร้อมกันเป็นกลุ่ม ผู้สอนควรที่จะปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น มีการสร้างแรงจูงใจ และจัดบรรยากาศเพื่อเสริมการเรียนรู้ อีกทั้งผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-Op Co-Op เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Co-Op Co-Op เป็นรูปแบบหนึ่งในเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นกลุ่มหรือศึกษาในหัวข้อ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทุกคนจะต้องแบ่งงานกันไปศึกษาค้นคว้า การแบ่งกลุ่มก็แบ่งคละกันตามความสามารถและให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงช่วยผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำกว่า (นพคุณ คุณาชีวะ. 2558 : 87)

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการเหตุผลและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนา โดยการอ่านจับใจความ เป็นการต่อยอดไปสู่การฟังและการเขียนได้อีกด้วย ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค Co-op Co-op เพื่อใช้เป็นการสอนที่หลากหลาย นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถทำตามได้แล้วนักเรียนจะมีความภูมิใจ เห็นคุณค่าของภาษาและวรรณคดีอันเป็นประโยชน์จากการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ามาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และการเรียนแบบปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-op Co-op หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 30 คน และควบคุม 1 ห้อง จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ใช้วิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีการสอน 2 วิธี คือ แบบ Co-Op Co-Op และแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 60 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 30 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ชนิด คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธี ฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op จำนวน 5 แผน
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน
3. แบบการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ชุด
4. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
5. แบบทดสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบทดสอบประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ข้อ

วิธีการทดลอง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแนวแบบแผนการวิจัยแบบ Two Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ. 2538 : 219-220)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test independent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การหาค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและทดสอบสมมติฐาน

การวิจัย

2.1 การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op

2.2 การทดสอบหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร B (Discrimination Index B) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 90-92)

2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีของ โลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

2.5 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ Co-Op Co-Op และแบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test independent sample)

3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

3.1 ร้อยละ

3.2 ค่าเฉลี่ย

3.3 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-op Co-op หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส

ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-Op Co-Op สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดลองใช้กิจกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนสูงขึ้น ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากแผนการเรียนที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังอยากรู้อยากลองในการดำเนินชีวิต เมื่อใช้แผนการเรียนในการส่งเสริมประสบการณ์ยิ่งในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ จึงสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความได้ สอดคล้องกับ ซีรญา เจริญจูล (2547, หน้า 54) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ มีประสิทธิภาพ 81.07/81.00 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนที่ระดับความน่าจะเป็นเท่ากับ .05 และผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัส ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือ Co-op Co-op หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนมีครูคอยกระตุ้นและเสริมแรงทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุรีย์มาศ บุญฤทธิรุ่งโรจน์ (2544, หน้า 11) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างมี 53 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ ทดลองใช้แบบฝึกและประเมิน ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึก เครื่องมือที่ใช้ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.17/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านจับใจความควรใช้ค่าความยากง่ายมีเปรียบเทียบกันนอกเหนือจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
2. ครูภาษาไทยที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรปรับคำถามในแต่ละชั้นความรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน
3. กลุ่มสาระภาษาไทยควรนำเครื่องมือพัฒนาการอ่านจับใจความ ไปแนะนำให้แก่ครูที่สอนภาษาไทย เพื่อสร้างเครื่องมือพัฒนาการอ่านจับใจความให้ตรงกับความสนใจของนักเรียน และมีความยากง่ายตรงกับระดับชั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาการด้านการอ่านของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
2. ควรมีการวิจัยและสร้างแบบฝึกทักษะกับวิชาอื่นๆ ที่ต้องการฝึกทักษะ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน เพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันในยุคของ Thailand 4.0 ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน
3. ควรมีการวิจัยและการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย สำหรับนักเรียนภาษาไทย ในระดับอื่น ๆ เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2554). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพสดุภัณฑ์.
- จิราภรณ์ บุญณรงค์ (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตาภา มีศิริ. (2553). *ชุดการสอนอ่านจับใจความโดยใช้นิทานสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2*. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2547). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : พี.เพรส.

- ชวากรณ์ ชื่อสัตย์. (2552). รายงาน การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ขอนแก่น.
- ธีรญา เหยี่ยมจุล. (2547). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา กลัดอ้อย. (2542). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- นพคุณ คุณาชีวะ. (2558). ทฤษฎีและวิธีสอนภาษาไทย (TTH 6113). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นางมะลิวรรณ วิริยะ. (2553). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค Co-op Co-op. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งนภา ทองน่วม. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการอ่านออกเสียงใส่ความรู้สึกรับกับการอ่านออกเสียงปกติ โรงเรียนในกลุ่มหทัยราษฎร์ กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตรา ขานชา. (2556). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยการใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2544). การอ่านจับใจความ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยา สาสน์.

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส ระหว่างวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ

พระมหาแมนมิตร อัจหาญ
อีเมล: Mahaman33@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้อง รวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้มี 3 ชนิด ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ ด้วยวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 10 ชั่วโมง (2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องการอ่านจับใจความ (3) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t- test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (3)ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความ, วิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD, การสอนแบบปกติ

Comparison of reading ability of primary school grade 4 Watsomanut school between the teaching methods of technical cooperation (STAD) with regular teaching.

Pramahamanmit Athan

อาจารย์พิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

E-Mail Mahaman33@hotmail.com

ABSTRACT

This research aims to (1) compare the ability to read Thai between The teaching methods of technical cooperation (STAD) with regular teaching. (2) to compare the ability to read the Thai language. Before and after learning by cooperative group teaching technique STAD (3) to compare the ability to read the Thai language. Before and after classes with the regular teaching of primary school grade4 watsomanut school Bangkok. The sample was used in the research is .student of primary school grade4 watsomanut school 1st semester of academic year 2017 two classrooms total 30 person This is derived from a simple sampling method. Method of drawing a group to experiment.one classes total 15 person and 1 control group total 15 person There are 3 types of method (1) Learning Management Plan The method of teaching a group of technical cooperation STAD. 5 plan 2 hours per lesson for a total of 10 hours. (2) Normal Learning Management Plan main point Reading comprehension (3) the ability to read the Thai language Before and after learning is multiple test 4 Choice total 30 question Statistics used in data analysis is Mean, percentage, standard deviation, t-test

The results showed that (1) The ability to read of students primary school grade4 Taught by Cooperative method Technical STAD Before and after classes There was a statistically significant difference at .01 level by the average score was higher than the previous classes. (3) ability to reading of student primary school grade4 watsomanut school The group is taught normally. There were statistically significant differences at .05 level.

Keywords: Capable of reading comprehension, teaching methods of technical cooperation STAD, regular teaching.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสำคัญในการอ่านของนักเรียนคือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ กล่าวคือ ไม่สามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยการหาประโยคใจความ ตั้งคำถาม ตั้งชื่อเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ จากปัญหาดังกล่าว ทำให้นักเรียนยังขาดทักษะในการอ่าน ไม่สามารถสรุป แยกแยะประเด็นได้ ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้อันเป็นส่วนสำคัญของการอ่าน ผู้วิจัย จึงได้นำวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือมาพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

วิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นวิธีสอนที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนอ่าน เพื่อฝึกผู้เรียนในด้านการอ่าน การทำความเข้าใจกับเรื่องที่ย่าน และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี เป็นวิธีที่มีขั้นตอนที่หลากหลาย เหมาะที่จะนำมาพัฒนาการอ่านจับใจความ เพราะการอ่านจับใจความ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านในระดับสูงต่อไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ สภาพปัญหาของการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงได้ดำเนินการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างวิธีการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับผู้วิจัย และเป็นการเพิ่มทักษะกระบวนการสอนของครูผู้สอนให้มีขั้นตอนการสอนที่หลากหลาย ในการพัฒนาการเรียนรู้อ่านให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กับการสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ด้วยการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโสมนัส กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 15 คน
3. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 วิธี คือ
  - 3.1 การสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD
  - 3.2 การสอนแบบปกติตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย
4. ระยะเวลาในการวิจัย ใช้ระยะเวลาการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการสอนการอ่านจับใจความ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โดยการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD
2. นักเรียนมีทักษะความสามารถในการอ่านจับใจความดีขึ้นโดยการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD
3. ครูภาษาไทยระดับชั้นอื่นๆ สามารถนำวิธีการสอนนี้ไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสอนการอ่านจับใจความให้ดีขึ้นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค SATD ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปของรายวิชา คุณภาพผู้เรียน สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD

3. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านจับใจความ โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพและจุดประสงค์ในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียน

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา 3 ท่าน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

5. นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการทดลองใช้เครื่องมือ

7. นำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มทดลอง

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ทั่วไปของรายวิชา คุณภาพผู้เรียน สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ

3) แบ่งเนื้อหาออกเป็นเนื้อหาย่อย โดยแบ่งลำดับเนื้อหาตามที่จะสอน

4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพและจุดประสงค์ในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของผู้เรียน

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม จึงนำไปใช้

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิิธีวัดผล และเครื่องมือที่ใช้

4) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 60 ข้อ

5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา IOC (Index of congruence) เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

6) ทดลองใช้ (Try-out) แบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วกับนักเรียนชั้น ป.4

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและคัดเลือกให้เหลือ 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ ดังข้อมูลในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถการอ่านจับใจความก่อนเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	16.93	3.305	28	1.584	.124
วิธีสอนโดยวิธี KWL	15	15.33	2.093			

P > 0.5

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนเรียนกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent พบว่าค่า $t = 1.584$ sig = .124 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างความสามารถก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	15.933	2.093	14	-3.708	.002**
หลังเรียน	15	19.00	2.619			

P >.05

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.093 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent พบว่าค่า $t = -3.708$ sig = .002 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีการสอนแบบปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	16.93	3.305	14	-.251	.805
หลังเรียน	15	17.24	3.693			

P > .05

จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ คะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.305 และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent พบว่าค่า $t = -.251$ sig = .805 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ หลังเรียนระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ

	N	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
วิธีสอนแบบปกติ	15	17.27	3.693	28	-1.483	.149
วิธีสอนแบบ KWL	15	19.00	2.619			

P > .05

จากตาราง 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ หลังเรียนกลุ่มที่สอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.693 และกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.619 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent พบว่าค่า $t = -1.483$ sig = .149 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่สอนโดยวิธีแบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน มีความสามารถในการอ่านจับใจความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD และกลุ่มที่สอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 คือความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า เป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 การสอนโดยใช้กลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ โดยองค์ประกอบย่อยของเทคนิค STAD จะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันในด้านการติดตามดูแลการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เรียนโดยการเข้ากลุ่มกันเรียนรู้ด้วยการอ่านนั้น มีการช่วยเหลือกันระบุดูแลความสำคัญของ เรื่องที่ให้อ่าน มีความพยายามในการแก้ปัญหา ซึ่งนักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนรู้และปฏิบัติในประเด็นดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนที่มีการปฏิบัติทุกพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น จากแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1 ถึงแผนที่ 5 ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนจะเรียนรู้ได้ผลมากขึ้น เพราะในกลุ่มได้ช่วยกันอธิบายและร่วมกันคิดโดยตลอด ในทุกกิจกรรมที่กำหนดให้ฝึกปฏิบัติ ดังที่ จอยซ์และเวล (Joyce & Weil 1986 , อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2545 : 165) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนด้าน สถิติ ปัญหา โดยเพื่อนในกลุ่มจะช่วยเหลือแนะนำกัน เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในวัยเดียวกัน สามารถสื่อสาร สื่อความหมายแก่กันและกันได้ง่ายและทำให้เข้าใจง่ายกว่าที่ครูสอน

1.2 การเสริมแรงทางบวกโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำให้คะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้นและพยายามปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม และการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลและคำชมเชยในทางบวกอย่างสม่ำเสมอ เป็นไปตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ สกินเนอร์ (Skinner) เกี่ยวกับการเสริมแรงว่า การเสริมแรงทางบวกด้วยการให้รางวัลเป็นสิ่งที่ผู้รับพอใจ จะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น (พรธณี ช. เจนจิรา 2528 : 203 , อ้างถึงใน อังคณา ปานนก 2546 : 123)

1.3 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ด้วยเทคนิค STAD ตั้งแต่การแจ้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ การกำหนดงานให้นักเรียนทำ การอธิบายวิธีการทำงานร่วมกัน การให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อการงานกลุ่ม การให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแก้ไขข้อผิดพลาดในการเรียนของเพื่อน ตลอดจนการประเมินผล การประกาศผล การเรียนของแต่ละกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสลาวิน (Slavin 1978 : 42 - 48) ที่ว่าด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกัน จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาสติปัญญาของตนเอง

1.4 การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกัน มีการทดสอบเพื่อตรวจสอบและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน และในการทดสอบแต่ละครั้ง นักเรียนแต่ละคนจะได้คะแนนพัฒนา จากนั้นนำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดได้คะแนนถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะได้รับรางวัลเป็นเครื่องหมายแห่งความสำเร็จของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องพยายามเรียนรู้และช่วยเหลือกันถ้าได้คะแนนน้อยก็จะทำให้คะแนนของกลุ่ม น้อยลงด้วย จึงทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมแรงช่วยเหลือพึ่งพากัน เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการที่เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนช้า ทำให้เด็กเก่งได้เพิ่มความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่ได้ฝึกซึ่งกว่าเดิมเพราะได้อธิบายให้แก่เพื่อนภายในกลุ่ม โดยนักเรียนที่เรียนอ่อน จะได้รับการฝึกฝนและได้แนวทางจากนักเรียนเก่งทำให้มีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น (วารุณี อุ่นบุญ 2540 : 149 – 150)

1.5 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันมีการตรวจผลงานนักเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับทันที ทำให้นักเรียนได้รับรู้ผลการเรียนของตน ซึ่งมีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนรู้อีกเพิ่มขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ทุกแผนจะต้องคิดคะแนนพัฒนาเฉลี่ยของกลุ่มแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ การกำหนดกลุ่มที่ได้รับรางวัล และมอบรางวัลให้กลุ่มที่มีระดับการพัฒนาสูงสุด ดังนั้นนักเรียนจึงรับรู้ผลการเรียนรู้อของตนเอง ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ และพยายามที่จะพัฒนาผลการเรียนรู้อของตนเองในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ให้มีคะแนนเพิ่มขึ้น เพื่อให้กลุ่มมีคะแนนพัฒนาสูงสุดเพื่อจะได้รับรางวัล ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ สุรพล พยอมแย้ม (2540 : 40) ที่กล่าวว่า การได้รับรู้ผลการเรียนจะมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้อดีขึ้น รับรู้ข้อผิดพลาด จะช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขข้อบกพร่องได้ถูกต้องและ ถ้ารับรู้ผลสำเร็จ ก็สามารถนำความสำเร็จจากการเรียนรู้อไปใช้ในการเรียนรู้อครั้งต่อไป ส่วนการได้รับแรงเสริมเช่น รางวัลชมเชย จะมีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนรู้อที่ได้รับการเสริมแรง ผู้ถ่ายทอดจำเป็นต้องหาสิ่งเสริมแรงแก่ผู้เรียนมากที่สุด

1.6 จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่สอนพบว่า ในแผนการเรียนรู้อแรกๆ นักเรียนอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม ครูต้องอธิบายและเน้นให้เห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่มที่ต้องมีความร่วมมือของสมาชิก ความรับผิดชอบและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม และหลังจากการทดสอบย่อยครั้งที่ 1 คะแนนกลุ่มได้น้อย กลุ่มได้รางวัลน้อย เมื่อนักเรียนเห็นคะแนนของตนเองและของกลุ่ม จึงมีการปรับพฤติกรรมและตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือของสมาชิก ความรับผิดชอบและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น ซึ่งในการทดสอบครั้งต่อไป จึงมีกลุ่มที่ได้รับรางวัลมากขึ้น สอดคล้องกับ วรนาถ เกื่อนคำ (2539 : 96) ที่กล่าวว่า การให้รางวัลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนตามรูปแบบนี้ เพราะจะทำให้ นักเรียน ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีเป้าหมาย แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการแข่งขันระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องชี้แจงให้นักเรียนเห็นว่าการแข่งขันนั้นไม่ใช่การแข่งขันกับเพื่อน แต่เป็นการแข่งขันกับตัวเองเพื่อให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดและรางวัลเป็นเพียงผลของความ สำเร็จเท่านั้นไม่ใช่เป้าหมายหลักของการเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ใช้การแข่งขันและการให้รางวัลจึงเป็น ตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงขับหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายคือ ความภาคภูมิใจในตนเองและรางวัล

2. ความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2 คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 ก่อนที่นักเรียนจะสามารถอ่านจับใจความได้นั้น นักเรียนจำเป็นที่จะต้องอ่านและคิดตลอดเวลาซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญและมีความซับซ้อน แต่วิธีร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการอ่านจับใจความได้ ขณะเดียวกันยังสามารถพัฒนา การอ่านและการคิดควบคู่กันไปด้วย และเป็นวิธีการที่มีการมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน

2.2 เมื่อพิจารณาด้านเนื้อหาที่เป็นบทอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีบทอ่านหลากหลายประเภท ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ นิทาน สารคดี ข่าว บทความ เรื่องสั้น แต่ละประเภทก็มีภาษา และเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนสามารถกระตุ้นความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในกระตมสมองร่วมกับเพื่อนๆ ได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ใน การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 42) ที่กล่าวว่า วิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด คือ กระบวนการ กลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันและกันแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกันมากที่สุด ได้พูดคุยและอภิปรายร่วมกันและได้ร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยดี

2.3 ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกอ่านจับใจความจากบทอ่าน นิทาน สารคดี เรื่องสั้น ข่าว บทความ นักเรียนจึงค่อยๆ เกิดการเรียนรู้และรู้สึว่าการอ่านจับใจความไม่ยากจนเกิดไปสามารถพัฒนา ให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ครูจะเสริมแรงทางบวกโดยการ กล่าวคำชมเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจและแรงจูงใจในการเรียน เมื่อมีแรงจูงใจและตั้งใจที่จะทำคะแนนให้ได้ สูงขึ้นเพื่อที่จะได้รับการเสริมแรง จึงทำให้เจตคติที่ดีขึ้นด้วย อีกทั้งการที่นักเรียนได้พัฒนาความสามารถ ในการเรียนก็เป็นการเสริมแรงภายในตนเอง เพราะนักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของ ตนเอง

2.4 หลังการตรวจผลงานการอ่านจับใจความของนักเรียน ผู้วิจัยได้แจกผลงานให้นักเรียนดู เป็นการให้ผลย้อนกลับ (Feed back) โดยออกแบบใบงานให้นักเรียนได้ทราบผลการประเมินของตนเอง และทราบเหตุผลของการให้คะแนน จึงช่วยให้นักเรียน เห็นข้อผิดพลาดของตนเองเพื่อนำไปแก้ไขในการ เขียนครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล พะยอมแย้ม (2540 : 20) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรม การเรียนที่ผู้เรียนได้รับผลย้อนกลับจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ถูกต้อง และถ้าการรับรู้ เป็นผลสำเร็จก็จะสามารถนำความสำเร็จหรือสิ่งที่ดีจากเรียนครั้งก่อนไปใช้ในการเรียนครั้งต่อไป

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน แบบปกติ ก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 3 คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ทั้งนี้เนื่องจาก การสอนโดยใช้กิจกรรมแบบปกติ เป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยการบรรยาย ประกอบเอกสารที่ครูจะเตรียมขึ้น อาจจะนำสื่อที่เป็นรูปภาพ สิ่งพิมพ์ หรือวิดีโอทัศน์ช่วยในการบรรยาย จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นควรนำวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD ไปใช้ในการสอนภาษาไทยในด้านอื่นๆ ที่ต้องใช้ทักษะการอ่านเช่น การอ่านคิดวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของนักเรียน

2. ครูผู้สอนควรส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การพูดคุยยอให้กำลังใจ สนับสนุนความคิดเห็นให้มากขึ้น เนื่องจากคำพูดเหล่านี้จะช่วยทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความรักและความผูกพันกันมากขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทำให้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มประสบความสำเร็จมากขึ้น

3. ครูผู้สอนควรลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจากให้นักเรียนฝึกอ่านจับใจความจากนิทานก่อน จากนั้นจึงฝึกอ่านจับใจความจากงานเขียนประเภทอื่นๆเป็นลำดับต่อไป

4. วิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนชัดเจน ดังนั้นครูจะต้องเตรียมตัวในการจัดกิจกรรมรวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น จึงจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยประเภทอื่นๆ เช่น การอ่านเพื่อตีความ การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนเทคนิคชนิดอื่น เช่น เทคนิค TGT หรือเทคนิค CIRC

2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้วิชาอื่นๆ โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีการสอนอื่นๆ เช่น วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบบูรณาการ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กีนาริน ต้นเสียงสม. (2548). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณถ ถิ่นคำ. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบผสมผสาน (circ) และการสอน ตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2545). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แอลที เพรส.
- วารุณี อุ๋นบุญ. (2540). *การพัฒนารูปแบบการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรพล พยอมแย้ม. (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาพื้นฐานจิตวิทยาการศึกษา*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อังคณา ปานนง. (2546). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกันกับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Slavin, Robert E. "STAD." *Journal of Research and Development in Educational* 60, 7 (1978) : 42–48.

หลักการ การจัดการเรียนการสอน และประเด็นที่ควรสอดแทรกในการจัดการ เรียนการสอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

อมรรักษ์ สวนชุมพล

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

อีเมล: ohm_science@hotmail.com

บทคัดย่อ

การดำรงชีวิตของมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็น อากาศ น้ำ ดิน ป่าไม้ แร่ธาตุ และสรรพสัตว์ เพื่อการก่อเกิดและดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎธรรมชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ถือเป็นส่วนสำคัญในการปรับตัวของมนุษย์ ให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล สิ่งแวดล้อมศึกษาถือเป็นกระบวนการทางการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความสามารถในการประเมิน และการมีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู รวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ การจัดการเรียนการสอน และประเด็นที่ควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อนำไปสู่การประยุกต์เข้ากับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรือสอดแทรกในรายวิชาอื่น อันเป็นการสร้างรากฐานที่สำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงความสุขของมนุษยชาติในการดำรงชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: แนวคิดทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

Concept, Instructional Management and Useful Issues of the instructional Management in Environmental Education

Amonlux shouchupon

Author Detail

E-mail: ohm_science@hotmail.com

ABSTRACT

The human life is necessary to live with the resources from the environment. Which are air, water, soil, woods, minerals, and other creatures to the formation and existence of life. The learning about natural law and relations between life and environment is a key for coexistence to live in balance. Environmental education is a learning process that focus on the learners to have awareness, knowledge and understanding, skill, attitude, evaluation ability, participation and action regarding to conservation, restoration and utilization from natural resources and environment sustainability. Therefore, the instructional management which is formal education, non-formal education and Informal education should be consist of principle concept, instructional management and useful issues of the instructional management in environmental education leading to apply for the instructional management in the environmental subjects or others to make an essential foundation for prevention and solution from environment problems and also for well-balance living of human and nature sustainability.

Keywords: concept of environmental education

บทนำ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สภาพแวดล้อมของโลกทรุดโทรมอย่างมากและรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรโลกทำให้ปริมาณการบริโภคสูงขึ้นโดยอัตโนมัติ ทรัพยากร ธรรมชาติจึงถูกนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการอย่างมากและรวดเร็ว กระบวนการผลิตต่างๆ ทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่ต่างก็เร่งรัดการใช้ทรัพยากรตามลักษณะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวเร่งในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป จนยากที่จะรักษาสมดุลของธรรมชาติไว้ได้ นอกจากนี้ พฤติกรรมการใช้หรือการบริโภคของประชากรโลกที่มุ่งเน้นความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย รวมไปถึงการเข้าครอบครองและการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในแต่ละส่วนของโลกเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของป่าไม้ น้ำ ดิน หิน แร่ และอากาศ(สมบัติ คชสิทธิ์ และคณะ, 2552) จากสภาพ ปัญหาที่กล่าวมานี้ จึงนำไปสู่สถานการณ์ขาดความสมดุลทางสภาพแวดล้อมและลูกหลานขยายผลไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อแก่นมนุษย์เอง ไม่ว่าจะเป็น การเกิดสภาวะน้ำท่วม ภัยแล้ง น้ำเน่าเสีย แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด และมลพิษทางอากาศ รวมถึงการขาดแคลนด้านอาหารในการดำรงชีพ ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2545) ได้อธิบายว่า มนุษย์ควรคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม คือเมื่อเราทุกคนมีบางสิ่งบางอย่างที่ได้รับจากสังคม ความมีสิ่งตอบแทนคืนให้กับสังคม เราได้รับการศึกษา การบริการสาธารณะ ความยุติธรรม และอื่นๆ จากสังคม สิ่งที่เราควรให้แก่สังคม คือ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเคารพ กฎหมาย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกคนควรมีส่วนร่วมในการรักษา เสริมสร้างทรัพยากรธรรมชาติเอาไว้

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่นมนุษย์ในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุขและยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้มีการให้ความสำคัญและกำหนดประเด็นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไว้เป็นรูปธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ 2) เพื่อการขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประเทศก้าวไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ 3) เพื่อการสร้างภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและประเด็นสิ่งแวดล้อมโลก และ 4) เพื่อการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของประเทศจากข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) โดย มนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การฟื้นฟู อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ดังนั้น การพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่า และตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ซึ่ง สุวารีย์ ศรีปฐณะ (2549) ได้อธิบายว่า สิ่งแวดล้อมศึกษานั้นถือเป็นกระบวนการที่ทำให้คนเห็นคุณค่า มีความรู้ เจตคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสู่การปกป้องสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสร้างรูปแบบในการดำรงชีวิตใหม่ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อม ทั้งระดับบุคคล กลุ่ม และสังคม โดย

มีแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม 3 องค์ประกอบ คือ 1) การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (learning about the environment) คือ การให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจการทำงานของระบบธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนผลกระทบจากกิจกรรมของคน ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก 2) การเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อม (learning in the environment) คือ การให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อมโดยตรง ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในเรื่องการฝึกการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และ 3) การเรียนรู้เพื่อสิ่งแวดล้อม (learning for the environment) คือ การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดสู่ความตั้งใจจริงในการปฏิบัติที่เป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อม และธรรมชาติในวิถีชีวิตจริง ด้วยเหตุนี้ เพื่อความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ผู้เขียนจึงได้แบ่งประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการ ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาประชากรของโลก ให้มีความตระหนักในเรื่อง สิ่งแวดล้อมทั้งหมด และปัญหาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความรู้ เจตคติ แรงจูงใจ การปฏิบัติ และทักษะในการปฏิบัติงานเฉพาะบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แสตมป์ และ ค็อก (Stapp and Cox, 1981) ซึ่งจากผลการประชุมนานาชาติที่กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย เมื่อปี ค.ศ. 1975 ได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education Objectives) ไว้อย่างชัดเจน 6 ด้าน คือ 1) ด้านความตระหนัก (Awareness) คือ การช่วยให้กลุ่มต่าง ๆ และแต่ละบุคคลมีความตระหนักและพร้อมที่จะดูแลและแก้ไขปัญหาของสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Knowledge and Understanding) คือ การช่วยให้กลุ่มสังคมต่าง ๆ และแต่ละบุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม 3) ด้านทักษะ (Skill) คือ การช่วยให้กลุ่มสังคมต่าง ๆ และแต่ละบุคคลมีทักษะในการชี้บ่งปัญหาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีทักษะในการตัดสินใจ 4) ด้านเจตคติ (Attitude) คือ การช่วยให้กลุ่มสังคมต่าง ๆ และแต่ละบุคคลมีค่านิยมและความรู้สึกห่วงใยสิ่งแวดล้อมและกระตุ้นให้มีกิจกรรมใดที่จะร่วมกันป้องกันและทำสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น 5) ด้านความสามารถในการประเมิน (Evaluation Ability) คือ การช่วยให้รู้จักประเมินการศึกษาโครงการในแง่ต่าง ๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ (Participation and Action) คือ การช่วยให้กลุ่มสังคมต่าง ๆ และแต่ละบุคคลได้มีโอกาสเข้าไปร่วมทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2546) โดย ยูเนสโก (UNESCO, 1979) ได้มีการเสนอแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาว่าจะต้องพิจารณาการศึกษาของสิ่งแวดล้อมทั้งหมดว่าควรเป็นกระบวนการตลอดชีพ ควรเป็นสหวิทยาการ ควรเน้นการเข้ามามีส่วนร่วม ควรมองประเด็นจากภาพรวมของโลก ควรเน้นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั้งปัจจุบันและอนาคต ควรมองการเติบโตของการพัฒนาทั้งหมดที่เกิดขึ้น และสุดท้ายควรส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าและความจำเป็นในการที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลกด้วย

ดังนั้น ในภาพรวม สิ่งแวดล้อมศึกษา จึงเป็นเรื่องของกระบวนการทางการศึกษาที่จะทำให้ผู้

เรียนรู้จักธรรมชาติและบทบาทของตน ในฐานะที่ต้องมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ ในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อต้องการให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติและสังคม ทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลกได้อย่างปกติสุขและยั่งยืน โดยเน้นจุดมุ่งหมายของกระบวนการ การศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ใน 6 ด้าน คือ ด้านความตระหนัก ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านความสามารถในการประเมิน และ ด้านการมีส่วนร่วมและ ลงมือปฏิบัติ ในลักษณะของการจัดการที่เป็นกระบวนการตลอดชีพ มีการบูรณาการในรูปแบบที่เป็นสห วิทยาการ เน้นการเข้ามามีส่วนร่วม มีการให้ความสำคัญกับสถานการณ์ทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจุบัน และอนาคต รวมถึงการส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของการที่จะร่วมกันป้องกันและแก้ปัญหาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

2. การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

กระบวนการเกี่ยวกับการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ผู้ สอน วิธีการสอน สื่อ การประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ สถานที่ และงบประมาณ ที่อยู่บนพื้นฐาน ของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ธรรมชาติ ของผู้เรียน รวมถึงเนื้อหาในแต่ละประเด็นหรือรายวิชานั้น ๆ ซึ่งในประเด็นการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม เกษม จันทรแก้ว (2545) ได้อธิบายว่าการนำสิ่งแวดล้อมศึกษาถือเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไป สู่ผู้รับอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้รับได้นำความรู้ไปใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นการ สร้างความรู้ ทักษะ จิตสำนึก การตอบโต้ และทำให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ เพื่อลดปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องเหมาะสม การให้ความรู้เพื่อทำให้ประชาชนได้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง เป็นการนำรูปแบบของหลักสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการจัดการเรียนการสอน ทางสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น วินัย วีระวัฒนานนท์ และ บานชื่น สีพันม่วง. (2539) ได้อธิบายไว้ว่า ควร ให้ความสำคัญใน 4 ประการ คือ 1) ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ สิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา จึงต้องทำให้ผู้เรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตัดสินใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนสังเกตความเสียหาย ทางสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ปัญหาต่าง อย่างกว้างขวาง เป็นต้น 2) ควรมีการกำหนดเนื้อหา โดย ต้องพิจารณาเนื้อหาที่จะสอนว่า จะใช้วิธีใดจึงจะเหมาะสมที่สุด 3) ควรมีการพิจารณาผู้เรียน ว่าควรใช้ วิธีการสอนแบบใดจึงจะเหมาะสมกับแต่ละวัย แต่ละระดับความรู้ เนื่องจากแต่ละความแตกต่างย่อมมี ความสนใจหรือความต้องการแตกต่างกัน และ 4) ผู้สอน ควรต้องคำนึงว่าจะใช้การสอนแบบใดจึงจะ เหมาะสมและเกิดประโยชน์ทางการเรียนรู้สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเป้าหมายสูงสุดในการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา คือ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองและสังคมในประเด็นของการ ฟื้นฟู การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น สามารถดำเนินการได้หลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละบริบท ไม่ว่าจะเป็น การจัดเป็นหลักสูตรหรือสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่จัดการศึกษาในระบบหรือนอกระบบ การฝึกอบรมหรือสัมมนา การจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ และการเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบสื่อต่างๆ อาทิ วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่ง จากการศึกษางานวิจัยของ จอนห์สตัน (Jonhston, 1974), ฮอบแลย์ (Hosley, 1975) และ ชาวบ (Schwaab, 1976) พบว่า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาที่ดี ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิเช่น การใช้สไลด์ การใช้เครื่องบันทึกเสียง การเล่นเกมส์ การกำหนดสถานการณ์จำลอง การทัศนศึกษา การทำสมุดบันทึกประจำวัน การทำโครงการ การออกไปศึกษานอกชุมชนโดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริง ควบคู่หรือผสมผสานกันระหว่างการจัดการเรียนการสอนปกติ โดยหากเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ผู้สอนควรเพิ่มการส่งเสริมและสนับสนุนทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางการวิจัยให้แก่ผู้เรียนขึ้นมาอีก 1 ประการ เนื่องจาก การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้จำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างผู้เรียนให้มีทักษะทางปัญญา เพื่อเป็นกำลังมันสมองในการช่วยกันคิดแก้ไขและป้องกันปัญหาในปัจจุบัน และที่จะอาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาจเน้นให้ผู้เรียนศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสร้างเครือข่ายชุมชนในการสงวน อนุรักษ์ และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จึงเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาถือเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้รับอย่างเป็นระบบ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ตัดสินใจ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองและสังคม อันนำไปสู่การฟื้นฟู อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้สอนควรต้องมีการพิจารณาเนื้อหา ธรรมชาติของผู้เรียน และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับแต่บริบททางการเรียนรู้ มีการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการผสมผสานกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การทำสมุดบันทึกประจำวันควบคู่กับการกำหนดสถานการณ์จำลองและการทำโครงการ หรือ การเล่นเกมส์ผสมผสานกับการทัศนศึกษา การทำสมุดบันทึกประจำวัน และการออกไปศึกษานอกชุมชน แต่หากเป็นการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ควรมีการเพิ่มการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยกระบวนการทางการวิจัยให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผน ประเมิน ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพตามหลักวิชาการ เพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาในปัจจุบัน

3. ประเด็นที่ควรสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นเรื่องของการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก รวมถึงมีทักษะในการวางแผนและตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ อย่างสมดุล ซึ่ง นอกจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติแล้ว ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญและสอดแทรกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนและสังคมนั้น ก็ถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเช่นกัน โดย ผู้เขียนขอเสนอประเด็นหลักที่ควรสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

1 การสอดแทรกและส่งเสริมจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน เนื่องจาก จริยธรรมสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของแนวทางในการประพฤติของมนุษย์ที่พึงกระทำต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและชีวิต การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการตระหนักถึงคุณค่าและความงามของธรรมชาติ ดังนั้น การส่งเสริมจริยธรรมสิ่งแวดล้อมจึงเป็นหัวใจสำคัญของการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

2 การสอดแทรกพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ 9 เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจาก พระราชกรณียกิจทางการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทรงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาอันยาวนานไม่น้อยกว่าครึ่งศตวรรษ แนวพระราชดำริต่าง ๆ ได้รับการยอมรับเชิงวิชาการว่าสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมในทุกภูมิภาค

3 การสอดแทรกกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจาก สิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นเรื่องของส่วนร่วม มิใช่เรื่องของคนหนึ่งคนใด ซึ่งการเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมทางสิ่งแวดล้อมของประชาชนนั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี อาทิเช่น การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชนเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นทางสิ่งแวดล้อม การจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กรภายในชุมชนและระหว่างชุมชน การสร้างเครือข่ายองค์กรทางสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเปรียบเสมือนการเรียนรู้กระบวนการสร้างรากฐานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม

การจัดการเรียนการสอนทางสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ดีนั้น ควรมีลักษณะจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลายมิติ ดังนั้นการ สอดแทรกเรื่องจริยธรรมสิ่งแวดล้อม พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนรู้เนื้อหาและความสัมพันธ์เชิงสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับทัศนคติ และ การพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้สอนจะออกแบบและการสอดแทรกประเด็นที่สำคัญทางการเรียนรู้อย่างไรนั้น มิได้มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว หากแต่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับของแต่ละบริบททางการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุป

สิ่งแวดล้อมศึกษา คือ กระบวนการทางการศึกษาที่เป็นลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีพ มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นสหวิทยาการ มุ่งเน้นส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ทั้งระดับบุคคลและสังคม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษานั้น จะมีการพิจารณาเนื้อหา วิธีการสอน ให้เหมาะสมกับแต่บริบททางการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และควรให้ความสำคัญกับการสอดแทรกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ไม่ว่าจะเป็น การส่งเสริมจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความสามารถในการประเมิน และการมีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- เกษม จันทร์แก้ว. (2545). *การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน*. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- วินัย วีระวัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันม่วง. (2539). *สิ่งแวดล้อมศึกษา:การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ:ส่องศยาม.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. (2546). *สิ่งแวดล้อมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมบัติ คชสิทธิ์ และคณะ. (2552). *ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท*. อยุธยา: เทียนวัฒนาพรินต์ติ้ง.
- สุวารีย์ ศรีปูลณะ. (2549). *การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน*. เอกสารประกอบการสอน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2545). *ความเป็นมาของการจัดการลัมมนาแนวทางการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมระดับเจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์, ในพระราชดำริสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก องค์สังฆานุกรณ์สิ่งแวดล้อมอุปถัมภ์ และความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.
- Hosley, Edwart W. (1975). *Dissertation Abstracts Interactional. A Comparison of the Methods Of Instruction in Environmental Education: 3393 – 3393A.*

- Johnston, Jams B. (1974). Dissertation Abstracts Interactional. *A Taxonomy and Statistical Analysis Opinions} Attitude} Scope} and Selected Contents Areas of Environmental Education in Mississippi*: 4911- 4912 A.
- Schwaab, Karl E. (1976). Dissertation Abstracts Interactional. *A Survey of the Effectiveness of Environmental Teaching Method as Rotted by Public School Teachers and Professors of Education in Illinois*: 7753 – 7758 A.
- Stapp, William B. and cox, Dorothy. (1981). *Environmental Education*. Michigan: Thomson Shore Inc.
- UNESCO. (1979, October). *Intergovernmental Conference on Environmental Education*. Tabilisi. (USSR).

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

บัญชา ธรรมบุตร

อีเมล: bancha2499@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สื่ออ่านและแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ3R และวิธีสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความซึ่งใช้บทความ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าที่ แบบ Dependent และ Independent

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอนแบบ SQ3R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย, การเปรียบเทียบ

Comparative Study of Thai Reading Comprehension of primary school grade 4 watpatumvanaram school under the patronage of the king Between the groups taught SQ3R and the group taught the normal.

Bancha Thammabut

E-mail: bancha2499@hotmail.com

ABSTRACT

This research aims to Compare of Thai Reading Comprehension between the groups taught SQ3R and the group taught the normal. 2 Comparative Study of Thai Reading Comprehension before and after learning with SQ3R of primary school grade 4 Watpatumvanaram school under the patronage of the king (3) to compare the ability to read the Thai language. Before and After classes with Regular Teaching of primary school grade 4 watpatumvanaram school under the patronage of the king The samples used in this study were primary school of watpatumvanaram school grade 4 under the patronage of the king 1st semester of academic year 2015 two classes total 30 person This is get from a simple sampling method.by random method To be an experimental group. 1 classes total 15 person and control group 1classes total 15 person Research tools include Reading Media and Management Plans Reading comprehension using the teaching SQ3R method. and Normal teaching method Test of Ability Reading, which uses the article. Through expert verification and consistency index Data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, Dependent and Independent.

The results of research (1) Learning Achievement in Reading Ability after learning of between groups taught by the SQ3R method. Average grade point average was higher than average. Statistically significant at the .05 level. (2) Learning Achievement in Reading Comprehension of group taught by SQ3R Average score after grade is higher than study. Average grade before class At the .01 level of significance (3) Learning Achievement in Reading Comprehension .of primary school grade 4 watpatumvanaram school under the patronage of the king Group taught Average score after grade is higher than average before grade. Statistically significant at the .05 level.

Keywords : Thai Reading Comprehension, Comparative Study

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะทางภาษาที่สำคัญประกอบด้วย ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการพูด ภาษาเป็นสื่อสำคัญในการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วยกัน การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญใช้ในการติดต่อสื่อสาร ถ้าหากผู้สื่อสารสามารถใช้ภาษาในการสื่อได้ถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 8) กำหนดให้การอ่านเป็นสาระสำคัญที่ 1 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกำหนดตัวชี้วัดไว้ในมาตรฐาน ท.1.1 โดยใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

การจัดการเรียนการสอน การอ่านถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ดังนั้นในการเรียนการสอนจำเป็นอย่างหนึ่งที่ครูต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน และพัฒนานักเรียนให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมนุษย์จำเป็นต้องใช้การอ่านในการแสวงหาความรู้ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้า ดังที่ แวมมยุรา เหมือนนิล (2544, หน้า 17) ได้กล่าวว่า การอ่านที่มีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ,กรมวิชาการ (2546, หน้า 188) ว่าการอ่านยังต้องสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ปัญหาสำคัญในการอ่านของนักเรียนคืออ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุป แยกแยะประเด็นได้ ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งนี้ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาในวิทยาการอื่นๆ ไปด้วย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยถือว่าปัญหาในการอ่านจับใจความเป็นกระบวนการสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แสวงหาความรู้และเพิ่มพูนทางปัญญา ซึ่งผู้ที่มีทักษะในการอ่านจับใจความย่อมสามารถแยกแยะและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมาตีความ สามารถนำไปใช้ในการศึกษา การทำงาน ประกอบอาชีพ และสามารถที่จะนำไปช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีอีกด้วย

ปัญหาการอ่านจับใจความที่พบในตัวผู้เรียนในหลายระดับชั้น คือการอ่านแล้วจับใจความไม่ได้ ขาดสมาธิในการอ่าน ไม่สามารถแยก ประเด็นหลัก ประเด็นรอง จากกันได้ สอดคล้องกับ สุันทามัน เศรษฐวิทย์ (2539, หน้า16) ได้กล่าวถึงปัญหาของการอ่านจับใจความดังนี้ ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูสอน ครูไม่เข้าใจวิธีสอนอย่างแท้จริง ส่วนมากจะกำหนดวัตถุประสงค์ให้นักเรียนอ่านเรื่องโดยไม่มีวัตถุประสงค์อื่น ตามความสามารถของนักเรียน ประการที่สองปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนซึ่งมาจากสังคมที่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน บางคนมีปัญหาทางครอบครัวไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา ทำให้ประสบการณ์ทางภาษาแตกต่างกันไปด้วย ประการที่สามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน เช่นวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านไม่เพียงพอ ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ควรจะคิดริเริ่มหาสื่อในที่ต่างๆ มาช่วยในการพัฒนาผู้เรียนของตนเองให้มีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เนื่องจากนักเรียนยังขาดทักษะในการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ การอ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น การอ่านเพื่อวิเคราะห์หาเหตุผล และการอ่านเพื่อตีความ ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบ SQ3R มาพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะเป็นชั้นเรียนชั้นแรกของระดับ ช่วงชั้นที่ 2 ที่มีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนว่า อ่านแล้วจับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าถ้านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพการอ่านเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ ก็จะทำให้การเรียนรู้ในระดับชั้นสูง ขึ้นไปมีคุณภาพ และวิธีการสอนแบบ SQ3R ก็มีขั้นตอนที่หลากหลาย เหมาะที่จะนำมาพัฒนาการอ่านจับใจความ เพราะการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านในระดับสูงต่อไป จากการทบทวนขั้นตอนของการอ่าน SQ3R ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการอ่านทั้งสิ้น จึงเป็นวิธีสอนที่ผู้วิจัยเลือกที่จะนำมาพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขปัญหาการสอนอ่าน เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาหรือข้อความที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มทักษะกระบวนการสอนของครูผู้สอน ให้มีขั้นตอนการสอนที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้สอนในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติแตกต่างกัน
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ด้วยการสอนแบบ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ด้วยการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลากเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 15 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้ระยะเวลาการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีสอนทักษะการอ่านจับใจความ ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โดยการสอนแบบ SQ3R
2. นักเรียนมีทักษะความสามารถในการอ่านจับใจความดีขึ้นโดยการสอนแบบ SQ3R
3. ครูภาษาไทยระดับชั้นอื่นๆ สามารถนำวิธีการสอนนี้ไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสอนอ่านจับใจความให้ดีขึ้นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. สื่อการอ่านวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยคัดเลือกเนื้อหาจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ เพื่อมาจัดทำเป็นสื่อในการอ่านจับใจความ ประกอบด้วย สื่อนิทาน สื่อข่าว สื่อบทความ สื่อสารคดี และสื่อเรื่องสั้น ได้ประยุกต์ให้เหมาะสมกับวิชาภาษาไทย
2. แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ3R

จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวมเวลา 10 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนและสื่อการเรียนรู้

3. แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยวิธีการสอนปกติ จำนวน 5 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 10 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนและสื่อการเรียนรู้

4. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหาเป็นแบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อสอบวัดผลทางการเรียนการอ่าน บทความเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบวัดผลการอ่านบทความ ซึ่งทั้งแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างสื่อการอ่านจับใจความและแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับเนื้อหาสาระ เพื่อสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ3R และการสอนแบบปกติ
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ3R และการสอนแบบปกติ
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ3R และการสอนแบบปกติพร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง
5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา
6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยให้คำแนะนำ
7. นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
8. นำผลการทดลองจากการใช้เครื่องมือ ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

9. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการทดลองใช้เครื่องมือ

10. นำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มทดลอง

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

1. ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีวัดผล และเครื่องมือ

4. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 60 ข้อ

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้ววิเคราะห์ด้วยดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา IOC (Index of congruence) เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

6. ทดลองใช้ แบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและคัดเลือกให้เหลือ 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	SD	df	t	Sig.
สอนแบบปกติ	15	16.93	3.305	28	1.584	.124
สอนแบบ SQ3R	15	15.33	2.093			

$p < .05$

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนที่ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนไม่แตกต่างกับคะแนนของกลุ่มที่สอนแบบปกติ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบ SQ3R และกลุ่มที่สอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
สอนแบบปกติ	15	17.27	3.3693	28	-1.483	.149
สอนแบบ SQ3R	15	19.00	2.619			

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	15.33	2.093	14	-3.708	.002*
หลังเรียน	15	19.00	2.619			

p < .01

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอบแบบ SQ3R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ t-test แบบ Dependent

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ

กลุ่ม	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	SD	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	16.93	3.305	14	-0251	.805
หลังเรียน	15	17.24	3.693			

**p < .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอบแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอบแบบ SQ3R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอบแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ ระหว่างกลุ่มที่สอนด้วยวิธีแบบ SQ3R มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดลองใช้วิธีสอนดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนสูงขึ้น ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากวิธีสอนที่นำมาสอนมีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งเป็นวัยที่กำลังอยากรู้อยากเห็น เมื่อใช้วิธีสอนในการสร้างเสริมและเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์โดยเฉพาะในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ จึงช่วยให้นักเรียนรับรู้และมีความสุขในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนด ส่งผลให้เกิดพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ พงษ์ไพบูลย์ (2550) ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R และวิธีสอนตามคู่มือครู ผลวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ3R มีความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอนแบบ SQ3R มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการทดลองใช้กิจกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ SQ3R สูงขึ้น ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากการสอนแบบ SQ3R มีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทขจร กั้นชาติ (2550) ศึกษาเรื่อง การสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบ SQ3R สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และส่งผลให้ความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน สูงกว่า 3.51 ซึ่งอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพร ยะสะนพ (2551) ศึกษาเรื่อง การจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยวิธีสอน SQ3R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช จำนวน 43 คน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาวิธีการสอน SQ3R เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 83.46/82.27 ซึ่งสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ค่าเฉลี่ย 4.34 ซึ่งมีความเหมาะสมมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ กลุ่มที่สอบแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน สูงขึ้นกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการสอนแบบปกติได้ผ่านการหา ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และมีแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 5 แผนซึ่งมากพอที่จะทำให้ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การนำวิธีสอนแบบ SQ3R มาใช้จัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น การพัฒนาความสามารถ ในการอ่านจับใจความจึงสามารถฝึกได้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ3R เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถในการ อ่านจับใจความได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ความสามารถในการด้านการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R พบว่านักเรียนมีความสามารถในการจับใจความและสรุปความเรื่อง ที่อ่านได้ ครู ผู้สอบควรมีการฝึกความสามารถด้านการอ่านนี้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่าน ที่ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการนำวิธีการสอนแบบ SQ3R ไปใช้ในการสอนอ่านเพื่อจับใจความกับเนื้อหาสาระอื่นๆ นอกเหนือไปจากการอ่านจับใจความ บทความ ข่าว นิทาน เรื่องสั้น สารคดี เช่น การอ่านจับใจความ จากนิทาน การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน จับใจความของเรื่อง ที่อ่านได้ ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพด้านการอ่านในระดับสูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับวิธีสอนอื่นๆ นอกเหนือจากวิธีสอนแบบปกติ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับนักเรียนชั้นอื่นๆ

3. ควรมีการวิจัยการนำวิธีการสอนแบบ SQ3R ไปใช้สอนเพื่ออ่านจับใจความกับเนื้อหาสาระ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อต้องการทราบว่าวิธีสอนแบบ SQ3R จะสามารถใช้ได้ดีกับเนื้อหาสาระ ของกลุ่มการเรียนรู้อื่นๆ หรือไม่

4. ควรมีการวิจัยการนำวิธีการสอนแบบ SQ3R ไปใช้ในการสอนอ่านจับใจความกับนักเรียนใน

หลายๆ เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อหาข้อสรุปผลของการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณันทจักร กันชาติ. (2550). *ผลของการอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ และความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เพียงพร ยะสนพ. (2551). *รายงานการพัฒนาวิธีสอนอ่านแบบ SQ3R เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. มปท.
- แววมยุรา เหมือนนิล. (2544). *การอ่านจับใจความ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2539). *หลักและวิธีการสอนภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณี พงษ์ไพบูลย์. (2550). *การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย-ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบ SQ3R กับวิธีสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

หลักเกณฑ์สำหรับการนิพนธ์

บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และงานวิชาการอื่นๆ

วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มมร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มมร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีนโยบายส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยของนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิชาการที่สนใจ นอกจากนี้ยังเป็นเวทีวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะและข้อคิดเห็นทางด้านการศึกษา โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 3 ประเภท คือ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการ

บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ มมร นี้ จะต้องได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพและนำไปอ้างอิงได้

การเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ และงานวิชาการอื่นๆ

1. ภาษา เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 16 พอยต์ โดยจัดหน้ากระดาษขนาด A4 ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร)

3. จำนวนหน้าบทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการ ไม่ควรเกิน 15 หน้า การเรียงลำดับเนื้อหา

1. บทความวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย ไม่ใช่คำย่อชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยมาก่อน

1.2 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบันที่สังกัด และอีเมล

1.3 บทคัดย่อ (abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงานและการวิจารณ์อย่างต่อเนื่องกันไม่ควรเกิน 300 คำ ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญหรือคำหลัก (Keywords) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.5 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาหรือบทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิจัยนั้นด้วย

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย ให้ระบุนายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่น่ามาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ผลการวิจัย แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิ แทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 อภิปรายผล ชี้แจงว่าผลการศึกษาดตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้นและมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือตั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้น ๆ แต่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วนในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีเป็นรูปภาพหรือแผนภูมิคำอธิบายต้องอยู่ด้านล่าง

1.10 บรรณานุกรม สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป

2. บทวิจารณ์หนังสือ

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ

2.2 ชื่อผู้วิจารณ์

2.3 บทวิจารณ์

2.4 บรรณานุกรม

3. บทความวิชาการ

3.1 ชื่อเรื่อง

3.2 ผู้แต่ง

3.3 บทนำ

3.4 เนื้อหา

3.5 บทสรุป

3.6 บรรณานุกรม

4. งานวิชาการอื่น

กรอบในการเขียนให้ใช้ในกรณีเดียวกันกับงานวิชาการอื่นๆ ข้างต้น

ขอบเขตการตีพิมพ์

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร เป็นวารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รับผิดชอบเผยแพร่งานวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมโดยเน้นด้านการศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ เช่น สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ การสอนพระพุทธศาสนา การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา ด้านพระพุทธศาสนาและปรัชญา สหวิทยาการด้านการศึกษา และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วาระการตีพิมพ์

วารสารศึกษาศาสตร์ มมร มีวาระการตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม)

การส่งต้นฉบับ

จัดส่งผ่านระบบ OJS ที่ <http://ojs.mbu.ac.th> หรือส่งด้วยตนเองที่กองบรรณาธิการ

การเขียนบรรณานุกรม

การรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อเอกสารบรรณานุกรม สำหรับบทความภาษาไทย หรือ References สำหรับบทความภาษาอังกฤษ ให้ใช้รูปแบบการเขียนแบบ APA (American Psychological Association) ตัวอย่างการเขียนมีดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์. ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร. (2547). *เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ*. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).

Potter, M.E. (1990). *The Competitive advantage of nations*. New York: Free Press.

บทความ/เรื่อง/ตอน ในหนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ในชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์ หน้าที่ปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง

กอบกุล ราชะนาคร. (2543). *กฎหมายกับการจัดการทรัพยากรน้ำและชายฝั่งทะเล* ใน อานันท์ กาญจนพันธ์ (บรรณาธิการ), *พลวัตชุมชนในการจัดการทรัพยากรกระบวนทัศน์และนโยบาย* (หน้า 395). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

Resnick, L. (1991). *Shared cognition: Thinking as social Practice*. In W. Resnick, J. Levine, & S. Teasley (Eds.), *Perspectives on socially shared cognition* (pp. 1-22). Washington, DC: American Psychological Association.

บทความในวารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). "ชื่อบทความ". *ชื่อวารสาร*, ปีที่ (ลำดับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความในวารสาร.

ตัวอย่าง

อนุ เจริญวงศ์ระยับ, ชุติกร ยิ้มสุด, และ ภิญาพันธ์ ร่วมชาติ. (2549). "ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของการใฝ่รู้ทางวิทยาศาสตร์ในนักเรียนช่วงชั้นที่ 4". *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 19 (1), 13-39.

Heinz, W. R., Kelle, U., Witzel, A., & Zinn, J. (1998). *Vactional training adn career development in Germany: Results from a longitudinal study*. *International Journal of Behavioral Development*, 1, 77-101.

การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง*. วันที่สืบค้น, จาก แหล่งข้อมูลที่สืบค้น

ตัวอย่าง

Eid, M., & Langeheine, R. (1999). *The measurement of consistency and occasion specificity with latent class model: A new model and its application to the measurement of affect*, *Psychological Methods*, 4, 100-116. Retrieved November 19, 2000, from the PsycARTICLES database.

ความรู้คู่คุณธรรม

Knowledge and Morality

Published by

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

www.edu.mbu.ac.th, e-mail : edu@mbu.ac.th

